။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အင်္ဂုတ္တရနိကာယော

ဒသကနိပါတပါဠိ

၁. ပဌမပဏ္ဏာသကံ

၁. အာနိသံသဝဂ္ဂေါ

၁. ကိမတ္ထိယသုတ္တံ

၁. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ကိမတ္ထိယာနိ , ဘန္တေ, ကုသလာနိ သီလာနိ ကိမာနိသံသာနီ''တိ? ''အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကုသလာနိ သီလာနိ အဝိပ္ပဋိသာရာနိသံသာနီ''တိ။

''အဝိပ္ပဋိသာရော ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယော ကိမာနိသံသော''တိ? ''အဝိပ္ပဋိသာရော ခေါ, အာနန္ဒ, ပါမောဇ္ဇတ္ထော ပါမောဇ္ဇာနိသံသော''တိ [ပာမုဇ္ဇတ္ထော ပာမုဇ္ဇာနိသံသောတိ (သီ. သျာ. ပီ.) အ. နိ. ၁၁.၁] ။

''ပါမောဇ္ဇံ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယံ ကိမာနိသံသ''န္တိ? ''ပါမောဇ္ဇံ ခေါ, အာနန္ဒ, ပီတတ္ထံ ပီတာနိသံသ''န္တိ။

''ပီတိ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယာ ကိမာနိသံသာ''တိ? ''ပီတိ ခေါ, အာနန္ဒ, ပဿဒ္ဓတ္ထာ ပဿဒ္ဓာနိသံသာ''တိ။

''ပဿဒ္ဓိ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယာ ကိမာနိသံသာ''တိ? ''ပဿဒ္ဓိ ခေါ , အာနန္ဒ, သုခတ္ထာ သုခာနိသံသာ''တိ။

''သုခံ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယံ ကိမာနိသံသ''န္တိ? ''သုခံ ခေါ, အာနန္ဒ, သမာဓတ္ထံ သမာဓာနိသံသ''န္တိ ။

''သမာဓိ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယော ကိမာနိသံသော''တိ? ''သမာဓိ ခေါ, အာနန္ဒ, ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထော ယထာဘူတဉာဏဒဿနာနိသံသော''တိ။

''ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ ပန, ဘန္တေ, ကိမတ္ထိယံ ကိမာနိသံသ''န္တိ? ''ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ ခေါ, အာနန္ဒ, နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂတ္ထံ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂာနိသံသ''န္တိ။

''နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ ပန, ဘန္တေ ကိမတ္ထိယော ကိမာနိသံသော''တိ? ''နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ ခေါ, အာနန္ဒ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာနိသံသော [။ နိသံသောတိ (သီ. က.)]။

''ဣတိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကုသလာနိ သီလာနိ အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ အဝိပ္ပဋိသာရာနိသံသာနိ; အဝိပ္ပဋိသာရော ပါမောဇ္ဇတ္ထော ပါမောဇ္ဇာနိသံသော; ပါမောဇ္ဇံ ပီတတ္ထံ ပီတာနိသံသံ; ပီတိ ပဿဒ္ဓတ္ထာ ပဿဒ္ဓာနိသံသာ; ပဿ

သဒ္ဓိ သုခတ္တာ သုခာနိသံသာ; သုခံ သမာဓတ္ထံ သမာဓာနိသံသံ; သမာဓိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထော ယထာဘူတဉာဏဒဿနာနိသံသော; ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂတ္ထံ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂါနိသံသံ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာနိသံသော။ ဣတိ ခေါ, အာနန္ဒ, ကုသလာနိ သီလာနိ အနုပုဗ္ဗေန အဂ္ဂါယ ပရေန္တီ''တိ [အရဟတ္တာယ ပူရေန္တီတိ (သျာ.)] ။ ပဌမံ။

၂. စေတနာကရဏီယသုတ္တံ

၂. [အ. နိ. ၁၁.၂] ''သီလဝတော, ဘိက္ခဝေ, သီလသမ္ပန္နဿ န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'အဝိပ္ပဋိသာရော မေ ဥပ္ပဇ္ဇတူ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ အဝိပ္ပဋိသာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဝိပ္ပဋိသာရိဿ, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'ပါမောဇ္ဇံ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတူ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ အဝိပ္ပဋိသာရိဿ ပါမောဇ္ဇံ ဇာယတိ။ ပမုဒိတဿ, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'ပီတိ မေ ဥပ္ပဇ္ဇတူ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ပမုဒိတဿ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပီတိမနဿ, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'ကာယော မေ ပဿမ္ဘတူ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ။ ပဿဒ္ဓကာယဿ, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'သုခံ ဝေဒိယာမီ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒိယတိ။ သုခိနော, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'စိတ္တံ မေ သမာဓိယတူ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ။ သမာဟိတဿ, ဘိက္ခဝေ, န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'ယထာဘူတံ ဇာနာမိ ပဿာမီ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ သမာဟိတော ယထာဘူတံ ဇာနာတိ ပဿတိ။ ယထာဘူတံ, ဘိက္ခဝေ, ဇာနတော ပဿတော န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'နိဗ္ဗိန္ဒာမိ ဝိရဇ္ဇာမီ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ ယထာဘူတံ ဇာနံ ပဿံ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ဝိရဇ္ဇတိ။ နိဗ္ဗိန္နဿ [နိဗ္ဗိန္နဿ (သီ. က.)], ဘိက္ခဝေ, ဝိရတ္တဿ န စေတနာယ ကရဏီယံ – 'ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ သစ္ဆိကရောမီ'တိ။ ဓမ္မတာ ဧသာ, ဘိက္ခဝေ, ယံ နိဗ္ဗိန္နော [နိဗ္ဗိန္နော (သီ. က.)] ဝိရတ္တော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ သစ္ဆိကရောတိ။

''ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနတ္ထော ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနာနိသံသော; ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂတ္ထံ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂါနိသံသံ; သမာဓိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနတ္ထော ယထာဘူတဉာဏဒဿနာနိသံသော; သုခံ သမာဓတ္ထံ သမာဓာနိသံသံ; ပဿဒ္ဓိ သုခတ္ထာ သုခါနိသံသာ; ပီတိ ပဿဒ္ဓတ္ထာ ပဿဒ္ဓါနိသံသာ; ပါမောဇ္ဇံ ပီတတ္ထံ ပီတာနိသံသံ; အဝိပ္ပဋိသာရော ပါမောဇ္ဇတ္ထော ပါမောဇ္ဇာနိသံသော; ကုသလာနိ သီလာနိ အဝိပ္ပဋိသာရတ္ထာနိ အဝိပ္ပဋိသာရာနိသံသာနိ ။ ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဓမ္မေ အဘိသန္ဒေန္တိ, ဓမ္မာ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တိ အပါရာ ပါရံ ဂမနာယာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပဌမဥပနိသသုတ္တံ

၃. [အ. နိ. ၅.၂၄; ၁၁.၃] ''ဒုဿီလဿ, ဘိက္ခဝေ, သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ပါမောဇ္ဇံ; ပါမောဇ္ဇေ အသတိ ပါမောဇ္ဇဝိပန္နဿ ဟတူပနိသာ ဟောတိ ပီတိ; ပီတိယာ အသတိ ပီတိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသာ ဟောတိ ပဿဒ္ဓိ; ပဿဒ္ဓိယာ အသတိ ပဿဒ္ဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သုခံ; သုခေ အသတိ သုခဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမှိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ အသတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ အသတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဿီလဿ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ။ပေ.။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။

''သီလဝတော, ဘိက္ခဝေ, သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ပါမောဇ္ဇံ; ပါမောဇ္ဇေ သတိ ပါမောဇ္ဇသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နာ ဟောတိ ပီတိ; ပီတိယာ သတိ ပီတိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နာ ဟောတိ ပဿဒ္ဓိ; ပဿဒ္ဓိယာ သတိ ပဿ

ဒ္ဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ သုခံ; သုခေ သတိ သုခသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ ; သမ္မာသမာဓိမ္ဟိ သတိ သမ္မာသမာဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ သတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ သတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ရုက္ခော သာခါပလာသသမ္ပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန''န္တိ။ တတိယံ။

၄. ဒုတိယဥပနိသသုတ္တံ

၄. [အ. နိ. ၁၁.၄] တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဒုဿီလဿ, အာဝုသော, သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဒုဿီလဿ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။

''သီလဝတော , အာဝုသော, သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ. ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ရုက္ခော သာခါပလာသသမ္ပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန''န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. တတိယဥပနိသသုတ္တံ

၅. [အ. နိ. ၁၁.၅] တတြ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဒုဿီလဿ, အာဝုသော, သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ပါမောဇ္ဇံ; ပါမောဇ္ဇေ အသတိ ပါမောဇ္ဇဝိပန္နဿ ဟတူပနိသာ ဟောတိ ပီတိ; ပီတိယာ အသတိ ပီတိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသာ ဟောတိ ပဿဒ္ဓိ; ပဿဒ္ဓိယာ အသတိ ပဿဒ္ဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ သုခံ; သုခေ အသတိ သုခဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ; သမ္မာသမာဓိမ္ဟိ အသတိ သမ္မာသမာဓိဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ အသတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ အသတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ရုက္ခော သာခါပလာသဝိပန္နော။ တဿ ပပဋိကာပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ န ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဒုဿီလဿ သီလဝိပန္နဿ ဟတူပနိသော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ အသတိ အဝိပ္ပဋိသာရဝိပန္နဿ ဟတူပနိသံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။

''သီလဝတော, အာဝုသော, သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ပါမောဇ္ဇံ; ပါမောဇ္ဇေ သတိ ပါမောဇ္ဇသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နာ ဟောတိ ပီတိ; ပီတိယာ သတိ ပီတိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နာ ဟောတိ ပဿဒ္ဓိ; ပဿဒ္ဓိယာ သတိ ပဿဒ္ဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ သုခံ; သုခေ သတိ သုခသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ သမ္မာသမာဓိ ; သမ္မာသမာဓိမ္ဟိ သတိ သမ္မာသမာဓိသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနံ ; ယထာဘူတဉာဏဒဿနေ သတိ ယထာဘူတဉာဏဒဿနသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေါ; နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂေ သတိ နိဗ္ဗိဒါဝိရာဂသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ရုက္ခော သာခါပလာသသမ္ပန္နော ။ တဿ ပပဋိကာပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ, တစောပိ။ ဖေဂ္ဂုပိ။ သာရောပိ ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝမေ

ဝံ ခော, အာဝုသော, သီလဝတော သီလသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နော ဟောတိ အဝိပ္ပဋိသာရော; အဝိပ္ပဋိသာရေ သတိ အဝိပ္ပဋိသာရသမ္ပန္နဿ ဥပနိသသမ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနန္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သမာဓိသုတ္တံ

၆. [အ. နိ. ၁၁.၁၈] အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ။ပေ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''သိယာ နု ခော, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ [ပဌဝိသညီ (သီ.), ပဌဝီသညီ (သျာ.)] အဿ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဿ, န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဿ, န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဿ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဿ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဿ, န အာကိဉ္စညာယတနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဿ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဿ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဿ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ ; သညီ စ ပန အဿာ''တိ? ''သိယာ, အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဿ, န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဿ, န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဿ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဿ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဿ, န အာကိဉ္စညာယတနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဿ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဿ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဿ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ; သညီ စ ပန အဿာ''တိ။

''ယထာ ကထံ ပန, ဘန္တေ, သိယာ ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဿ န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဿ , န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဿ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဿ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဿ, န အာကိဉ္စညာယတ္တနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဿ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဿ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဿ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ; သညီ စ ပန အဿာ''တိ?

''ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဧဝံသညီ ဟောတိ – 'ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန'န္တိ။ ဧဝံ ခော, အာနန္ဒ, သိယာ ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဿ, န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဿ, န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဿ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဿ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဿ, န အာကိဉ္စညာယတနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဿ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဿ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဿ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ; သညီ စ ပန အဿာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သာရိပုတ္တသုတ္တံ

၇. အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ –

''သိယာ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဿ, န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဿ, န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဿ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဿ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဿ, န အာကိဉ္စညာယတနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဿ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဿ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဿ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ; သညီ စ ပန အဿာ''တိ?

“သိယာ , အာဝုသော အာနန္ဒ, ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ ...ပေ... န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဿ; သညီ စ ပန အဿာ”တိ။

“ယထာ ကထံ ပန, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, သိယာ ဘိက္ခုနော တထာရူပော သမာဓိပဋိလာဘော ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဿ...ပေ... သညီ စ ပန အဿာ”တိ? “ဧကမိဒါဟံ, အာဝုသော အာနန္ဒ, သမယံ ဣဓေဝ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရာမိ အန္ဓဝနသ္မိံ။ တတ္ထာဟံ [အထာဟံ (က.)] တထာရူပံ သမာဓိံ သမာပဇ္ဇိံ [ပဋိလဘာမိ (က.)] ယထာ နေဝ ပထဝိယံ ပထဝိသညီ အဟောသိံ, န အာပသ္မိံ အာပောသညီ အဟောသိံ, န တေဇသ္မိံ တေဇောသညီ အဟောသိံ, န ဝါယသ္မိံ ဝါယောသညီ အဟောသိံ, န အာကာသာနဉ္စာယတနေ အာကာသာနဉ္စာယတနသညီ အဟောသိံ, န ဝိညာဏဉ္စာယတနေ ဝိညာဏဉ္စာယတနသညီ အဟောသိံ, န အာကိဉ္စညာယတနေ အာကိဉ္စညာယတနသညီ အဟောသိံ, န နေဝသညာနာသညာယတနေ နေဝသညာနာသညာယတနသညီ အဟောသိံ, န ဣဓလောကေ ဣဓလောကသညီ အဟောသိံ, န ပရလောကေ ပရလောကသညီ အဟောသိံ; သညီ စ ပန အဟောသိ”န္တိ။

“ကိံသညီ ပနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော [ကိံ သညီ ပနာဝုသော သာရိပုတ္တ (က.)] တသ္မိံ သမယေ အဟောသီ”တိ? “ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန”န္တိ ခော မေ, အာဝုသော, အညာဝ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အညာဝ သညာ နိရုဇ္ဈတိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, သကလိကဂ္ဂိဿ ဈာယမာနဿ အညာဝ အစ္စိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အညာဝ အစ္စိ နိရုဇ္ဈတိ; ဧဝမေဝ ခော, အာဝုသော, ‘ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာနံ ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ အညာဝ သညာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အညာဝ သညာ နိရုဇ္ဈတိ။ ‘ဘဝနိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ [နိဗ္ဗာနံ (သီ. က.)] သညီ စ ပနာဟံ, အာဝုသော, တသ္မိံ သမယေ အဟောသိ”န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဈာနသုတ္တံ

၈. “သဒ္ဓော စ [ဣမသ္မိံ တက္ကေ အယံ စ ကာရော နတ္ထိ သျာမပောတ္ထကေ], ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ [နော (သျာ.) ဧဝမုပရိပိ။ အ. နိ. ၈.၇၁] သီလဝါ; ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – ‘ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ, သီလဝါ စာ’တိ! ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ သီလဝါ စ, ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။

“သဒ္ဓော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟောတိ သီလဝါ စ, နော စ ဗဟုဿုတော...ပေ... ဗဟုဿုတော စ, နော စ ဓမ္မကထိကော။ ဓမ္မကထိကော စ, နော စ ပရိသာဝစရော။ ပရိသာဝစရော စ, နော စ ဝိသာရဒေါ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နော စ ဝိနယဓရော။ ဝိနယဓရော စ, နော စ အာရညိကော [အာရညကော (က.)] ပန္တသေနာသနော။ အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, နော စ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ စတုန္နဉ္စ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, နော စ အာသဝာနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – ‘ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ဝိနယဓရော စ, အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, စတုန္နဉ္စ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ အဿံ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝာနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ။

“ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဝိနယဓရော စ, အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, စတုန္နဉ္စ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝာနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧဝံ

သော တေနင္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သမန္တပာသာဒိကော စ ဟောတိ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော စာ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သန္တဝိမောက္ခသုတ္တံ

၉. ''သဒ္ဓော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ သီလဝာ။ပေ။ သီလဝါ စ, နော စ ဗဟုဿုတော။ ဗဟုဿုတော စ, နော စ ဓမ္မကထိကော။ ဓမ္မကထိကော စ, နော စ ပရိသာဝစရော။ ပရိသာဝစရော စ, နော စ ဝိသာရဒေါ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နော စ ဝိနယဓရော။ ဝိနယဓရော စ, နော စ အာရညိကော ပန္တသေနာသနော။ အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, နော စ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ။ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ စ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, နော စ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ သော တေနင္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ဝိနယဓရော စ, အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ စ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရေယျံ, အာသဝါနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ။

''ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဝိနယဓရော စ, အာရညိကော စ ပန္တသေနာသနော, ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပာ တေ စ ကာယေန ဖုသိတွာ ဝိဟရတိ, အာသဝါနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ဧဝံ သော တေနင္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သမန္တပာသာဒိကော စ ဟောတိ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော စာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဝိဇ္ဇာသုတ္တံ

၁၀. ''သဒ္ဓော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ သီလဝါ။ ဧဝံ သော တေနင္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ သီလဝါ စာ'တိ။ ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ, သီလဝါ စ, ဧဝံ သော တေနင္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။

''သဒ္ဓော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟောတိ သီလဝါ စ, နော စ ဗဟုဿုတော ဗဟုဿုတော စ, နော စ ဓမ္မကထိကော ဓမ္မကထိကော စ, နော စ ပရိသာဝစရော ပရိသာဝစရော စ, နော စ ဝိသာရဒေါ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, နော စ ဝိနယဓရော ဝိနယဓရော စ, နော စ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္വေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ အနေကဝိဟိတဉ္စ။ပေ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, နော စ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ ဒိဗ္ဗေန စ စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, နော စ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ သော တေနင္ဂေန အပရိပူရော ဟောတိ။ တေန တံ အင်္ဂံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ – 'ကိန္တာဟံ သဒ္ဓော စ အဿံ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေယျံ, ဝိနယဓရော စ, အနေကဝိဟိတဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျံ, သေယျထိဒံ, ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္വေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရေယျံ, ဒိဗ္ဗေန စ စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနေယျံ, အာသဝါနဉ္စ ခယာ။ပေ။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ။

''ယတော စ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ, သီလဝါ စ, ဗဟုဿုတော စ, ဓမ္မကထိကော စ, ပရိသာဝစရော စ, ဝိသာရဒေါ စ ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဝိနယဓရော စ, အနေကဝိဟိတဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျ

ယထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, ဒိဗ္ဗေန စ စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, အာသဝါနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ သော တေနင်္ဂေန ပရိပူရော ဟောတိ။ ဣမေဟိ, ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု သမန္တပါသာဒိကော စ ဟောတိ သဗ္ဗာကာရပရိပူရော စာ”တိ။ ဒသမံ။

အာနိသံသဝဂ္ဂော ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကိမတ္ထိယံ စေတနာ စ, တယော ဥပနိသာပိ စ။
သမာဓိ သာရိပုတ္တော စ, ဈာနံ သန္ဓေန ဝိဇ္ဇယာတိ။

၂. နာထဝဂ္ဂေါ

၁. သေနာသနသုတ္တံ

၁၁. “ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သေနာသနံ သေဝမာနော ဘဇမာနော နစိရဿေဝ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော ဟောတိ; သဒ္ဒဟတိ တထာဂတဿ ဗောဓိံ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ.။ ဘဂဝါ’တိ; အပ္ပာဗာဓော ဟောတိ အပ္ပာတင်္ကော, သမဝေပါကိနိယာ ဂဟဏိယာ သမန္နာဂတော နာတိသီတာယ နာစ္စုဏှာယ မဇ္ဈိမာယ ပဓာနက္ခမာယ; အသဌော ဟောတိ အမာယာဝီ, ယထာဘူတံ အတ္တာနံ အာဝိကတ္တာ သတ္ထရိ ဝါ ဝိညူသု ဝါ သဗြဟ္မစာရီသု; အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ, အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ; ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု; ပညဝါ ဟောတိ, ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နာစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ [အပ္ပဍံသ။ သိရိံသပသမ္ဖဿံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ; တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ; တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ; တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ – ‘ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ, ဣမဿ ကော အတ္ထော’တိ; တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခာဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတိ။ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သေနာသနံ သေဝမာနော ဘဇမာနော နစိရဿေဝ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျာ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ပဉ္စင်္ဂသုတ္တံ

၁၂. “ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ‘ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသော’တိ ဝုစ္စတိ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော ဟောတိ, ဗျာပာဒော ပဟီနော ဟောတိ, ထိနမိဒ္ဓံ [ထီနမိဒ္ဓံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ပဟီနံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီနာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အသေခေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမာဓိက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန ပညာက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန ဝိမုတ္တိက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ‘ကေဝလီ ဝုသိတဝါ ဥတ္တမပုရိသော’တိ ဝုစ္စတိ။

“ကာမစ္ဆန္ဒော စ ဗျာပါဒော၊ ထိနမိဒ္ဓဉ္စ ဘိက္ခုနော။
ဥဒ္ဓစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာ စ၊ သဗ္ဗသောဝ န ဝိဇ္ဇတိ။

“အသေခေန စ သီလေန၊ အသေခေန သမာဓိနာ။
ဝိမုတ္တိယာ စ သမ္ပန္နော၊ ဉာဏေန စ တထာဝိဓော။

“သ ဝေ ပဉ္စင်္ဂသမ္ပန္နော၊ ပဉ္စ အင်္ဂေ [ပဉ္စင်္ဂာနိ (သ္ယာ.)] ဝိဝဇ္ဇယံ [ဝိဝဇ္ဇိယ (က.)] ။
ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ၊ ကေဝလီ ဣတိ ဝုစ္စတီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သံယောဇနသုတ္တံ

၁၃. “ဒသယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, သံယောဇနာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ, ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ကတမာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ဝိစိကိစ္ဆာ, သီလဗ္ဗတပရာမာသော, ကာမစ္ဆန္ဒော, ဗျာပာဒော – ဣမာနိ ပဉ္စောရမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။

“ကတမာနိ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ? ရူပရာဂေါ, အရူပရာဂေါ, မာနော, ဥဒ္ဓစ္စံ, အဝိဇ္ဇာ – ဣမာနိ ပဉ္စုဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ သံယောဇနာနိ။ ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ သံယောဇနာနီ”တိ။ တတိယံ။

၄. စေတောခိလသုတ္တံ

၁၄. “ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ပဉ္စ စေတောခိလာ အပ္ပဟီနာ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ အသမုစ္ဆိန္နာ, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

“ကတမဿ ပဉ္စ စေတောခိလာ အပ္ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ နာဓိမုစ္စတိ န သမ္ပသီဒတိ, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဌမော စေတောခိလော အပ္ပဟီနော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မေ ကင်္ခတိ။ပေ.။ သင်္ဃေ ကင်္ခတိ။ သိက္ခာယ ကင်္ခတိ။ သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီသု ကုပိတော ဟောတိ အနတ္တမနော အာဟတစိတ္တော ခိလဇာတော, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဉ္စမော စေတောခိလော အပ္ပဟီနော ဟောတိ။ ဣမဿ ပဉ္စ စေတောခိလာ အပ္ပဟီနာ ဟောန္တိ။

“ကတမဿ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ အသမုစ္ဆိန္နာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ အဝိဂတစ္ဆန္ဒော အဝိဂတပေမော အဝိဂတပိပာသော အဝိဂတပရိဠာဟော အဝိဂတတဏှော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု အဝီတရာဂေါ ဟောတိ အဝိဂတစ္ဆန္ဒော အဝိဂတပေမော အဝိဂတပိပာသော အဝိဂတပရိဠာဟော အဝိဂတတဏှော , တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဌမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော အသမုစ္ဆိန္နော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ပေ.။ ရူပေ အဝီတရာဂေါ ဟောတိ။ပေ.။ ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ။ အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ, တဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ န နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာ

ယ ပဏာနာယ, ဧဝမသ္သာယံ ပဉ္စမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော အသမုစ္ဆိန္နော ဟောတိ။ ဣမဿ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ အသမုစ္ဆိန္နာ ဟောန္တိ။

“ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ဣမေ ပဉ္စ စေတောခိလာ အပ္ပဟီနာ ဣမေ ပဉ္စ စေတ သောဝိနိဗန္ဓာ အသမုစ္ဆိန္နာ, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကာဠပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာယတေဝ ဝဏ္ဏေန ဟာယတိ မဏ္ဍလေန ဟာယတိ အာဘာယ ဟာယတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ဣမေ ပဉ္စ စေတောခိလာ အပ္ပဟီနာ ဣမေ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ အသမုစ္ဆိန္နာ, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

“ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ပဉ္စ စေတောခိလာ ပဟီနာ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ သုသမုစ္ဆိန္နာ, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။

“ကတမဿ ပဉ္စ စေတောခိလာ ပဟီနာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ, အဓိမုစ္စတိ သမ္ပသီဒတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတ္ထရိ န ကင်္ခတိ န ဝိစိကိစ္ဆတိ အဓိမုစ္စတိ သမ္ပသီဒတိ, တဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဌမော စေတောခိလော ပဟီနော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မေ န ကင်္ခတိ။ပေ။ သင်္ဃေ န ကင်္ခတိ။ သိက္ခာယ န ကင်္ခတိ ။ သဗြဟ္မစာရီသု န ကုပိတော ဟောတိ အတ္တမနော န အာဟတစိတ္တော န ခိလဇာတော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီသု န ကုပိတော ဟောတိ အတ္တမနော န အာဟတစိတ္တော န ခိလဇာတော , တဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဉ္စမော စေတောခိလော ပဟီနော ဟောတိ။ ဣမဿ ပဉ္စ စေတောခိလာ ပဟီနာ ဟောန္တိ။

“ကတမဿ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ သုသမုစ္ဆိန္နာ ဟောန္တိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု ဝီတရာဂေ ဟောတိ ဝိဂတစ္ဆန္ဒော ဝိဂတပေမော ဝိဂတပိပာသော ဝိဂတပရိဠာဟော ဝိဂတတဏှော။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာမေသု ဝီတရာဂေ ဟောတိ ဝိဂတစ္ဆန္ဒော ဝိဂတပေမော ဝိဂတပိပာသော ဝိဂတပရိဠာဟော ဝိဂတတဏှော, တဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဌမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော သုသမုစ္ဆိန္နော ဟောတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာယေ ဝီတရာဂေ ဟောတိ။ပေ။ ရူပေ ဝီတရာဂေ ဟောတိ ။ပေ။ န ယာဝဒတ္ထံ ဥဒရာဝဒေဟကံ ဘုဉ္ဇိတွာ သေယျသုခံ ပဿသုခံ မိဒ္ဓသုခံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတိ, န အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ – ‘ဣမိနာဟံ သီလေန ဝါ ဝတေန ဝါ တပေန ဝါ ဗြဟ္မစရိယေန ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော ဝါ’တိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န အညတရံ ဒေဝနိကာယံ ပဏိဓာယ။ပေ။ ဒေဝညတရော ဝါတိ, တဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ။ ယဿ စိတ္တံ နမတိ အာတပ္ပာယ အနုယောဂါယ သာတစ္စာယ ပဓာနာယ, ဧဝမဿာယံ ပဉ္စမော စေတသောဝိနိဗန္ဓော သုသမုစ္ဆိန္နော ဟောတိ။ ဣမဿ ပဉ္စ စေတ သောဝိနိဗန္ဓာ သုသမုစ္ဆိန္နာ ဟောန္တိ။

“ယဿ ကဿစိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုဿ ဝါ ဘိက္ခုနိယာ ဝါ ဣမေ ပဉ္စ စေတောခိလာ ပဟီနာ ဣမေ ပဉ္စ စေတ သောဝိနိဗန္ဓာ သုသမုစ္ဆိန္နာ , တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဇုဏ္ဏပဇ္ဇေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ တ ဒိဝသော တ အာဂစ္ဆတိ, ဝမုတော ဝဏ္ဏေန ဝမုတိ မဏ္ဍလေန ဝမုတိ အာဘာယ ဝမုတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ကဿစိ ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ ဣမေ ပဉ္စ စေတောခိလာ ပဟီနာ ဣမေ ပဉ္စ စေတသောဝိနိဗန္ဓာ သုသမုစ္ဆိန္နာ, တဿ ယာ ရတ္တိ တ ဒိဝသော တ အာဂစ္ဆတိ ဝုဒ္ဓိယေဝ ဟဋ္ဌိကင်္ခာ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနီ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. အပ္ပမာဒသုတ္တံ

၁၅. “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ အပဒာ တ ဒွိပဒါ တ စတုပ္ပဒာ တ ဗဟုပ္ပဒါ တ ရူပိနော တ အရူပိနော တ သညိနော တ အသညိနော တ နေဝသညီနာသညိနော တ, တထာဂတော တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ။ အပ္ပမာဒေါ တေသံ [တေသံ ဓမ္မာနံ (သီ. က.) သံ. နိ. ၅.၁၃၉] အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာနိ ကာနိစိ ဇင်္ဂလာနံ [ဇင်္ဂမာနံ (သီ. ပီ.) သံ. နိ. ၅.၁၃၉] ပာဏာနံ ပဒဇာတာနိ, သဗ္ဗာနိ တာနိ ဟတ္ထိပဒေ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ, ဟတ္ထိပဒံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ, ယဒိဒံ မဟန္တတ္တေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ , ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ။ အပ္ပမာဒေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ကူဋာဂါရဿ ယာ ကာစိ ဂောပာနသိယော သဗ္ဗာ တာ ကူဋင်္ဂမာ ကူဋနိန္နာ ကူဋသမောသရဏာ, ကူဋံ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ။ အပ္ပမာဒေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ မူလဂန္ဓာ, ကာဠာနုသာရိယံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ သာရဂန္ဓာ, လောဟိတစန္ဒနံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ပုပ္ဖဂန္ဓာ, ဝဿိကံ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ခုဒ္ဒရာဇာနော [ကုဋ္ဋရာဇာနော (သီ. သျာ. ပီ.), ကုဋ္ဌရာဇာနော, ကူဋရာဇာနော (က.) အ. နိ. ၆.၅၃], သဗ္ဗေ တေ ရညော စက္ကဝတ္တိဿ အနုယန္တာ ဘဝန္တိ, ရာဇာ တေသံ စက္ကဝတ္တီ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ယာ ကာစိ တာရကရူပါနံ ပဘာ, သဗ္ဗာ တာ စန္ဒပ္ပဘာယ ကလံ နာဂ္ဃန္တိ သောဠသိံ, စန္ဒပ္ပဘာ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, သရဒသမယေ ဝိဒ္ဓေ ဝိဂတဝလာဟကေ ဒေဝေ အာဒိစ္စော နဘံ အဗ္ဘုဿက္ကမာနော [အဗ္ဘုဿုက္ကမာနော (သီ.) သံ. နိ. ၅.၁၄၆-၁၄၈] သဗ္ဗံ အာကာသဂတံ တမဂတံ အဘိဝိဟစ္စ ဘာသတေ စ တပတေ စ ဝိရောစတိ စ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။

“သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ယာ ကာစိ မဟာနဒိယော, သေယျထိဒံ – ဂင်္ဂါ, ယမုနာ, အစိရဝတီ, သရဘူ, မဟီ, သဗ္ဗာ တာ သမုဒ္ဒင်္ဂမာ သမုဒ္ဒနိန္နာ သမုဒ္ဒပေါဏာ သမုဒ္ဒပဗ္ဘာရာ, မဟာသမုဒ္ဒေါ တာသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ယေ ကေစိ ကုသလာ ဓမ္မာ, သဗ္ဗေ တေ အပ္ပမာဒမူလကာ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ။ အပ္ပမာဒေါ တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အာဟုနေယျသုတ္တံ

၁၆. ‘‘ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ ပါဟုနေယျာ ဒက္ခိဏေယျာ အဉ္ဇလိကရဏီယာ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ကတမေ ဒသ? တထာဂတော အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ, ဥဘတောဘာဂဝိမုတ္တော, ပညာဝိမုတ္တော, ကာယသက္ခီ, ဒိဋ္ဌိပ္ပတ္တော, သဒ္ဓါဝိမုတ္တော, သဒ္ဓါနုသာရီ, ဓမ္မာနုသာရီ, ဂောတြဘူ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ပုဂ္ဂလာ အာဟုနေယျာ။ပေ။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမနာထသုတ္တံ

၁၇. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၅, ၃၆၀] ‘‘သနာထာ , ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ, မာ အနာထာ။ ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, အနာထော ဝိဟရတိ။ ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, နာထကရဏာ ဓမ္မာ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ။ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ [သာတ္ထာ သဗျဉ္ဇနာ (သီ.)] ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ [ဗဟူ သုတာ (?)] ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော, ခမော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိံ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ။ပေ။ အနုသာသနိံ, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ, တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတိ အနလသော တတြုပါယာယ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော, အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတုံ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ။ပေ။ အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတုံ, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒာယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ, အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘သနာထာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ, မာ အနာထာ။ ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, အနာထော ဝိဟရတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ နာထကရဏာ ဓမ္မာ’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယနာထသုတ္တံ

၁၈. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဘိက္ခဝေါ’’တိ။ ‘‘ဘဒန္တေ’’တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘သနာထာ , ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ, မာ အနာထာ။ ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, အနာထော ဝိဟရတိ။ ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, နာထကရဏာ ဓမ္မာ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ.။ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ‘သီလဝါ ဝတာယံ ဘိက္ခု ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသူ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ‘ဗဟုဿုတော ဝတာယံ ဘိက္ခု သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ ‘ကလျာဏမိတ္တော ဝတာယံ ဘိက္ခု ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော, ခမော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိံ။ ‘သုဝစော ဝတာယံ ဘိက္ခု သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော, ခမော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိ’န္တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ, တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတိ အနလသော, တတြူပါယာယ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော, အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတုံ။ ‘ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ, တတ္ထ ဒက္ခော ဝတာယံ ဘိက္ခု အနလသော, တတြူပါယာယ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော, အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတု’န္တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဍ္ဎိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော။ ‘ဓမ္မကာမော ဝတာယံ ဘိက္ခု ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဍ္ဎိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု ‘အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝတာယံ ဘိက္ခု ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသူ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဍ္ဎိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ ‘သန္တုဋ္ဌော ဝတာယံ ဘိက္ခု ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေနာ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဍ္ဎိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ‘သတိမာ ဝတာယံ ဘိက္ခု ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ မဇ္ဈိမာနုကမ္ပိတဿ နဝါနုကမ္ပိတဿ ဝုဍ္ဎိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ‘ပညဝါ ဝတာယံ ဘိက္ခု ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ’တိ ထေရာပိ နံ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ, မဇ္ဈိမာပိ ဘိက္ခူ။ နဝါပိ ဘိက္ခူ ဝတ္တဗ္ဗံ အနုသာသိတဗ္ဗံ မညန္တိ။ တဿ ထေရာနုကမ္ပိတဿ။ပေ။ နော ပရိဟာနိ။ အယမ္ပိ ဓမ္မော နာထကရဏော။

“သနာထာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ, မာ အနာထာ။ ဒုက္ခံ, ဘိက္ခဝေ, အနာထော ဝိဟရတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ နာထကရဏာ ဓမ္မာ”တိ။ ဣဒမဝောစ ဘဂဝါ။ အတ္တမနာ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ဘာသိတံ အဘိနန္ဒုန္တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမအရိယာဝါသသုတ္တံ

၁၉. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၈, ၃၆၀] “ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာဝါသာ, ယေ အရိယာ အာဝသိံသု ဝါ အာဝသန္တိ ဝါ အာဝသိဿန္တိ ဝါ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ, ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော, ဧကာရက္

ခော, စတုရာပဿေနော, ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော [ပနုဏ္ဏပစ္စေကသစ္စော (က.)] , သမဝယသဋ္ဌေသနော, အနာဝိလ သင်္ကပ္ပော, ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော, သုဝိမုတ္တစိတ္တော, သုဝိမုတ္တပညော။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အရိယာတ သာ , ယေ အရိယာ အာဝသိံသု ဝါ အာဝသန္တိ ဝါ အာဝသိဿန္တိ ဝါ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယအရိယာဝါသသုတ္တံ

၂၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုရူသု ဝိဟရတိ ကမ္မာသဓမ္မံ နာမ ကုရူနံ နိဂမော။ တတြ ခော ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ။ပေ.။။

''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာဝါသာ, ယေ အရိယာ အာဝသိံသု ဝါ အာဝသန္တိ ဝါ အာဝသိဿန္တိ ဝါ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ, ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော , ဧကာရက္ခော, စတုရာပဿေနော, ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော, သမဝယသဋ္ဌေသနော, အနာဝိလသင်္ကပ္ပော, ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော, သုဝိမုတ္တစိတ္တော, သုဝိမုတ္တပညော။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမစ္ဆန္ဒော ပဟီနော ဟောတိ, ဗျာပာဒော ပဟီနော ဟောတိ, ထိနမိဒ္ဓံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟီနံ ဟောတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟီနာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပဟီနော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ နေဝ သုမနော ဟောတိ န ဒုမ္မနော, ဥပေက္ခကော ဝိဟရတိ သတော သမ္ပဇာနော။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဆဠင်္ဂသမန္နာဂတော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧကာရက္ခော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတာရက္ခေန စေတသာ သမန္နာဂ တော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဧကာရက္ခော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သင်္ခါယေကံ ပဋိသေဝတိ, သင်္ခါယေကံ အဓိဝါသေတိ, သင်္ခါယေကံ ပရိဝဇ္ဇေတိ, သင်္ခါယေကံ ဝိနောဒေတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု စတုရာပဿေနော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ယာနိ တာနိ ပုထုသမ ဏဗြာဟ္မဏာနံ ပုထုပစ္စေကသစ္စာနိ, သေယျထိဒံ – 'သဿတော လောကော'တိ ဝါ, 'အသဿတော လော ကော'တိ ဝါ, 'အန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'အနန္တဝါ လောကော'တိ ဝါ, 'တံ ဇီဝံ တံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရ'န္တိ ဝါ, 'ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, 'နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ'တိ ဝါ, သဗ္ဗာနိ တာနိ နု န္နာနိ ဟောန္တိ ပဏုန္နာနိ [နုဏ္ဏာနိ ဟောန္တိ ပနုဏ္ဏာနိ (?)] စတ္တာနိ ဝန္တာနိ မုတ္တာနိ ပဟီနာနိ ပဋိနိဿဋ္ဌာနိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဏုန္နပစ္စေကသစ္စော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေသနော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ, ဘဝေသနာ ပဟီနာ ဟောတိ, ဗြဟ္မစရိယေသနာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမဝယသဋ္ဌေ သနော ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကာမသင်္ကပ္ပော ပဟီ နော ဟောတိ, ဗျာပာဒသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ, ဝိဟိံသာသင်္ကပ္ပော ပဟီနော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနာဝိလသင်္ကပ္ပော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ ပုဗ္ဗေဝ သောမနဿဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဿဒ္ဓကာယသင်္ခါရော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ရာဂါ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, ဒောသာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ, မောဟာ စိတ္တံ ဝိမုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တစိတ္တော ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘ရာဂေါ မေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ, ဒောသော မေ ပဟီနော။ပေ.။ ‘မောဟော မေ ပဟီနော ဥစ္ဆိန္နမူလော တာလာဝတ္ထုကတော အနဘာဝံကတော အာယတိံ အနုပ္ပာဒဓမ္မော’တိ ပဇာနာတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝိမုတ္တပညော ဟောတိ။

“ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အတီတမဒ္ဓာနံ အရိယာ အရိယာတသေ အာဝသိံသု, သဗ္ဗေ တေ ဣမေဝ ဒသ အရိယာတသေ အာဝသိံသု; ယေ ဟိ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, အနာဂတမဒ္ဓာနံ အရိယာ အရိယာတသေ အာဝသိဿန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဣမေဝ ဒသ အရိယာတသေ အာဝသိဿန္တိ; ယေ ဟိ [ယေပိ (?)] ကေစိ, ဘိက္ခဝေ , ဧတရဟိ အရိယာ အရိယာတသေ အာဝသန္တိ, သဗ္ဗေ တေ ဣမေဝ ဒသ အရိယာတသေ အာဝသန္တိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အရိယာတသာ, ယေ အရိယာ အာဝသိံသု ဝါ အာဝသန္တိ ဝါ အာဝသိဿန္တိ ဝါ”တိ။ ဒသမံ။

နာထဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

> သေနာသနဉ္စ ပဉ္စင်္ဂံ၊ သံယောဇနာခိလေန စ။
> အပ္ပမာဒော အာဟုနေယျော၊ ဒွေဝ နာထာ ဒွေဝ အရိယာတသာတိ။

၃. မဟာဝဂ္ဂေါ

၁. သီဟနာဒသုတ္တံ

၂၁. ‘‘သီဟော , ဘိက္ခဝေ, မိဂရာဇာ သာယန္ဟသမယံ အာသယာ နိက္ခမတိ။ အာသယာ နိက္ခမိတွာ ဝိဇမ္ဘတိ။ ဝိဇမ္ဘိတွာ သမန္တာ စတုဒ္ဒိသံ [စတုဒ္ဒိသာ (သျာ. က.) အ. နိ. ၆.၆၄] အနုဝိလောကေတိ။ သမန္တာ စတုဒ္ဒိသံ [စတုဒ္ဒိသာ (သျာ. က.) အ. နိ. ၆.၆၄] အနုဝိလောကေတွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒတိ။ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိတွာ ဂေါစရာယ ပက္ကမတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ‘မာဟံ ခုဒ္ဒကေ ပါဏေ ဝိသမဂတေ သင်္ဃာတံ အာပာဒေသိ’န္တိ!

‘‘‘သီဟော’တိ, ခော ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿေတံ အဓိဝစနံ အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။ ယံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဣဒမဿ ဟောတိ သီဟနာဒသ္မိံ။

[မ. နိ. ၁.၁၄၈; ဝိဘ. ၇၆၀; ပဋိ. မ. ၂.၄၄] ‘‘ဒသယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ကတမာနိ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ , တထာဂတော သဗ္ဗတ္ထဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဓာတုံ နာနာဓာတုံ လောကံ [အနေကဓာတုနာနာဓာတုလောကံ (သီ. က.)] ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဓာတုံ နာနာဓာတုံ လောကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ။ပေ။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ။ပေ။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ။ပေ။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝေါဒာနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ။ပေ။ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ။ပေ။ ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ, ‘အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော’တိ, ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ယမ္ပိ ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ , ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဣဒမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ တထာဂတဿ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗြဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ”တိ။ ပဌမံ။

၂. အဓိဝုတ္တိပဒသုတ္တံ

၂၂. အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ယေ တေ, အာနန္ဒ, ဓမ္မာ တေသံ တေသံ အဓိဝုတ္တိပဒာနံ [အဓိမုတ္တိပဒာနံ (က.)] အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယ သံဝတ္တန္တိ, ဝိသာရဒေါ အဟံ, အာနန္ဒ, တတ္ထ ပဋိဇာနာမိ။ ‘တေသံ တေသံ တထာ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတုံ ယထာ ယထာ ပဋိပန္နော သန္တံ ဝါ အတ္ထီတိ ဉဿတိ, အသန္တံ ဝါ နတ္ထီတိ ဉဿတိ, ဟီနံ ဝါ ဟီနန္တိ ဉဿတိ , ပဏီတံ ဝါ ပဏီတန္တိ ဉဿတိ, သဥတ္တရံ ဝါ သဥတ္တရန္တိ ဉဿတိ, အနုတ္တရံ ဝါ အနုတ္တရန္တိ ဉဿတိ; ယထာ ယထာ ဝါ ပန တံ ဉာတေယျံ ဝါ ဒဋ္ဌေယျံ ဝါ သစ္ဆိကရေယျံ ဝါ, တထာ တထာ ဉဿတိ ဝါ ဒက္ခတိ ဝါ သစ္ဆိ

ကရိသ္သတိ တ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။ တေအနုတ္တရိယံ, အာနန္ဒ, ဉာဏာနံ ယဒိဒံ တတ္ထ တတ္ထ ယထာဘူတဉာဏံ။ တေသ္မာ စာဟံ, အာနန္ဒ, ဉာဏာ အညံ ဉာဏံ ဥတ္တရိတရံ တ ပဏီတတရံ တ နတ္ထီတိ ဝဒာမိ။

“ဒသယိမာနိ, အာနန္ဒ, တထာဂတသ္သ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗ္ရဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။ ကတမာနိ ဒသ? ဣဓာနန္ဒ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ, တထာဂတော ဌာနဉ္စ ဌာနတော အဋ္ဌာနဉ္စ အဋ္ဌာနတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပာနန္ဒ, တထာဂတသ္သ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗ္ရဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာနံ ကမ္မသမာဒာနာနံ ဌာနသော ဟေတုသော ဝိပာကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော သဗ္ဗတ္ထဂာမိနိံ ပဋိပဒံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော အနေကဓာတုံ နာနာဓာတုံ လောကံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော သတ္တာနံ နာနာဓိမုတ္တိကတံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တီနံ သံကိလေသံ ဝောဒာနံ ဝုဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသ္သရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒ္ဝေပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသ္သရတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ။ပေ.။။

“ပုန စပရံ, အာနန္ဒ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယမ္ပာနန္ဒ, တထာဂတော အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ။ပေ.။ သစ္ဆိကတ္ဝာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣဒမ္ပာနန္ဒ, တထာဂတသ္သ တထာဂတဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ, ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗ္ရဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတိ။

“ဣမာနိ ခော, အာနန္ဒ, ဒသ တထာဂတသ္သ တထာဂတဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော တထာဂတော အာသဘံ ဌာနံ ပဋိဇာနာတိ , ပရိသာသု သီဟနာဒံ နဒတိ, ဗ္ရဟ္မစက္ကံ ပဝတ္တေတီ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကာယသုတ္တံ

၂၃. “အတ္ထိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ, နော ဝါစာယ။ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဝါစာယ ပဟာတဗ္ဗာ, နော ကာယေန။ အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသ္ဝာ [ဒိသ္ဝာ ဒိ

သုတ (သီ. သျာ.)] ပဟာတဗ္ဗာ။

“ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ, နော ဝါစာယ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အကုသလံ အာပန္နော ဟောတိ ကိဉ္စိ ဒေသံ [ကဉ္စိ ဒေဝ ဒေသံ (သီ. သျာ.)] ကာယေန။ တမေနံ အနုဝိစ္စ ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ ဧဝမာဟံသု – ‘အာယသ္မာ ခေါ အကုသလံ အာပန္နော ကိဉ္စိ ဒေသံ ကာယေန။ သာဓု ဝတာယသ္မာ ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ကာယသုစရိတံ ဘာဝေတူ’တိ။ သော အနုဝိစ္စ ဝိညူဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ ဝုစ္စမာနော ကာယဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ကာယသုစရိတံ ဘာဝေတိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ, နော ဝါစာယ။

“ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဝါစာယ ပဟာတဗ္ဗာ, နော ကာယေန? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အကုသလံ အာပန္နော ဟောတိ ကိဉ္စိ ဒေသံ ဝါစာယ။ တမေနံ အနုဝိစ္စ ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ ဧဝမာဟံသု – ‘အာယသ္မာ ခေါ အကုသလံ အာပန္နော ကိဉ္စိ ဒေသံ ဝါစာယ။ သာဓု ဝတာယသ္မာ ဝစီဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဝစီသုစရိတံ ဘာဝေတူ’တိ။ သော အနုဝိစ္စ ဝိညူဟိ သဗြဟ္မစာရီဟိ ဝုစ္စမာနော ဝစီဒုစ္စရိတံ ပဟာယ ဝစီသုစရိတံ ဘာဝေတိ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဝါစာယ ပဟာတဗ္ဗာ, နော ကာယေန။

“ကတမေ စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗာ? လောဘော, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗော နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗော။ ဒေါသော , ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော ။ မစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗံ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗံ။

“ပာပိကာ , ဘိက္ခဝေ, ဣဿာ နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိကာ ဣဿာ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဣဇ္ဈတိ ဂဟပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ ဓနေန ဝါ ဓညေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ဇာတရူပေန ဝါ။ တတြာညတရဿ ဒာသဿ ဝါ ဥပဝါသဿ ဝါ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတိမဿ ဂဟပတိဿ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တဿ ဝါ န ဣဇ္ဈေယျ ဓနေန ဝါ ဓညေန ဝါ ရဇတေန ဝါ ဇာတရူပေန ဝါ’တိ။ သမဏော ဝါ ပန ဗြာဟ္မဏော ဝါ လာဘီ ဟောတိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ။ တတြညတရဿ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ အယမာယသ္မာ န လာဘီ အဿ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန’န္တိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိကာ ဣဿာ။

“ပာပိကာ, ဘိက္ခဝေ, ဣစ္ဆာ နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗာ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိကာ ဣစ္ဆာ? [ဝိဘ. ၈၅၁] ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဿဒ္ဓော သမာနော ‘သဒ္ဓောတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; ဒုဿီလော သမာနော ‘သီလဝါတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; အပ္ပဿုတော သမာနော ‘ဗဟုဿုတောတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; သင်္ဂဏိကာရာမော သမာနော ‘ပဝိဝိတ္တောတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; ကုသီတော သမာနော ‘အာရဒ္ဓဝီရိယောတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; မုဋ္ဌဿတိ သမာနော ‘ဥပဋ္ဌိတဿတီတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; အသမာဟိတော သမာနော ‘သမာဟိတောတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; ဒုပ္ပညော သမာနော ‘ပညဝါတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ; အခီဏာသဝေါ သမာနော ‘ခီဏာသဝေါတိ မံ ဇာနေယျု’န္တိ ဣစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပာပိကာ ဣစ္ဆာ။ ဣမေ ဝုစ္စန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ နေဝ ကာယေန ပဟာတဗ္ဗာ နော ဝါစာယ, ပညာယ ဒိသွာ ပဟာတဗ္ဗာ။

“တဉ္စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုံ လောဘော အဘိဘုယျ ဣရိယတိ, ဒေါသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ ဣရိယတိ။ သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော အဘိဘုယျ ဣရိယတိ; နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော ဒေါသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ ဣရိယတီ’တိ။

“တဋ္ဌေ   , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုံ လောဘော နာဘိဘုယျ ဣရိယတိ, ဒေါသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယျ ဣရိယတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော နာဘိဘုယျ ဣရိယတိ; တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော ဒေါသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော ။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယျ ဣရိယတီ’”တိ။ တတိယံ။

၄. မဟာစုန္ဒသုတ္တံ

၂၄. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော စေတီသု ဝိဟရတိ သဟဇာတိယံ။ တတြ ခေါ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ။ “အာဝုသော”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာစုန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

“ဉာဏဝါဒံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မ’န္တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, ဒေါသော။ မောဟော ။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ; နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော ဒေါသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“ဘာဝနာဝါဒံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော – ‘ဘာဝိတကာယောမှိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, ဒေါသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ; နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော ဒေါသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော ။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“ဉာဏဝါဒဉ္စ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော ဘာဝနာဝါဒဉ္စ – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မံ, ဘာဝိတကာယောမှိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, ဒေါသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတိ; နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော ဒေါသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပါပိကာ ဣဿာ။ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပါပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယျ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“သေယျထာပိ   , အာဝုသော, ပုရိသော ဒလိဒ္ဒောဝ သမာနော အဍ္ဍဝါဒံ ဝဒေယျ, အဓနောဝ သမာနော ဓနဝါဒံ ဝဒေယျ, အဘောဂေါဝ သမာနော ဘောဂဝါဒံ ဝဒေယျ။ သော ကိဿိဉ္စိဒေဝ ဓနကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ န သက္ကုဏေယျ ဥပနီဟာတုံ ဓနံ ဝါ ဓညံ ဝါ ရဇတံ ဝါ ဇာတရူပံ ဝါ။ တမေနံ ဧဝံ ဇာနေယျုံ – ‘ဒလိဒ္ဒောဝ အယမာယသ္မာ သမာနော အဍ္ဍဝါဒံ ဝဒေတိ, အဓနောဝ အယမာယသ္မာ သမာနော ဓနဝါဒံ ဝဒေတိ, အဘောဂဝါဝ အယမာယသ္မာ သမာနော ဘောဂဝါဒံ ဝဒေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ အယမာယသ္မာ ကိဿိဉ္စိဒေဝ ဓနကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ န သက္ကောတိ ဥပနီဟာတုံ ဓနံ ဝါ ဓညံ ဝါ ရဇတံ ဝါ ဇာတရူပံ ဝါ’တိ။

“ဝေမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဉာဏတဒ္ဒြ ဘိက္ခု ဝဒမာနော ဘာဝနာတဒ္ဒြ – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မံ, ဘာဝိတကာယောမှုဟိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တံ စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော အဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, အေသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော အဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ; နာယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော အေသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ အဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“ဉာဏတဒံ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မ’န္တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, အေသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘အယမာယသ္မာ တထာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ; တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော အေသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“ဘာဝနာတဒံ , အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော – ‘ဘာဝိတကာယောမှုဟိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, အေသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ; တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော အေသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“ဉာဏတဒ္ဒြ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ဝဒမာနော ဘာဝနာတဒ္ဒြ – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မံ, ဘာဝိတကာယောမှုဟိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, အေသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ; တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော အေသော ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတီ’တိ။

“သေယ္ယထာပိ , အာဝုသော, ပုရိသော အမုာဝ သမာနော အမုတဒံ ဝဒေယ္ယ, ဓနတဝ သမာနော ဓနတတဒံ ဝဒေယ္ယ, ဘောဂတဝ သမာနော ဘောဂတတဒံ ဝဒေယ္ယ။ သော ကိဉ္စိဒေဝ ဓနကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ သက္ကုဏေယ္ယ ဥပနီဟာတုံ ဓနံ တ ဓညံ တ ရဇတံ တ ဇာတရူပံ တ။ တမေနံ ဧဝံ ဇာနေယ္ယုံ – ‘အမုာဝ အယမာယသ္မာ သမာနော အမုတဒံ ဝဒေတိ, ဓနတဝ အယမာယသ္မာ သမာနော ဓနတတဒံ ဝဒေတိ, ဘောဂတဝ အယမာယသ္မာ သမာနော ဘောဂတတဒံ ဝဒေတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာ ဟိ အယမာယသ္မာ ကိဉ္စိဒေဝ ဓနကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ သက္ကောတိ ဥပနီဟာတုံ ဓနံ တ ဓညံ တ ရဇတံ တ ဇာတရူပံ တ’တိ။

ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဉာဏတဒ္ဒြ ဘိက္ခု ဝဒမာနော ဘာဝနာတဒ္ဒြ – ‘ဇာနာမိမံ ဓမ္မံ, ပဿာမိမံ ဓမ္မံ, ဘာဝိတကာယောမှုဟိ ဘာဝိတသီလော ဘာဝိတစိတ္တော ဘာဝိတပညော’တိ။ တဉ္စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခုံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, အေသော။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ပာပိကာ ဣဿာ။ ပာပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ, သော ဧဝမဿ ဝေဒိတဗ္ဗော – ‘တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာနာတိ ယထာ ပဇာနတော လောဘော န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ လောဘော နာဘိဘုယ္ယ တိဋ္ဌတိ; တထာ အယမာယသ္မာ ပဇာ

နာတိ ယထာ ပဇာနတော အေသော န ဟောတိ။ မောဟော။ ကောဓော။ ဥပနာဟော။ မက္ခော။ ပဠာသော။ မစ္ဆရိယံ။ ဟပိကာ ဣဿာ။ ဟပိကာ ဣစ္ဆာ န ဟောတိ, တထာဟိမံ အာယသ္မန္တံ ဟပိကာ ဣစ္ဆာ နာဘိဘုယျ တိဋ္ဌတီ’’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ကသိဏသုတ္တံ

၂၅. [ဒီ. နိ. ၃.၃၄၆, ၃၆၀; အ. နိ. ၁၀.၂၉] ‘‘ဒသယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, ကသိဏာယတနာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒ္ဝယံ အပ္ပမာဏံ; အာပောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ပေ.။ တေဇောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝါယောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ နီလကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ပီတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ လောဟိတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဩဒာတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ အာကာသကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝိညာဏကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒ္ဝယံ အပ္ပမာဏံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ကသိဏာယတနာနီ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ကာဠီသုတ္တံ

၂၆. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဝန္တီသု ဝိဟရတိ ကုရရဃရေ [ဂုလဃရေ (က.) ကုရရဃရေ မဟာဝ. ၂၅၇] ပဝတ္တေ ပဗ္ဗတေ။ အထ ခော ကာဠီ ဥပာသိကာ ကုရရဃရိကာ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော ကာဠီ ဥပာသိကာ ကုရရဃရိကာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ဝုတ္တမိဒံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ကုမာရိပဉှေသု –

‘အတ္ထဿ ပတ္တိံ ဟဒယဿ သန္တိံ၊
ဇေတွာန သေနံ ပိယသာတရူပံ။
ဧကောဟံ [ဧကာဟံ (က.)] ဈာယံ သုခမနုဗောဓိံ၊
တသ္မာ ဇနေန န ကရောမိ သက္ခိံ [သခိံ (က.) သံ. နိ. ၁.၁၆၁ ပဿိတဗ္ဗံ] ။
သက္ခီ [သခီ (က.)] န သမ္ပဇ္ဇတိ ကေနစိ မေ’တိ။

‘‘ဣမဿ ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ကထံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ?

‘‘ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ‘အတ္ထော’တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေသုံ [အတ္တာဘိနိဗ္ဗတ္တေသုံ (သီ. သျာ.)]။ ယာဝတာ ခော, ဘဂိနိ, ပထဝီကသိဏသမာပတ္တိပရမတာ , တဒဘိညာသိ ဘဂဝါ။ တဒဘိညာယ ဘဂဝါ အဿာဒမဒ္ဒသ [အာဒိမဒ္ဒသ (သီ. သျာ.)] အာဒီနဝမဒ္ဒသ နိဿရဏမဒ္ဒသ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနမဒ္ဒသ။ တဿ အဿာဒဒဿနဟေတု အာဒီနဝဒဿနဟေတု နိဿရဏဒဿနဟေတု မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဟေတု အတ္ထဿ ပတ္တိ ဟဒယဿ သန္တိ ဝိဒိတာ ဟောတိ။

‘‘အာပောကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ပေ.။ တေဇောကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ ဝါယောကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ နီလကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ ပီတကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ လောဟိတကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ ဩဒာတကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ အာကာသကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ။ ဝိညာဏကသိဏသမာပတ္တိပရမာ ခော, ဘဂိနိ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ‘အတ္ထော’တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တေသုံ ။ ယာဝတာ ခော, ဘဂိနိ, ဝိညာဏကသိဏသမာပတ္တိပရမတာ, တဒဘိညာသိ ဘဂဝါ။ တဒဘိညာယ ဘဂဝါ အဿာဒမဒ္ဒသ အာဒီနဝမဒ္ဒသ နိဿရဏမဒ္ဒသ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနမဒ္ဒသ။ တဿ အဿာဒဒဿနဟေတု အာဒီနဝဒဿနဟေတု နိဿရဏဒဿနဟေတု မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဟေတု အတ္ထဿ ပတ္တိ ဟဒယဿ သန္တိ ဝိဒိတာ ဟောတိ။ ဣတိ ခော, ဘဂိနိ, ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ကုမာရိပဉှေသု –

‘အတ္ထဿ ပတ္တိံ ဟဒယဿ သန္တိံ၊
ဇေတွာန သေနံ ပိယသာတရူပံ။

ဧကောဟံ စျာယံ သုခမနုဗောဓိံ၊
တသ္မာ ဇနေန န ကရောမိ သက္ခိံ။
သက္ခိံ န သမ္ပဇ္ဇတိ ကေနစိ မေ’တိ။

‘‘ဣမဿ ခော, ဘဂိနိ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမမဟာပဉှာသုတ္တံ

၂၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိံသု။ အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘အတိပ္ပဂေ ခော တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ; ယံနူန မယံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျာမာ’’တိ။

အထ ခော တေ ဘိက္ခူ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော တေ ဘိက္ခူ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧတဒဝေါစုံ –

‘‘သမဏော, အာဝုသော, ဂေါတမော သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ‘ဧထ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာထ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဝိဟရထာ’တိ; မယမ္ပိ ခော, အာဝုသော, သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေမ – ‘ဧထ တုမှေ, အာဝုသော, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာထ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဝိဟရထာ’တိ။ ဣဓ နော, အာဝုသော, ကော ဝိသေသော ကော အဓိပ္ပယာသော ကိံ နာနာကရဏံ သမဏဿ ဝါ ဂေါတမဿ အမှာကံ ဝါ, ယဒိဒံ ဓမ္မဒေသနာယ ဝါ ဓမ္မဒေသနံ အနုသာသနိယာ ဝါ အနုသာသနိ’’န္တိ?

အထ ခော တေ ဘိက္ခူ တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိံသု နပ္ပဋိက္ကောသိံသု။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိံသု – ‘‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမာ’’တိ။

အထ ခော တေ ဘိက္ခူ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

‘‘ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒာယ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိမှာ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – ‘အတိပ္ပဂေ ခော တာဝ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ; ယံနူန မယံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျာမာ’တိ။ အထ ခော မယံ, ဘန္တေ, ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိမှာ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိမှာ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိမှာ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အမှေ ဧတဒဝေါစုံ –

‘သမဏော, အာဝုသော, ဂေါတမော သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ – ဧထ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာထ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဝိဟရထာတိ; မယမ္ပိ ခော, အာဝုသော, သာဝကာနံ ဧဝံ ဓမ္မံ ဒေသေမ – ဧထ တုမှေ, အာဝုသော, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိဇာနာထ, သဗ္ဗံ ဓမ္မံ အဘိညာယ ဝိဟရထာတိ။ ဣဓ နော, အာဝုသော, ကော ဝိသေသော ကော အဓိပ္ပယာသော ကိံ နာနာကရဏံ သမဏဿ ဝါ ဂေါတမဿ အမှာကံ ဝါ, ယဒိဒံ ဓမ္မဒေသနာယ ဝါ ဓမ္မဒေသနံ အနုသာသနိယာ ဝါ အနုသာသနိ’န္တိ?

“အထ ခော မယံ, ဘန္တေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဘာသိတံ နေဝ အဘိနန္ဒိမှာ နပ္ပဋိက္ကောသိမှာ။ အနဘိနန္ဒိတွာ အပ္ပဋိက္ကောသိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကမိမှာ – ‘ဘဂဝတော သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနိဿာမာ’’’တိ။

“ဧဝံဝါဒိနော, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝမဿု ဝစနီယာ – ‘ဧကော, အာဝုသော, ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏံ, ဒွေ ပဉှာ ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ ဒွေ ဝေယျာကရဏာနိ, တယော ပဉှာ တယော ဥဒ္ဒေသာ တီဏိ ဝေယျာကရဏာနိ, စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနိ, ပဉ္စ ပဉှာ ပဉ္စုဒ္ဒေသာ ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနိ, ဆ ပဉှာ ဆ ဥဒ္ဒေသာ ဆ ဝေယျာကရဏာနိ, သတ္တ ပဉှာ သတ္တုဒ္ဒေသာ သတ္တ ဝေယျာကရဏာနိ, အဋ္ဌ ပဉှာ အဋ္ဌုဒ္ဒေသာ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနိ, နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနိ, ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ န စေဝ သမ္ပာယိဿန္တိ, ဥတ္တရိ စ ဝိဃာတံ အာပဇ္ဇိဿန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ယထာ တံ, ဘိက္ခဝေ, အဝိသယသ္မိံ။ နာဟံ တံ, ဘိက္ခဝေ, ပဿာမိ သဒေဝကေ လောကေ သမာရကေ သဗြဟ္မကေ သဿမဏဗြာဟ္မဏိယာ ပဇာယ သဒေဝမနုဿာယ ယော ဣမေသံ ပဉှာနံ ဝေယျာကရဏေန စိတ္တံ အာရာဓေယျ, အညတြ တထာဂတေန ဝါ တထာဂတသာဝကေန ဝါ ဣတော ဝါ ပန သုတွာ။

“‘‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏ’န္တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဧကဓမ္မေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ? ‘သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ’ – ဣမသ္မိံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘‘ဒွေ ပဉှာ ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ ဒွေ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဒွီသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒွီသု? နာမေ စ ရူပေ စ – ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒွီသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဒွေ ပဉှာ ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ ဒွေ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘‘တယော ပဉှာ တယော ဥဒ္ဒေသာ တီဏိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တီသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ ။ ကတမေသု တီသု? တီသု ဝေဒနာသု – ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, တီသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘တယော ပဉှာ တယော ဥဒ္ဒေသာ တီဏိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စတူသု , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု စတူသု? စတူသု အာဟာရေသု – ဣမေသု ခော, ဘိက္ခဝေ, စတူသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘ပဉ္စ ပဉှာ ပဉ္စုဒ္ဒေသာ ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ပဉ္စသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ပဉ္စသု? ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ ။ ‘ပဉ္စ ပဉှာ ပဉ္စုဒ္ဒေသာ ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘ဆ ပဉှာ ဆ ဥဒ္ဒေသာ ဆ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဆသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဆသု? ဆသု အဇ္ဈတ္တိကေသု အာယတနေသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဆသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဆ ပဉှာ ဆ ဥဒ္ဒေသာ ဆ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘သတ္တ ပဉှာ သတ္တုဒ္ဒေသာ သတ္တ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? သတ္တသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု သတ္တသု? သတ္တသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘သတ္တ ပဉှာ သတ္တုဒ္ဒေသာ သတ္တ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘အဋ္ဌ ပဉှာ အဋ္ဌုဒ္ဒေသာ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? အဋ္ဌသု, ဘိက္ခဝေ , ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု အဋ္ဌသု? အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော။ပေ.။ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘အဋ္ဌ ပဉှာ အဋ္ဌုဒ္ဒေသာ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? နဝသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု နဝသု? နဝသု သတ္တာဝါသေသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, နဝသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

‘‘‘ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဒသသု, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒသသု? ဒသသု အကုသလေသု ကမ္မပထေသု – ဣမေသု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ ။ ‘ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ’’န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယမဟာပဉှာသုတ္တံ

၂၈. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကဇင်္ဂလာယံ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ။ အထ ခေါ သမ္ဗဟုလာ ကဇင်္ဂလကာ ဥပါသကာ ယေန ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ကဇင်္ဂလိကံ ဘိက္ခုနိံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။

ကေမန္တံ့ နိသိန္နာ ခေါ ကဇင်္ဂလကာ ဥပာသကာ ကဇင်္ဂလိကံ ဘိက္ခုနိံ ဧတဒဝေါစုံ –

“ဝုတ္တမိဒံ, အယျေ, ဘဂဝတာ မဟာပဉှေသု – ‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏံ, ဒွေ ပဉှာ ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ ဒွေ ဝေယျာကရဏာနိ, တယော ပဉှာ တယော ဥဒ္ဒေသာ တီဏိ ဝေယျာကရဏာနိ, စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနိ, ပဉ္စ ပဉှာ ပဉ္စုဒ္ဒေသာ ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနိ, ဆ ပဉှာ ဆ ဥဒ္ဒေသာ ဆ ဝေယျာကရဏာနိ, သတ္တ ပဉှာ သတ္တုဒ္ဒေသာ သတ္တ ဝေယျာကရဏာနိ, အဋ္ဌ ပဉှာ အဋ္ဌုဒ္ဒေသာ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနိ, နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနိ, ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ။ ဣမဿ နု ခေါ, အယျေ, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ကထံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ?

“န ခေါ ပနေတံ, အာဝုသော, ဘဂဝတော သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, နပိ မနောဘာဝနီယာနံ ဘိက္ခူနံ သမ္မုခါ သုတံ သမ္မုခါ ပဋိဂ္ဂဟိတံ; အပိ စ, ယထာ မေတ္ထ ခာယတိ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ, ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, အယျေ”တိ, ခေါ ကဇင်္ဂလကာ ဥပာသကာ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ပစ္စဿောသုံ။ ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ ဧတဒဝေါစ –

“‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏ’န္တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဧကဓမ္မေ, အာဝုသော, ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမသ္မိံ ဧကဓမ္မေ? သဗ္ဗေ သတ္တာ အာဟာရဋ္ဌိတိကာ – ဣမသ္မိံ ခေါ, အာဝုသော, ဧကဓမ္မေ ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ဒွေ ပဉှာ ဒွေ ဥဒ္ဒေသာ ဒွေ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ ဣတိ, ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဒွီသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒွီသု? နာမေ စ ရူပေ စ။ပေ.။ ကတမေသု တီသု? တီသု ဝေဒနာသု – ဣမေသု ခေါ, အာဝုသော, တီသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘တယော ပဉှာ တယော ဥဒ္ဒေသာ တီဏိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? စတူသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု စတူသု? စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု – ဣမေသု ခေါ, အာဝုသော, စတူသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘စတ္တာရော ပဉှာ စတ္တာရော ဥဒ္ဒေသာ စတ္တာရိ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ပဉ္စ ပဉှာ ပဉ္စုဒ္ဒေသာ ပဉ္စ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခေါ ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ပဉ္စသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္ထံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ပဉ္စသု? ပဉ္စသု ဣန္ဒြိယေသု။ပေ.။ ကတမေသု ဆသု? ဆသု နိဿရဏီယာသု ဓာတူသု။ပေ.။ ကတမေသု သတ္တသု? သတ္တသု ဗောဇ္ဈင်္ဂေသု။ပေ.။ ကတမေသု အဋ္ဌသု? အဋ္ဌသု အရိယအဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂင်္ဂေသု – ဣမေသု ခေါ, အာဝုသော, အဋ္ဌသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒ

သွာဝီ သမ္မဒတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘အဋ္ဌ ပဉှာ အဋ္ဌုဒ္ဒေသာ အဋ္ဌ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? နဝသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု နဝသု? နဝသု သတ္တာဝာသေသု – ဣမေသု ခော, အာဝုသော, နဝသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ နိဗ္ဗိန္ဒမာနော သမ္မာ ဝိရဇ္ဇမာနော သမ္မာ ဝိမုစ္စမာနော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘နဝ ပဉှာ နဝုဒ္ဒေသာ နဝ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? ဒသသု, အာဝုသော, ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ကတမေသု ဒသသု? ဒသသု ကုသလေသု ကမ္မပထေသု – ဣမေသု ခော, အာဝုသော, ဒသသု ဓမ္မေသု ဘိက္ခု သမ္မာ သုဘာဝိတစိတ္တော သမ္မာ ပရိယန္တဒဿာဝီ သမ္မဒတ္တံ အဘိသမေစ္စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဒုက္ခဿန္တကရော ဟောတိ။ ‘ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“ဣတိ ခော, အာဝုသော, ယံ တံ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတာသု မဟာပဉှာသု – ‘ဧကော ပဉှော ဧကော ဥဒ္ဒေသော ဧကံ ဝေယျာကရဏံ…ပေ.။ ဒသ ပဉှာ ဒသုဒ္ဒေသာ ဒသ ဝေယျာကရဏာနီ’တိ, ဣမဿ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ အာကင်္ခမာနာ စ ပန တုမှေ, အာဝုသော, ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ။ ယထာ ဝေ [ယထာ ခော (က.), ယထာ နော (ဗဟူသု) အ. နိ. ၁၀.၁၁၅, ၁၇၂ ပန ပဿိတဗ္ဗာ နတ္ထိ] ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ”တိ။ “ဧဝံ, အယျေ”တိ ခော ကဇင်္ဂလကာ ဥပာသကာ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ကဇင်္ဂလိကံ ဘိက္ခုနိံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော ကဇင်္ဂလကာ ဥပာသကာ ယာဝတကော အဟောသိ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော, တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။

“သာဓု သာဓု, ဂဟပတယော! ပဏ္ဍိတာ, ဂဟပတယော, ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ။ မဟာပညာ, ဂဟပတယော, ကဇင်္ဂလိကာ ဘိက္ခုနီ။ မဉ္စေပိ တုမှေ, ဂဟပတယော, ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ စေတံ ဧဝမေဝံ [ဧဝမေဝ (က.) မ. နိ. ၁.၂၀၅ ပဿိတဗ္ဗံ] ဗျာကရေယျံ ယထာ တံ ကဇင်္ဂလိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဗျာကတံ။ ဧသော စေဝ တဿ [ဧသော စေဝေတဿ (မ. နိ. ၁.၂၀၅)] အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေယျာထာ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမကောသလသုတ္တံ

၂၉. “ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ကာသိကောသလာ, ယာဝတာ ရညော ပသေနဒိဿ ကောသလဿ ဝိဇိတံ [ဝိဇိတေ (သီ. က.)], ရာဇာ တတ္ထ ပသေနဒိ ကောသလော အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ ရညောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပသေနဒိဿ ကောသလဿ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝာ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

“ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, စန္ဒိမသူရိယာ ပရိဟရန္တိ ဒိသာ ဘန္တိ ဝိရောစမာနာ, တာဝ သဟဿဓာ လောကော။ တသ္မိံ သဟဿဓာ လောကေ သဟဿံ စန္ဒာနံ သဟဿံ သူရိယာနံ [သုရိယာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] သဟဿံ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇာနံ သဟဿံ ဇမ္ဗုဒီပာနံ သဟဿံ အပရဂောယာနာနံ သဟဿံ ဥတ္တရကုရူနံ သဟဿံ ပုဗ္ဗဝိဒေဟာနံ စတ္တာရိ မဟာသမုဒ္ဒသဟဿာနိ စတ္တာရိ မဟာရာဇသဟဿာနိ သဟဿံ စာတုမဟာရာဇိကာနံ သဟဿံ တာဝတိံသာနံ သဟဿံ ယာမာနံ သဟဿံ တုသိတာနံ သဟဿံ နိမ္မာနရတီနံ သဟဿံ ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနံ သဟဿံ ဗြဟ္မလောကာနံ။ ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, သဟဿီ လောကဓာတု, မဟာဗြဟ္မာ တတ္ထ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။ မ

ဟာဗ္ဗဟူနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အတ္တေဝ အညထတ္တံ အတ္တိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝာ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

“ဟောတိ သော, ဘိက္ခဝေ, သမယော ယံ အယံ လောကော သံဝဋ္ဋတိ။ သံဝဋ္ဋမာနေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ ယေဘုယ္ယေန သတ္တာ အာဘဿရသံဝတ္တနိကာ [အာဘဿရဝတ္တနိကာ (သီ. ဿျာ.)] ဘဝန္တိ။ တေ တတ္ထ ဟောန္တိ မနောမယာ ပီတိဘက္ခာ သယံပဘာ အန္တလိက္ခေစရာ သုဘဋ္ဌာယိနော စိရံ ဒီဃမဒ္ဓါနံ တိဋ္ဌန္တိ။ သံဝဋ္ဋမာနေ, ဘိက္ခဝေ, လောကေ အာဘဿရာ ဒေဝါ အဂ္ဂမက္ခာယန္တိ။ အာဘဿရာနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝါနံ အတ္တေဝ အညထတ္တံ အတ္တိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝာ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

[အ. နိ. ၁၀.၂၅] “ဒသယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကသိဏာယတနာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ပထဝီကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒွယံ အပ္ပမာဏံ; အာပောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ပေ။ တေဇောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝါယောကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ နီလကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ပီတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ လောဟိတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဩဒာတကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ အာကာသကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဝိညာဏကသိဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒွယံ အပ္ပမာဏံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ကသိဏာယတနာနိ။

“ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေသံ ဒသန္နံ ကသိဏာယတနာနံ ယဒိဒံ ဝိညာဏကသိဏံ ဧကော သဉ္ဇာနာတိ ဥဒ္ဓံ အဓော တိရိယံ အဒွယံ အပ္ပမာဏံ။ ဧဝံသညိနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံသညီနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္တေဝ အညထတ္တံ အတ္တိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ , ဘိက္ခဝေ, သုတဝာ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

[ဒီ. နိ. ၃.၃၃၈, ၃၅၈; အ. နိ. ၈.၆၄] “အဋ္ဌိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဘိဘာယတနာနိ။ ကတမာနိ အဋ္ဌ? အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဌမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဒုတိယံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ တတိယံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ စတုတ္ထံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဥမာပုပ္ဖံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ, သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ နီလံ နီလဝဏ္ဏံ နီလနိဒဿနံ နီလနိဘာသံ; ဧဝမေဝံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိဘာသာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ပဉ္စမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ကဏိကာရပုပ္ဖံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ, သေယျထာ ဝါ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ပီတံ ပီတဝဏ္ဏံ ပီတနိဒဿနံ ပီတနိဘာသံ; ဧဝမေဝံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧ

ကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ ဆဋ္ဌံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဗန္ဓုဇီဝကပုပ္ဖံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ, သေယျထာ တ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ လောဟိတကံ လောဟိတကဝဏ္ဏံ လောဟိတကနိဒဿနံ လောဟိတကနိဘာသံ; ဧဝမေဝံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ လောဟိတကာနိ လောဟိတကဝဏ္ဏာနိ လောဟိတကနိဒဿနာနိ လောဟိတကနိဘာသာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ သတ္တမံ အဘိဘာယတနံ။

“အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ဩဒါတာနိ ဩဒါတဝဏ္ဏာနိ ဩဒါတနိဒဿနာနိ ဩဒါတနိဘာသာနိ။ သေယျထာပိ နာမ ဩသဓိတာရကာ ဩဒါတာ ဩဒါတဝဏ္ဏာ ဩဒါတနိဒဿနာ ဩဒါတနိဘာသာ, သေယျထာ တ ပန တံ ဝတ္ထံ ဗာရာဏသေယျကံ ဥဘတောဘာဂဝိမဋ္ဌံ ဩဒါတံ ဩဒါတဝဏ္ဏံ ဩဒါတနိဒဿနံ ဩဒါတနိဘာသံ; ဧဝမေဝံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ဩဒါတာနိ ဩဒါတဝဏ္ဏာနိ ဩဒါတနိဒဿနာနိ ဩဒါတနိဘာသာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဣဒံ အဋ္ဌမံ အဘိဘာယတနံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌ အဘိဘာယတနာနိ။

“ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေသံ အဋ္ဌန္နံ အဘိဘာယတနာနံ ယဒိဒံ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ဩဒါတာနိ ဩဒါတဝဏ္ဏာနိ ဩဒါတနိဒဿနာနိ ဩဒါတနိဘာသာနိ; ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ, ဧဝံသညီ ဟောတိ။ ဧဝံသညိနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံသညီနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

“ဧကတသ္သော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိပဒါ။ ကတမာ ဧကတသ္သော? ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာ, သုခါ ပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာ, သုခါ ပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဧကတသ္သော ပဋိပဒါ။

“ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာသံ စတုန္နံ ပဋိပဒာနံ ယဒိဒံ သုခါ ပဋိပဒါ ခိပ္ပာဘိညာ။ ဧဝံပဋိပန္နာပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံပဋိပန္နာနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

“ဧကတသ္သော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ။ ကတမာ ဧကတသ္သော? ပရိတ္တမေကော သဉ္ဇာနာတိ, မဟဂ္ဂတမေကော သဉ္ဇာနာတိ, အပ္ပမာဏမေကော သဉ္ဇာနာတိ, ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနမေကော သဉ္ဇာနာတိ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဧကတသ္သော သညာ။

“ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမာသံ စတုန္နံ သညာနံ ယဒိဒံ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနမေကော သဉ္ဇာနာတိ။ ဧဝံသညိနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံသညီနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

“ဧတဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာဟိရကာနံ ဒိဋ္ဌိဂတာနံ ယဒိဒံ ‘နော စဿံ, နော စ မေ သိယာ, န ဘဝိဿာမိ, န မေ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံဒိဋ္ဌိနော, ဘိက္ခဝေ, ဧတံ ပာဋိကင်္ခံ – ‘ယာ စာယံ ဘဝေ အပ္ပဋိကူလတာ, သာ စဿ န ဘဝိဿတိ; ယာ စာယံ ဘဝနိရောဓေ ပါဋိကူလတာ, သာ စဿ န ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံဒိဋ္ဌိနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံဒိဋ္ဌီနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

‘‘သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိံ ပညာပေန္တိ။ တေဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ပရမတ္ထဝိသုဒ္ဓိ ပညာပေန္တာနံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တေ တဒဘိညာယ တဿ သစ္ဆိကိရိယာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ။ ဧဝံဝါဒိနောပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သန္တိ သတ္တာ။ ဧဝံဝါဒီနမ္ပိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာနံ အတ္ထေဝ အညထတ္တံ အတ္ထိ ဝိပရိဏာမော။ ဧဝံ ပဿံ, ဘိက္ခဝေ, သုတဝါ အရိယသာဝကော တသ္မိမ္ပိ နိဗ္ဗိန္ဒတိ။ တသ္မိံ နိဗ္ဗိန္ဒန္တော အဂ္ဂေ ဝိရဇ္ဇတိ, ပဂေဝ ဟီနသ္မိံ။

‘‘သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပညာပေန္တိ။ တေဒဂ္ဂံ, ဘိက္ခဝေ, ပရမဒိဋ္ဌဓမ္မနိဗ္ဗာနံ ပညာပေန္တာနံ ယဒိဒံ ဆန္နံ ဖဿာယတနာနံ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ အဿာဒဉ္စ အာဒီနဝဉ္စ နိဿရဏဉ္စ ယထာဘူတံ ဝိဒိတွာ အနုပါဒါ ဝိမောက္ခော။ ဧဝံဝါဒိံ ခော မံ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝမက္ခာယိံ ဧကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ အသတာ တုစ္ဆာ မုသာ အဘူတေန အဗ္ဘာစိက္ခန္တိ – ‘သမဏော ဂေါတမော န ကာမာနံ ပရိညံ ပညာပေတိ, န ရူပါနံ ပရိညံ ပညာပေတိ, န ဝေဒနာနံ ပရိညံ ပညာပေတီ’တိ။ ကာမာနဉ္စာဟံ , ဘိက္ခဝေ, ပရိညံ ပညာပေမိ, ရူပါနဉ္စ ပရိညံ ပညာပေမိ, ဝေဒနာနဉ္စ ပရိညံ ပညာပေမိ, ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ နိစ္ဆာတော နိဗ္ဗုတော သီတိဘူတော အနုပါဒါ ပရိနိဗ္ဗာနံ ပညာပေမီ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယကောသလသုတ္တံ

၃၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခော ပန သမယေန ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥယျောဓိကာ နိဝတ္တော ဟောတိ ဝိဇိတသင်္ဂါမော လဒ္ဓာဓိပ္ပါယော။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန အာရာမော တေန ပါယာသိ။ ယာဝတိကာ ယာနဿ ဘူမိ, ယာနေန ဂန္တွာ ယာနာ ပစ္စောရောဟိတွာ ပတ္တိကောဝ အာရာမံ ပါဝိသိ။ တေန ခော ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ အဗ္ဘောကာသေ စင်္ကမန္တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန တေ ဘိက္ခူ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေ ဘိက္ခူ ဧတဒဝောစ – ‘‘ကဟံ နု ခော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဧတရဟိ ဝိဟရတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ ဒဿနကာမာ ဟိ မယံ, ဘန္တေ, တံ ဘဂဝန္တံ အရဟန္တံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ’’န္တိ။ ‘‘ဧသော, မဟာရာဇ, ဝိဟာရော သံဝုတဒွါရော။ တေန အပ္ပသဒ္ဒေါ ဥပသင်္ကမိတွာ အတရမာနော အာလိန္ဒံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကာသိတွာ အဂ္ဂဠံ အာကောဋေဟိ; ဝိဝရိဿတိ တေ ဘဂဝါ ဒွါရ’’န္တိ။

အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ယေန သော ဝိဟာရော သံဝုတဒွါရော, တေန အပ္ပသဒ္ဒေါ ဥပသင်္ကမိတွာ အတရမာနော အာလိန္ဒံ ပဝိသိတွာ ဥက္ကာသိတွာ အဂ္ဂဠံ အာကောဋေသိ။ ဝိဝရိ ဘဂဝါ ဒွါရံ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဘဂဝတော ပါဒေသု သိရသာ နိပတိတွာ ဘဂဝတော ပါဒါနိ မုခေန စ ပရိစုမ္ဗတိ ပါဏီဟိ စ ပရိသမ္ဗာဟတိ နာမဉ္စ သာဝေတိ – ‘‘ရာဇာဟံ, ဘန္တေ, ပသေနဒိ ကောသလော; ရာဇာဟံ, ဘန္တေ , ပသေနဒိ ကောသလော’’တိ။

‘‘ကံ ပန တွံ, မဟာရာဇ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဣမသ္မိံ သရီရေ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောသိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေသီ’’တိ? ‘‘ကတညုတံ ခော အဟံ, ဘန္တေ, ကတဝေဒိတံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

‘‘ဘဂဝါ ဟိ, ဘန္တေ, ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော ဗဟုဇနသုခာယ ဗဟုနော ဇနဿ အရိယေ ဉာယေ ပတိဋ္ဌာပိတာ ယဒိဒံ ကလျာဏဓမ္မတာယ ကုသလဓမ္မတာယ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဗဟုဇနဟိတာယ ပဋိပန္နော ဗဟုဇနသုခာယ ဗဟုနော ဇနဿ အရိယေ ဉာယေ ပတိဋ္ဌာပိတာ ယဒိဒံ ကလျာဏဓမ္မတာယ ကုသလဓမ္မတာယ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သီလဝါ ဝုဒ္ဓသီလော အရိယသီလော ကုသလသီလော ကုသလသီလေန သမန္နာဂတော။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သီလဝါ ဝုဒ္ဓသီလော အရိယသီလော ကုသလသီလော ကုသလသီလေန သမန္နာဂတော, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒီဃရတ္တံ အာရညိကော, အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒီဃရတ္တံ အာရညိကော, အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝတိ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သန္တုဋ္ဌော ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။ “ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ သန္တုဋ္ဌိကထာ ပဝိဝေကကထာ အသံသဂ္ဂကထာ ဝီရိယာရမ္ဘကထာ သီလကထာ သမာဓိကထာ ပညာကထာ ဝိမုတ္တိကထာ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပါယ ကထာယ နိကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယာယံ ကထာ အဘိသလ္လေခိကာ စေတောဝိဝရဏသပ္ပာယာ, သေယျထိဒံ – အပ္ပိစ္ဆကထာ။ပေ။ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာ, ဧဝရူပါယ ကထာယ နိကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – ‘အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော’တိ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော။ပေ။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

“ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – ‘ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဥပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပန္နာ’တိ, ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ။ပေ။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္

ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတ အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ, ဣဒမ္ပိ ခော အဟံ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသံ သမ္ပဿမာနော ဘဂဝတိ ဧဝရူပံ ပရမနိပစ္စကာရံ ကရောမိ, မေတ္တူပဟာရံ ဥပဒံသေမိ။

‘‘ဟန္ဒ စ ဒါနိ မယံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆာမ။ ဗဟုကိစ္စာ မယံ ဗဟုကရဏီယာ’’တိ။ ‘‘ယဿ ဒါနိ တွံ, မဟာရာဇ, ကာလံ မညသီ’’တိ။ အထ ခော ရာဇာ ပသေနဒိ ကောသလော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမီတိ။ ဒသမံ။

မဟာဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သီဟာဓိဝုတ္တိ ကာယေန, စုန္ဒေန ကသိဏေန စ။
ကာဠီ စ ဒွေဝ မဟာပဉှာ, ကောသလေဟိ ပရေ ဒုဝေတိ။

၄. ဥပါလိဝဂ္ဂေါ

၁. ဥပါလိသုတ္တံ

၃၁. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဥပါလိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဥပါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ တထာဂတေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ’’န္တိ?

‘‘ဒသ ခေါ, ဥပါလိ, အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ တထာဂတေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ကတမေ ဒသ? သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယ, သင်္ဃဖာသုတာယ, ဒုမ္မင်္ကူနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယ, ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယ, ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယ, သမ္ပရာယိကာနံ အာသဝါနံ ပဋိဃာတာယ, အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒာယ, ပသန္နာနံ ဘိယ္យောဘာဝါယ, သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာ, ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဥပါလိ, ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စ တထာဂတေန သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တံ, ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌ’’န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနာသုတ္တံ

၃၂. ‘‘ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနာ’’တိ? ‘‘ဒသ ခေါ, ဥပါလိ, ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနာ။ ကတမေ ဒသ? ပါရာဇိကော တသ္မိံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ , ပါရာဇိကကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ, အနုပသမ္ပန္နော တသ္မိံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ, အနုပသမ္ပန္နကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတကော တသ္မိံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ, သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတကကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ, ပဏ္ဍကော တသ္မိံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ, ပဏ္ဍကကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ, ဘိက္ခုနိဒူသကော တသ္မိံ ပရိသာယံ နိသိန္နော ဟောတိ, ဘိက္ခုနိဒူသကကထာ ဝိပ္ပကတာ ဟောတိ – ဣမေ ခေါ, ဥပါလိ, ဒသ ပါတိမောက္ခဋ္ဌပနာ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဥဗ္ဗာဟိကာသုတ္တံ

၃၃. [စူဠဝ. ၂၃၁] ‘‘ကတိဟိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော’’တိ? ‘‘ဒသဟိ ခေါ, ဥပါလိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ; ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု; ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ [သတ္ထာ သဗျဉ္ဇနာ (သီ.) ဝေမုပရိပိ] ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ; ဥဘယာနိ ခေါ ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော; ဝိနယေ ခေါ ပန ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရော; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥဘော အတ္ထပစ္စတ္ထိကေ သညာပေတုံ ပညာပေတုံ နိဇ္ဈာပေတုံ ပေက္ခေတုံ ပသာဒေတုံ; အဓိကရဏသမုပ္ပာဒဝူပသမကုသလော ဟောတိ – အဓိကရဏံ ဇာနာတိ; အဓိကရဏသမုဒယံ ဇာနာတိ; အဓိကရဏနိရောဓံ ဇာနာတိ; အဓိကရဏနိရောဓဂါမိနိံ ပဋိပဒံ ဇာနာတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဥပါလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု ဥဗ္ဗာဟိကာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗော’’တိ။ တတိယံ။

၄. ဥပသမ္ပဒာသုတ္တံ

၃၄. ‘‘ကတိဟိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ’’န္တိ? ‘‘ဒသဟိ ခေါ, ဥပါလိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗံ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု; ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေ

ကလ္လာဏာ ပရိယောသာနကလ္လာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပာသ္သ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ; ဟာတိ မောက္ခံ ခော ပနဿ ဝိတ္ထာရေန သ္ဝာဂတံ ဟောတိ သုဝိဘတ္တံ သုပ္ပဝတ္တိ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော; ပဋိဗလော ဟောတိ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ အနဘိရတိံ ဝူပကာသေတုံ ဝါ ဝူပကာသာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဓမ္မတော ဝိဝေစေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိသီလေ သမာဒပေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိစိတ္တေ သမာဒပေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိပညာယ သမာဒပေတုံ။ ဣမေဟိ ခော, ဥပါလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗ”န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. နိဿယသုတ္တံ

၃၅. “ကတိဟိ နု ခော, ဘန္တေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နိဿယော အတဗ္ဗော”တိ? “ဒသဟိ ခော, ဥပါလိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နိဿယော အတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ.။ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု; ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ; ဟာတိမောက္ခံ ခော ပနဿ ဝိတ္ထာရေန သ္ဝာဂတံ ဟောတိ သုဝိဘတ္တံ သုပ္ပဝတ္တိ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော; ပဋိဗလော ဟောတိ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ အနဘိရတိံ ဝူပကာသေတုံ ဝါ ဝူပကာသာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဓမ္မတော ဝိဝေစေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိသီလေ။ပေ.။ အဓိစိတ္တေ။ အဓိပညာယ သမာဒပေတုံ။ ဣမေဟိ ခော, ဥပါလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ နိဿယော အတဗ္ဗော”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သာမဏေရသုတ္တံ

၃၆. “ကတိဟိ နု ခော, ဘန္တေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ? “ဒသဟိ ခော, ဥပါလိ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ.။ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု; ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ; ဟာတိမောက္ခံ ခော ပနဿ ဝိတ္ထာရေန သ္ဝာဂတံ ဟောတိ သုဝိဘတ္တံ သုပ္ပဝတ္တိ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော; ပဋိဗလော ဟောတိ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ ဝါ ဥပဋ္ဌာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ အနဘိရတိံ ဝူပကာသေတုံ ဝါ ဝူပကာသာပေတုံ ဝါ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ကုက္ကုစ္စံ ဓမ္မတော ဝိနောဒေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ ဥပ္ပန္နံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ဓမ္မတော ဝိဝေစေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိသီလေ သမာဒပေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိစိတ္တေ သမာဒပေတုံ; ပဋိဗလော ဟောတိ အဓိပညာယ သမာဒပေတုံ။ ဣမေဟိ ခော, ဥပါလိ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ သာမဏေရော ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗော”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သင်္ဃဘေဒသုတ္တံ

၃၇. “‘သင်္ဃဘေဒော သင်္ဃဘေဒော’တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, ဘန္တေ, သင်္ဃော ဘိန္နော ဟောတီ”တိ? “ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, ဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ , ပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ တေ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဝတ္ထူဟိ အပကဿန္တိ အပကဿန္တိ အာဝေနိ [အာဝေနိံ (စူဠဝ. ၃၅၂) အာဝေဏိ, အာဝေဏိကံ (တတ္ထေဝ အဓောလိပိ)] ကမ္မာနိ ကရောန္တိ အာဝေနိ ပာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, ဥပါလိ, သင်္ဃော ဘိန္နော ဟောတီ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. သင်္ဃသာမဂ္ဂီသုတ္တံ

၃၈. [စူဠဝ. ၃၅၃] “‘သင္ဃသာမဂ္ဂီ သင္ဃသာမဂ္ဂီ’တိ, ဘႏၲေ, ဝုစၥတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ေခါ, ဘႏၲေ, သင္ဃော သမဂ္ဂေါ ဟောတီ”တိ? “ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, ဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ တေ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဝတ္ထူဟိ န အဝကႆႏ္တိ န အပကႆႏ္တိ န အာဝေနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ န အာဝေနိ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ေခါ, ဥပါလိ, သင္ဃော သမဂ္ဂေါ ဟောတီ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမအာနန္ဒသုတ္တံ

၃၉. အထ ေခါ အာယသ္မာ အာနေႏၵာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင္ကမိ; ဥပသင္ကမိတ္ဝာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါေဒတ္ဝာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိေႏၷာ ေခါ အာယသ္မာ အာနေႏၵာ ဘဂဝန္တံ ဧတဒေဝါစ – “‘သင္ဃဘေဒေါ သင္ဃဘေဒေါ’တိ, ဘႏၲေ, ဝုစၥတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ေခါ, ဘႏၲေ, သင္ဃော ဘိေႏၷာ ဟောတီ”တိ ? “ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ။ပေ.။ ပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ တေ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဝတ္ထူဟိ အဝကႆႏ္တိ အပကႆႏ္တိ အာဝေနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ အာဝေနိ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ေခါ, အာနန္ဒ, သင္ဃော ဘိေႏၷာ ဟောတီ”တိ။

“သမဂ္ဂံ ပန, ဘႏၲေ, သင္ဃံ ဘိႏ္ဒိတ္ဝာ ကိံ သော ပသဝတီ”တိ? “ကပ္ပဋ္ဌိကံ, အာနန္ဒ, ကိဗ္ဗိသံ ပသဝတီ”တိ။ “ကိံ ပန, ဘႏၲေ, ကပ္ပဋ္ဌိကံ ကိဗ္ဗိသ”န္တိ? “ကပ္ပံ, အာနန္ဒ, နိရယမ္ဟိ ပစ္စတီတိ –

“အာပါယိကော ေနရယိကော၊ ကပ္ပေဋ္ဌာ သင္ဃဘေဒကော။
ဝဂ္ဂရတော အဓမ္မေဋ္ဌာ၊ ယောဂေက္ခမာ ပဓံသတိ။
သင္ဃံ သမဂ္ဂံ ဘိႏ္ဒိတ္ဝာ [ဘေတ္ဝာန (သီ. သ်ာ.)၊ ဘိတ္ဝာန (က.) စူဠဝ. ၃၅၄; ဣတိဝု. ၁၈; ကထာဝ. ၆၅၇] ကပ္ပံ နိရယမ္ဟိ ပစ္စတီ”တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယအာနန္ဒသုတ္တံ

၄၀. “‘သင္ဃသာမဂ္ဂီ သင္ဃသာမဂ္ဂီ’တိ, ဘႏၲေ, ဝုစၥတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ေခါ, ဘႏၲေ, သင္ဃော သမဂ္ဂေါ ဟောတီ”တိ? “ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, ဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ တေ ဣမေဟိ ဒသဟိ ဝတ္ထူဟိ န အဝကႆႏ္တိ န အပကႆႏ္တိ န အာဝေနိ ကမ္မာနိ ကရောန္တိ န အာဝေနိ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ ေခါ, အာနန္ဒ, သင္ဃော သမဂ္ဂေါ ဟောတီ”တိ။

“ဘိႏ္နံ ပန, ဘႏၲေ, သင္ဃံ သမဂ္ဂံ ကတ္ဝာ ကိံ သော ပသဝတီ”တိ? “ဗြဟ္မံ, အာနန္ဒ, ပုညံ ပသဝတီ”တိ။ “ကိံ ပန, ဘႏၲေ, ဗြဟ္မံ ပုည”န္တိ? “ကပ္ပံ, အာနန္ဒ, သဂ္ဂမ္ဟိ ေမာဒတီတိ –

“သုခါ သင္ဃႆ သာမဂ္ဂီ၊ သမဂ္ဂါနဉ္စ အနုဂ္ဂဟော။
သမဂ္ဂရတော ဓမ္မေဋ္ဌာ၊ ယောဂေက္ခမာ န ဓံသတိ။
သင္ဃံ သမဂ္ဂံ ကတ္ဝာန၊ ကပ္ပံ သဂ္ဂမ္ဟိ ေမာဒတီ”တိ။ ဒသမံ။

ဥပါလိဝေဂ္ဂါ စတုတ္ထော။

တသ္သုဒ္ဒာနံ –

ဥပာလိ ဌပနာ ဥဗ္ဗာဟော၊ ဥပသမ္ပဒနိသ္သယာ။
သာမဏေရော စ ဒ္ဒေ၀ ဘေဒာ၊ အာနန္ဒေဟိ ပရေ ဒုဝေတိ။

၅. အင်္ဂုတ္တရနိကာယ

၁. ဝိတဒသုတ္တံ

၄၁. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဥပါလိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဥပါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော, ယေန သင်္ဃေ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ ဥပ္ပန္နာ, ဘိက္ခူ စ န ဖာသု [ဖာသုံ (?)] ဝိဟရန္တီ''တိ? ''ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, ဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ အယံ ခေါ, ဥပါလိ, ဟေတု အယံ ပစ္စယော, ယေန သင်္ဃေ ဘဏ္ဍနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါ ဥပ္ပန္နာ, ဘိက္ခူ စ န ဖာသု ဝိဟရန္တီ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ပဌမဝိဝါဒမူလသုတ္တံ

၄၂. ''ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝိဝါဒမူလာနီ''တိ? ''ဒသ ခေါ, ဥပါလိ, ဝိဝါဒမူလာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခူ အဓမ္မံ ဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, ဓမ္မံ အဓမ္မောတိ ဒီပေန္တိ, အဝိနယံ ဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, ဝိနယံ အဝိနယောတိ ဒီပေန္တိ, အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေန ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ , ဘာသိတံ လပိတံ တထာဂတေန အဘာသိတံ အလပိတံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အာစိဏ္ဏံ တထာဂတေန အနာစိဏ္ဏံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, အပညတ္တံ တထာဂတေန ပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ, ပညတ္တံ တထာဂတေန အပညတ္တံ တထာဂတေနာတိ ဒီပေန္တိ။ ဣမာနိ ခေါ, ဥပါလိ, ဒသ ဝိဝါဒမူလာနီ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဒုတိယဝိဝါဒမူလသုတ္တံ

၄၃. ''ကတိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဝိဝါဒမူလာနီ''တိ? ''ဒသ ခေါ, ဥပါလိ, ဝိဝါဒမူလာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ဣဓုပါလိ, ဘိက္ခူ အနာပတ္တိံ အာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, အာပတ္တိံ အနာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဂရုကာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ , ဂရုကံ အာပတ္တိံ လဟုကာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ အဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, အဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ ဒုဋ္ဌုလ္လာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, သာဝသေသံ အာပတ္တိံ အနဝသေသာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, အနဝသေသံ အာပတ္တိံ သာဝသေသာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ , သပ္ပဋိကမ္မံ အာပတ္တိံ အပ္ပဋိကမ္မာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ, အပ္ပဋိကမ္မံ အာပတ္တိံ သပ္ပဋိကမ္မာပတ္တီတိ ဒီပေန္တိ။ ဣမာနိ ခေါ, ဥပါလိ, ဒသ ဝိဝါဒမူလာနီ''တိ။ တတိယံ။

၄. ကုသိနာရသုတ္တံ

၄၄. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကုသိနာရာယံ ဝိဟရတိ ဗလိဟရဏေ ဝနသဏ္ဍေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

[စူဠဝ. ၃၉၉; ပရိ. ၄၃၆] ''စောဒကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပရော စောဒေတဗ္ဗော။ ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ? စောဒကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – 'ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော နု ခေါမ္ဟိ, ပရိသုဒ္ဓေနမ္ဟိ ကာယသမာစာရေန သမန္နာဂတော အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေန။ သံဝိဇ္ဇတိ နု ခေါ မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော'တိ? နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရိသုဒ္ဓကာယသမာစာရော ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓေန ကာယသမာစာရေန

သမန္နာဂတော အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေန, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဣဥ္စ တာဝ အာယသ္မာ ကာယိကံ သိက္ခံ သဿူ’တိ, ဣတိသ္သ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, စောဒကေန ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဇဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော နု ခေါမ္ဟိ, ပရိသုဒ္ဓေနမ္ဟိ ဝစီသမာစာရေန သမန္နာဂတော အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေန။ သံဝိဇ္ဇတိ နု ခေါ မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒာဟု နော’တိ? နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရိသုဒ္ဓဝစီသမာစာရော ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓေန ဝစီသမာစာရေန သမန္နာဂတော အစ္ဆိဒ္ဒေန အပ္ပဋိမံသေန, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဣဥ္စ တာဝ အာယသ္မာ ဝါစသိကံ သိက္ခံ သဿူ’တိ, ဣတိသ္သ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, စောဒကေန ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဇဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘မေတ္တံ နု ခေါ မေ စိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ သဗြဟ္မစာရီသု အနာဃာတံ။ သံဝိဇ္ဇတိ နု ခေါ မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒာဟု နော’တိ? နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော မေတ္တံ စိတ္တံ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ ဟောတိ သဗြဟ္မစာရီသု အနာဃာတံ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဣဥ္စ တာဝ အာယသ္မာ သဗြဟ္မစာရီသု မေတ္တံ စိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေဟီ’တိ, ဣတိသ္သ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, စောဒကေန ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဇဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ဗဟုဿုတော နု ခေါမ္ဟိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလ္ယာဏာ မဇ္ဈေကလ္ယာဏာ ပရိယောသာနကလ္ယာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါ မေ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ သံဝိဇ္ဇတိ နု ခေါ မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒာဟု နော’တိ? နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလ္ယာဏာ မဇ္ဈေကလ္ယာဏာ ပရိယောသာနကလ္ယာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဣဥ္စ တာဝ အာယသ္မာ အာဂမံ ပရိယာပုဏဿူ’တိ, ဣတိသ္သ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, စောဒကေန ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဇဝံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ – ‘ဥဘယာနိ ခေါ ပန မေ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော။ သံဝိဇ္ဇတိ နု ခေါ မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒာဟု နော’တိ? နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ဥဘယာနိ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော, ‘ဣဒံ ပနာယသ္မာ, ကတ္ထ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော န သမ္ပာယိဿတိ။ တဿ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော – ‘ဣဥ္စ တာဝ အာယသ္မာ ဝိနယံ သိက္ခဿူ’တိ, ဣတိသ္သ ဘဝန္တိ ဝတ္တာရော။ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။

“ကတမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ? ‘ကာလေန ဝက္ခာမိ, နော အကာလေန; ဘူတေန ဝက္ခာမိ, နော အဘူတေန; သဏှေန ဝက္ခာမိ, နော ဖရုသေန; အတ္ထသံဟိတေန ဝက္ခာမိ, နော အနတ္ထသံဟိတေန; မေတ္တစိတ္တော ဝက္ခာမိ, နော ဒောသန္တရော’တိ – ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတဗ္ဗာ။ စောဒကေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ ပရံ စောဒေတုကာမေန ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မေ အဇ္ဈတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ပရော စောဒေတဗ္ဗော”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနသုတ္တံ

၄၅. [ပါစိ. ၄၉၇] “ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, အာဒီနဝါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ မဟေသိယာ သဒ္ဓိံ နိသိန္နော ဟောတိ။ တတ္ရ ဘိက္ခု ပဝိသတိ။ မဟေသီ ဝါ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ သိတံ ပါတုကရောတိ, ဘိက္ခု ဝါ မဟေသိံ ဒိသွာ သိတံ ပါတုကရောတိ။ တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ – ‘အဒ္ဓါ ဣမေသံ ကတံ ဝါ ကရိဿန္တိ ဝါ’တိ! အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဌမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ဗဟုကိစ္စော ဗဟုကရဏီယော အညတရံ ဣတ္ထိံ ဂန္တွာ န သရတိ – ‘သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ’။ တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ – ‘န ခော ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ, အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုတိယော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ အညတရံ ရတနံ နဿတိ။ တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ – ‘န ခော ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ, အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, တတိယော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ အဗ္ဘန္တရာ ဂုယှမန္တာ ဗဟိဒ္ဓါ သမ္ဘေဒံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတ္ထ ရညော ဧဝံ ဟောတိ – ‘န ခော ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ, အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန ။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, စတုတ္ထော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရေ ပိတာ ဝါ ပုတ္တံ ပတ္ထေတိ ပုတ္တော ဝါ ပိတရံ ပတ္ထေတိ။ တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ‘န ခော ဣဓ အညော ကောစိ ပဝိသတိ, အညတြ ပဗ္ဗဇိတေန။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ နီစဋ္ဌာနိယံ ဥစ္စေ ဌာနေ ဌပေတိ။ ယေသံ တံ အမနာပံ တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ရာဇာ ခော ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဆဋ္ဌော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ဥစ္စဋ္ဌာနိယံ နီစေ ဌာနေ ဌပေတိ။ ယေသံ တံ အမနာပံ တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ရာဇာ ခော ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ အကာလေ သေနံ ဥယျောဇေတိ။ ယေသံ တံ အမနာပံ တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ရာဇာ ခော ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇာ ကာလေ သေနံ ဥယျောဇေတွာ အန္တရာမဂ္ဂတော နိဝတ္တာပေတိ။ ယေသံ တံ အမနာပံ တေသံ ဧဝံ ဟောတိ – ‘ရာဇာ ခော ပဗ္ဗဇိတေန သံသဋ္ဌော။ သိယာ နု ခော ပဗ္ဗဇိတဿ ကမ္မ’န္တိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, နဝမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော အန္တေပုရံ ဟတ္ထိသမ္မဒ္ဒံ အဿသမ္မဒ္ဒံ ရထသမ္မဒ္ဒံ ရဇနီယာနိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာနိ, ယာနိ န ပဗ္ဗဇိတဿ သာရုပ္ပာနိ။ အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဒသမော အာဒီနဝေါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အာဒီနဝါ ရာဇန္တေပုရပ္ပဝေသနေ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သက္ကသုတ္တံ

၄၆. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သက္ကေသု ဝိဟရတိ ကပိလဝတ္ထုသ္မိံ နိဂြောဓာရာမေ။ အထ ခော သမ္ဗဟုလာ သက္ကာ ဥပါသကာ တဒဟုပေါသထေ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နေ ခော သက္ကေ ဥပါသကေ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – “အပိ နု တုမှေ, သက္ကာ, အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသထာ”တိ? “အပ္ပေကဒါ မယံ, ဘန္တေ, အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသာမ, အပ္ပေကဒါ န ဥပဝသာမာ”တိ။ “တေသံ ဝေါ, သက္ကာ, အလာဘာ တေသံ ဒုလ္လဒ္ဓံ, ယေ တုမှေ ဧဝံ သောကသဘယေ ဇီဝိတေ မရဏသဘယေ ဇီဝိတေ အပ္ပေကဒါ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသထ, အပ္ပေကဒါ န ဥပဝသထ။

“တံ ကိံ မညထ, သက္ကာ, ဣဓ ပုရိသော ယေန ကေနစိ ကမ္မဋ္ဌာနေန အနာပဇ္ဇ အကုသလံ ဒိဝသံ အမုကဟာပဏံ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဒက္ခော ပုရိသော ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နောတိ အလံ ဝစနာယာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညထ, သက္ကာ, ဣဓ ပုရိသော ယေန ကေနစိ ကမ္မဋ္ဌာနေန အနာပဇ္ဇ အကုသလံ ဒိဝသံ ကဟာပဏံ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဒက္ခော ပုရိသော ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နောတိ အလံ ဝစနာယာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ, မညထ, သက္ကာ, ဣဓ ပုရိသော ယေန ကေနစိ ကမ္မဋ္ဌာနေန အနာပဇ္ဇ အကုသလံ ဒိဝသံ ဒွေ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ ။ တယော ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ စတ္တာရော ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ပဉ္စ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဆ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ သတ္တ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ အဋ္ဌ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ နဝ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဒသ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဝီသ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ တိံသ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ စတ္တာရီသံ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ပညာသံ ကဟာပဏေ နိဗ္ဗိသေယျ။ ကဟာပဏသတံ နိဗ္ဗိသေယျ။ ဒက္ခော ပုရိသော ဥဋ္ဌာနသမ္ပန္နောတိ အလံ ဝစနာယာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညထ, သက္ကာ, အပိ နု သော ပုရိသော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ကဟာပဏသတံ ကဟာပဏသဟဿံ နိဗ္ဗိသမာနော လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ နိက္ခိပန္တော ဝဿသတာယုကော ဝဿသတဇီဝီ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ဆေယျာ”တိ?
“ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“တံ ကိံ မညထ, သက္ကာ, အပိ နု သော ပုရိသော ဘောဂဟေတု ဘောဂနိဒာနံ ဘောဂါဓိကရဏံ ဧကံ ဝါ ရတ္တိံ ဧကံ ဝါ ဒိဝသံ ဥပဍ္ဎံ ဝါ ရတ္တိံ ဥပဍ္ဎံ ဝါ ဒိဝသံ ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။ “တံ ကိဿ ဟေတု”? “ကာမာ ဟိ, ဘန္တေ, အနိစ္စာ တုစ္ဆာ မုသာ မောသဓမ္မာ”တိ။

“ဣဓ ပန တေ, သက္ကာ, မမ သာဝကော ဒသ ဝဿာနိ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ။ သော စ ခွဿ သကဒါဂါမီ ဝါ အနာဂါမီ ဝါ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပန္နော။ တိဋ္ဌန္တု, သက္ကာ, ဒသ ဝဿာနိ။

ဣဓ မမ သာဝကော နဝ ဝဿာနိ။ အဋ္ဌ ဝဿာနိ။ သတ္တ ဝဿာနိ။ ဆ ဝဿာနိ။ ပဉ္စ ဝဿာနိ စတ္တာရိ ဝဿာနိ။ တီဏိ ဝဿာနိ။ ဒွေ ဝဿာနိ။ ဧကံ ဝဿံ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ, သော စ ခွဿ သကဒါဂါမီ ဝါ အနာဂါမီ ဝါ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပန္နော။ တိဋ္ဌတု, သက္ကာ, ဧကံ ဝဿံ။

ဣဓ မမ သာဝကော ဒသ မာသေ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ, သော စ ခွဿ သကဒါဂါမီ ဝါ အနာဂါမီ ဝါ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပန္နော။ တိဋ္ဌန္တု, သက္ကာ, ဒသ မာသာ။

ဣဓ မမ သာဝကော နဝ မာသေ။ အဋ္ဌ မာသေ။ သတ္တ မာသေ။ ဆ မာသေ။ ပဉ္စ မာသေ။ စတ္တာရော မာသေ။ တယော မာသေ။ ဒွေ မာသေ။ ဧကံ မာသံ။ အဍ္ဎမာသံ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝဿသဟဿာနိ ဧကန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ, သော စ ခွဿ သကဒါဂါမီ ဝါ အနာဂါမီ ဝါ အပဏ္ဏကံ ဝါ သောတာပန္နော။ တိဋ္ဌတု, သက္ကာ, အဍ္ဎမာသော။

ဣဓ မမ သာဝကော ဒသ ရတ္တိန္ဒိဝေ [ရတ္တိဒိဝေ (က.)] အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝဿသဟဿာနိ

ကေန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ, သော စ ခ္ဝဿ သကအာကမီ တ အနာကမီ တ အပဏ္ဏကံ တ သောတာပန္နော။ တိ ဌန္တုံ, သက္က, ဒသ ရတ္တိန္ဒိတာ။

ဣုခ မမ သာဝကော နဝ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ အဋ္ဌ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ သတ္တ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ ဆ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ ပဉ္စ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ စတ္တာရော ရတ္တိန္ဒိဝေ။ တယော ရတ္တိန္ဒိဝေ။ ဒွေ ရတ္တိန္ဒိဝေ။ ဧကံ ရတ္တိန္ဒိဝံ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတ တ္တော ဝိဟရန္တော ယထာ မယာနုသိဋ္ဌံ တထာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သတမ္ပိ ဝဿာနိ သတမ္ပိ ဝဿသတာနိ သတမ္ပိ ဝ ဿသဟဿာနိ ကေန္တသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဝိဟရေယျ, သော စ ခ္ဝဿ သကအာကမီ တ အနာကမီ တ အပဏ္ဏကံ တ သောတာပန္နော။ တေသံ တေ, သက္က, အလာဘာ တေသံ ဒုလ္လဒ္ဓံ, ယေ တုမှေ ဧဝံ သောကသဘယေ ဇီဝိတေ မရဏသဘယေ ဇီဝိတေ အပ္ပေကဒါ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသထ, အပ္ပေကဒါ န ဥပဝသထာ''တိ။ ''ဧတေ မယံ, ဘန္တေ, အဇ္ဇတဂ္ဂေ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသိဿာမာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. မဟာလိသုတ္တံ

၄၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ။ အထ ခေါ မဟာလိ လိစ္ဆဝိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ မဟာ လိ လိစ္ဆဝိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ ဟေတု, ကော ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ''တိ? ''လောဘော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, လောဘော ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ ဒေါသော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, ဒေါသော ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ မောဟော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, မောဟော ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ အယောနိသော မနသိကာရော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အယောနိသော မန သိကာရော ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ မိစ္ဆာပဏိဟိတံ ခေါ, မဟာလိ, စိ တ္တံ ဟေတု, မိစ္ဆာပဏိဟိတံ စိတ္တံ ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာတိ။ အယံ ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အယံ ပစ္စယော ပာပဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ပာပဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ''တိ။

''ကော ပန, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ''တိ? ''အလောဘော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အလောဘော ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာ ယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ အဒေါသော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အဒေါသော ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ အမောဟော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အမောဟော ပစ္စ စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ ယောနိသော မနသိကာရော ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, ယောနိသော မနသိကာရော ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ သမ္မာပဏိဟိတံ ခေါ, မဟာလိ, စိတ္တံ ဟေတု, သမ္မာပဏိဟိတံ စိတ္တံ ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ အယံ ခေါ, မဟာလိ, ဟေတု, အယံ ပစ္စယော ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ကိရိယာယ ကလျာဏဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိယာ။ ဣမေ စ, မဟာလိ, ဒသ ဓမ္မာ လောကေ န သံဝိဇ္ဇေယျုံ, နယိဓ ပညာယေထ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာတိ တ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာတိ တ။ ယသ္မာ စ ခေါ, မဟာ လိ, ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ လောကေ သံဝိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ပညာယတိ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာတိ တ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ တိ တ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ပဗ္ဗဇိတအဘိဏှသုတ္တံ

၄၈. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဒသ? 'ဝေဝဏ္ဏိယမှိ အဇ္ဈုပဂတော'တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; 'ပရပဋိဗဒ္ဓာ မေ ဇီဝိကာ'တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စ ဝေက္ခိတဗ္ဗံ; 'အညော မေ အာကပ္ပော ကရဏီယော'တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; 'ကစ္စိ နု ခေါ မေ အတ္တာ သီလတော န ဥပဝဒတီ'တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; 'ကစ္စိ နု ခေါ မံ အနုဝိစ္စ ဝိညူ သဗ္ရဟ္မ စာရီ သီလတော န ဥပဝဒန္တီ'တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; 'သဗ္ဗေဟိ မေ ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာ

တေ ဝိနာဘာတေ’တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; ‘ကမ္မဿကောမှိ ကမ္မဒါယာဒေါ ကမ္မယောနိ ကမ္မဗန္ဓု ကမ္မပဋိသရဏော, ယံ ကမ္မံ ကရိဿာမိ ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ ဝါ တဿ ဒါယာဒေါ ဘဝိဿာမီ’တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; ‘ကထံဘူတဿ မေ ရတ္တိန္ဒိဝါ ဝီတိဝတ္တန္တီ’တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; ‘ကစ္စိ နု ခေါ အဟံ သုညာဂါရေ အဘိရမာမီ’တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ; ‘အတ္ထိ နု ခေါ မေ ဥတ္တရိ မနုဿဓမ္မော အလမရိယဉာဏဒဿနဝိသေသော အဓိဂတော, ယေနာဟံ [ယောဟံ (သီ. ပီ. က.), သောဟံ (သျာ.)] ပစ္ဆိမေ ကာလေ သဗ္ရဟ္မစာရီဟိ ပုဋ္ဌော န မင်္ကု ဘဝိဿာမီ’တိ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ပဗ္ဗဇိတေန အဘိဏှံ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. သရီရဋ္ဌဓမ္မသုတ္တံ

၄၉. ‘‘ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သရီရဋ္ဌာ။ ကတမေ ဒသ? သီတံ, ဥဏှံ, ဇိဃစ္ဆာ, ပိပါသာ, ဥစ္စာရော, ပဿာဝေါ, ကာယသံဝရော, ဝစီသံဝရော, အာဇီဝသံဝရော, ပောနောဘဝိကော [ပောနောဗ္ဘဝိကော (က.)] ဘဝသင်္ခါရော – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ သရီရဋ္ဌာ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဘဏ္ဍနသုတ္တံ

၅၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဥပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ’’တိ?

‘‘ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရာမာ’’တိ။ ‘‘န ခေါ ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ, ယံ တုမှေ ဘဏ္ဍနဇာတာ ကလဟဇာတာ ဝိဝါဒါပန္နာ အညမညံ မုခသတ္တီဟိ ဝိတုဒန္တာ ဝိဟရေယျာထ။

‘‘ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ [ပိယကရာဏာ ဂရုကရာဏာ (?)] သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ။ပေ.။ သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ.။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

‘‘ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ခမော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိံ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သုဝစော ဟောတိ သောဝစဿကရဏေဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ခမော ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိံ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ – တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတိ အနလသော, တတြုပါယာယ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတုံ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယာနိ တာနိ သဗြဟ္မစာရီနံ ဥစ္စာဝစာနိ ကိံကရဏီယာနိ – တတ္ထ ဒက္ခော ဟောတိ အနလသော တတြုပါယာယ ဝီမံသာယ သမန္နာဂတော အလံ ကာတုံ အလံ သံဝိဓာတုံ, အယမ္ပိ ဓမ္မော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော, အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဥဠာရပါမောဇ္ဇော, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝိဟရတိ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဥပသမ္ပဒါယ, ထာမဝါ ဒဠှပရက္ကမော အနိက္ခိတ္တဓုရော ကုသလေသု ဓမ္မေသု, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော ပိယကရဏော ဂရုကရဏော သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော…ပေ… သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ, ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ။ ယမ္ပိ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သတိမာ ဟောတိ, ပရမေန သတိနေပက္ကေန သမန္နာဂတော, စိရကတမ္ပိ စိရဘာသိတမ္ပိ သရိတာ အနုဿရိတာ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော…ပေ… သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ, ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပညဝါ ဟောတိ, ဥဒယတ္ထဂါမိနိယာ ပညာယ သမန္နာဂတော အရိယာယ နိဗ္ဗေဓိကာယ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခယဂါမိနိယာ, အယမ္ပိ ဓမ္မော သာရဏီယော…ပေ… သံဝတ္တတိ။ ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ သာရဏီယာ ပိယကရဏာ ဂရုကရဏာ သင်္ဂဟာယ အဝိဝါဒါယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တန္တီ”တိ။ ဒသမံ။

အက္ကောသဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ဝိဝါဒါ ဒွေ စ မူလာနိ, ကုသိနာရပဝေသနေ။
သက္ကော မဟာလိ အဘိဏှံ, သရီရဋ္ဌာ စ ဘဏ္ဍနာတိ။

ပဌမပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၂. ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ

(၆) ၁. သစိတ္တဝဂ္ဂော

၁. သစိတ္တသုတ္တံ

၅၁. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ, အထ 'သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဘဝိဿာမီ'တိ [ဘဝိဿာမာတိ (သျာ.)] – ဧဝဉှိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ? သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒါသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အစ္ဆေ ဝါ ဥဒကပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သစေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတိ။ နော စေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တေနေဝတ္တမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော – 'လာဘာ ဝတ မေ, ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ မေ'တိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဗဟုကာရာ [ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဗဟုကာရော (က.)] ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – 'အဘိဇ္ဈာလု နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနဘိဇ္ဈာလု နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဗျာပန္နစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အဗျာပန္နစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ , ဥဒ္ဓတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနုဒ္ဓတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိစိကိစ္ဆော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကောဓနော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အက္ကောဓနော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ , သာရဒ္ဓကာယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသာရဒ္ဓကာယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကုသီတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသမာဟိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သမာဟိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ။

''သစေ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဥဒ္ဓတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိစိကိစ္ဆော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကောဓနော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သာရဒ္ဓကာယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကုသီတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ။ ဧဝမေဝံ ခေါ တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

''သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အနဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနုဒ္ဓတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အက္ကောဓနော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသာရဒ္ဓကာယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသုယေဝ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရိ အာသဝာနံ ခယာယ ယောဂေါ ကရဏီယော''တိ။ ပဌမံ။

၂. သာရိပုတ္တသုတ္တံ

၅၂. တတ္ရ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''အာဝုသော''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

''နော စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ, အထ 'သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဘဝိဿာမီ'တိ – ဧဝဉှိ ဝေါ, အာဝုသော, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''ကထဉ္စာဝုသော , ဘိက္ခု သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ? သေယျထာပိ, အာဝုသော, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒါသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အစ္ဆေ ဝါ ဥဒပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သစေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတိ။ နော စေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တေနေဝတ္တမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော – 'လာဘာ ဝတ မေ, ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ မေ'တိ။

ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဗဟုကာရာ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – 'အဘိဇ္ဈာလု နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနဘိဇ္ဈာလု နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဗျာပန္နစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အဗျာပန္နစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဥဒ္ဓတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနုဒ္ဓတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိစိကိစ္ဆော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကောဓနော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အက္ကောဓနော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သာရဒ္ဓကာယော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသာရဒ္ဓကာယော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကုသီတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သမာဟိတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသမာဟိတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ။

''သစေ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ။ပေ.။ အသမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, တေန ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

''သစေ ပနာဝုသော, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အနဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ။ပေ.။ သမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ တေသုယေဝ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယာယ ယောဂေါ ကရဏီယော''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဌိတိသုတ္တံ

၅၃. ''ဌိတိမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, န ဝဏ္ဏယာမိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ပဂေဝ ပရိဟာနိံ။ ဝုဍ္ဎိဉ္စ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဝဏ္ဏယာမိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဌိတိံ နော ဟာနိံ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဟာနိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဌိတိ နော ဝုဍ္ဎိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယတ္တကော ဟောတိ သဒ္ဓာယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေန, တဿ တေ ဓမ္မာ နေဝ တိဋ္ဌန္တိ နော ဝဍ္ဎန္တိ။ ဟာနိမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝဒါမိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဌိတိံ နော ဝုဍ္ဎိံ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဟာနိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဌိတိ နော ဝုဍ္ဎိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ ဌိတိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဟာနိ နော ဝုဍ္ဎိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယတ္တကော ဟောတိ သဒ္ဓာယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေန, တဿ တေ ဓမ္မာ နေဝ ဟာယန္တိ နော ဝဍ္ဎန္တိ

တိ ။ ဋ္ဌိတိမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝဒါမိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဟာနိံ နော ဝုဒ္ဓိံ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဋ္ဌိတိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဝုဒ္ဓိ နော ဟာနိ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဋ္ဌိတိ နော ဟာနိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ယတ္တကော ဟောတိ သဒ္ဓါယ သီလေန သုတေန စာဂေန ပညာယ ပဋိဘာနေန, တဿ တေ ဓမ္မာ နေဝ တိဋ္ဌန္တိ နော ဟာယန္တိ။ ဝုဒ္ဓိမေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝဒါမိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဋ္ဌိတိံ နော ဟာနိံ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဝုဒ္ဓိ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, နော ဋ္ဌိတိ နော ဟာနိ။

''နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ, အထ 'သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဘဝိဿာမီ'တိ – ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ? သေယျထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒါသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒါတေ အစ္ဆေ ဝါ ဥဒပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သစေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတိ။ နော စေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တေနေဝတ္တမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော – 'လာဘာ ဝတ မေ, ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ မေ'တိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဗဟုကာရာ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – 'အဘိဇ္ဈာလု နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနဘိဇ္ဈာလု နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဗျာပန္နစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အဗျာပန္နစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဥဒ္ဓတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနုဒ္ဓတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိစိကိစ္ဆော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကောဓနော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အက္ကောဓနော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သာရဒ္ဓကာယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသာရဒ္ဓကာယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကုသီတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သမာဟိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသမာဟိတော နု ခေါ ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ။

''သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဥဒ္ဓတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိစိကိစ္ဆော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကောဓနော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သာရဒ္ဓကာယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ကုသီတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တေန ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဟာနာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

''သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – 'အနဘိဇ္ဈာလု ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အနုဒ္ဓတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အက္ကောဓနော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အသာရဒ္ဓကာယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သမာဟိတော ဗဟုလံ ဝိဟရာမီ'တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသုယေဝ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရိ အာသဝာနံ ခယာယ ယောဂေါ ကရဏီယော''တိ။ ဒသမံ။

၄. သမထသုတ္တံ

၅၄. ''နော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ, အထ 'သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဘဝိဿာမီ'တိ – ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ? သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒါသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အစ္ဆေ ဝါ ဥဒပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သစေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတိ။ နော စေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တေနေဝတ္တမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော – ‘လာဘာ ဝတ မေ, ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ မေ’တိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဗဟုကာရာ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – ‘လာဘီ နု ခောမှိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, န နု ခောမှိ လာဘီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, လာဘီ နု ခောမှိ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, န နု ခောမှိ လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ’တိ။

“သစေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘လာဘီမှိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထေ ပတိဋ္ဌာယ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ ယောဂေါ ကရဏီယော။ သော အပရေန သမယေန လာဘီ စေဝ ဟောတိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ။

“သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘လာဘီမှိ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, န လာဘီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခုနာ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ ပတိဋ္ဌာယ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထေ ယောဂေါ ကရဏီယော။ သော အပရေန သမယေန လာဘီ စေဝ ဟောတိ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ လာဘီ စ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ။

“သစေ, ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘န လာဘီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, န လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တေန ဘိက္ခုနာ တေသံယေဝ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သော အပရေန သမယေန လာဘီ စေဝ ဟောတိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ လာဘီ စ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ။

“သစေ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧဝံ ဇာနာတိ – ‘လာဘီမှိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, လာဘီ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယာ’တိ, တေန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ တေသုယေဝ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယာယ ယောဂေါ ကရဏီယော။

“စီဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ပိဏ္ဍပါတမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ သေနာသနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ဂါမနိဂမမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ဇနပဒပဒေသမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။ ပုဂ္ဂလမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပိ။

“‘စီဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ စီဝရံ – ‘ဣမံ ခော မေ စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပံ စီဝရံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယံ ဇညာ စီဝရံ – ‘ဣမံ ခော မေ စီဝရံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပံ စီဝရံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘စီဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ပိဏ္ဍပါတမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒါမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ပိဏ္ဍပါတံ – ‘ဣမံ ခော မေ ပိဏ္ဍပါတံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ

အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ပိဏ္ဍပာတော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ပိဏ္ဍပာတံ – ‘ဣမံ ခော မေ ပိဏ္ဍပာတံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ပိဏ္ဍပာတော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ပိဏ္ဍပာတမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘သေနာသနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ သေနာသနံ – ‘ဣဒံ ခော မေ သေနာသနံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပံ သေနာသနံ န သေဝိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယံ ဇညာ သေနာသနံ – ‘ဣဒံ ခော မေ သေနာသနံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပံ သေနာသနံ သေဝိတဗ္ဗံ။ ‘သေနာသနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ကမနိဂမမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ကမနိဂမံ – ‘ဣမံ ခော မေ ကမနိဂမံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ , ဧဝရူပေ ကမနိဂမော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ကမနိဂမံ – ‘ဣမံ ခော မေ ကမနိဂမံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ကမနိဂမော သေဝိတဗ္ဗော ။ ‘ကမနိဂမမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ဇနပဒပဒေသမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ဇနပဒပဒေသံ – ‘ဣမံ ခော မေ ဇနပဒပဒေသံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ဇနပဒပဒေသော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ဇနပဒပဒေသံ – ‘ဣမံ ခော မေ ဇနပဒပဒေသံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ဇနပဒပဒေသော သေဝိတဗ္ဗော။ ‘ဇနပဒပဒေသမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ။

“‘ပုဂ္ဂလမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ခော ပနေတံ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – ‘ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ယံ ဇညာ ပုဂ္ဂလံ – ‘ဣမံ ခော မေ ပုဂ္ဂလံ သေဝတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ’တိ, ဧဝရူပေ ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော ။ ‘ပုဂ္ဂလမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝိဓေန ဝဒာမိ – သေဝိတဗ္ဗမ္ပိ အသေဝိတဗ္ဗမ္ပီ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ။ ဧတုတ္တံ။

၅. ပရိဟာနသုတ္တံ

၅၅. တတြ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ [ဘိက္ခဝေတိ (သီ. သျာ.)]။ “အာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

“‘ပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော, ပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ‘အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော, အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော, ပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ, ကိတ္တာဝတာ စ ပန အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဝုတ္တော ဘဂဝတာ”တိ? “ဒူရတောပိ ခော မယံ, အာဝုသော, အာဂစ္ဆာမ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ သန္တိကေ ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထမညာတုံ။ သာဓု ဝတာယသ္မန္တံယေဝ သာရိပုတ္တံ ပဋိဘာတု ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ။ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ”တိ။

“တေနဟာဝုသော , သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝမာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

“ကိတ္တာဝတာ နု ခော, အာဝုသော, ပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဟောတိ ဘဂဝတာ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု အဿုတဉ္စေဝ ဓမ္မံ န သုဏာတိ, သုတာ စဿ ဓမ္မာ သမ္မောသံ ဂစ္ဆန္တိ, ယေ စဿ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ စေတသော အသမ္ဖုဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေ စဿ န သမုဒာစရန္တိ, အဝိညာတဉ္စေဝ န ဝိဇာနာတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာဝုသော, ပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဟောတိ ဘဂဝတာ။

“ကိတ္တာဝတာ စ ပနာဝုသော, အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဟောတိ ဘဂဝတာ? ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု အဿုတဉ္စေဝ ဓမ္မံ သုဏာတိ, သုတာ စဿ ဓမ္မာ န သမ္မောသံ ဂစ္ဆန္တိ, ယေ စဿ ဓမ္မာ ပုဗ္ဗေ စေတသော အသမ္ဖုဋ္ဌပုဗ္ဗာ တေ စဿ သမုဒာစရန္တိ, အဝိညာတဉ္စေဝ ဝိဇာနာတိ။ ဧတ္တာဝတာ ခော, အာဝုသော, အပရိဟာနဓမ္မော ပုဂ္ဂလော ဟောတိ ဘဂဝတာ။

“နော စေ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ, အထ ‘သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဘဝိဿာမီ’တိ – ဧဝဉှိ ဝေါ, အာဝုသော, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

“ကထဉ္စာဝုသော, ဘိက္ခု သစိတ္တပရိယာယကုသလော ဟောတိ? သေယျထာပိ, အာဝုသော, ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ ဒဟရော ယုဝါ မဏ္ဍနကဇာတိကော အာဒာသေ ဝါ ပရိသုဒ္ဓေ ပရိယောဒာတေ အစ္ဆေ ဝါ ဥဒပတ္တေ သကံ မုခနိမိတ္တံ ပစ္စဝေက္ခမာနော သစေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တဿေဝ ရဇဿ ဝါ အင်္ဂဏဿ ဝါ ပဟာနာယ ဝါယမတိ။ နော စေ တတ္ထ ပဿတိ ရဇံ ဝါ အင်္ဂဏံ ဝါ, တေနေဝတ္တမနော ဟောတိ ပရိပုဏ္ဏသင်္ကပ္ပော – ‘လာဘာ ဝတ မေ, ပရိသုဒ္ဓံ ဝတ မေ’တိ။ ဧဝမေဝ ခော, အာဝုသော, ဘိက္ခုနော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဗဟုကာရာ ဟောတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု – ‘အနဘိဇ္ဈာလု နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, အဗျာပန္နစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, အနုဒ္ဓတော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, အက္ကောဓနော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော နု ခော ဗဟုလံ ဝိဟရာမိ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, လာဘီ နု ခောမှိ အဇ္ဈတ္တံ ဓမ္မပာမောဇ္ဇဿ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, လာဘီ နု ခောမှိ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထဿ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော, လာဘီ နု ခောမှိ အဓိပညာဓမ္မဝိပဿနာယ, သံဝိဇ္ဇတိ နု ခော မေ ဧသော ဓမ္မော ဥဒါဟု နော’တိ။

“သစေ ပန, အာဝုသော, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော သဗ္ဗေပိမေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ န သမနုပဿတိ, တေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗေသံယေဝ ဣမေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ ဝါယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယျ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, တေန ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗေသံယေဝ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

“သစေ ပနာဝုသော, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော ဧကစ္စေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ သမနုပဿတိ, ဧကစ္စေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ န သမနုပဿတိ, တေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ ယေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ သမနုပဿတိ တေသု ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ, ယေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ န သမနုပဿတိ တေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ ဝါယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, အာဒိတ္တစေလော ဝါ အာဒိတ္တသီသော ဝါ။ တဿေဝ စေလဿ ဝါ သီသဿ ဝါ နိဗ္ဗ

ဗာပနာယ အဓိမတ္တံ ဆန္ဒဉ္စ တယာမဉ္စ ဥဿာဟဉ္စ ဥဿောဠှိဉ္စ အပ္ပဋိဝါနိဉ္စ သတိဉ္စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရေယ္ယ။ ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, တေန ဘိက္ခုနာ ယေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ သမနုပဿတိ တေသု ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ, ယေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ န သမနုပဿတိ တေသံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ပဋိလာဘာယ အဓိမတ္တော ဆန္ဒော စ တယာမော စ ဥဿာဟော စ ဥဿောဠှီ စ အပ္ပဋိဝါနီ စ သတိ စ သမ္ပဇညဉ္စ ကရဏီယံ။

"သစေ ပနာဝုသော, ဘိက္ခု ပစ္စဝေက္ခမာနော သဗ္ဗေပိမေ ကုသလေ ဓမ္မေ အတ္တနိ သမနုပဿတိ, တေနာဝုသော, ဘိက္ခုနာ သဗ္ဗေသွေဝ ဣမေသု ကုသလေသု ဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ ဥတ္တရိ အာသဝါနံ ခယာယ ယောဂေါ ကရဏီယော"တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ပဌမသညာသုတ္တံ

၅၆. "ဒသယိမာ, ဘိက္ခဝေ, သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ကတမာ ဒသ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ"တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဒုတိယသညာသုတ္တံ

၅၇. "ဒသယိမာ , ဘိက္ခဝေ, သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ။ ကတမာ ဒသ? အနိစ္စသညာ, အနတ္တသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အဋ္ဌိကသညာ, ပုဠဝကသညာ [ပုလဝကသညာ (သီ. ပီ.), ပုဠုဝကသညာ (က.), အ. နိ. ၁.၄၆၃-၄၇၂], ဝိနီလကသညာ, ဝိစ္ဆိဒ္ဒကသညာ, ဥဒ္ဓုမာတကသညာ – ဣမာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ သညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ အမတောဂဓာ အမတပရိယောသာနာ"တိ။ သတ္တမံ။

၈. မူလကသုတ္တံ

၅၈. [အ. နိ. ၈.၈၃] "သစေ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ကိံမူလကာ, အာဝုသော, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမ္ဘဝာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမုဒယာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမောသရဏာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံပမုခာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံအဓိပတေယျာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံဥတ္တရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသာရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံဩဂဓာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံပရိယောသာနာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ'တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမ္ဟေ, ဘိက္ခဝေ , တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ကိန္တိ ဗျာကရေယျာထာ"တိ? "ဘဂဝံမူလကာ နော, ဘန္တေ, ဓမ္မာ ဘဂဝံနေတ္တိကာ ဘဂဝံပဋိသရဏာ။ သာဓု ဝတ, ဘန္တေ, ဘဂဝန္တံယေဝ ပဋိဘာတု ဧတဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော။ ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ"တိ။

"တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

"သစေ, ဘိက္ခဝေ, အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧဝံ ပုစ္ဆေယျုံ – 'ကိံမူလကာ, အာဝုသော, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမ္ဘဝါ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမုဒယာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသမောသရဏာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ ကိံပမုခာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံ အဓိပတေယျာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံဥတ္တရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံသာရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံဩဂဓာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ကိံပရိယောသာနာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ'တိ, ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမ္ဟေ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထ – 'ဆန္ဒမူလကာ, အာဝုသော, သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, မနသိကာရသမ္ဘဝါ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ဖဿသမုဒယာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ဝေဒနာသမောသရဏာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, သမာဓိပ္ပမုခာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, သတာဓိပတေယျာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ပညုတ္တရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, ဝိမုတ္တိသာရာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, အမတောဂဓာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ, နိဗ္ဗာနပရိယောသာနာ သဗ္ဗေ ဓမ္မာ'တိ။ ဧဝံ ပုဋ္ဌာ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, တေသံ အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ ဧဝံ ဗျာကရေယျာထာ"တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဗ္ဗဇ္ဇာသုတ္တံ

၅၉. ''တသ္မာတိဟ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝံ သိက္ခိတဗ္ဗံ – 'ယထာပဗ္ဗဇ္ဇာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, န စုပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ ဌဿန္တိ; အနိစ္စသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, အနတ္တသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, အသုဘသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, အာဒီနဝသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, လောကဿ သမဉ္စ ဝိသမဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, လောကဿ ဘဝဉ္စ [သမ္ဘဝဉ္စ (သီ. သျာ.)] ဝိဘဝဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, လောကဿ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, ပဟာနသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, ဝိရာဂသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတိ, နိရောဓသညာပရိစိတဉ္စ နော စိတ္တံ ဘဝိဿတီ'တိ – ဧဝဉ္ဟိ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, သိက္ခိတဗ္ဗံ။

''ယတော ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ယထာပဗ္ဗဇ္ဇာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ န စုပ္ပန္နာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ စိတ္တံ ပရိယာဒာယ တိဋ္ဌန္တိ, အနိစ္စသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, အနတ္တသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, အသုဘသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, အာဒီနဝသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, လောကဿ သမဉ္စ ဝိသမဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, လောကဿ ဘဝဉ္စ ဝိဘဝဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, လောကဿ သမုဒယဉ္စ အတ္ထင်္ဂမဉ္စ ဉတွာ တံသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, ပဟာနသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, ဝိရာဂသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, နိရောဓသညာပရိစိတဉ္စ စိတ္တံ ဟောတိ, တဿ ဒွိန္နံ ဖလာနံ အညတရံ ဖလံ ပာဋိကင်္ခံ – ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အညာ, သတိ ဝါ ဥပါဒိသေသေ အနာဂါမိတာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဂိရိမာနန္ဒသုတ္တံ

၆၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အာယသ္မာ ဂိရိမာနန္ဒော အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''အာယသ္မာ, ဘန္တေ, ဂိရိမာနန္ဒော အာဗာဓိကော ဟောတိ ဒုက္ခိတော ဗာဠှဂိလာနော။ သာဓု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ယေနာယသ္မာ ဂိရိမာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမတု အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယာ''တိ။ ''သစေ ခေါ တွံ, အာနန္ဒ, ဂိရိမာနန္ဒဿ ဘိက္ခုနော ဒသ သညာ ဘာသေယျာသိ, ဌာနံ ခေါ ပနေတံ ဝိဇ္ဇတိ ယံ ဂိရိမာနန္ဒဿ ဘိက္ခုနော ဒသ သညာ သုတွာ သော အာဗာဓော ဌာနသော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျ။

''ကတမာ ဒသ? အနိစ္စသညာ , အနတ္တသညာ, အသုဘသညာ, အာဒီနဝသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ [အနဘိရတိသညာ (က.)], သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာသညာ, အာနာပါနဿတိ။

''ကတမာ စာနန္ဒ, အနိစ္စသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ရူပံ အနိစ္စံ, ဝေဒနာ အနိစ္စာ , သညာ အနိစ္စာ , သင်္ခါရာ အနိစ္စာ, ဝိညာဏံ အနိစ္စ'န္တိ။ ဣတိ ဣမေသု ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု အနိစ္စာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အနိစ္စသညာ။

''ကတမာ စာနန္ဒ, အနတ္တသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'စက္ခု အနတ္တာ, ရူပါ အနတ္တာ, သောတံ အနတ္တာ, သဒ္ဒါ အနတ္တာ, ဃာနံ အနတ္တာ, ဂန္ဓာ အနတ္တာ, ဇိဝှာ အနတ္တာ, ရသာ အနတ္တာ, ကာယော အနတ္တာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ အနတ္တာ, မနော အနတ္တာ, ဓမ္မာ အနတ္တာ'တိ။ ဣတိ ဣမေသု ဆသု အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု အာယတနေသု အနတ္တာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အနတ္တသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, အသုဘသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဣမမေဝ ကာယံ ဥဒ္ဓံ ပါဒတလာ အဓော ကေသမတ္ထကာ တစပရိယန္တံ ပူရံ နာနပ္ပကာရဿ အသုစိနော ပစ္စဝေက္ခတိ – ‘အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော မံသံ နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ ကိလောမကံ ပိဟကံ ပပ္ဖာသံ အန္တံ အန္တဂုဏံ ဥဒရိယံ ကရီသံ ပိတ္တံ သေမှံ ပုဗ္ဗော လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ အဿု ဝသာ ခေဠော သိင်္ဃာဏိကာ လသိကာ မုတ္တ’န္တိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ကာယေ အသုဘာနုပဿီ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အသုဘသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, အာဒီနဝသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဗဟုဒုက္ခော ခေါ အယံ ကာယော ဗဟုအာဒီနဝေါ? ဣတိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ဝိဝိဓာ အာဗာဓာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, သေယျထိဒံ – စက္ခုရောဂေါ သောတရောဂေါ ဃာနရောဂေါ ဇိဝှာရောဂေါ ကာယရောဂေါ သီသရောဂေါ ကဏ္ဏရောဂေါ မုခရောဂေါ ဒန္တရောဂေါ ဩဋ္ဌရောဂေါ ကာသော သာသော ပိနာသော ဍာဟော [ဍဟော (သီ. သျာ.)] ဇရော ကုစ္ဆိရောဂေါ မုစ္ဆာ ပက္ခန္ဒိကာ သူလာ ဝိသူစိကာ ကုဋ္ဌံ ဂဏ္ဍော ကိလာသော သောသော အပမာရော ဒဒ္ဒု ကဏ္ဍု ကစ္ဆု နခသာ ဝိတစ္ဆိကာ လောဟိတံ ပိတ္တံ [လောဟိတပိတ္တံ (သီ.)] မဓုမေဟော အံသာ ပိဠကာ ဘဂန္ဒလာ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သေမှသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ ဝါတသမုဋ္ဌာနာ အာဗာဓာ သန္နိပါတိကာ အာဗာဓာ ဥတုပရိဏာမဇာ အာဗာဓာ ဝိသမပရိဟာရဇာ အာဗာဓာ ဩပက္ကမိကာ အာဗာဓာ ကမ္မဝိပါကဇာ အာဗာဓာ သီတံ ဥဏှံ ဇိဃစ္ဆာ ပိပါသာ ဥစ္စာရော ပဿာဝေါ’တိ။ ဣတိ ဣမသ္မိံ ကာယေ အာဒီနဝါနုပဿီ ဝိဟရတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အာဒီနဝသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, ပဟာနသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ဥပ္ပန္နံ ကာမဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ, ပဇဟတိ , ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဥပ္ပန္နံ ဗျာပါဒဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ, ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဥပ္ပန္နံ ဝိဟိံသာဝိတက္ကံ နာဓိဝါသေတိ, ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ ဥပ္ပန္နုပ္ပန္နေ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ နာဓိဝါသေတိ, ပဇဟတိ, ဝိနောဒေတိ, ဗျန္တီကရောတိ, အနဘာဝံ ဂမေတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, ပဟာနသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, ဝိရာဂသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော ဝိရာဂေါ နိဗ္ဗာန’န္တိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, ဝိရာဂသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, နိရောဓသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဧတံ သန္တံ ဧတံ ပဏီတံ ယဒိဒံ သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ တဏှာက္ခယော နိရောဓော နိဗ္ဗာန’န္တိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, နိရောဓသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု ယေ လောကေ ဥပါဒါနာ စေတသော အဓိဋ္ဌာနာဘိနိဝေသာနုသယာ, တေ ပဇဟန္တော ဝိဟရတိ အနုပါဒိယန္တော။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာသညာ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အဋ္ဋီယတိ ဟရာယတိ ဇိဂုစ္ဆတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, သဗ္ဗသင်္ခါရေသု အနိစ္စာသညာ။

“ကတမာ စာနန္ဒ, အာနာပါနဿတိ? ဣဓာနန္ဒ, ဘိက္ခု အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။ သော သတောဝ အဿသတိ သတောဝ ပဿသတိ။ ဒီဃံ ဝါ အဿသန္တော ‘ဒီဃံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ဒီဃံ ဝါ ပဿသန္တော ‘ဒီဃံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ရဿံ ဝါ အဿသန္တော ‘ရဿံ အဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ရဿံ ဝါ ပဿသန္တော ‘ရဿံ ပဿသာမီ’တိ ပဇာနာတိ။ ‘သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘သဗ္ဗကာယပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပဿမ္ဘယံ ကာယသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပီတိပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပီတိပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ

သိက္ခတိ။ ‘သုခပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘သုခပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘စိတ္တ
သင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘စိတ္တသင်္ခါရပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပဿ
သမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပဿမ္ဘယံ စိတ္တသင်္ခါရံ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခ
တိ။ ‘စိတ္တပဋိသံဝေဒီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘စိတ္တပဋိသံဝေဒီ ပဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ ။ အဘိပ္ပ
မောဒယံ စိတ္တံ။ပေ။ သမာဒဟံ စိတ္တံ။ပေ။ ဝိမောစယံ စိတ္တံ။ပေ။ အနိစ္စာနုပဿီ။ပေ။ ဝိရာဂါနုပဿီ။ပေ။ နိရော
ဓာနုပဿီ။ပေ။ ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ အဿသိဿာမီ’တိ သိက္ခတိ။ ‘ပဋိနိဿဂ္ဂါနုပဿီ ပဿသိဿာမီ’တိ
သိက္ခတိ။ အယံ ဝုစ္စတာနန္ဒ, အာနာပာနဿတိ။

“သစေ ခော တွံ, အာနန္ဒ, ဂိရိမာနန္ဒဿ ဘိက္ခုနော ဣမာ ဒသ သညာ ဘာသေယျာသိ, ဌာနံ ခော ပနေတံ ဝိဇ္ဇ
တိ ယံ ဂိရိမာနန္ဒဿ ဘိက္ခုနော ဣမာ ဒသ သညာ သုတွာ သော အာဗာဓော ဌာနသော ပဋိပ္ပဿမ္ဘေယျာ”တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝတော သန္တိကေ ဣမာ ဒသ သညာ ဥဂ္ဂဟေတွာ ယေနာယသ္မာ ဂိရိမာန
န္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတော ဂိရိမာနန္ဒဿ ဣမာ ဒသ သညာ အဘာသိ။ အထ ခော အာယ
သ္မတော ဂိရိမာနန္ဒဿ ဒသ သညာ သုတွာ သော အာဗာဓော ဌာနသော ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ ဝုဋ္ဌဟိ စာယသ္မာ ဂိရိမာနန္
ဒော တမှာ အာဗာဓာ။ တထာ ပဟီနော စ ပနာယသ္မတော ဂိရိမာနန္ဒဿ သော အာဗာဓော အဟောသီ”တိ။ ဒသမံ။

သစိတ္တဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

သစိတ္တဉ္စ သာရိပုတ္တာ၊ ဌိတိ စ သမထေန စ။
ပရိဟာနော စ ဒွေဝ သညာ၊ မူလာ ပဗ္ဗဇိတံ ဂိရီတိ။

(၇) ၂. ယမကဝဂ္ဂေါ

၁. အဝိဇ္ဇာသုတ္တံ

၆၁. ''ပုရိမာ , ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ အဝိဇ္ဇာယ – 'ဣတော ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇာ နာဟောသိ, အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ, အထ စ ပန ပညာယတိ – 'ဣဒပ္ပစ္စယာ အဝိဇ္ဇာ'တိ။

''အဝိဇ္ဇမ္ပာဟံ [အဝိဇ္ဇမ္ပဟံ (သီ. သျာ.)] , ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အဝိဇ္ဇာယ? 'ပဉ္စ နီဝရဏာ'တိဿ ဝစနီယံ။ ပဉ္စပဟံ, ဘိက္ခဝေ, နီဝရဏေ သာဟာရေ ဝဒါမိ , နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ? 'တီဏိ ဒုစ္စရိတာနီ'တိဿ ဝစနီယံ။ တီဏိပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒုစ္စရိတာနိ သာဟာရာနိ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရာနိ။ ကော စာဟာရော တိဏ္ဏံ ဒုစ္စရိတာနံ? 'ဣန္ဒြိယအသံဝရော'တိဿ ဝစနီယံ။ ဣန္ဒြိယအသံဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဣန္ဒြိယအသံဝရဿ? 'အသတိအသမ္ပဇညံ'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အသတိအသမ္ပဇညမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အသတိအသမ္ပဇညဿ? 'အယောနိသောမနသိကာရော'တိဿ ဝစနီယံ။ အယောနိသောမနသိကာရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အယောနိသောမနသိကာရဿ? 'အဿဒ္ဓိယ'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အဿဒ္ဓိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အဿဒ္ဓိယဿ? 'အသဒ္ဓမ္မဿဝန'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အသဒ္ဓမ္မဿဝနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အသဒ္ဓမ္မဿဝနဿ? 'အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ'တိဿ ဝစနီယံ။

''ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ, အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရံ အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရေတိ, အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရံ အယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, အယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော အသတိအသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, အသတိအသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယအသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယအသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရာနိ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပရိပူရေန္တိ, ပဉ္စ နီဝရဏာ ပရိပူရာ အဝိဇ္ဇံ ပရိပူရေန္တိ။ ဧဝမေတိဿာ အဝိဇ္ဇာယ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရိ။

''သေယ္ယထာပိ , ဘိက္ခဝေ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ ( ) [(ဂလဂလာယန္တေ) (သီ.), (ဂဠဂဠာယန္တေ) (သျာ.)] တံ ဥဒကံ ယထာနိန္နံ ပဝတ္တမာနံ ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ ပရိပူရေတိ, ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ ပရိပူရာ ကုသောဗ္ဘေ [ကုသ္သုဗ္ဘေ (သီ.), ကုသုဗ္ဘေ (သျာ.), ကုသောမ္ဗေ (က.) အ. နိ. ၃.၉၆] ပရိပူရေန္တိ။ ကုသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ မဟာသောဗ္ဘေ [မဟာသောမ္ဗေ (က.)] ပရိပူရေန္တိ, မဟာသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ ကုန္နဒိယော ပရိပူရေန္တိ, ကုန္နဒိယော ပရိပူရာ မဟာနဒိယော ပရိပူရေန္တိ, မဟာနဒိယော ပရိပူရာ မဟာသမုဒ္ဒံ သာဂရံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ သာဂရဿ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရိ။

''ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ, အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရံ အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရေတိ, အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရံ အယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, အယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော အသတိအသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, အသတိအသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယအသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယအသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရာနိ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပရိပူရေန္တိ, ပဉ္စ နီဝရဏာ ပရိပူရာ အဝိဇ္ဇံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတိဿာ အဝိဇ္ဇာယ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရိ။

''ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ? 'သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ'တိဿ ဝစနီယံ။ သတ္တပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သာဟာရေ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ? 'စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ'တိဿ ဝစနီယံ။ စတ္တာရောပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနေ သာဟာရေ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ? 'တီဏိ သုစရိတာနီ'တိဿ ဝစနီယံ။ တီဏိပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သုစရိတာနိ သာဟာရာနိ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရာနိ။ ကော စာဟာရော တိဏ္ဏံ သုစရိတာနံ? 'ဣန္ဒြိယသံဝရော'တိဿ ဝစနီယံ။ ဣန္ဒြိယသံဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဣန္ဒြိ

ဒြိယသံဝရသ္သ? 'သတိသမ္ပဇညေ'န္တိသ္သ ဝစနီယံ။ သတိသမ္ပဇညမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သတိသမ္ပဇညသ္သ? 'ယောနိသောမနသိကာရော'တိသ္သ ဝစနီယံ။ ယောနိသောမနသိကာရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ယောနိသောမနသိကာရသ္သ? 'သဒ္ဓာ'တိသ္သ ဝစနီယံ။ သဒ္ဓမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သဒ္ဓာယ ? 'သဒ္ဓမ္မသ္သဝန'န္တိသ္သ ဝစနီယံ။ သဒ္ဓမ္မသ္သဝနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ , သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သဒ္ဓမ္မသ္သဝနသ္သ? 'သပ္ပုရိသသံသေဝေါ'တိသ္သ ဝစနီယံ။

"ဣတိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော သဒ္ဓမ္မသ္သဝနံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓမ္မသ္သဝနံ ပရိပူရံ သဒ္ဓံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓါ ပရိပူရာ ယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, ယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရာနိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေန္တိ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ပရိပူရာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပရိပူရာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတိဿာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရိ။

"သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တံ ဥဒကံ ယထာနိန္နံ ပဝတ္တမာနံ ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ ပရိပူရေတိ, ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခါ ပရိပူရာ ကုသောဗ္ဘေ ပရိပူရေန္တိ, ကုသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ မဟာသောဗ္ဘေ ပရိပူရေန္တိ, မဟာသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ ကုန္နဒိယော ပရိပူရေန္တိ, ကုန္နဒိယော ပရိပူရာ မဟာနဒိယော ပရိပူရေန္တိ, မဟာနဒိယော ပရိပူရာ မဟာသမုဒ္ဒံ သာဂရံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ သာဂရဿ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရိ။

"ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော သဒ္ဓမ္မသ္သဝနံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓမ္မသ္သဝနံ ပရိပူရံ သဒ္ဓံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓါ ပရိပူရာ ယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, ယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရာနိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေန္တိ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ပရိပူရာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပရိပူရာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတိဿာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပါရိပူရီ"တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယဘဝတဏှာသုတ္တံ

၆၂. "ပုရိမာ, ဘိက္ခဝေ, ကောဋိ န ပညာယတိ ဘဝတဏှာယ – 'ဣတော ပုဗ္ဗေ ဘဝတဏှာ နာဟောသိ , အထ ပစ္ဆာ သမဘဝီ'တိ။ ဧဝဉ္စေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝုစ္စတိ, အထ စ ပန ပညာယတိ – 'ဣဒပ္ပစ္စယာ ဘဝတဏှာ'တိ။

"ဘဝတဏှမ္ပာဟံ , ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဘဝတဏှာယ? 'အဝိဇ္ဇာ'တိဿ ဝစနီယံ။ အဝိဇ္ဇမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အဝိဇ္ဇာယ? 'ပဉ္စ နီဝရဏာ'တိဿ ဝစနီယံ။ ပဉ္စ နီဝရဏေပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရေ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော ပဉ္စန္နံ နီဝရဏာနံ? 'တီဏိ ဒုစ္စရိတာနီ'တိဿ ဝစနီယံ။ တီဏိပဟံ, ဘိက္ခဝေ , ဒုစ္စရိတာနိ သာဟာရာနိ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရာနိ။ ကော စာဟာရော တိဏ္ဏန္နံ ဒုစ္စရိတာနံ? 'ဣန္ဒြိယအသံဝရော'တိဿ ဝစနီယံ။ ဣန္ဒြိယအသံဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ ။ ကော စာဟာရော ဣန္ဒြိယအသံဝရဿ? 'အသတာသမ္ပဇည'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အသတာသမ္ပဇညမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အသတာ သမ္ပဇညဿ? 'အယောနိသောမနသိကာရော'တိဿ ဝစနီယံ။ အယောနိသောမနသိကာရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အယောနိသောမနသိကာရဿ? 'အဿဒ္ဓိယ'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အဿဒ္ဓိယမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အဿဒ္ဓိယဿ? 'အဿဒ္ဓမ္မဿဝန'န္တိဿ ဝစနီယံ။ အဿဒ္ဓမ္မဿဝနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒာမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော အဿဒ္ဓမ္မဿဝနဿ? 'အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ'တိဿ ဝစနီယံ။

‘‘ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ, အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရံ အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရေတိ, အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရံ အယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, အယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော အသတာသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, အသတာသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယအသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယအသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရာနိ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပရိပူရေန္တိ, ပဉ္စ နီဝရဏာ ပရိပူရာ အဝိဇ္ဇံ ပရိပူရေန္တိ, အဝိဇ္ဇာ ပရိပူရာ ဘဝတဏှံ ပရိပူရေတိ; ဧဝမေတိဿာ ဘဝတဏှာယ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရိ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တံ ဥဒကံ ယထာနိန္နံ ပဝတ္တမာနံ ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခာ ပရိပူရေတိ, ပဗ္ဗတကန္ဒရပဒရသာခာ ပရိပူရာ ကုသောဗ္ဘေ ပရိပူရေန္တိ, ကုသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ မဟာသောဗ္ဘေ ပရိပူရေန္တိ, မဟာသောဗ္ဘာ ပရိပူရာ ကုန္နဒိယော ပရိပူရေန္တိ, ကုန္နဒိယော ပရိပူရာ မဟာနဒိယော ပရိပူရေန္တိ, မဟာနဒိယော ပရိပူရာ မဟာသမုဒ္ဒံ သာဂရံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ သာဂရဿ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရိ။

‘‘ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ, အသဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရံ အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရေတိ, အဿဒ္ဓိယံ ပရိပူရံ အယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, အယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော အသတာသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, အသတာသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယအသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယအသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိပူရာနိ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပရိပူရေန္တိ, ပဉ္စ နီဝရဏာ ပရိပူရာ အဝိဇ္ဇံ ပရိပူရေန္တိ, အဝိဇ္ဇာ ပရိပူရာ ဘဝတဏှံ ပရိပူရေတိ; ဧဝမေတိဿာ ဘဝတဏှာယ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရိ။

‘‘ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ? ‘သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ’တိဿ ဝစနီယံ။ သတ္တပဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂေ သာဟာရေ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော သတ္တန္နံ ဗောဇ္ဈင်္ဂါနံ? ‘စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ’တိဿ ဝစနီယံ။ စတ္တာရောပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနေ သာဟာရေ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရေ။ ကော စာဟာရော စတုန္နံ သတိပဋ္ဌာနာနံ? ‘တီဏိ သုစရိတာနီ’တိဿ ဝစနီယံ။ တီဏိပဟံ, ဘိက္ခဝေ, သုစရိတာနိ သာဟာရာနိ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရာနိ။ ကော စာဟာရော တိဏ္ဏန္နံ သုစရိတာနံ? ‘ဣန္ဒြိယသံဝရော’တိဿ ဝစနီယံ။ ဣန္ဒြိယသံဝရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ဣန္ဒြိယသံဝရဿ? ‘သတိသမ္ပဇည’န္တိဿ ဝစနီယံ။ သတိသမ္ပဇညမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သတိသမ္ပဇညဿ? ‘ယောနိသောမနသိကာရော’တိဿ ဝစနီယံ။ ယောနိသောမနသိကာရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော ယောနိသောမနသိကာရဿ? ‘သဒ္ဓါ’တိဿ ဝစနီယံ။ သဒ္ဓမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သဒ္ဓါယ? ‘သဒ္ဓမ္မဿဝန’န္တိဿ ဝစနီယံ။ သဒ္ဓမ္မဿဝနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သာဟာရံ ဝဒါမိ, နော အနာဟာရံ။ ကော စာဟာရော သဒ္ဓမ္မဿဝနဿ? ‘သပ္ပုရိသသံသေဝေါ’တိဿ ဝစနီယံ။

‘‘ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရံ သဒ္ဓံ ပရိပူရေတိ, သဒ္ဓါ ပရိပူရာ ယောနိသောမနသိကာရံ ပရိပူရေတိ, ယောနိသောမနသိကာရော ပရိပူရော သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရေတိ, သတိသမ္ပဇညံ ပရိပူရံ ဣန္ဒြိယသံဝရံ ပရိပူရေတိ, ဣန္ဒြိယသံဝရော ပရိပူရော တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရေတိ, တီဏိ သုစရိတာနိ ပရိပူရာနိ စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနေ ပရိပူရေန္တိ, စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ပရိပူရာ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ပရိပူရေန္တိ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ပရိပူရာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိံ ပရိပူရေန္တိ; ဧဝမေတိဿာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရိ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပရိပဗ္ဗတေ ထုလ္လဖုသိတကေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ တံ ဥဒကံ ယထာနိန္နံ ပဝတ္တမာနံ။ပေ.။ ဧဝမေတဿ မဟာသမုဒ္ဒဿ သာဂရဿ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသသံသေဝေါ ပရိပူရော သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ပရိပူရေတိ။ပေ.။ ဧဝမေတိဿာ ဝိဇ္ဇာဝိမုတ္တိယာ အာဟာရော ဟောတိ, ဧဝဉ္စ ပာရိပူရီ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. နိဒ္ဒေသဂါထာသုတ္တံ

၆၃. ''ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, မယိ နိဋ္ဌံ ဂတာ သဗ္ဗေ တေ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာ။ တေသံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ။ ကတမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ? သတ္တက္ခတ္တုပရမဿ , ကောလံကောလဿ, ဧကဗီဇိဿ, သကဒာဂါမိဿ, ယော စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရဟာ – ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ။ ကတမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ? အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ, ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိဿ, အသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, သသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, ဥဒ္ဓံသောတဿ အကနိဋ္ဌဂါမိနော – ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ။ ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, မယိ နိဋ္ဌံ ဂတာ, သဗ္ဗေ တေ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာ။ တေသံ ဒိဋ္ဌိသမ္ပန္နာနံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ''တိ။ တတိယံ။

၄. အဝေစ္စပ္ပသန္နသုတ္တံ

၆၄. ''ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ, မယိ အဝေစ္စပ္ပသန္နာ, သဗ္ဗေ တေ သောတာပန္နာ။ တေသံ သောတာပန္နာနံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ။ ကတမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ? သတ္တက္ခတ္တုပရမဿ, ကောလံကောလဿ, ဧကဗီဇိဿ, သကဒာဂါမိဿ, ယော စ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ အရဟာ – ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ။ ကတမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ? အန္တရာပရိနိဗ္ဗာယိဿ, ဥပဟစ္စပရိနိဗ္ဗာယိဿ, အသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, သသင်္ခာရပရိနိဗ္ဗာယိဿ, ဥဒ္ဓံသောတဿ အကနိဋ္ဌဂါမိနော – ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ။ ယေ ကေစိ, ဘိက္ခဝေ , မယိ အဝေစ္စပ္ပသန္နာ သဗ္ဗေ တေ သောတာပန္နာ။ တေသံ သောတာပန္နာနံ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ နိဋ္ဌာ, ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဣဓ ဝိဟာယ နိဋ္ဌာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမသုခသုတ္တံ

၆၅. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော မဂဓေသု ဝိဟရတိ နာလကဂါမကေ။ အထ ခော သာမဏ္ဍကာနိ ပရိဗ္ဗာဇကော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သာမဏ္ဍကာနိ ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ကိံ နု ခော, အာဝုသော သာရိပုတ္တ, သုခံ, ကိံ ဒုက္ခ''န္တိ? ''အဘိနိဗ္ဗတ္တိ ခော, အာဝုသော , ဒုက္ခာ, အနဘိနိဗ္ဗတ္တိ သုခါ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပာဋိကင်္ခံ – သီတံ ဥဏှံ ဇိဃစ္ဆာ ပိပါသာ ဥစ္စာရော ပဿာဝေါ အဂ္ဂိသမ္ဖဿော ဒဏ္ဍသမ္ဖဿော သတ္ထသမ္ဖဿော ဉာတီပိ မိတ္တာပိ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ရောသေန္တိ။ အဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပာဋိကင်္ခံ။ အနဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ သုခံ ပာဋိကင်္ခံ – န သီတံ န ဥဏှံ န ဇိဃစ္ဆာ န ပိပါသာ န ဥစ္စာရော န ပဿာဝေါ န အဂ္ဂိသမ္ဖဿော န ဒဏ္ဍသမ္ဖဿော န သတ္ထသမ္ဖဿော ဉာတီပိ မိတ္တာပိ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ န ရောသေန္တိ။ အနဘိနိဗ္ဗတ္တိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ သုခံ ပာဋိကင်္ခ''န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယသုခသုတ္တံ

၆၆. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော မဂဓေသု ဝိဟရတိ နာလကဂါမကေ။ အထ ခော သာမဏ္ဍကာနိ ပရိဗ္ဗာဇကော ယေနာယသ္မာ သာရိပုတ္တော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ သာရိပုတ္တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သာမဏ္ဍကာနိ ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ကိံ နု ခော, အာဝုသော, သာရိပုတ္တ, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ သုခံ, ကိံ ဒုက္ခ''န္တိ? ''အနဘိရတိ ခော, အာဝုသော, ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဒုက္ခာ, အဘိရတိ သုခါ။ အနဘိရတိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပာဋိကင်္ခံ – ဂစ္ဆန္တောပိ သုခံ သာတံ နာဓိဂစ္ဆတိ, ဌိတောပိ။ နိသိန္နောပိ။ သယာနောပိ။ ဂါမဂတောပိ။ အရညဂတောပိ။ ရုက္ခမူလဂတောပိ။ သုညာဂါရဂ

တောပိ။ အဇ္ဈောကာသဂတောပိ။ ဘိက္ခုမဇ္ဈဂတောပိ သုခံ သာတံ နာဓိဂစ္ဆတိ။ အနဘိရတိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ ဒုက္ခံ ပာဋိကင်္ခံ။

“အဘိရတိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ သုခံ ပာဋိကင်္ခံ – ဂစ္ဆန္တောပိ သုခံ သာတံ အဓိဂစ္ဆတိ, ဌိတောပိ။ နိသိန္နောပိ။ သယာနောပိ။ ဂါမဂတောပိ။ အရညဂတောပိ။ ရုက္ခမူလဂတောပိ။ သုညာဂါရဂတောပိ။ အဇ္ဈောကာသဂတောပိ။ ဘိက္ခုမဇ္ဈဂတောပိ သုခံ သာတံ အဓိဂစ္ဆတိ။ အဘိရတိယာ, အာဝုသော, သတိ ဣဒံ သုခံ ပာဋိကင်္ခ”န္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမနဠကပါနသုတ္တံ

၆၇. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ကောသလေသု စာရိကံ စရမာနော မဟတာ ဘိက္ခုသင်္ဃေန သဒ္ဓိံ ယေန နဠကပါနံ နာမ ကောသလာနံ နိဂမော တဒဝသရိ။ တတြ သုဒံ ဘဂဝါ နဠကပါနေ ဝိဟရတိ ပလာသဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပေါသထေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ –

“ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော [ဝိဂတထီနမိဒ္ဓော (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုသင်္ဃော။ ပဋိဘာတု တံ, သာရိပုတ္တ , ဘိက္ခူနံ ဓမ္မီ ကထာ။ ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ; တမဟံ အာယမိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညပေတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ။ တတြ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ။ “အာဝုသော”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

“ယဿ ကဿစိ, အာဝုသော, သဒ္ဓာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ [ဟိရိ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ ။ ဝီရိယံ [ဝိရိယံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ကာဠပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာယတေဝ ဝဏ္ဏေန ဟာယတိ မဏ္ဍလေန ဟာယတိ အာဘာယ ဟာယတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ။ ဝီရိယံ နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

“အဿဒ္ဓော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘အဟိရိကော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘အနောတ္တပ္ပီ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ကုသီတော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ဒုပ္ပညော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ကောဓနော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ဥပနာဟီ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ပာပိစ္ဆော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘ပာပမိတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ; ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, ပရိဟာနမေတံ။

“ယဿ ကဿစိ, အာဝုသော, သဒ္ဓာ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ဇုဏှပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝဍ္ဎတေဝ ဝဏ္ဏေန ဝဍ္ဎတိ မဏ္ဍလေန ဝဍ္ဎတိ အာဘာယ ဝဍ္ဎတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓာ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ဝီရိယံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္

ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တသ္မႃ ယာ ရတ္တိ တ ဒိဝသော တ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ဟဋ္ဌိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။

‘‘‘သဒ္ဓော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘ဟိရိမာ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘ဩတ္တပ္ပီ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘အာရဒ္ဓဝီရိယော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘ပညဝါ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘အက္ကောဓနော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘အနုပနာဟီ ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘အပ္ပိစ္ဆော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘ကလျာဏမိတ္တော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတံ; ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, အာဝုသော, အပရိဟာနမေတ’’န္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ပစ္စုဋ္ဌာယ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ – ‘‘သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! ယဿ ကဿစိ, သာရိပုတ္တ, သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ။ ဝီရိယံ နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။ သေယျထာပိ, သာရိပုတ္တ, ကာဠပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာယတေဝ ဝဏ္ဏေန ဟာယတိ မဏ္ဍလေန ဟာယတိ အာဘာယ ဟာယတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ပေ.။ ပညာ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ ။ ပေ.။ နော ဝုဒ္ဓိ။

‘‘‘အဿဒ္ဓော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, သာရိပုတ္တ, ပရိဟာနမေတံ; အဟိရိကော။ အနောတ္တပ္ပီ။ ကုသီတော။ ဒုပ္ပညော။ ကောဓနော။ ဥပနာဟီ။ ပာပိစ္ဆော။ ပာပမိတ္တော။ ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, သာရိပုတ္တ, ပရိဟာနမေတံ။

‘‘ယဿ ကဿစိ, သာရိပုတ္တ, သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ဝီရိယံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။ သေယျထာပိ, သာရိပုတ္တ, ဇုဏှပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝဍ္ဎတေဝ ဝဏ္ဏေန ဝဍ္ဎတိ မဏ္ဍလေန ဝဍ္ဎတိ အာဘာယ ဝဍ္ဎတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, သာရိပုတ္တ, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ဝီရိယံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပာဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။

‘‘‘သဒ္ဓော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, သာရိပုတ္တ, အပရိဟာနမေတံ; ဟိရိမာ။ ဩတ္တပ္ပီ။ အာရဒ္ဓဝီရိယော။ ပညဝါ။ အက္ကောဓနော။ အနုပနာဟီ။ အပ္ပိစ္ဆော။ ကလျာဏမိတ္တော။ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ပုရိသပုဂ္ဂလော’တိ, သာရိပုတ္တ, အပရိဟာနမေတ’’န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယနဠကပာနသုတ္တံ

၆၈. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ နဠကပါနေ ဝိဟရတိ ပလာသဝနေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန ဘဂဝါ တဒဟုပေါသထေ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတော နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ ခေါ ဘဂဝါ ဗဟုဒေဝ ရတ္တိံ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတွာ သမာဒပေတွာ သမုတ္တေဇေတွာ သမ္ပဟံသေတွာ တုဏှီဘူတံ တုဏှီဘူတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ အနုဝိလောကေတွာ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ –

‘‘ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ခေါ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခုသင်္ဃော။ ပဋိဘာတု တံ, သာရိပုတ္တ, ဘိက္ခူနံ ဓမ္မီ ကထာ။ ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ; တမဟံ အာယမိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။

အထ ခော ဘဂဝါ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ပညာပေတွာ ဒက္ခိဏေန ပဿေန သီဟသေယျံ ကပ္ပေသိ ပါဒေ ပါဒံ အစ္စာဓာယ သတော သမ္ပဇာနော ဥဋ္ဌာနသညံ မနသိ ကရိတွာ။ တတြ ခော အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော, ဘိက္ခဝေ''တိ! ''အာဝုသော''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော သာရိပုတ္တဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ဧတဒဝေါစ –

''ယဿ ကဿစိ, အာဝုသော, သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ။ ဝီရိယံ နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ။ သောတာဝဓာနံ နတ္ထိ။ ဓမ္မဓာရဏာ နတ္ထိ။ အတ္ထူပပရိက္ခာ နတ္ထိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ နတ္ထိ။ အပ္ပမာဒေါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ကာဠပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာယတေဝ ဝဏ္ဏေန ဟာယတိ မဏ္ဍလေန ဟာယတိ အာဘာယ ဟာယတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ။ ဝီရိယံ နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ။ သောတာဝဓာနံ နတ္ထိ။ ဓမ္မဓာရဏာ နတ္ထိ။ အတ္ထူပပရိက္ခာ နတ္ထိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ နတ္ထိ။ အပ္ပမာဒေါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

''ယဿ ကဿစိ, အာဝုသော, သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ဝီရိယံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္ထိ။ သောတာဝဓာနံ အတ္ထိ။ ဓမ္မဓာရဏာ အတ္ထိ။ အတ္ထူပပရိက္ခာ အတ္ထိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ အတ္ထိ။ အပ္ပမာဒေါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော, ဇုဏှပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝဍ္ဎတေဝ ဝဏ္ဏေန ဝဍ္ဎတိ မဏ္ဍလေန ဝဍ္ဎတိ အာဘာယ ဝဍ္ဎတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ပေ.။ အပ္ပမာဒေါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနီ''တိ။

အထ ခော ဘဂဝါ ပစ္စုဋ္ဌာယ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ အာမန္တေသိ – ''သာဓု သာဓု, သာရိပုတ္တ! ယဿ ကဿစိ, သာရိပုတ္တ, သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဟိရီ နတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ နတ္ထိ။ ပညာ နတ္ထိ။ ဝီရိယံ နတ္ထိ။ သောတာဝဓာနံ နတ္ထိ။ ဓမ္မဓာရဏာ နတ္ထိ။ အတ္ထူပပရိက္ခာ နတ္ထိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ နတ္ထိ။ အပ္ပမာဒေါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။ သေယျထာပိ, သာရိပုတ္တ, ကာဠပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာယတေဝ ဝဏ္ဏေန ဟာယတိ မဏ္ဍလေန ဟာယတိ အာဘာယ ဟာယတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခော, သာရိပုတ္တ, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ပေ.။ အပ္ပမာဒေါ နတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဟာနိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ဝုဒ္ဓိ။

''ယဿ ကဿစိ, သာရိပုတ္တ, သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု ဟိရီ အတ္ထိ။ ဩတ္တပ္ပံ အတ္ထိ။ ဝီရိယံ အတ္ထိ။ ပညာ အတ္ထိ။ သောတာဝဓာနံ အတ္ထိ။ ဓမ္မဓာရဏာ အတ္ထိ။ အတ္ထူပပရိက္ခာ အတ္ထိ။ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ အတ္ထိ။ အပ္ပမာဒေါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနိ။ သေယျထာပိ, သာရိပုတ္တ, ဇုဏှပက္ခေ စန္ဒဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝဍ္ဎတေဝ ဝဏ္ဏေန ဝဍ္ဎတိ မဏ္ဍလေန ဝဍ္ဎတိ အာဘာယ ဝဍ္ဎတိ အာရောဟပရိဏာဟေန; ဧဝမေဝံ ခော, သာရိပုတ္တ, ယဿ ကဿစိ သဒ္ဓါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု။ပေ.။ အပ္ပမာဒေါ အတ္ထိ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, တဿ ယာ ရတ္တိ ဝါ ဒိဝသော ဝါ အာဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိယေဝ ပါဋိကင်္ခါ ကုသလေသု ဓမ္မေသု နော ပရိဟာနီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပဌမကထာဝတ္ထုသုတ္တံ

၆၉. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, သေယျထိဒံ – [ဒီ. နိ. ၁.၁၇; မ. နိ. ၂.၂၂၃; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၀; ပါစိ. ၅၀၈] ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ [ဣတ္ထိကထံ ပုရိသကထံ (က.) မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၂၃ ပဿိတဗ္ဗံ] သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ သာယန္ဟသမယံ ပဋိသလ္လာနာ ဝုဋ္ဌိတော ယေန ဥပဋ္ဌာနသာလာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ နိသဇ္ဇ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ, ကာ စ ပန ဝေါ အန္တရာကထာ ဝိပ္ပကတာ''တိ?

''ဣဓ မယံ, ဘန္တေ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရာမ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ။ပေ။ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ''တိ။ ''န ခေါ ပနေတံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ ပတိရူပံ ကုလပုတ္တာနံ သဒ္ဓါယ အဂါရသ္မာ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇိတာနံ, ယံ တုမှေ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရေယျာထ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ သေနာကထံ ဘယကထံ ယုဒ္ဓကထံ အန္နကထံ ပါနကထံ ဝတ္ထကထံ သယနကထံ မာလာကထံ ဂန္ဓကထံ ဉာတိကထံ ယာနကထံ ဂါမကထံ နိဂမကထံ နဂရကထံ ဇနပဒကထံ ဣတ္ထိကထံ သူရကထံ ဝိသိခါကထံ ကုမ္ဘဋ္ဌာနကထံ ပုဗ္ဗပေတကထံ နာနတ္တကထံ လောကက္ခာယိကံ သမုဒ္ဒက္ခာယိကံ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။

''ဒသယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, ကထာဝတ္ထူနိ။ ကတမာနိ ဒသ? အပ္ပိစ္ဆကထာ, သန္တုဋ္ဌိကထာ, ပဝိဝေကကထာ , အသံသဂ္ဂကထာ, ဝီရိယာရမ္ဘကထာ, သီလကထာ, သမာဓိကထာ, ပညာကထာ, ဝိမုတ္တိကထာ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနကထာတိ – ဣမာနိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ကထာဝတ္ထူနိ။

''ဣမေသံ စေ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဒသန္နံ ကထာဝတ္ထူနံ ဥပါဒာယုပါဒာယ ကထံ ကထေယျာထ, ဣမေသမ္ပိ စန္ဒိမသူရိယာနံ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကာနံ ဧဝံမဟာနုဘာဝါနံ တေဇသာ တေဇံ ပရိယာဒိယေယျာထ, ကော ပန ဝါဒော အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာန''န္တိ! နဝမံ။

၁၀. ဒုတိယကထာဝတ္ထုသုတ္တံ

၇၀. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တာ ဥပဋ္ဌာနသာလာယံ သန္နိသိန္နာ သန္နိပတိတာ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ အနုယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, သေယျထိဒံ – ရာဇကထံ စောရကထံ မဟာမတ္တကထံ။ပေ။ ဣတိဘဝါဘဝကထံ ဣတိ ဝါ။

''ဒသယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ပါသံသာနိ ဌာနာနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အတ္တနာ စ အပ္ပိစ္ဆော ဟောတိ, အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ 'အပ္ပိစ္ဆော ဘိက္ခု အပ္ပိစ္ဆကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ'တိ ပါသံသမေတံ ဌာနံ။

''အတ္တနာ စ သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ, သန္တုဋ္ဌိကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ 'သန္တုဋ္ဌော ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌိကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ'တိ ပါသံသမေတံ ဌာနံ။

''အတ္တနာ စ ပဝိဝိတ္တော ဟောတိ, ပဝိဝေကကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ 'ပဝိဝိတ္တော ဘိက္ခု ပဝိဝေကကထဉ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ'တိ ပါသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ အသံသဋ္ဌော ဟောတိ, အသံသဋ္ဌကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘အသံသဋ္ဌော ဘိက္ခု အသံသဋ္ဌကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ အာရဒ္ဓဝီရိယော ဟောတိ, ဝီရိယာရမ္ဘကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘အာရဒ္ဓဝီရိယော ဘိက္ခု ဝီရိယာရမ္ဘကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ သီလသမ္ပန္နော ဟောတိ, သီလသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘သီလသမ္ပန္နော ဘိက္ခု သီလသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ သမာဓိသမ္ပန္နော ဟောတိ, သမာဓိသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘သမာဓိသမ္ပန္နော ဘိက္ခု သမာဓိသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ ပညာသမ္ပန္နော ဟောတိ, ပညာသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘ပညာသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ပညာသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ ဝိမုတ္တိသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဝိမုတ္တိသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘ဝိမုတ္တိသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ဝိမုတ္တိသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။

“အတ္တနာ စ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နော ဟောတိ, ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ ဟောတိ။ ‘ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နော ဘိက္ခု ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပဒာကထဥ္စ ဘိက္ခူနံ ကတ္တာ’တိ ဟသံသမေတံ ဌာနံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဟသံသာနိ ဌာနာနီ”တိ။ ဒသမံ။

ယမကဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အဝိဇ္ဇာ တဏှာ နိဋ္ဌာ စ၊ အဝေစ္စ ဒွေ သုခာနိ စ။
နဠကပါနေ ဒွေ ဝုတ္တာ၊ ကထာဝတ္ထုပရေ ဒုဝေတိ။

(၈) ၃. အာကင်္ခဝဂ္ဂေါ

၁. အာကင်္ခသုတ္တံ

၇၁. [အ. နိ. ၄.၁၂; ဣတိဝု. ၁၁၁] ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ တတြ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ဘိက္ခဝေါ''တိ။ ''ဘဒန္တေ''တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ သမ္ပန္နပါတိမောက္ခာ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ ဝိဟရထ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နာ အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝိနော, သမာဒါယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသု။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'သဗြဟ္မစာရီနံ ပိယော စဿံ မနာပေါ စ ဂရု စ ဘာဝနီယော စာ'တိ, သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'လာဘီ အဿံ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာန'န္တိ, သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ယေသာဟံ ပရိဘုဉ္ဇာမိ စီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာနံ တေသံ တေ ကာရာ မဟပ္ဖလာ အဿု မဟာနိသံသာ'တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ယေ မေ [ယေ မံ (မ. နိ. ၁.၆၅)] ပေတာ ဉာတီ သာလောဟိတာ ကာလင်္ကတာ [ကာလကတာ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ပသန္နစိတ္တာ အနုဿရန္တိ တေသံ တံ မဟပ္ဖလံ အဿ မဟာနိသံသ'န္တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'သန္တုဋ္ဌော အဿံ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပာတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေနာ'တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ခမော အဿံ သီတဿ ဥဏှဿ ဇိဃစ္ဆာယ ပိပါသာယ ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿာနံ, ဒုရုတ္တာနံ ဒုရာဂတာနံ ဝစနပထာနံ ဥပ္ပန္နာနံ သာရီရိကာနံ ဝေဒနာနံ ဒုက္ခာနံ တိဗ္ဗာနံ [တိပ္ပာနံ (သီ. သျာ. ကံ. ပီ.)] ခရာနံ ကဋုကာနံ အသာတာနံ အမနာပါနံ ပါဏဟရာနံ အဓိဝါသကဇာတိကော အဿ'န္တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'အရတိရတိသဟော အဿံ, န စ မံ အရတိရတိ သဟေယျ, ဥပ္ပန္နံ အရတိရတိံ အဘိဘုယျ အဘိဘုယျ ဝိဟရေယျ'န္တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'ဘယဘေရဝသဟော အဿံ, န စ မံ ဘယဘေရဝေါ သဟေယျ, ဥပ္ပန္နံ ဘယဘေရဝံ အဘိဘုယျ အဘိဘုယျ ဝိဟရေယျ'န္တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

''အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု 'စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ အဿံ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ'တိ, သီလေသွေဝဿ…ပေ… ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

“အာကင်္ခေယျ စေ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ‘အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ’န္တိ, သီလေသွေဝဿ ပရိပူရကာရီ အဇ္ဈတ္တံ စေတောသမထမနုယုတ္တော အနိရာကတဇ္ဈာနော ဝိပဿနာယ သမန္နာဂတော ဗြူဟေတာ သုညာဂါရာနံ။

“‘သမ္ပန္နသီလာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ သမ္ပန္နပာတိမောက္ခာ, ပာတိမောက္ခသံဝရသံဝုတာ ဝိဟရထ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နာ အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝိနော, သမာဒာယ သိက္ခထ သိက္ခာပဒေသူ’တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ကဏ္ဍကသုတ္တံ

၇၂. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ဝေသာလိယံ ဝိဟရတိ မဟာဝနေ ကူဋာဂါရသာလာယံ သမ္ဗဟုလေဟိ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟိ ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ – အာယသ္မတာ စ စာလေန [ပာလေန (သျာ.)], အာယသ္မတာ စ ဥပစာလေန [ဥပ္ပာလေန (သျာ.)], အာယသ္မတာ စ ကုက္ကုဋ္ဌေန [ကက္ကဋ္ဌေန (သီ. သျာ.)], အာယသ္မတာ စ ကဠိမ္ဘေန [ကဝိမ္ဘေန (သီ.)], အာယသ္မတာ စ နိကဋ္ဌေန [ကဋ္ဌေန (သီ.)], အာယသ္မတာ စ ကဋိဿဟေန; အညေဟိ စ အဘိညာတေဟိ အဘိညာတေဟိ ထေရေဟိ သာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ။

တေန ခေါ ပန သမယေန သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ လိစ္ဆဝီ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ ပရပုရာယ [ပရံပုရာယ (သျာ. အဋ္ဌ.)] ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အထ ခေါ တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဧတဒဟောသိ – “ဣမေ ခေါ သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ လိစ္ဆဝီ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ ပရပုရာယ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ ‘သဒ္ဒကဏ္ဍကာ ခေါ ပန ဈာနာ’ ဝုတ္တာ ဘဂဝတာ။ ယံနူန မယံ ယေန ဂောသိင်္ဂသာလဝနဒါယော တေနုပသင်္ကမေယျာမ ။ တတ္ထ မယံ အပ္ပသဒ္ဒါ အပ္ပာကိဏ္ဏာ ဖာသုံ [ဖာသု (သျာ. က.)] ဝိဟရေယျာမာ”တိ။ အထ ခေါ တေ အာယသ္မန္တော ယေန ဂောသိင်္ဂသာလဝနဒါယော တေနုပသင်္ကမိံသု; တတ္ထ တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒါ အပ္ပာကိဏ္ဏာ ဖာသုံ ဝိဟရန္တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ကဟံ နု ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စာလော, ကဟံ ဥပစာလော, ကဟံ ကုက္ကုဋ္ဌော, ကဟံ ကဠိမ္ဘော, ကဟံ နိကဋ္ဌော, ကဟံ ကဋိဿဟော; ကဟံ နု ခေါ တေ, ဘိက္ခဝေ, ထေရာ သာဝကာ ဂတာ”တိ?

“ဣဓ, ဘန္တေ, တေသံ အာယသ္မန္တာနံ ဧတဒဟောသိ – ‘ဣမေ ခေါ သမ္ဗဟုလာ အဘိညာတာ အဘိညာတာ လိစ္ဆဝီ ဘဒြေဟိ ဘဒြေဟိ ယာနေဟိ ပရပုရာယ ဥစ္စာသဒ္ဒာ မဟာသဒ္ဒာ မဟာဝနံ အဇ္ဈောဂါဟန္တိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ ‘သဒ္ဒကဏ္ဍကာ ခေါ ပန ဈာနာဝုတ္တာ ဘဂဝတာ ယံနူန မယံ ယေန ဂောသိင်္ဂသာလဝနဒါယော တေနုပသင်္ကမေယျာမ တတ္ထ မယံ အပ္ပသဒ္ဒါ အပ္ပာကိဏ္ဏာ ဖာသုံ ဝိဟရေယျာမာ’တိ။ အထ ခေါ တေ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တော ယေန ဂောသိင်္ဂသာလဝနဒါယော တေနုပသင်္ကမိံသု။ တတ္ထ တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒါ အပ္ပာကိဏ္ဏာ ဖာသုံ ဝိဟရန္တီ”တိ ။

“သာဓု သာဓု, ဘိက္ခဝေ, ယထာ တေ မဟာသာဝကာ သမ္မာ ဗျာကရမာနာ ဗျာကရေယျုံ, ‘သဒ္ဒကဏ္ဍကာ ဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဈာနာ’ ဝုတ္တာ မယာ။

“ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဍကာ။ ကတမေ ဒသ? ပဝိဝေကာရာမဿ သင်္ဂဏိကာရာမတာ ကဏ္ဍကော, အသုဘနိမိတ္တာနုယောဂံ အနုယုတ္တဿ သုဘနိမိတ္တာနုယောဂေါ ကဏ္ဍကော, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရဿ ဝိသူကဒဿနံ ကဏ္ဍကော, ဗြဟ္မစရိယဿ မာတုဂါမူပစာရော [မာတုဂါမောပဝိစာရော (သီ.), မာတုဂါမူပဝိစရော (က.)] ကဏ္ဍကော, [ကထာ. ၃၃၃] ပဌမဿ ဈာနဿ သဒ္ဒော ကဏ္ဍကော, ဒုတိယဿ ဈာနဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ ကဏ္ဍကာ, တတိယဿ ဈာနဿ ပီတိ ကဏ္ဍကော, စတုတ္ထဿ ဈာနဿ အဿာသပဿာသော ကဏ္ဍကော, သညာဝေဒ

ယိတနိရောသေမာပတ္တိယာ သညာ စ ဝေဒနာ စ ကဏှကော ရာဂေ ကဏှကော ဒေါသော ကဏှကော မောဟော ကဏှကော။

“အကဏှကာ , ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ။ နိက္ကဏှကာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ။ အကဏှကနိက္ကဏှကာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဟရထ။ အကဏှကာ, ဘိက္ခဝေ, အရဟန္တော; နိက္ကဏှကာ, ဘိက္ခဝေ, အရဟန္တော; အကဏှကနိက္ကဏှကာ, ဘိက္ခဝေ, အရဟန္တော”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ဣဋ္ဌဓမ္မသုတ္တံ

၇၃. “ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ ဒသ? ဘောဂါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ; ဝဏ္ဏော ဣဋ္ဌော ကန္တော မနာပော ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ; အာရောဂျံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ဒုလ္လဘံ လောကသ္မိံ; သီလံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ဒုလ္လဘံ လောကသ္မိံ; ဗြဟ္မစရိယံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ဒုလ္လဘံ လောကသ္မိံ; မိတ္တာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ; ဗာဟုသစ္စံ ဣဋ္ဌံ ကန္တံ မနာပံ ဒုလ္လဘံ လောကသ္မိံ; ပညာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ; ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ ; သဂ္ဂါ ဣဋ္ဌာ ကန္တာ မနာပါ ဒုလ္လဘာ လောကသ္မိံ။

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသန္နံ ဓမ္မာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ ဒုလ္လဘာနံ လောကသ္မိံ ဒသ ဓမ္မာ ပရိပန္ထာ [ပရိဗန္ဓာ (က.)] – အာလသျံ အနုဋ္ဌာနံ ဘောဂါနံ ပရိပန္ထော, အမဏ္ဍနာ အဝိဘူသနာ ဝဏ္ဏဿ ပရိပန္ထော, အသပ္ပာယကိရိယာ အာရောဂျဿ ပရိပန္ထော, ပါပမိတ္တတာ သီလာနံ ပရိပန္ထော, ဣန္ဒြိယအသံဝရော ဗြဟ္မစရိယဿ ပရိပန္ထော, ဝိသံဝါဒနာ မိတ္တာနံ ပရိပန္ထော, အသဇ္ဈာယကိရိယာ ဗာဟုသစ္စဿ ပရိပန္ထော, အသုဿူသာ အပရိပုစ္ဆာ ပညာယ ပရိပန္ထော, အနနုယောဂေါ အပစ္စဝေက္ခဏာ ဓမ္မာနံ ပရိပန္ထော, မိစ္ဆာပဋိပတ္တိ သဂ္ဂါနံ ပရိပန္ထော။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသန္နံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ ဒုလ္လဘာနံ လောကသ္မိံ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ပရိပန္ထာ။

“ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသန္နံ ဓမ္မာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ ဒုလ္လဘာနံ လောကသ္မိံ ဒသ ဓမ္မာ အာဟာရာ – ဥဋ္ဌာနံ အနာလသျံ ဘောဂါနံ အာဟာရော, မဏ္ဍနာ ဝိဘူသနာ ဝဏ္ဏဿ အာဟာရော, သပ္ပာယကိရိယာ အာရောဂျဿ အာဟာရော, ကလျာဏမိတ္တတာ သီလာနံ အာဟာရော, ဣန္ဒြိယသံဝရော ဗြဟ္မစရိယဿ အာဟာရော, အဝိသံဝါဒနာ မိတ္တာနံ အာဟာရော, သဇ္ဈာယကိရိယာ ဗာဟုသစ္စဿ အာဟာရော, သုဿူသာ ပရိပုစ္ဆာ ပညာယ အာဟာရော, အနုယောဂေါ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဓမ္မာနံ အာဟာရော, သမ္မာပဋိပတ္တိ သဂ္ဂါနံ အာဟာရော ။ ဣမေသံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသန္နံ ဓမ္မာနံ ဣဋ္ဌာနံ ကန္တာနံ မနာပါနံ ဒုလ္လဘာနံ လောကသ္မိံ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ အာဟာရာ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဝဍ္ဎိသုတ္တံ

၇၄. “ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဝဍ္ဎီဟိ ဝဍ္ဎမာနော အရိယသာဝကော အရိယာယ ဝဍ္ဎိယာ ဝဍ္ဎတိ, သာရာဒါယီ စ ဟောတိ ဝရာဒါယီ ကာယဿ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ခေတ္တဝတ္ထူဟိ ဝဍ္ဎတိ, ဓနဓညေန ဝဍ္ဎတိ, ပုတ္တဒါရေဟိ ဝဍ္ဎတိ, ဒါသကမ္မကရပေါရိသေဟိ ဝဍ္ဎတိ, စတုပ္ပဒေဟိ ဝဍ္ဎတိ, သဒ္ဓာယ ဝဍ္ဎတိ, သီလေန ဝဍ္ဎတိ, သုတေန ဝဍ္ဎတိ, စာဂေန ဝဍ္ဎတိ, ပညာယ ဝဍ္ဎတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဝဍ္ဎီဟိ ဝဍ္ဎမာနော အရိယသာဝကော အရိယာယ ဝဍ္ဎိယာ ဝဍ္ဎတိ, သာရာဒါယီ စ ဟောတိ ဝရာဒါယီ ကာယဿာတိ။

“ဓနေန ဓညေန စ ယောဓ ဝဍ္ဎတိ၊
ပုတ္တေဟိ ဒါရေဟိ စတုပ္ပဒေဟိ စ။
သ ဘောဂဝါ ဟောတိ ယသဿီ ပူဇိတော၊
ဉာတီဟိ မိတ္တေဟိ အထောပိ ရာဇုဘိ။

“သဒ္ဓာယ သီလေန စ ယောဓ ဝဍ္ဎတိ၊
ပညာယ စာဂေန သုတေန စူဘယံ။
သော တာဒိသော သပ္ပုရိသော ဝိစက္ခဏော၊
ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥဘယေန ဝဍ္ဎတီ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. မိဂသာလာသုတ္တံ

၇၅. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ យေန မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ အထ ခော မိဂသာလာ ဥပါသိကာ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော မိဂသာလာ ဥပါသိကာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ –

“ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယံ။ ပိတာ မေ, ဘန္တေ, ပူရဏော ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ အာရာစာရီ [အနာစာရီ (က.)] ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ သော ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – ‘သကဒာဂါမိ သတ္တော [သကဒာဂါမိသတ္တော (သီ. သျာ. ပီ.)] တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နော’တိ။ ပိတာမဟော မေ [ပေတ္တာပိ ယော မေ (သီ.), ပိတ ပိယော မေ (သျာ.) အ. နိ. ၆.၄၄], ဘန္တေ, ဣသိဒတ္တော အဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ သဒာရသန္တုဋ္ဌော။ သောပိ ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – ‘သကဒာဂါမိ သတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နော’တိ။

“ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယ”န္တိ? “ဧဝံ ခော ပနေတံ, ဘဂိနိ, ဘဂဝတာ ဗျာကတ”န္တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနေ ပိဏ္ဍပါတံ ဂဟေတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ပက္ကာမိ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဟံ , ဘန္တေ, ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝာသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ယေန မိဂသာလာယ ဥပါသိကာယ နိဝေသနံ တေနုပသင်္ကမိံ; ဥပသင်္ကမိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိံ။ အထ ခော, ဘန္တေ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော, ဘန္တေ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ မံ ဧတဒဝေါစ –

‘ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယံ။ ပိတာ မေ, ဘန္တေ, ပူရဏော ဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ဂါမဓမ္မာ။ သော ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော သကဒာဂါမိ သတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။ ပိတာမဟော မေ, ဘန္တေ, ဣသိဒတ္တော အဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ သဒာရသန္တုဋ္ဌော။ သောပိ ကာလင်္ကတော ဘဂဝတာ ဗျာကတော – သကဒာဂါမိ သတ္တော တုသိတံ ကာယံ ဥပပန္နောတိ။

ကထံ ကထံ နာမာယံ, ဘန္တေ အာနန္ဒ, ဘဂဝတာ ဓမ္မော ဒေသိတော အညေယျော, ယတြ ဟိ နာမ ဗြဟ္မစာရီ စ အဗြဟ္မစာရီ စ ဥဘော သမသမဂတိကာ ဘဝိဿန္တိ အဘိသမ္ပရာယ’န္တိ? ဧဝံ ဝုတ္တေ အဟံ, ဘန္တေ, မိဂသာလံ ဥပါသိကံ ဧတဒဝေါစံ – ‘ဧဝံ ခော ပနေတံ, ဘဂိနိ, ဘဂဝတာ ဗျာကတ’”န္တိ။

“ကာ စာနန္ဒ, မိဂသာလာ ဥပာသိကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အမ္ဗကာ အမ္ဗကပညာ [အမ္ဗကာ အမ္ဗကပညာ (သီ. ပီ.), အန္ဓကာ အန္ဓကပညာ (သျာ.)], ကေ စ ပုရိသပုဂ္ဂလပရောပရိယေ ဉာဏေ?

“ဒသယိမေ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဒုဿီလော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ, ယတ္ထဿ တံ ဒုဿီလျံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ, နော ဝိသေသာယ; ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဒုဿီလော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ ဒုဿီလျံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ [သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ (သျာ.)] ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ, နော ဟာနာယ; ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ – ‘ဣမဿပိ တေဝ ဓမ္မာ, အပရဿပိ တေဝ ဓမ္မာ။ ကသ္မာ နေသံ ဧကော ဟီနော ဧကော ပဏီတော’တိ? တဉှိ တေသံ, အာနန္ဒ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။

“တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဒုဿီလော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ ဒုဿီလျံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော အမုနာ ပုရိမေန ပုဂ္ဂလေန အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလံ ဓမ္မသောတော နိဗ္ဗဟတိ။ တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ, အညတြ တထာဂတေန! တသ္မာတိဟာနန္ဒ, မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏိကာ အဟုဝတ္ထ , မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှိတ္ထ။ ခညတိ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှန္တော။ အဟံ ဝါ, အာနန္ဒ [အဟဉ္စာနန္ဒ (သီ. သျာ. က.) အ. နိ. ၆.၄၄ ပဿိတဗ္ဗံ], ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ ယော ဝါ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလဝါ ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ သီလံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ, နော ဝိသေသာယ; ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော သီလဝါ ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ သီလံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ, နော ဟာနာယ; ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ။ပေ.။ အဟံ ဝါ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ ယော ဝါ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဗ္ဗရာဂေါ ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ သော ရာဂေါ အပရိသေသော နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ, နော ဝိသေသာယ; ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော တိဗ္ဗရာဂေါ ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ သော ရာဂေါ အပရိသေသော နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ

ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ, နော ဟာနာယ; ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ…ပေ.… အဟံ ဝါ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ ယော ဝါ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကောဓနော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ သော ကောဓော အပရိသေသော နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ, နော ဝိသေသာယ; ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ကောဓနော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ သော ကောဓော အပရိသေသော နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ, နော ဟာနာယ; ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ…ပေ.… အဟံ ဝါ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ ယော ဝါ ပနဿ မာဒိသော။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥဒ္ဓတော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ ဥဒ္ဓစ္စံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ အကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ အပ္ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ န လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟာနာယ ပရေတိ, နော ဝိသေသာယ; ဟာနဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဝိသေသဂါမီ။

“ဣဓ ပနာနန္ဒ, ဧကစ္စော ပုဂ္ဂလော ဥဒ္ဓတော ဟောတိ။ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ ဥဒ္ဓစ္စံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ။ တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဝိသေသာယ ပရေတိ, နော ဟာနာယ; ဝိသေသဂါမီယေဝ ဟောတိ, နော ဟာနဂါမီ။

“တတြာနန္ဒ, ပမာဏိကာ ပမိဏန္တိ – ‘ဣမဿပိ တေဝ ဓမ္မာ, အပရဿပိ တေဝ ဓမ္မာ။ ကသ္မာ နေသံ ဧကော ဟီနော ဧကော ပဏီတော’တိ? တဉှိ တေသံ, အာနန္ဒ, ဟောတိ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ။

“တတြာနန္ဒ, ယွာယံ ပုဂ္ဂလော ဥဒ္ဓတော ဟောတိ တဉ္စ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ယထာဘူတံ ပဇာနာတိ ယတ္ထဿ တံ ဥဒ္ဓစ္စံ အပရိသေသံ နိရုဇ္ဈတိ, တဿ သဝနေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဗာဟုသစ္စေနပိ ကတံ ဟောတိ, ဒိဋ္ဌိယာပိ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတိ, သာမာယိကမ္ပိ ဝိမုတ္တိံ လဘတိ။ အယံ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလော အမုနာ ပုရိမေန ပုဂ္ဂလေန အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမံ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလံ ဓမ္မသောတော နိဗ္ဗဟတိ။ တဒန္တရံ ကော ဇာနေယျ အညတြ တထာဂတေန! တသ္မာတိဟာနန္ဒ, မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏိကာ အဟုဝတ္ထ; မာ ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှိတ္ထ။ ခညတိ ဟာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှန္တော။ အဟံ ဝါ, အာနန္ဒ, ပုဂ္ဂလေသု ပမာဏံ ဂဏှေယျံ ယော ဝါ ပနဿ မာဒိသော။

“ကာ စာနန္ဒ, မိဂသာလာ ဥပါသိကာ ဗာလာ အဗျတ္တာ အမ္မကာ အမ္မကပညာ, ကေ စ ပုရိသပုဂ္ဂလပရောပရိယေ ဉာဏေ! ဣမေ ခေါ, အာနန္ဒ, ဒသ ပုဂ္ဂလာ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။

“ယထာရူပေန, အာနန္ဒ, သီလေန ပုရာဏော သမန္နာဂတော အဟောသိ တထာရူပေန သီလေန ဣသိဒတ္တော သမန္နာဂတော အဘဝိဿ, နယိဓ ပုရာဏော ဣသိဒတ္တဿ ဂတိမ္ပိ အညဿ။ ယထာရူပာယ စာနန္ဒ, ပညာယ ဣသိဒတ္

တော သမန္နာဂတော အဟောသိ တထာရူပာယ ပညာယ ပုရာဏော သမန္နာဂတော အဘဝိဿ, နယိဓ ကြာသိဒတ္တော ပုရာဏာဿ ဂတိမ္ပိ အညဿ။ ကတိ ခေါ, အာနန္ဒ, ဣမေ ပုဂ္ဂလာ ဥဘတော စေတင်္ဂဟိနာ''တိ။ ပဥ္စမံ။

၆. တယောဓမ္မသုတ္တံ

၇၆. ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ လောကေ န သံဝိဇ္ဇေယျုံ, န တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, န တထာဂတပ္ပဝေဒိတော ဓမ္မဝိနယော လောကေ ဒိဗ္ဗေယျ။ ကတမေ တယော? ဇာတိ စ, ဇရာ စ, မရဏဉ္စ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မာ လောကေ န သံဝိဇ္ဇေယျုံ, န တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, န တထာဂတပ္ပဝေဒိတော ဓမ္မဝိနယော လောကေ ဒိဗ္ဗေယျ။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဣမေ တယော ဓမ္မာ လောကေ သံဝိဇ္ဇန္တိ တသ္မာ တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော, တသ္မာ တထာဂတပ္ပဝေဒိတော ဓမ္မဝိနယော လောကေ ဒိဗ္ဗတိ။

''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာတုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? ရာဂံ အပ္ပဟာယ, ဒောသံ အပ္ပဟာယ, မောဟံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာတုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ အပ္ပဟာယ, ဝိစိကိစ္ဆံ အပ္ပဟာယ, သီလဗ္ဗတပရာမာသံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အယောနိသောမနသိကာရံ အပ္ပဟာယ, ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ အပ္ပဟာယ, စေတသော လီနတ္တံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အယောနိသော မနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေတသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? မုဋ္ဌဿစ္စံ အပ္ပဟာယ, အသမ္ပဇညံ အပ္ပဟာယ, စေတသော ဝိက္ခေပံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေတသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ အပ္ပဟာယ, အရိယဓမ္မဿ [အရိယဓမ္မံ (သျာ.)] အသောတုကမျတံ အပ္ပဟာယ, ဥပါရမ္ဘစိတ္တတံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပါရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? ဥဒ္ဓစ္စံ အပ္ပဟာယ, အသံဝရံ အပ္ပဟာယ, ဒုဿီလျံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပါရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။

''တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာတုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော ? အဿဒ္ဓိယံ အပ္ပဟာယ, အဝဒညုတံ အပ္ပဟာယ, ကောသဇ္ဇံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာတုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပ ဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အနာဒရိယံ အပ္ပဟာယ, ဒေါဝစဿတံ အပ္ပဟာယ, ပာပမိတ္တတံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အနာဒရိယံ ပဟာတုံ ဒေါဝစဿတံ ပဟာတုံ ပာပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အဟိရိကံ အပ္ပဟာယ, အနောတ္တပ္ပံ အပ္ပဟာယ, ပမာဒံ အပ္ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခ ဝေ, တယော ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အနာဒရိယံ ပဟာတုံ ဒေါဝစဿတံ ပဟာတုံ ပာပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။

“အဟိရိကောယံ, ဘိက္ခဝေ, အနောတ္တာပီ ပမတ္တော ဟောတိ။ သော ပမတ္တော သမာနော အဘဗ္ဗော အနာဒရိ ယံ ပဟာတုံ ဒေါဝစဿတံ ပဟာတုံ ပာပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။ သော ပာပမိတ္တော သမာနော အဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပ ဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပဟာတုံ။ သော ကုသီတော သမာနော အဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာ တုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။ သော ဒုဿီလော သမာနော အဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ သ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပာရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။ သော ဥပာရမ္ဘစိတ္တော သမာနော အဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။ သော ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သမာနော အဘဗ္ဗော အ ယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေတသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။ သော လီနစိတ္တော သမာနော အဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ပဟာတုံ။ သော ဝိစိကိစ္ဆော သမာနော အ ဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။ သော ရာဂံ အပ္ပဟာယ ဒောသံ အပ္ပဟာယ မောဟံ အပ္ပဟာယ အ ဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာတုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာတုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? ရာဂံ ပဟာယ, ဒောသံ ပဟာယ, မောဟံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာ တုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော ? သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာယ, ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ, သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗတပရာမာ သံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာယ, ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာယ, စေတသော လီနတ္တံ ပ ဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗ တပရာမာသံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေ တသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာယ, အသမ္ပဇညံ ပဟာယ, စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေတသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာယ, အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာယ, ဥ ပာရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇ ညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပာရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာယ, အသံဝရံ ပဟာယ, ဒုဿ

သီလ္လံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပာရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာတုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အဿဒ္ဓိယံ ပဟာယ, အဝဒညုတံ ပဟာယ, ကောသဇ္ဇံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာတုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အနာဒရိယံ ပဟာယ, ဒောဝစဿတံ ပဟာယ, ပါပမိတ္တတံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပဟာတုံ။

“တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အနာဒရိယံ ပဟာတုံ ဒောဝစဿတံ ပဟာတုံ ပါပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။ ကတမေ တယော? အဟိရိကံ ပဟာယ, အနောတ္တပ္ပံ ပဟာယ, ပမာဒံ ပဟာယ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တယော ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အနာဒရိယံ ပဟာတုံ ဒောဝစဿတံ ပဟာတုံ ပါပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။

“ဟိရီမာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဩတ္တပ္ပီ အပ္ပမတ္တော ဟောတိ။ သော အပ္ပမတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော အနာဒရိယံ ပဟာတုံ ဒောဝစဿတံ ပဟာတုံ ပါပမိတ္တတံ ပဟာတုံ။ သော ကလျာဏမိတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော အဿဒ္ဓိယံ ပဟာတုံ အဝဒညုတံ ပဟာတုံ ကောသဇ္ဇံ ပဟာတုံ။ သော အာရဒ္ဓဝီရိယော သမာနော ဘဗ္ဗော ဥဒ္ဓစ္စံ ပဟာတုံ အသံဝရံ ပဟာတုံ ဒုဿီလျံ ပဟာတုံ။ သော သီလဝါ သမာနော ဘဗ္ဗော အရိယာနံ အဒဿနကမျတံ ပဟာတုံ အရိယဓမ္မဿ အသောတုကမျတံ ပဟာတုံ ဥပာရမ္ဘစိတ္တတံ ပဟာတုံ။ သော အနုပာရမ္ဘစိတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော မုဋ္ဌဿစ္စံ ပဟာတုံ အသမ္ပဇညံ ပဟာတုံ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဟာတုံ။ သော အဝိက္ခိတ္တစိတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော အယောနိသောမနသိကာရံ ပဟာတုံ ကုမ္မဂ္ဂသေဝနံ ပဟာတုံ စေတသော လီနတ္တံ ပဟာတုံ။ သော အလီနစိတ္တော သမာနော ဘဗ္ဗော သက္ကာယဒိဋ္ဌိံ ပဟာတုံ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာတုံ သီလဗ္ဗတပရာမာသံ ပဟာတုံ။ သော အဝိစိကိစ္ဆော သမာနော ဘဗ္ဗော ရာဂံ ပဟာတုံ ဒောသံ ပဟာတုံ မောဟံ ပဟာတုံ။ သော ရာဂံ ပဟာယ ဒောသံ ပဟာယ မောဟံ ပဟာယ ဘဗ္ဗော ဇာတိံ ပဟာတုံ ဇရံ ပဟာတုံ မရဏံ ပဟာတု”န္တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ကာကသုတ္တံ

၇၇. “ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ကာကော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဓံသီ စ, ပဂဗ္ဘော စ, တိန္တိဏော [နိလ္လဇ္ဇော (က.) တိန္တိဏောတိ တိန္တိဏံ ဝုစ္စတိ တဏှာ။ (သီ. ဋီ. အဋ္ဌ.) အဘိဓမ္မေ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုဝိဘင်္ဂေ တိန္တိဏပဒနိဒ္ဒေသေ ပဿိတဗ္ဗံ] စ, မဟဂ္ဃသော စ, လုဒ္ဒော စ, အကာရုဏိကော စ, ဒုဗ္ဗလော စ, ဩရဝိတာ စ, မုဋ္ဌဿတိ စ, နေစယိကော [နေရယိကော (သီ.) တဒဋ္ဌကထာယံ ပန “နေစယိကော” တေွဝ ဒိဿတိ] စ – ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ကာကော။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပါပဘိက္ခု။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဓံသီ စ, ပဂဗ္ဘော စ, တိန္တိဏော စ, မဟဂ္ဃသော စ, လုဒ္ဒော စ, အကာရုဏိကော စ, ဒုဗ္ဗလော စ, ဩရဝိတာ စ, မုဋ္ဌဿတိ စ, နေစယိကော စ – ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပါပဘိက္ခူ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. နိဂဏ္ဌသုတ္တံ

၇၈. “ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ နိဂဏ္ဌာ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? အဿဒ္ဓာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; ဒုဿီလာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; အဟိရိကာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; အနောတ္တပ္ပိနော, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; အသပ္ပုရိသသမ္ဘတ္တိနော, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; အတ္တုက္ကံသကပရဝမ္ဘကာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; သန္ဒိဋ္ဌိပရာမာသာ အာဓာနဂ္ဂာဟီ ဒုပ္ပဋိနိဿဂ္ဂိနော, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; ကုဟကာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; ပါပိစ္ဆာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ; ပါပမိတ္တာ, ဘိက္ခဝေ, နိဂဏ္ဌာ – ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ နိဂဏ္ဌာ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာဃာတဝတ္ထုသုတ္တံ

၇၉. [အ. နိ. ၉.၂၉] ‘‘ဒသယိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အာဃာတဝတ္ထူနိ။ ကတမာနိ ဒသ? ‘အနတ္ထံ မေ အစရီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘အနတ္ထံ မေ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; ‘ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္ထံ အစရီ’တိ။ပေ.။ ‘အနတ္ထံ စရတီ’တိ။ပေ.။ ‘အနတ္ထံ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ, ‘အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရီ’တိ။ပေ.။ ‘အတ္ထံ စရတီ’တိ။ပေ.။ ‘အတ္ထံ စရိဿတီ’တိ အာဃာတံ ဗန္ဓတိ; အဋ္ဌာနေ စ ကုပ္ပတိ – ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အာဃာတဝတ္ထူနီ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. အာဃာတပဋိဝိနယသုတ္တံ

၈၀. ‘‘ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, အာဃာတပဋိဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? ‘အနတ္ထံ မေ အစရိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ , ‘အနတ္ထံ မေ စရတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ, ‘အနတ္ထံ မေ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ’တိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ, ပိယဿ မေ မနာပဿ အနတ္ထံ အစရိ။ပေ.။ စရတိ။ပေ.။ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာတိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ , အပ္ပိယဿ မေ အမနာပဿ အတ္ထံ အစရိ။ပေ.။ အတ္ထံ စရတိ။ပေ.။ အတ္ထံ စရိဿတိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာတိ အာဃာတံ ပဋိဝိနေတိ, အဋ္ဌာနေ စ န ကုပ္ပတိ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အာဃာတပဋိဝိနယာ’’တိ။ ဒသမံ။

အာကင်္ခဝဂ္ဂေါ တတိယော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

အာကင်္ခော ကဏ္ဋကော ဣဋ္ဌာ၊ ဝဍ္ဎိ စ မိဂသာလာယ။
တယော ဓမ္မာ စ ကာကော စ၊ နိဂဏ္ဌာ ဒွေဝ စ အာဃာတာတိ။

(၉) ၄. ထေရဝဂ္ဂေါ

၁. တဟာနသုတ္တံ

၈၁. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စမ္ပာယံ ဝိဟရတိ ဂဂ္ဂရာယ ပေါက္ခရဏိယာ တီရေ။ အထ ခေါ အာယသ္မာ ဗာဟုနော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဗာဟုနော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကတိဟိ နု ခေါ, ဘန္တေ, ဓမ္မေဟိ တထာဂတော နိဿဋော ဝိသံယုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတီ''တိ?

''ဒသဟိ ခေါ, ဗာဟုန, ဓမ္မေဟိ တထာဂတော နိဿဋော ဝိသံယုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ရူပေန ခေါ, ဗာဟုန, တထာဂတော နိဿဋော ဝိသံယုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ, ဝေဒနာယ ခေါ, ဗာဟုန။ပေ.။ သညာယ ခေါ, ဗာဟုန။ သင်္ခါရေဟိ ခေါ, ဗာဟုန။ ဝိညာဏေန ခေါ, ဗာဟုန။ ဇာတိယာ ခေါ, ဗာဟုန။ ဇရာယ ခေါ, ဗာဟုန။ မရဏေန ခေါ, ဗာဟုန။ ဒုက္ခေဟိ ခေါ, ဗာဟုန။ ကိလေသေဟိ ခေါ, ဗာဟုန, တထာဂတော နိဿဋော ဝိသံယုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတိ။ သေယျထာပိ, ဗာဟုန, ဥပ္ပလံ ဝါ ပဒုမံ ဝါ ပုဏ္ဍရီကံ ဝါ ဥဒကေ ဇာတံ ဥဒကေ သံဝဍ္ဎံ ဥဒကာ ပစ္စုဂ္ဂမ္မ ဌိတံ အနုပလိတ္တံ ဥဒကေန; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဗာဟုန, ဣမေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ တထာဂတော နိဿဋော ဝိသံယုတ္တော ဝိပ္ပမုတ္တော ဝိမရိယာဒီကတေန စေတသာ ဝိဟရတီ''တိ။ ပဌမံ။

၂. အာနန္ဒသုတ္တံ

၈၂. အထ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'အဿဒ္ဓော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'ဒုဿီလော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'အပ္ပဿုတော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'ဒုဗ္ဗစော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'ပါပမိတ္တော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'ကုသီတော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

''သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု 'မုဋ္ဌဿတိ သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ'တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘အသန္တုဋ္ဌော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ဟပိစ္ဆော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ဣမေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘သဒ္ဓော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘သီလဝါ သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ဗဟုဿုတော သုတဓရော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘သုဝစော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ကလျာဏမိတ္တော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘အာရဒ္ဓဝီရိယော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ဥပဋ္ဌိတဿတိ သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘သန္တုဋ္ဌော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘အပ္ပိစ္ဆော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိကော သမာနော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ။

‘‘သော ဝတာနန္ဒ, ဘိက္ခု ‘ဣမေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ပုဏ္ဏိယသုတ္တံ

၈၃. အထ ခော အာယသ္မာ ပုဏ္ဏိယော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော အာယသ္မာ ပုဏ္ဏိယော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကော နု ခော, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေန အပ္ပေကဒါ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ အပ္ပေကဒါ နပ္ပဋိဘာတီ''တိ?

''သဒ္ဓော စ, ပုဏ္ဏိယ, ဘိက္ခု ဟောတိ, နော စ ဥပသင်္ကမိတာ; နေဝ တာဝ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ။ ယတော စ ခော, ပုဏ္ဏိယ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ ဥပသင်္ကမိတာ စ, ဧဝံ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ။

''သဒ္ဓော စ, ပုဏ္ဏိယ, ဘိက္ခု ဟောတိ ဥပသင်္ကမိတာ စ, နော စ ပယိရုပါသိတာ။ပေ.။ ပယိရုပါသိတာ စ, နော စ ပရိပုစ္ဆိတာ။ ပရိပုစ္ဆိတာ စ, နော စ ဩဟိတသောတော ဓမ္မံ သုဏာတိ။ ဩဟိတသောတော စ ဓမ္မံ သုဏာတိ, နော စ သုတွာ ဓမ္မံ ဓာရေတိ။ သုတွာ စ ဓမ္မံ ဓာရေတိ, နော စ ဓာတာနံ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ။ ဓာတာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ နော စ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော ဟောတိ။ အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော စ ဟောတိ, နော စ ကလျာဏဝါစော ဟောတိ ကလျာဏဝါက္ကရဏော ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂဠာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ။ ကလျာဏဝါစော စ ဟောတိ ကလျာဏဝါက္ကရဏော ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂဠာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ, နော စ သန္ဒဿကော ဟောတိ သမာဒပကော သမုတ္တေဇကော သမ္ပဟံသကော သဗြဟ္မစာရီနံ, နေဝ တာဝ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ။

''ယတော စ ခော, ပုဏ္ဏိယ, ဘိက္ခု သဒ္ဓော စ ဟောတိ, ဥပသင်္ကမိတာ စ, ပယိရုပါသိတာ စ, ပရိပုစ္ဆိတာ စ, ဩဟိတသောတော စ ဓမ္မံ သုဏာတိ, သုတွာ စ ဓမ္မံ ဓာရေတိ, ဓာတာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခတိ, အတ္ထမညာယ ဓမ္မမညာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပန္နော စ ဟောတိ, ကလျာဏဝါစော စ ဟောတိ ကလျာဏဝါက္ကရဏော ပေါရိယာ ဝါစာယ သမန္နာဂတော ဝိဿဋ္ဌာယ အနေလဂဠာယ အတ္ထဿ ဝိညာပနိယာ, သန္ဒဿကော စ ဟောတိ သမာဒပကော သမုတ္တေဇကော သမ္ပဟံသကော သဗြဟ္မစာရီနံ – ဧဝံ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတိ။ ဣမေဟိ ခော, ပုဏ္ဏိယ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ [သမန္နာဂတော (က.)] [ဧကန္တံ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတီတိ (သျာ.)] ဧကန္တပဋိဘာနာ [ဧကန္တပဋိဘာနံ (သီ.)] တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ဟောတီ''တိ [ဧကန္တံ တထာဂတံ ဓမ္မဒေသနာ ပဋိဘာတီတိ (သျာ.)]။ တတိယံ။

၄. ဗျာကရဏသုတ္တံ

၈၄. တတြ ခော အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''အာဝုသော ဘိက္ခဝေ''တိ။ ''အာဝုသော''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု အညံ ဗျာကရောတိ – 'ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ'တိ။ တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂ္ဂါဟတိ သမနုဘာသတိ။ သော တထာဂတေန ဝါ တထာဂတသာဝကေန ဝါ ဈာယိနာ သမာပတ္တိကုသလေန ပရစိတ္တကုသလေန ပရစိတ္တပရိယာယကုသလေန သမနုယုဉ္ဇိယမာနော သမနုဂ္ဂါဟိယမာနော သမနုဘာသိယမာနော ဣရိဏံ အာပဇ္ဇတိ ဝိစိနံ [ဝိသိနံ (သီ. အဋ္ဌ.)] အာပဇ္ဇတိ အနယံ အာပဇ္ဇတိ ဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ။

''တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရောတိ – 'ကိံ နု ခော အယမာယသ္မာ အညံ ဗျာကရောတိ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ'တိ?

''တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘ကောဓနော ခော အယမာယသ္မာ; ကောဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ကောဓပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဥပနာဟီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဥပနာဟပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဥပနာဟပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘မက္ခီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; မက္ခပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ မက္ခပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ပဠာသီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; ပဠာသပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ပဠာသပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဣဿုကီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဣဿာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဣဿာပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘မစ္ဆရီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; မစ္ဆေရပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ မစ္ဆေရပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘သဌော ခော ပန အယမာယသ္မာ; သာဌေယ္ယပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ သာဌေယ္ယပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘မာယာဝီ ခော ပန အယမာယသ္မာ; မာယာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ မာယာပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဟပိစ္ဆော ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဣစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဣစ္ဆာပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘သတိ [မုဋ္ဌဿတိ (သီ. သျာ.)] ခော ပန အယမာယသ္မာ ဥတ္တရိ ကရဏီယေ ဩရမတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာ ဝောသာနံ အာပန္နော။ အန္တရာ ဝောသာနဂမနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ’။

“သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ ပဟာယ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠ္ဟိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ကတ္ထီသုတ္တံ

၈၅. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော စေတီသု ဝိဟရတိ သဟဇာတိယံ။ တတြ ခော အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “အာဝုသော ဘိက္ခဝေ”တိ။ “အာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာစုန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာစုန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓာဝုသော, ဘိက္ခု ကတ္ထီ ဟောတိ ဝိကတ္ထီ အဓိဂမေသု – ‘အဟံ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ တတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပီ’တိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရိစိတ္တကုသလော ပရိစိတ္တပရိယာယကုသလော သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂ္ဂါဟတိ သမနုဘာသတိ။ သော တထာဂတေန တ တထာဂတသာဝကေန တ ဈာယိနာ သမာပတ္တိကုသလေန ပရိစိတ္တကုသလေန ပရိစိတ္တပရိယာယကုသလေန သမနုယုဉ္ဇိယမာနော သမနုဂ္ဂာဟိယမာနော သမနုဘာသိယမာနော ဣရိဏံ အာပဇ္ဇတိ ဝိစိနံ အာပဇ္ဇတိ အနယံ အာပဇ္ဇတိ ဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရိစိတ္တကုသလော ပရိစိတ္တပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရောတိ – ‘ကိံ နု ခေါ အယမာယသ္မာ ကတ္တိ ဟောတိ ဝိကတ္တိ အဓိဂမေသု – အဟံ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ။ပေ.။ အဟံ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပီ’တိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရိစိတ္တကုသလော ပရိစိတ္တပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘ဒီဃရတ္တံ ခေါ အယမာယသ္မာ ခဏ္ဍကာရီ ဆိဒ္ဒကာရီ သဗလကာရီ ကမ္မာသကာရီ န သန္တတကာရီ န သန္တတဝုတ္တိ သီလေသု။ ဒုဿီလော ခေါ အယမာယသ္မာ။ ဒုဿိလျံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘အဿဒ္ဓော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; အဿဒ္ဓိယံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘အပ္ပဿုတော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ အနာစာရော; အပ္ပသစ္စံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ ။

‘ဒုဗ္ဗစော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒောဝစဿတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ပာပမိတ္တော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ပာပမိတ္တတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ကုသီတော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ကောသဇ္ဇံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘မုဋ္ဌဿတိ ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; မုဋ္ဌဿစ္စံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ကုဟကော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ကောဟညံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဒုဗ္ဘရော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒုဗ္ဘရတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဒုပ္ပညော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒုပ္ပညတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ’။

“သေယျထာပိ, အာဝုသော, သဟာယကော သဟာယကံ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘ယဒါ တေ, သမ္မ, ဓနေန [ဗန္ဓေ (က.)] ဓနကရဏီယံ အဿ, ယာစေယျာသိ မံ [ယာစိဿသိ မံ (သီ.), ပဝေဒေယျာသိ မံ (သျာ.), ပရာဓေယျာပိ မံ (က.)] ဓနံ။ ဒဿာမိ တေ ဓန’န္တိ။ သော ကိဉ္စိဒေဝ ဓနကရဏီယေ သမုပ္ပန္နေ သဟာယကော သဟာယကံ ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အတ္ထော မေ, သမ္မ, ဓနေန။ ဒေဟိ မေ ဓန’န္တိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘တေန ဟိ, သမ္မ, ဣဓ ခနာဟီ’တိ။ သော တတ္ထ ခနန္တော နာဓိဂစ္ဆေယျ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အလိကံ မံ, သမ္မ, အဝစ; တုစ္ဆကံ မံ, သမ္မ, အဝစ – ဣဓ ခနာဟီ’တိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘နာဟံ တံ, သမ္မ, အလိကံ အဝစံ, တုစ္ဆကံ အဝစံ။ တေန ဟိ, သမ္မ, ဣဓ ခနာဟီ’တိ။ သော တတြာပိ ခနန္တော နာဓိဂစ္ဆေယျ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အလိကံ မံ, သမ္မ, အဝစ, တုစ္ဆကံ မံ, သမ္မ, အဝစ – ဣဓ ခနာဟီ’တိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘နာဟံ တံ, သမ္မ, အလိကံ အဝစံ, တုစ္ဆကံ အဝစံ ။ တေန ဟိ, သမ္မ, ဣဓ ခနာ

ဟီ’တိ။ သော တတ္ထပိ ခနန္တော နာဓိဂစ္ဆေယျ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အလိကံ မံ, သမ္မ, အဝစ, တုစ္ဆကံ မံ, သမ္မ, အဝစ – ဣဓ ခနာဟီ’တိ။ သော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘နာဟံ တံ, သမ္မ, အလိကံ အဝစံ, တုစ္ဆကံ အဝစံ။ အပိ စ အဟမေဝ ဥမ္မာဒံ ဟာပုဏိံ စေတသော ဝိပရိယာယ’န္တိ။

“ဧဝမေဝံ ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခု ကတ္ထီ ဟောတိ ဝိကတ္ထီ အဓိဂမေသု – ‘အဟံ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ တတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ စတုတ္ထံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပိ, အဟံ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပီ’တိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂ္ဂာဟတိ သမနုဘာသတိ။ သော တထာဂတေန တ တထာဂတသာဝကေန တ ဈာယိနာ သမာပတ္တိကုသလေန ပရစိတ္တကုသလေန ပရစိတ္တပရိယာယကုသလေန သမနုယုဉ္ဇိယမာနော သမနုဂ္ဂာဟိယမာနော သမနုဘာသိယမာနော ဣရိဏံ အာပဇ္ဇတိ ဝိစိနံ အာပဇ္ဇတိ အနယံ အာပဇ္ဇတိ ဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရောတိ – ‘ကိံ နု ခေါ အယမာယသ္မာ ကတ္ထီ ဟောတိ ဝိကတ္ထီ အဓိဂမေသု – အဟံ ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇာမိပိ။ပေ။ အဟံ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ သမာပဇ္ဇာမိပိ ဝုဋ္ဌဟာမိပီ’တိ။

“တမေနံ တထာဂတော တ တထာဂတသာဝကော တ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘ဒီဃရတ္တံ ခေါ အယမာယသ္မာ ခဏ္ဍကာရီ ဆိဒ္ဒကာရီ သဗလကာရီ ကမ္မာသကာရီ, န သန္တတကာရီ န သန္တတဝုတ္တိ သီလေသု။ ဒုဿီလော ခေါ အယမာယသ္မာ; ဒုဿီလျံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘အဿဒ္ဓော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; အဿဒ္ဓိယံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ ။

‘အပ္ပဿုတော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ အနာစာရော; အပ္ပဿစ္စံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဒုဗ္ဗစော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒောဝစဿတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ပာပမိတ္တော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ပာပမိတ္တတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ကုသီတော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ကောသဇ္ဇံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘မုဋ္ဌဿတိ ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; မုဋ္ဌဿစ္စံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ကုဟကော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ကောဟညံ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဒုဗ္ဘရော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒုဗ္ဘရတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဒုပ္ပညော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ; ဒုပ္ပညတာ ခေါ ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ’။

‘‘သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘က္ကမေ ဒသ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ က္ကမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿ
သတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘က္ကမေ ဒသ ဓမ္မေ ပဟာယ က္ကမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဒ္ဓိံ ဝိရူဠှိံ ဝေ
ပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အဓိမာနသုတ္တံ

၈၆. ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ ဝေဠုဝနေ ကလန္ဒကနိဝါပေ။ တတ္ထ ခေါ အာ
ယသ္မာ မဟာကဿပော ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘အာဝုသော ဘိက္ခဝေ’’တိ။ ‘‘အာဝုသော’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယ
သ္မတော မဟာကဿပဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာကဿပော ဧတဒဝေါစ –

‘‘က္ကဓာဝုသော, ဘိက္ခု အညံ ဗျာကရောတိ – ‘ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ က္ကတ္ထ
တ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။ တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တ
ကုသလော ပရစိတ္တပရိယာယကုသလော သမနုယုဉ္ဇတိ သမနုဂ္ဂါဟတိ သမနုဘာသတိ။ သော တထာဂတေန ဝါ တထာ
ဂတသာဝကေန ဝါ ဈာယိနာ သမာပတ္တိကုသလေန ပရစိတ္တကုသလေန ပရစိတ္တပရိယာယကုသလေန သမနုယုဉ္ဇိယ
မာနော သမနုဂ္ဂါဟိယမာနော သမနုဘာသိယမာနော က္ကရိဏံ အာပဇ္ဇတိ ဝိစိနံ အာပဇ္ဇတိ အနယံ အာပဇ္ဇတိ ဗျသနံ
အာပဇ္ဇတိ အနယဗျသနံ အာပဇ္ဇတိ။

‘‘တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တ
ပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရောတိ – ‘ကိံ နု ခေါ အယမာယသ္မာ အညံ ဗျာကရောတိ
– ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ က္ကတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။

‘‘တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တ
ပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘အဓိမာနိကော ခေါ အယမာယသ္မာ အဓိမာနသစ္စော, အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညီ, အကတေ ကတသညီ, အနဓိဂ
တေ အဓိဂတသညီ။ အဓိမာနေန အညံ ဗျာကရောတိ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ က္ကတ္
ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။

‘‘တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တ
ပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ မနသိ ကရောတိ – ‘ကိံ နု ခေါ အယမာယသ္မာ နိဿာယ အဓိမာနိ
ကော အဓိမာနသစ္စော, အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညီ, အကတေ ကတသညီ, အနဓိဂတေ အဓိဂတသညီ။ အဓိမာနေန အညံ ဗျ
ာကရောတိ – ခီဏာ ဇာတိ , ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ က္ကတ္ထတ္တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။

‘‘တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တ
ပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘ဗဟုဿုတော ခေါ ပန အယမာယသ္မာ သုတဓရော သုတသန္နိစယော, ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေ
ကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ,
တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။ တသ္
မာ အယမာယသ္မာ အဓိမာနိကော အဓိမာနသစ္စော, အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညီ, အကတေ ကတသညီ, အနဓိဂတေ အဓိဂ
တသညီ။ အဓိမာနေန အညံ ဗျာကရောတိ – ခီဏာ ဇာတိ, ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ, နာပရံ က္ကတ္ထတ္
တာယာတိ ပဇာနာမီ’တိ။

‘‘တမေနံ တထာဂတော ဝါ တထာဂတသာဝကော ဝါ ဈာယီ သမာပတ္တိကုသလော ပရစိတ္တကုသလော ပရစိတ္တ
ပရိယာယကုသလော ဧဝံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ –

‘အဘိဇ္ဈာလု ခော ပန အယမာယသ္မာ; အဘိဇ္ဈာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ အဘိဇ္ဈာပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဗျာပန္နော ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဗျာပာဒပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဗျာပာဒပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ထိနမိဒ္ဓော ခော ပန အယမာယသ္မာ; ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ထိနမိဒ္ဓပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဥဒ္ဓတော ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဥဒ္ဓစ္စပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဥဒ္ဓစ္စပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဝိစိကိစ္ဆော ခော ပန အယမာယသ္မာ; ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတေန စေတသာ ဗဟုလံ ဝိဟရတိ။ ဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌာနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ကမ္မာရာမော ခော ပန အယမာယသ္မာ ကမ္မရတော ကမ္မာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ကမ္မာရာမတာ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘ဘဿာရာမော ခော ပန အယမာယသ္မာ ဘဿရတော ဘဿာရာမတံ အနုယုတ္တော။ ဘဿာရာမတာ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘နိဒ္ဒာရာမော ခော ပန အယမာယသ္မာ နိဒ္ဒာရတော နိဒ္ဒာရာမတံ အနုယုတ္တော။ နိဒ္ဒာရာမတာ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘သင်္ဂဏိကာရာမော ခော ပန အယမာယသ္မာ သင်္ဂဏိကရတော သင်္ဂဏိကာရာမတံ အနုယုတ္တော။ သင်္ဂဏိကာရာမတာ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ။

‘သတိ ခော ပန အယမာယသ္မာ ဥတ္တရိ ကရဏီယေ ဩရမတ္တကေန ဝိသေသာဓိဂမေန အန္တရာ ဝောသာနံ အာပန္နော။ အန္တရာ ဝောသာနဂမနံ ခော ပန တထာဂတပ္ပဝေဒိတေ ဓမ္မဝိနယေ ပရိဟာနမေတံ’။

“သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ သော ဝတာဝုသော, ဘိက္ခု ‘ဣမေ ဒသ ဓမ္မေ ပဟာယ ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရူဠှိံ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇိဿတီ’တိ ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. နပ္ပိယသုတ္တံ

၈၇. တတြ ခော ဘဂဝါ ကာလကတံ ဘိက္ခုံ [ကလန္ဒကံ ဘိက္ခုံ (သီ.), ကာဠကဘိက္ခုံ (သျာ.)] အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – “ဘိက္ခဝေ”တိ။ “ဘဒန္တေ”တိ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အဓိကရဏိကော ဟောတိ, အဓိကရဏသမထဿ န ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အဓိကရဏိကော ဟောတိ အဓိကရဏသမထဿ န ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န သိက္ခာကာမော ဟောတိ, သိက္ခာသမာဒာနဿ [သိက္ခာကာမဿ (က.)] န ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န သိက္ခာကာမော ဟောတိ သိက္ခာသမာဒာနဿ န ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟာပိဇ္ဇော ဟောတိ, ကုက္ကုစ္စာဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဟာပိဇ္ဇော ဟောတိ ကုက္ကုစ္စာဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ, ကောဓဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကောဓနော ဟောတိ ကောဓဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မက္ခီ ဟောတိ, မက္ခဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မက္ခီ ဟောတိ မက္ခဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဌော ဟောတိ , သာဌေယ္ယဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ , ဘိက္ခု သဌော ဟောတိ သာဌေယ္ယဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မာယာဝီ ဟောတိ, မာယာဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု မာယာဝီ ဟောတိ မာယာဝိနယသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မာနံ န နိသာမကဇာတိကော ဟောတိ, ဓမ္မနိသန္တိယာ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မာနံ န နိသာမကဇာတိကော ဟောတိ ဓမ္မနိသန္တိယာ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ပဋိသလ္လီနော ဟောတိ, ပဋိသလ္လာနသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န ပဋိသလ္လီနော ဟောတိ ပဋိသလ္လာနသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ န ပဋိသန္ထာရကော [ပဋိသန္ဓာရကော (က.)] ဟောတိ, ပဋိသန္ထာရကသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗ္ဗဟ္မစာရီနံ န ပဋိသန္ထာရကော ဟောတိ ပဋိသန္ထာရကသ္သ န ဝဏ္ဏတဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော န ပိယတာယ န ဂရုတာယ န ဘာဝနာယ န သာမညာယ န ဧကီဘာတယ သံဝတ္တတိ။

“ဝေရူပသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ – ‘အဟော ဝတ မံ သဗ္ဗဟ္မစာရီ သက္ကရေယ္ယုံ ဂရုံ ကရေယ္ယုံ [ဂရုကရေယ္ယုံ (သီ. သ္ယာ.)] မာနေယ္ယုံ ပူဇေယ္ယု’န္တိ, အထ ခော နံ သဗ္ဗဟ္မစာရီ န စေဝ သက္ကရောန္တိ န ဂရုံ ကရောန္တိ [ဂရုကရောန္တိ (သီ. သ္ယာ.)] န မာနေန္တိ န ပူဇေန္တိ။ တံ ကိသ္သ ဟေတု? တထာဟိသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ သဗ္ဗဟ္မစာရီ တေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ အပ္ပဟီနေ သမနုပသ္သန္တိ။

“သေယ္ယထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အသ္သခဠုင်္ကသ္သ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ – ‘အဟော ဝတ မံ မနုသ္သာ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပေယ္ယုံ, အာဇာနီယဘောဇနဉ္စ ဘောဇေယ္ယုံ, အာဇာနီယပရိမဇ္ဇနဉ္စ ပရိမဇ္ဇေယ္ယု’န္တိ, အထ ခော နံ မနုသ္သာ န စေဝ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပေန္တိ န စ အာဇာနီယဘောဇနံ ဘောဇေန္တိ န စ အာဇာနီယပရိမဇ္ဇနံ ပရိမဇ္ဇန္တိ။ တံ ကိသ္သ ဟေတု? တထာဟိသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ မနုသ္သာ တာနိ သာဌေယ္ယာနိ ကူဋေယ္ယာနိ ဇိမ္ဟေယ္ယာနိ ဝင်္ကေယ္ယာနိ အပ္ပဟီနာနိ သမနုပသ္သန္တိ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝေရူပသ္သ ဘိက္ခုနော ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ – ‘အဟော ဝတ မံ သဗ္ဗဟ္မစာရီ သက္ကရေယ္ယုံ ဂရုံ ကရေယ္ယုံ မာနေယ္ယုံ ပူဇေယ္ယု’န္တိ, အထ ခော နံ သဗ္ဗဟ္မစာရီ န စေဝ သက္ကရောန္တိ န ဂရုံ ကရောန္တိ န မာနေန္တိ န ပူဇေန္တိ။ တံ ကိသ္သ ဟေတု? တထာဟိသ္သ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ သဗ္ဗဟ္မစာရီ တေ ပာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ အပ္ပဟီနေ သမနုပသ္သန္တိ။

“ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န အဓိကရဏိကော ဟောတိ, အဓိကရဏသမထဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု န အဓိကရဏိကော ဟောတိ အဓိကရဏသမထဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော ပိယတာယ ဂရုတာယ ဘာဝနာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သိက္ခာကာမော ဟောတိ, သိက္ခာသမာဒာနဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သိက္ခာကာမော ဟောတိ သိက္ခာသမာဒာနဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော ပိယတာယ ဂရုတာယ ဘာဝနာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အပ္ပိစ္ဆော ဟောတိ, အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အပ္ပိစ္ဆော ဟောတိ အပ္ပိစ္ဆတာယ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အက္ကောဓနော ဟောတိ, အက္ကောဓဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အက္ကောဓနော ဟောတိ အက္ကောဓဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အမက္ခီ ဟောတိ, မက္ခဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အမက္ခီ ဟောတိ မက္ခဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အသဌော ဟောတိ, သာဌေယျဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အသဌော ဟောတိ သာဌေယျဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အမာယာဝီ ဟောတိ, မာယာဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အမာယာဝီ ဟောတိ မာယာဝိနယဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မာနံ နိသာမကဇာတိကော ဟောတိ, ဓမ္မနိသန္တိယာ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဓမ္မာနံ နိသာမကဇာတိကော ဟောတိ ဓမ္မနိသန္တိယာ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသလ္လီနော ဟောတိ, ပဋိသလ္လာနဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ပဋိသလ္လီနော ဟောတိ ပဋိသလ္လာနဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော။ပေ။ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ပုန စပရံ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီနံ ပဋိသန္ထာရကော ဟောတိ, ပဋိသန္ထာရကဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ။ ယမ္ပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သဗြဟ္မစာရီနံ ပဋိသန္ထာရကော ဟောတိ ပဋိသန္ထာရကဿ ဝဏ္ဏဝါဒီ, အယမ္ပိ ဓမ္မော ပိယတာယ ဂရုတာယ ဘာဝနာယ သာမဂ္ဂိယာ ဧကီဘာဝါယ သံဝတ္တတိ။

“ဧဝရူပဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနော ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မံ သဗြဟ္မစာရီ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျု’န္တိ, အထ ခော နံ သဗြဟ္မစာရီ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ သဗြဟ္မစာရီ တေ ဟာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟီနေ သမနုပဿန္တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဘဒ္ဒဿ အဿာဇာနီယဿ ကိဉ္စာပိ န ဧဝံ ဣစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မံ မနုဿာ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ ဌပေယျုံ, အာဇာနီယဘောဇနဉ္စ ဘောဇေယျုံ, အာဇာနီယပရိမဇ္ဇနဉ္စ ပရိမဇ္ဇေယျု’န္တိ, အထ ခော နံ မနုဿာ အာဇာနီယဋ္ဌာနေ စ ဌပေန္တိ အာဇာနီယဘောဇနဉ္စ ဘောဇေန္တိ အာဇာနီယပရိမဇ္ဇနဉ္စ ပရိမဇ္ဇန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ မနုဿာ တာနိ သာဌေယျာနိ ကူဋေယျာနိ ဇိမှေယျာနိ ဝင်္ကေယျာနိ ပဟီနာနိ သမနုပဿန္တိ။

“ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဧဝရူပဿ ဘိက္ခုနော ကိစ္စာပိ န ဧဝံ ကလ္ယာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ – ‘အဟော ဝတ မံ သဗ္ရဟ္မစာရီ သက္ကရေယျုံ ဂရုံ ကရေယျုံ မာနေယျုံ ပူဇေယျု’န္တိ, အထ ခေါ နံ သဗ္ရဟ္မစာရီ သက္ကရောန္တိ ဂရုံ ကရောန္တိ မာနေန္တိ ပူဇေန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? တထာဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညူ သဗ္ရဟ္မစာရီ တေ ဟာပကေ အကုသလေ ဓမ္မေ ပဟီနေ သမနုပဿန္တီ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. အက္ခောသကသုတ္တံ

၈၈. “ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အက္ခောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဌာနမေတံ အဝကာသော [အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော (သီ. သျာ. ပီ.)] ယံ သော ဒသန္နံ ဗျသနာနံ အညတရံ ဗျသနံ နိဂစ္ဆေယျ [န နိဂစ္ဆေယျ (သီ. သျာ. ပီ.)]။ ကတမေသံ ဒသန္နံ? အနဓိဂတံ နာဓိဂစ္ဆတိ, အဓိဂတာ ပရိဟာယတိ, သဒ္ဓမ္မဿ န ဝေါဒါယန္တိ, သဒ္ဓမ္မေသု ဝါ အဓိမာနိကော ဟောတိ အနဘိရတော ဝါ ဗြဟ္မစရိယံ စရတိ, အညတရံ ဝါ သံကိလိဋ္ဌံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ဂါဠှံ ဝါ ရောဂါတင်္ကံ ဖုသတိ, ဥမ္မာဒံ ဝါ ပါပုဏာတိ စိတ္တက္ခေပံ, သမ္မူဠှော ကာလံ ကရောတိ, ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အက္ခောသကပရိဘာသကော အရိယူပဝါဒီ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ, ဌာနမေတံ အဝကာသော ယံ သော ဣမေသံ ဒသန္နံ ဗျသနာနံ အညတရံ ဗျသနံ နိဂစ္ဆေယျာ”တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ကောကာလိကသုတ္တံ

၈၉. [သံ. နိ. ၁.၁၈၁; သု. နိ. ကောကာလိကသုတ္တ] အထ ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ပါပိစ္ဆာ, ဘန္တေ, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ, ပါပိကာနံ ဣစ္ဆာနံ ဝသံ ဂတာ”တိ။ “မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက, မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက! ပသာဒေဟိ, ကောကာလိက, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ။ ပေသလာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ”တိ။

ဒုတိယမ္ပိ ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကိဉ္စာပိ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သဒ္ဓါယိကော ပစ္စယိကော, အထ ခေါ ပါပိစ္ဆာဝ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ, ပါပိကာနံ ဣစ္ဆာနံ ဝသံ ဂတာ”တိ။ “မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက, မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက! ပသာဒေဟိ, ကောကာလိက, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ။ ပေသလာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ”တိ။

တတိယမ္ပိ ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကိဉ္စာပိ မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သဒ္ဓါယိကော ပစ္စယိကော, အထ ခေါ ပါပိစ္ဆာဝ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ, ပါပိကာနံ ဣစ္ဆာနံ ဝသံ ဂတာ”တိ။ “မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက, မာ ဟေဝံ, ကောကာလိက! ပသာဒေဟိ, ကောကာလိက , သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ။ ပေသလာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ”တိ။

အထ ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ အစိရပက္ကန္တဿ စ ကောကာလိကဿ ဘိက္ခုနော သာသပမတ္တီဟိ ပီဠကာဟိ သဗ္ဗော ကာယော ဖုဋော အဟောသိ။ သာသပမတ္တိယော ဟုတွာ မုဂ္ဂမတ္တိယော အဟေသုံ, မုဂ္ဂမတ္တိယော ဟုတွာ ကလာယမတ္တိယော အဟေသုံ, ကလာယမတ္တိယော ဟုတွာ ကောလဋ္ဌိမတ္တိယော အဟေသုံ, ကောလဋ္ဌိမတ္တိယော ဟုတွာ ကောလမတ္တိယော အဟေသုံ, ကောလမတ္တိယော ဟုတွာ အာမလကမတ္တိယော အဟေသုံ, အာမလကမတ္တိယော ဟုတွာ (တိဏ္ဍုကမတ္တိယော အဟေသုံ, တိဏ္ဍုကမတ္တိယော ဟုတွာ,) [သံ. နိ. ၁.၁၈၁; သု. နိ. ကောကာလိကသုတ္တ နတ္ထိ] ဗေဠုဝသလာဋုကမတ္တိယော အဟေသုံ, ဗေဠုဝသလာဋုကမတ္တိယော ဟုတွာ ဗိလ္လမတ္တိယော အဟေသုံ, ဗိလ္လမတ္တိယော ဟုတွာ ပဘိဇ္ဇိံသု, ပုဗ္ဗဉ္စ လောဟိတဉ္စ ပဃရိံသု။ သော သုဒံ ကဒလိပတ္တေသု သေတိ မစ္ဆောဝ ဝိသဂိလိတော။

အထ ခေါ တုရူ ပစ္စေကဗ္ရဟ္မာ [တုဒုပစ္စေကဗ္ရဟ္မာ (သီ. ပီ.), တုဒိ ပစ္စေကဗ္ရဟ္မာ (သျာ.), တုရိ ပစ္စေကဗ္ရဟ္မာ (က.) သံ. နိ. ၁.၁၈၀] ယေန ကောကာလိကော ဘိက္ခု တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဝေဟာသေ ဌတွာ

ကောကာလိကံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ပသာဒေဟိ, ကောကာလိက, သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ။ ပေသလာ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနာ’’တိ။ ‘‘ကောသိ တွံ, အာဝုသော’’တိ? ‘‘အဟံ တုရူ ပစ္စေကဗြဟ္မာ’’တိ။ ‘‘နနု တွံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ အနာဂါမီ ဗျာကတော, အထ ကိဉ္စရဟိ ဣဓာဂတော? ပဿ ယာဝဉ္စ တေ ဣဒံ အပရဒ္ဓ’’န္တိ။

အထ ခေါ တုရူ ပစ္စေကဗြဟ္မာ ကောကာလိကံ ဘိက္ခုံ ဂါထာဟိ အဇ္ဈဘာသိ –

‘‘ပုရိသဿ ဟိ ဇာတဿ၊ ကုဌာရီ ဇာယတေ မုခေ။
ယာယ ဆိန္ဒတိ အတ္တာနံ၊ ဗာလော ဒုဗ္ဘာသိတံ ဘဏံ။

‘‘ယော နိန္ဒိယံ ပသံသတိ၊ တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော။
ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိံ၊ ကလိနာ တေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။

‘‘အပ္ပမတ္တကော အယံ ကလိ၊ ယော အက္ခေသု ဓနပရာဇယော။
သဗ္ဗဿာပိ သဟာပိ အတ္တနာ၊ အယမေဝ မဟတ္တရော ကလိ။
ယော သုဂတေသု မနံ ပဒူသယေ။

‘‘သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒာနံ၊ ဆတ္တိံသတိ ပဉ္စ စ အဗ္ဗုဒါနိ။
ယမရိယဂရဟီ နိရယံ ဥပေတိ၊ ဝါစံ မနဉ္စ ပဏိဓာယ ပာပက’’န္တိ။

အထ ခေါ ကောကာလိကော ဘိက္ခု တေနေဝ အာဗာဓေန ကာလမကာသိ။ ကာလင်္ကတော စ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ပဒုမံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇိ သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ အာဃာတေတွာ။

အထ ခေါ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကောကာလိကော, ဘန္တေ , ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော။ ကာလင်္ကတော စ, ဘန္တေ, ကောကာလိကော ဘိက္ခု ပဒုမံ နိရယံ ဥပပန္နော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ အာဃာတေတွာ’’တိ။ ဣဒမဝေါစ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ။ ဣဒံ ဝတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ တဿာ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဣမံ, ဘိက္ခဝေ, ရတ္တိံ ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ အဘိက္ကန္တာယ ရတ္တိယာ အဘိက္ကန္တဝဏ္ဏော ကေဝလကပ္ပံ ဇေတဝနံ ဩဘာသေတွာ ယေနာဟံ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ ဧကမန္တံ ဌိတော ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ မံ ဧတဒဝေါစ – ‘ကောကာလိကော, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ကာလင်္ကတော; ကာလင်္ကတော စ, ဘန္တေ, ကောကာလိကော ဘိက္ခု ပဒုမံ နိရယံ ဥပပန္နော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ အာဃာတေတွာ’တိ။ ဣဒမဝေါစ, ဘိက္ခဝေ, ဗြဟ္မာ သဟမ္ပတိ။ ဣဒံ ဝတွာ မံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ တတ္ထေဝန္တရဓာယီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကီဝ ဒီဃံ နု ခေါ, ဘန္တေ, ပဒုမေ နိရယေ အာယုပ္ပမာဏ’’န္တိ? ‘‘ဒီဃံ ခေါ, ဘိက္ခု, ပဒုမေ နိရယေ အာယုပ္ပမာဏံ။ န တံ သုကရံ သင်္ခာတုံ – ‘ဧတ္တကာနိ ဝဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသဟဿာနီတိ ဝါ ဧတ္တကာနိ ဝဿသတသဟဿာနီတိ ဝါ’’’တိ။

‘‘သက္ကာ ပန, ဘန္တေ, ဥပမံ ကာတု’’န္တိ? ‘‘သက္ကာ, ဘိက္ခူ,’’တိ ဘဂဝါ အဝေါစ – ‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိခာရိကော ကောသလကော တိလဝါဟော တတော ပုရိသော ဝဿသတဿ ဝဿသတဿ အစ္စယေန ဧကမေကံ တိလံ ဥဒ္ဓရေယျ ။ ခိပ္ပတရံ ခေါ သော, ဘိက္ခု, ဝီသတိခာရိကော ကောသလကော တိလဝါဟော ဣမိနာ ဥပက္ကမေန ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ ဂစ္ဆေယျ, န တွေဝ ဧကော အဗ္ဗုဒော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ အဗ္ဗုဒာ နိရ

ယာ, ဇဝမေကော နိရဗ္ဗုဒေ နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ နိရဗ္ဗုဒာ နိရယာ, ဧဝမေကော အဗဗော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ အဗဗာ နိရယာ, ဇဝမေကော အဋဋော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ အဋဋာ နိရယာ, ဇဝမေကော အဟဟော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ အဟဟာ နိရယာ, ဇဝမေကော ကုမုဒေ နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ ကုမုဒာ နိရယာ, ဇဝမေကော သောဂန္ဓိကော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ သောဂန္ဓိကာ နိရယာ, ဇဝမေကော ဥပ္ပလကော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ ဥပ္ပလကာ နိရယာ, ဇဝမေကော ပုဏ္ဍရီကော နိရယော။ သေယျထာပိ, ဘိက္ခု, ဝီသတိ ပုဏ္ဍရီကာ နိရယာ, ဇဝမေကော ပဒုမော နိရယော။ ပဒုမံ ခေါ ပန, ဘိက္ခု, နိရယံ ကောကာလိကော ဘိက္ခု ဥပပန္နော သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနေသု စိတ္တံ အာဃာတေတွာ''တိ။ ဣဒမ ဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော အထာပရံ ဧတဒဝေါစ သတ္ထာ –

''ပုရိသဿ ဟိ ဇာတဿ၊ ကုဌာရီ ဇာယတေ မုခေ။
ယာယ ဆိန္ဒတိ အတ္တာနံ၊ ဗာလော ဒုဗ္ဘာသိတံ ဘဏံ။

''ယော နိန္ဒိယံ ပသံသတိ၊ တံ ဝါ နိန္ဒတိ ယော ပသံသိယော။
ဝိစိနာတိ မုခေန သော ကလိံ၊ ကလိနာ တေန သုခံ န ဝိန္ဒတိ။

''အပ္ပမတ္တကော အယံ ကလိ၊ ယော အက္ခေသု ဓနပရာဇယော။
သဗ္ဗဿာပိ သဟာပိ အတ္တနာ၊ အယမေဝ မဟတ္တရော ကလိ။
ယော သုဂတေသု မနံ ပဒူသယေ။

''သတံ သဟဿာနံ နိရဗ္ဗုဒါနံ၊ ဆတ္တိံသတိ ပဉ္စ စ အဗ္ဗုဒါနိ။
ယမရိယဂရဟီ နိရယံ ဥပေတိ၊ ဝါစံ မနဉ္စ ပဏိဓာယ ပါပက''န္တိ။ နဝမံ။

၁၀. ခီဏာသဝဗလသုတ္တံ

၉၀. အထ ခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အာယသ္မန္တံ သာရိပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကတိ နု ခေါ, သာရိပုတ္တ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော ခီဏာသဝော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'''တိ?

''ဒသ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော ခီဏာသဝော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။ ကတမာနိ ဒသ? [အ. နိ. ၈.၂၈; ပဋိ. မ. ၂.၄၄] ဣဓ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အနိစ္စတော သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ယမ္ပိ , ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အနိစ္စတော သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, ဣဒမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခီဏာသဝော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။

''ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါရကာသူပမာ ကာမာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အင်္ဂါရကာသူပမာ ကာမာ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, ဣဒမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခီဏာသဝော ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။

''ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဝိဝေကနိန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ ဝိဝေကပေါဏံ ဝိဝေကပဗ္ဘာရံ ဝိဝေကဋ္ဌံ နေက္ခမ္မာဘိရတံ ဗျန္တီဘူတံ သဗ္ဗသော အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဝိဝေကနိန္နံ စိတ္တံ ဟောတိ ဝိဝေကပေါဏံ ဝိဝေကပဗ္ဘာရံ ဝိဝေကဋ္ဌံ နေက္ခမ္မာဘိရတံ ဗျန္တီဘူတံ သဗ္ဗသော

အာသဝဋ္ဌာနိယေဟိ ဓမ္မေဟိ, ဣဒမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။

"ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ, ဣဒမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။

"ပုန စပရံ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ။ပေ.။ စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒါ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ ။ပေ.။ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ ပဉ္စ ဗလာနိ ဘာဝိတာနိ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာနိ။ သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ ဘာဝိတာ ဟောန္တိ သုဘာဝိတာ။ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော။ ယမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ ဘာဝိတော ဟောတိ သုဘာဝိတော, ဣဒမ္ပိ, ဘန္တေ, ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလံ ဟောတိ, ယံ ဗလံ အာဂမ္မ ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'တိ။

"ဣမာနိ ခေါ, ဘန္တေ, ဒသ ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုနော ဗလာနိ, ယေဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတော ခီဏာသဝေါ ဘိက္ခု အာသဝါနံ ခယံ ပဋိဇာနာတိ – 'ခီဏာ မေ အာသဝါ'"တိ။ ဒသမံ။

ထေရဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

တပုဿနာနန္ဒော ပုဏ္ဏိယော၊ ဗ္ယာကရံ ကတ္ထိမာနိကော။
နပိယက္ခောသကောကာလိ၊ ခီဏာသဝဗလေန စာတိ။

(၁၀) ၅. ဥပာလိဝဂ္ဂော

၁. ကာမဘောဂီသုတ္တံ

၉၁. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ဒသယိမေ , ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ကတမေ ဒသ? ဣဓ, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန; အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေန န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတိ [န အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ (သီ. သျာ. ပီ.) ဧဝမုပရိပိ] န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန; အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ, န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန , ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန; အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ; ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ ; ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ, န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ; ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန; ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အသာဟသေန န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန; ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အသာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ, န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန; ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အသာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ။ တေ စ ဘောဂေ ဂထိတော [ဂဓိတော (က.) အ. နိ. ၃.၁၂၄ ပဿိတဗ္ဗံ] မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောသန္နော [အဇ္ဈာပန္နော (သဗ္ဗတ္ထ) အ. နိ. ၃.၁၂၄ သုတ္တဝဏ္ဏနာ ဋီကာ ဩလောကေတဗ္ဗာ] အနာဒီနဝဒဿာဝီ အနိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။

''ဣဓ ပန, ဂဟပတိ, ဧကစ္စော ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန; ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အသာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ။ တေ စ ဘောဂေ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောသန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ။

“တတ္ရ, ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန, အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေန န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ တီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။

“တတ္ရ, ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန, အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော။

“တတ္ရ , ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေန , အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေန အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော, ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော။

“တတ္ရ, ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ, ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော တီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော ဣမေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။

“တတ္ရ , ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ, ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော ။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ , ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဣမေဟိ ဒ္ဝီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။

“တတ္ရ, ဂဟပတိ, ယ္ပာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ, ဓမ္မာဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတ္ဝာ သာဟသေနပိ အသာဟသေနပိ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ တီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ သာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။

“တတြ, ဂဟပတိ, ယွတယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ နယ သံဝိဘဇတိ နယ ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော ဒွီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘န အတ္တာနံ သုခေတိ န ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ပါသံသော ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဌာနေဟိ ဂါရယှော။

“တတြ, ဂဟပတိ, ယွာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတိ, အယံ, ဂဟပတိ , ကာမဘောဂီ ဒွီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘န သံဝိဘဇတိ န ပုညာနိ ကရောတီ’တိ ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ , ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။

“တတြ, ဂဟပတိ ယွာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, တေ စ ဘောဂေ ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောသန္နော အနာဒီနဝဒဿာဝီ အနိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ တီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘တေ စ ဘောဂေ ဂထိတော မုစ္ဆိတော အဇ္ဈောသန္နော အနာဒီနဝဒဿာဝီ အနိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတီ’တိ , ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ တီဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော ဣမိနာ ဧကေန ဌာနေန ဂါရယှော။

“တတြ, ဂဟပတိ, ယွာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, တေ စ ဘောဂေ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောသန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ, အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ စတူဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော။ ‘ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေနာ’တိ, ဣမိနာ ပဌမေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတီ’တိ, ဣမိနာ ဒုတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတီ’တိ, ဣမိနာ တတိယေန ဌာနေန ပါသံသော။ ‘တေ စ ဘောဂေ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောသန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတီ’တိ, ဣမိနာ စတုတ္ထေန ဌာနေန ပါသံသော။ အယံ, ဂဟပတိ, ကာမဘောဂီ ဣမေဟိ စတူဟိ ဌာနေဟိ ပါသံသော။

“ဒသ ခေါ, ဂဟပတိ, ဣမေ ကာမဘောဂီ သန္တော သံဝိဇ္ဇမာနာ လောကသ္မိံ။ ဣမေသံ ခေါ, ဂဟပတိ, ဒသန္နံ ကာမဘောဂီနံ ယွာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, တေ စ ဘောဂေ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောသန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ, အယံ ဣမေသံ ဒသန္နံ ကာမဘောဂီနံ အဂ္ဂေ စ သေဋ္ဌော စ ပါမောက္ခော [မောက္ခော (က. သီ.) အ. နိ. ၄.၉၅; ၅.၁၈၁; သံ. နိ. ၃.၆၆၂] စ ဥတ္တမော စ ပဝရော စ။ သေယျထာပိ, ဂဟပတိ, ဂဝါ ခီရံ, ခီရမှာ ဒဓိ, ဒဓိမှာ နဝနီတံ, နဝနီတမှာ သပ္ပိ, သပ္ပိမှာ သပ္ပိမဏ္ဍော။ သပ္ပိမဏ္ဍော တတ္ထ အဂ္ဂမက္ခာယတိ။

ဧဝမေဝံ ခေါ , ဂဟပတိ, ဣမေသံ ဒသန္နံ ကာမဘောဂီနံ ယွာယံ ကာမဘောဂီ ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသတိ အသာဟသေန, ဓမ္မေန ဘောဂေ ပရိယေသိတွာ အတ္တာနံ သုခေတိ ပီဏေတိ သံဝိဘဇတိ ပုညာနိ ကရောတိ, တေ စ ဘောဂေ အဂထိတော အမုစ္ဆိတော အနဇ္ဈောသန္နော အာဒီနဝဒဿာဝီ နိဿရဏပညော ပရိဘုဉ္ဇတိ, အယံ ဣမေသံ ဒသန္နံ ကာမဘောဂီနံ အဂ္ဂေ စ သေဋ္ဌော စ ပါမောက္ခော [မောက္ခော (က. သီ.) အ. နိ. ၅.၁၈၁] စ ဥတ္တမော စ ပဝရော စာ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ဘယသုတ္တံ

၉၂. [အ. နိ. ၉.၂၇; သံ. နိ. ၅.၁၀၂၄] အထ ခော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ယတော, ခော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကဿ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, စတူဟိ စ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အရိယော စဿ ဉာယော ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓော, သော အာကင်္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပါယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော။ သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာယဏော’တိ။

“ကတမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ? ယံ , ဂဟပတိ, ပါဏာတိပါတီ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ [နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ] ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ န သမ္ပရာယိကမ္ပိ [န သမ္ပရာယိကံ] ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ န စေတသိကမ္ပိ [န စေတသိကံ (သီ. ဿျာ. ပီ.)] ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ ။

“ယံ , ဂဟပတိ, အဒိန္နာဒါယီ။ပေ.။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ။ မုသာဝါဒီ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာယီ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနပစ္စယာ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ, သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော နေဝ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ န သမ္ပရာယိကမ္ပိ ဘယံ ဝေရံ ပသဝတိ န စေတသိကမ္ပိ ဒုက္ခံ ဒောမနဿံ ပဋိသံဝေဒေတိ။ သုရာမေရယမဇ္ဇပမာဒဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတဿ ဧဝံ တံ ဘယံ ဝေရံ ဝူပသန္တံ ဟောတိ။ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ။

“ကတမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဗုဒ္ဓေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘ဣတိပိ သော ဘဂဝါ။ပေ.။ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ’တိ; ဓမ္မေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော သန္ဒိဋ္ဌိကော အကာလိကော ဧဟိပဿိကော ဩပနေယျိကော ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ’တိ; သင်္ဃေ အဝေစ္စပ္ပသာဒေန သမန္နာဂတော ဟောတိ – ‘သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, သာမီစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော, ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ, ဧသ ဘဂဝတော သာဝကသင်္ဃော အာဟုနေယျော ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ’တိ; အရိယကန္တေဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ ‘အခဏ္ဍေဟိ အစ္ဆိဒ္ဒေဟိ အသဗလေဟိ အကမ္မာသေဟိ ဘုဇိဿေဟိ ဝိညုပ္ပသတ္ထေဟိ အပရာမဋ္ဌေဟိ သမာဓိသံဝတ္တနိကေဟိ’။ ဣမေဟိ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ။

“ကတမော စဿ အရိယော ဉာယော ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓော? ဣဓ, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ဣတိ ဣမသ္မိံ သတိ ဣဒံ ဟောတိ; ဣမဿုပ္ပာဒါ ဣဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ; ဣမသ္မိံ အသတိ ဣဒံ န ဟောတိ; ဣမဿ နိရောဓာ ဣဒံ နိရုဇ္ဈတိ, ယဒိဒံ – အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ, သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာ နာမရူပံ, နာမရူပပစ္စယာ သဠာယတနံ, သဠာယတနပစ္စယာ ဖဿော, ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, ဝေဒနာပစ္စယာ တဏှာ, တဏှာပစ္စယာ ဥပါဒါနံ, ဥပါဒါနပစ္စယာ ဘဝေါ, ဘဝပစ္စယာ ဇာတိ, ဇာတိပစ္စယာ ဇရာမရဏံ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ, ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ သမုဒယော ဟောတိ; အဝိဇ္ဇာယ တွေဝ အသေသဝိရာဂနိရောဓာ သင်္ခါရနိရောဓော။ပေ.။ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ နိရောဓော ဟောတီ’တိ။ အယဉ္စဿ အရိယော ဉာယော ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓော။

“ယတော ခော, ဂဟပတိ, အရိယသာဝကဿ ဣမာနိ ပဉ္စ ဘယာနိ ဝေရာနိ ဝူပသန္တာနိ ဟောန္တိ, ဣမေဟိ စ စတူဟိ သောတာပတ္တိယင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အယဉ္စဿ အရိယော ဉာယော ပညာယ သုဒိဋ္ဌော ဟောတိ သုပ္ပဋိ

ဝိဒ္ဓော , သော အာကင္ခမာနော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဗျာကရေယျ – ‘ခီဏနိရယောမှိ ခီဏတိရစ္ဆာနယောနိ ခီဏ ပေတ္တိဝိသယော ခီဏာပာယဒုဂ္ဂတိဝိနိပါတော; သောတာပန္နောဟမသ္မိ အဝိနိပါတဓမ္မော နိယတော သမ္ဗောဓိပရာ ယဏော’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကိံဒိဋ္ဌိကသုတ္တံ

၉၃. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ ဇေတဝနေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရာမေ။ အထ ခေါ အနာထပိ ဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဒိဝါ ဒိဝဿ သာဝတ္ထိယာ နိက္ခမိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဂဟပ တိဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘အကာလော ခေါ တာဝ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ ပဋိသလ္လီနော ဘဂဝါ။ မနောဘာဝနီယာနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အကာလော ဒဿနာယ။ ပဋိသလ္လီနာ မနောဘာဝနီယာ ဘိက္ခူ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာ နံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ’’န္တိ။

အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ဥန္နာဒိနော ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တာ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ အဒ္ဒသံသု ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂ ဟပတိံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အညမညံ သဏ္ဌာပေသုံ – ‘‘အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု, မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ အယံ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ အာရာမံ အာဂစ္ဆတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော။ ယာဝတာ ခေါ ပန သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ သာဝတ္ထိယံ ပဋိဝသန္တိ, အယံ တေသံ အ ညတရော အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ။ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ခေါ ပန တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော။ အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ’’တိ။

အထ ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယေန တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မော ဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပ တိံ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧတဒဝေါစုံ – ‘‘ဝဒေဟိ, ဂဟပတိ, ကိံဒိဋ္ဌိကော သမဏော ဂေါတမော’’တိ? ‘‘န ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, ဘဂဝတော သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိံ ဇာနာမီ’’တိ။

‘‘ဣတိ ကိရ တွံ, ဂဟပတိ, န သမဏဿ ဂေါတမဿ သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိံ ဇာနာသိ; ဝဒေဟိ, ဂဟပတိ, ကိံဒိဋ္ဌိကာ ဘိက္ ခူ’’တိ? ‘‘ဘိက္ခူနမ္ပိ ခေါ အဟံ, ဘန္တေ, န သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိံ ဇာနာမီ’’တိ။

‘‘ဣတိ ကိရ တွံ, ဂဟပတိ, န သမဏဿ ဂေါတမဿ သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိံ ဇာနာသိ နပိ ဘိက္ခူနံ သဗ္ဗံ ဒိဋ္ဌိံ ဇာနာသိ; ဝ ဒေဟိ, ဂဟပတိ, ကိံဒိဋ္ဌိကောသိ တုဝ’’န္တိ? ‘‘ဧတံ ခေါ, ဘန္တေ, အမှေဟိ န ဒုက္ကရံ ဗျာကာတုံ ယံဒိဋ္ဌိကာ မယံ။ ဣင်္ဃ တာဝ အာယသ္မန္တော ယထာသကာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ ဗျာကရောန္တု, ပစ္ဆာပေတံ အမှေဟိ န ဒုက္ကရံ ဘဝိဿ တိ ဗျာကာတုံ ယံဒိဋ္ဌိကာ မယ’’န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ပရိဗ္ဗာဇကော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘သဿတော လောကော, ဣဒ မေဝ သစ္စံ မောဃမည’’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ’’တိ။

အညတရောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ’’တိ။

အညတရောပိ ခေါ ပရိဗ္ဗာဇကော အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘အန္တဝါ လောကော။ပေ.။ အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေ ဝ သစ္စံ မောဃမည’’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ’’တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ ဧတဒဝေါစ – ''ယွာယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဧဝမာဟ – 'သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ'တိ , ဣမဿ အယမာယသ္မတော ဒိဋ္ဌိ အတ္တနော ဝါ အယောနိသောမနသိကာရဟေတု ဥပ္ပန္နာ ပရတောဃောသပစ္စယာ ဝါ။ သာ ခေါ ပနေသာ ဒိဋ္ဌိ ဘူတာ သင်္ခတာ စေတယိတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ။ ယံ ခေါ ပန ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ ယံ ဒုက္ခံ တဒေဝေသော အာယသ္မာ အလ္လီနော, တဒေဝေသော အာယသ္မာ အဇ္ဈုပဂတော။

''ယောပာယံ , ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဧဝမာဟ – 'အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ'တိ, ဣမဿာပိ အယမာယသ္မတော ဒိဋ္ဌိ အတ္တနော ဝါ အယောနိသောမနသိကာရဟေတု ဥပ္ပန္နာ ပရတောဃောသပစ္စယာ ဝါ။ သာ ခေါ ပနေသာ ဒိဋ္ဌိ ဘူတာ သင်္ခတာ စေတယိတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ။ ယံ ခေါ ပန ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ ယံ ဒုက္ခံ တဒေဝေသော အာယသ္မာ အလ္လီနော, တဒေဝေသော အာယသ္မာ အဇ္ဈုပဂတော။

''ယောပာယံ, ဘန္တေ, အာယသ္မာ ဧဝမာဟ – 'အန္တဝါ လောကော ။ပေ။ အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဂဟပတီ'တိ, ဣမဿာပိ အယမာယသ္မတော ဒိဋ္ဌိ အတ္တနော ဝါ အယောနိသောမနသိကာရဟေတု ဥပ္ပန္နာ ပရတောဃောသပစ္စယာ ဝါ။ သာ ခေါ ပနေသာ ဒိဋ္ဌိ ဘူတာ သင်္ခတာ စေတယိတာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ။ ယံ ခေါ ပန ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ ယံ ဒုက္ခံ တဒေဝေသော အာယသ္မာ အလ္လီနော, တဒေဝေသော အာယသ္မာ အဇ္ဈုပဂတော''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစုံ – ''ဗျာကတာနိ ခေါ, ဂဟပတိ, အမှေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ ယထာသကာနိ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ။ ဝဒေဟိ, ဂဟပတိ, ကိံဒိဋ္ဌိကောသိ တုဝ''န္တိ? ''ယံ ခေါ, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ 'ယံ ဒုက္ခံ တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, န မေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိကော အဟံ, ဘန္တေ''တိ။

''ယံ ခေါ, ဂဟပတိ, ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ ယံ ဒုက္ခံ တဒေဝ တွံ, ဂဟပတိ, အလ္လီနော, တဒေဝ တွံ, ဂဟပတိ, အဇ္ဈုပဂတော''တိ။

''ယံ ခေါ, ဘန္တေ, ကိဉ္စိ ဘူတံ သင်္ခတံ စေတယိတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ တဒနိစ္စံ။ ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခံ။ 'ယံ ဒုက္ခံ တံ နေတံ မမ, နေသောဟမသ္မိ, နမေသော အတ္တာ'တိ – ဧဝမေတံ ယထာဘူတံ သမ္မပ္ပညာယ သုဒိဋ္ဌံ ။ တဿ စ ဥတ္တရိ နိဿရဏံ ယထာဘူတံ ပဇာနာမီ''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီဘူတာ မင်္ကုဘူတာ ပတ္တက္ခန္ဓာ အဓောမုခါ ပဇ္ဈာယန္တာ အပ္ပဋိဘာနာ နိသီဒိံသု။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ တုဏှီဘူတေ မင်္ကုဘူတေ ပတ္တက္ခန္ဓေ အဓောမုခေ ပဇ္ဈာယန္တေ အပ္ပဋိဘာနေ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ယာဝတကော အဟောသိ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။ ''သာဓု သာဓု, ဂဟပတိ! ဧဝံ ခေါ တေ, ဂဟပတိ, မောဃပုရိသာ ကာလေန ကာလံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ''တိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အနာထပိဏ္ဍိကံ ဂဟပတိံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေသိ သမာဒပေသိ သမုတ္တေဇေသိ သမ္ပဟံသေသိ။ အထ ခေါ အနာထပိဏ္ဍိကော ဂဟပတိ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထ ခေါ ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေ အနာထပိဏ္ဍိကေ ဂဟပတိမှိ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဝဿသတုပသမ္ပန္နော [ဘိက္ခု ဒီဃရတ္တံ အဝေဝိ ဓမ္မော (သျာ.)] ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ, သောပိ ဧဝမေဝံ

အညတိတ္ထိယေ ပရိဗ္ဗာဇကေ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှေဟယျ ယထာ တံ အနာထပိဏ္ဍိကေန ဂဟပတိနာ နိဂ္ဂဟိတာ''တိ။ တတိယံ။

၄. ဝဇ္ဇိယမာဟိတသုတ္တံ

၉၄. ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ စမ္ပာယံ ဝိဟရတိ ဂဂ္ဂရာယ ပောက္ခရဏိယာ တီရေ။ အထ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ ဒိဝါ ဒိဝဿ စမ္ပာယ နိက္ခမိ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ အထ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတဿ ဂဟပတိဿ ဧတဒဟောသိ – ''အကာလော ခေါ တာဝ ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ။ ပဋိသလ္လီနော ဘဂဝါ။ မနောဘာဝနီယာနမ္ပိ ဘိက္ခူနံ အကာလော ဒဿနာယ။ ပဋိသလ္လီနာ မနောဘာဝနီယာပိ ဘိက္ခူ။ ယံနူနာဟံ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမေယျ''န္တိ။

အထ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ ယေန အညတိတ္ထိယာနံ ပရိဗ္ဗာဇကာနံ အာရာမော တေနုပသင်္ကမိ။ တေန ခေါ ပန သမယေန တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ဥန္နာဒိနော ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒါ အနေကဝိဟိတံ တိရစ္ဆာနကထံ ကထေန္တာ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။

အဒ္ဒသံသု ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဝဇ္ဇိယမာဟိတံ ဂဟပတိံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အညမညံ သဏ္ဌာပေသုံ – ''အပ္ပသဒ္ဒါ ဘောန္တော ဟောန္တု။ မာ ဘောန္တော သဒ္ဒမကတ္ထ။ အယံ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ အာဂစ္ဆတိ သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကော။ ယာဝတာ ခေါ ပန သမဏဿ ဂေါတမဿ သာဝကာ ဂိဟီ ဩဒါတဝသနာ စမ္ပာယံ ပဋိဝသန္တိ, အယံ တေသံ အညတရော ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ။ အပ္ပသဒ္ဒကာမာ ခေါ ပန တေ အာယသ္မန္တော အပ္ပသဒ္ဒဝိနီတာ အပ္ပသဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏဝါဒိနော။ အပ္ပေဝ နာမ အပ္ပသဒ္ဒံ ပရိသံ ဝိဒိတွာ ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗံ မညေယျာ''တိ။

အထ ခေါ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီ အဟေသုံ။ အထ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ ယေန တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတံ ဂဟပတိံ တေ အညတိတ္ထိယာ ပရိဗ္ဗာဇကာ ဧတဒဝေါစုံ – ''သစ္စံ ကိရ, ဂဟပတိ, သမဏော ဂေါတမော သဗ္ဗံ တပံ ဂရဟတိ, သဗ္ဗံ တပဿိံ လူခါဇီဝိံ ဧကံသေန ဥပက္ကောသတိ ဥပဝဒတီ''တိ? ''န ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သဗ္ဗံ တပံ ဂရဟတိ နပိ သဗ္ဗံ တပဿိံ လူခါဇီဝိံ ဧကံသေန ဥပက္ကောသတိ ဥပဝဒတိ။ ဂရဟိတဗ္ဗံ ခေါ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဂရဟတိ , ပသံသိတဗ္ဗံ ပသံသတိ။ ဂရဟိတဗ္ဗံ ခေါ ပန, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဂရဟန္တော ပသံသိတဗ္ဗံ ပသံသန္တော ဝိဘဇ္ဇဝါဒော ဘဂဝါ။ န သော ဘဂဝါ ဧတ္ထ ဧကံသဝါဒော''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ အညတရော ပရိဗ္ဗာဇကော ဝဇ္ဇိယမာဟိတံ ဂဟပတိံ ဧတဒဝေါစ – ''အာဂမေဟိ တွံ, ဂဟပတိ, ယဿ တွံ သမဏဿ ဂေါတမဿ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ, သမဏော ဂေါတမော ဝေနယိကော အပ္ပညတ္တိကော''တိ? ''ဧတ္ထပဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တေ ဝက္ခာမိ သဟဓမ္မေန – 'ဣဒံ ကုသလ'န္တိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပညတ္တံ; 'ဣဒံ အကုသလ'န္တိ, ဘန္တေ, ဘဂဝတာ ပညတ္တံ။ ဣတိ ကုသလာကုသလံ ဘဂဝါ ပညာပယမာနော သပညတ္တိကော ဘဂဝါ; န သော ဘဂဝါ ဝေနယိကော အပ္ပညတ္တိကော''တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ တေ ပရိဗ္ဗာဇကာ တုဏှီဘူတာ မင်္ကုဘူတာ ပတ္တက္ခန္ဓာ အဓောမုခါ ပဇ္ဈာယန္တာ အပ္ပဋိဘာနာ နိသီဒိံသု။ အထ ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ တေ ပရိဗ္ဗာဇကေ တုဏှီဘူတေ မင်္ကုဘူတေ ပတ္တက္ခန္ဓေ အဓောမုခေ ပဇ္ဈာယန္တေ အပ္ပဋိဘာနေ ဝိဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ ယာဝတကော အဟောသိ တေဟိ အညတိတ္ထိယေဟိ ပရိဗ္ဗာဇကေဟိ သဒ္ဓိံ ကထာသလ္လာပော တံ သဗ္ဗံ ဘဂဝတော အာရောစေသိ။

''သာဓု သာဓု, ဂဟပတိ! ဧဝံ ခေါ တေ, ဂဟပတိ, မောဃပုရိသာ ကာလေန ကာလံ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ နာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ တပံ တပိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာမိ; န စ ပနာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ တပံ န တပိတဗ္ဗန္တိ ဝဒာ

မိ; နာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ သမာအနံ သမာဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ; န ပနာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ သမာအနံ န သမာဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ; နာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ ပဓာနံ ပဒဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ; န ပနာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗံ ပဓာနံ န ပဒဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ; နာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗော ပဋိနိဿဂ္ဂော ပဋိနိဿဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဝဒါမိ။ န ပနာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗော ပဋိနိဿဂ္ဂော န ပဋိနိဿဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဝဒါမိ; နာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုစ္စိတဗ္ဗာတိ ဝဒါမိ; န ပနာဟံ, ဂဟပတိ, သဗ္ဗာ ဝိမုတ္တိ န ဝိမုစ္စိတဗ္ဗာတိ ဝဒါမိ။

''ယဥ္ဟိ, ဂဟပတိ, တပံ တပတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပံ တပံ န တပိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။ ယဉ္စ ခွဿ ဂဟပတိ, တပံ တပတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဧဝရူပံ တပံ တပိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။

''ယဥ္ဟိ, ဂဟပတိ, သမာအနံ သမာဒိယတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပံ သမာအနံ န သမာဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။ ယဉ္စ ခွဿ, ဂဟပတိ, သမာအနံ သမာဒိယတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဧဝရူပံ သမာအနံ သမာဒိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။

''ယဥ္ဟိ, ဂဟပတိ, ပဓာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပံ ပဓာနံ န ပဒဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။ ယဉ္စ ခွဿ, ဂဟပတိ, ပဓာနံ ပဒဟတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ , ဧဝရူပံ ပဓာနံ ပဒဟိတဗ္ဗန္တိ ဝဒါမိ။

''ယဥ္ဟိ , ဂဟပတိ, ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိနိဿဇ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပော ပဋိနိဿဂ္ဂော န ပဋိနိဿဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဝဒါမိ။ ယဉ္စ ခွဿ, ဂဟပတိ, ပဋိနိဿဂ္ဂံ ပဋိနိဿဇ္ဇတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဧဝရူပော ပဋိနိဿဂ္ဂော ပဋိနိဿဇ္ဇိတဗ္ဗောတိ ဝဒါမိ။

''ယဥ္ဟိ, ဂဟပတိ, ဝိမုတ္တိံ ဝိမုစ္စတော အကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ဧဝရူပာ ဝိမုတ္တိ န ဝိမုစ္စိတဗ္ဗာတိ ဝဒါမိ။ ယဉ္စ ခွဿ, ဂဟပတိ, ဝိမုတ္တိံ ဝိမုစ္စတော အကုသလာ ဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ, ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဧဝရူပာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုစ္စိတဗ္ဗာတိ ဝဒါမီ''တိ။

အထ ခော ဝဇ္ဇိယမာဟိတော ဂဟပတိ ဘဂဝတာ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿိတော သမာဒပိတော သမုတ္တေဇိတော သမ္ပဟံသိတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

အထ ခော ဘဂဝါ အစိရပက္ကန္တေ ဝဇ္ဇိယမာဟိတေ ဂဟပတိမှိ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ''ယောပိ သော, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဒီဃရတ္တံ အပ္ပရဇက္ခဇာတော ဣမသ္မိံ ဓမ္မဝိနယေ, သောပိ ဧဝမေဝံ အညတိတ္ထိယေ ပရိဗ္ဗာဇကေ သဟဓမ္မေန သုနိဂ္ဂဟိတံ နိဂ္ဂဏှေယျ ယထာ တံ ဝဇ္ဇိယမာဟိတေန ဂဟပတိနာ နိဂ္ဂဟိတာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥတ္တိယသုတ္တံ

၉၅. အထ ခော ဥတ္တိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဥတ္တိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု ခော, ဘော ဂေါတမ, သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ? ''အဗျာကတံ ခော ဧတံ, ဥတ္တိယ, မယာ – 'သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည'''န္တိ။

''ကိံ ပန, ဘော ဂေါတမ, အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည''န္တိ? ''ဧတမ္ပိ ခော, ဥတ္တိယ, အဗျာကတံ မယာ – 'အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည'''န္တိ။

‘‘ကိံ နု ခော, ဘော ဂောတမ, အန္တဝါ လောကော…ပေ… အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’’န္တိ? ‘‘ဧတမ္ပိ ခော, ဥတ္တိယ, အဗျာကတံ မယာ – ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’’’န္တိ။

‘‘‘ကိံ နု ခော, ဘော ဂောတမ, သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော ‘အဗျာကတံ ခော ဧတံ, ဥတ္တိယ, မယာ – သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

‘‘‘ကိံ ပန, ဘော ဂောတမ, အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘ဧတမ္ပိ ခော, ဥတ္တိယ, အဗျာကတံ မယာ အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

‘‘‘ကိံ နု ခော, ဘော ဂောတမ, အန္တဝါ လောကော…ပေ… အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘ဧတမ္ပိ ခော, ဥတ္တိယ, အဗျာကတံ မယာ – ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။ အထ ကိဉ္စရဟိ ဘောတာ ဂောတမေန ဗျာကတ’’န္တိ?

‘‘အဘိညာယ ခော အဟံ, ဥတ္တိယ, သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေမိ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝာနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယာ’’တိ။

‘‘ယံ ပနေတံ ဘဝံ ဂောတမော အဘိညာယ သာဝကာနံ ဓမ္မံ ဒေသေသိ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ သောကပရိဒေဝာနံ သမတိက္ကမာယ ဒုက္ခဒောမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂမာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သစ္ဆိကိရိယာယ, သဗ္ဗော ဝါ [သဗ္ဗော စ (က.)] တေန လောကော နိယျာတိ [နီယိဿတိ (သီ.), နိယျာဿတိ (သျာ.), နိယျံဿတိ (ပီ.)] ဥပဍ္ဎော ဝါ တိဘာဂေါ ဝါ’’တိ [တိဘာဂေါ ဝါတိ ပဒေဟိ (က.)]? ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ တုဏှီ အဟောသိ။

အထ ခော အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဧတဒဟောသိ – ‘‘မာ ဟေဝံ ခော ဥတ္တိယော ပရိဗ္ဗာဇကော ပါပကံ ဒိဋ္ဌိဂတံ ပဋိလဘိ – ‘သဗ္ဗသာမုက္ကံသိကံ ဝတ မေ သမဏော ဂောတမော ပဉ္ဟံ ပုဋ္ဌော သံသာဒေတိ, နော ဝိဿဇ္ဇေတိ, န နူန ဝိသဟတီ’တိ။ တဒဿ ဥတ္တိယဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဒီဃရတ္တံ အဟိတာယ ဒုက္ခာယာ’’တိ။

အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဥတ္တိယံ ပရိဗ္ဗာဇကံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘တေနဟာဝုသော ဥတ္တိယ, ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ။ ဥပမာယ မိဓေကစ္စေ ဝိညူ ပုရိသာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ အာဇာနန္တိ။ သေယျထာပိ, အာဝုသော ဥတ္တိယ, ရညော ပစ္စန္တိမံ နဂရံ ဒဠှုဒ္ဓါပံ [ဒဠှုဒ္ဒါပံ (သီ. ပီ.)] ဒဠှပါကာရတောရဏံ ဧကဒွါရံ။ တတြဿ ဒောဝါရိကော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော မေဓာဝီ အညာတာနံ နိဝါရေတာ ဉာတာနံ ပဝေသေတာ။ သော တဿ နဂရဿ သမန္တာ အနုပရိယာယပထံ အနုက္ကမတိ။ အနုပရိယာယပထံ အနုက္ကမမာနော န ပဿေယျ ပါကာရသန္ဓိံ ဝါ ပါကာရဝိဝရံ ဝါ, အန္တမသော ဗိဠာရနိက္ခမနမတ္တမ္ပိ။ နော စ ခွဿ ဧဝံ ဉာဏံ ဟောတိ – ‘ဧတ္တကာ ပါဏာ ဣမံ နဂရံ ပဝိသန္တိ ဝါ နိက္ခမန္တိ ဝါ’တိ။ အထ ခွဿ ဧဝမေတ္ထ ဟောတိ – ‘ယေ ခော ကေစိ ဩဠာရိကာ ပါဏာ ဣမံ နဂရံ ပဝိသန္တိ ဝါ နိက္ခမန္တိ ဝါ, သဗ္ဗေ တေ ဣမိနာ ဒွါရေန ပဝိသန္တိ ဝါ နိက္ခမန္တိ ဝါ’တိ။

‘‘ဧဝမေဝံ ခော, အာဝုသော ဥတ္တိယ, န တထာဂတဿ ဧဝံ ဥဿုက္ကံ ဟောတိ – ‘သဗ္ဗော ဝါ တေန လောကော နိယျာတိ, ဥပဍ္ဎော ဝါ, တိဘာဂေါ ဝါ’တိ။ အထ ခော ဧဝမေတ္ထ တထာဂတဿ ဟောတိ – ‘ယေ ခော ကေစိ လောကမှာ နိယျိံသု ဝါ နိယျန္တိ ဝါ နိယျိဿန္တိ ဝါ, သဗ္ဗေ တေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ, စတူသု သတိပဋ္ဌာနေသု သုပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တာ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂေ ယထာဘူတံ ဘာဝေတွာ။ ဧဝမေတေ [ဧဝမေတေန (က.)] လောကမှာ နိယျိံသု ဝါ နိယျန္တိ ဝါ နိယျိဿန္တိ ဝါ’တိ။ ယဒေဝ ခော တွံ [ယဒေဝ ခွေတ္ထ (က.)], အာဝုသော ဥတ္တိယ, ဘဂဝန္တံ ပဉ္ဟံ [ဣမံ ပဉ္ဟံ (သျာ. က.)] အပုစ္ဆိ တဒေဝေတံ ပဉ္ဟံ ဘဂဝန္တံ အညေန ပရိယာယေန အပုစ္ဆိ။ တသ္မာ တေ တံ ဘဂဝါ န ဗျာကာသီ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ကောကနုဒသုတ္တံ

၉၆. “ဧကံ သမယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ရာဇဂဟေ ဝိဟရတိ တပောဒါရာမေ။ အထ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ယေန တပောဒာ တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။ တပောဒာယ [တပောဒေ (က.)] ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတွာ ပစ္စုတ္တရိတွာ ဧကစီဝရော အဋ္ဌာသိ ဂတ္တာနိ ပုဗ္ဗာပယမာနော ။ ကောကနုဒောပိ ခော ပရိဗ္ဗာဇကော ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ယေန တပောဒာ တေနုပသင်္ကမိ ဂတ္တာနိ ပရိသိဉ္စိတုံ။

အဒ္ဒသာ ခော ကောကနုဒော ပရိဗ္ဗာဇကော အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ။ ဒိသွာန အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစ – “ကောနေတ္ထ [ကော တေတ္ထ (သီ.), ကွေတ္ထ (ပီ. က.)] , အာဝုသော”တိ? “အဟမာဝုသော, ဘိက္ခူ”တိ။

“ကတမေသံ, အာဝုသော, ဘိက္ခူန”န္တိ? “သမဏာနံ, အာဝုသော, သက်ျပုတ္တိယာန”န္တိ။

“ပုစ္ဆေယျာမ မယံ အာယသ္မန္တံ ကိဉ္စိဒေဝ ဒေသံ, သစေ အာယသ္မာ ဩကာသံ ကရောတိ ပဉှဿ ဝေယျာကရဏာယာ”တိ။ “ပုစ္ဆာဝုသော, သုတွာ ဝေဒိဿာမာ”တိ။

“ကိံ နု ခော, ဘော, ‘သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ [ဧဝံဒိဋ္ဌိကော (သျာ.)] ဘဝ”န္တိ ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ ပန, ဘော, ‘အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝ”န္တိ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“ကိံ နု ခော, ဘော, အန္တဝါ လောကော။ပေ.။ အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝ”န္တိ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’”န္တိ။

“တေန ဟိ ဘဝံ န ဇာနာတိ, န ပဿတီ”တိ? “န ခော အဟံ, အာဝုသော, န ဇာနာမိ န ပဿာမိ။ ဇာနာမဟံ, အာဝုသော, ပဿာမီ”တိ ။

“‘ကိံ နု ခော, ဘော, သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝ’န္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – သဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

“‘ကိံ ပန, ဘော, အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝ’န္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော, ဧဝံဒိဋ္ဌိ – အသဿတော လောကော, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

“ကိံ နု ခော, ဘော, အန္တဝါ လောကော။ပေ.။ အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညန္တိ – ဧဝံဒိဋ္ဌိ ဘဝန္တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော , ဧဝံဒိဋ္ဌိ – နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည’န္တိ ဝဒေသိ။

“‘တေန ဟိ ဘဝံ န ဇာနာတိ န ပဿတီ’တိ, ဣတိ ပုဋ္ဌော သမာနော – ‘န ခော အဟံ, အာဝုသော, န ဇာနာမိ န ပဿာမိ။ ဇာနာမဟံ, အာဝုသော, ပဿာမီ’တိ ဝဒေသိ။ ယထာ ကထံ ပနာဝုသော, ဣမဿ ဘာသိတဿ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော”တိ?

‘‘‘သဿုတော လောကော, ကွဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညႛန္တိ ခော, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ။ ‘အသဿုတော လောကော, ကွဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညႛန္တိ ခော, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ။ အန္တဝါ လောကော။ပေ။ အနန္တဝါ လောကော။ တံ ဇီဝံ တံ သရီရံ။ အညံ ဇီဝံ အညံ သရီရံ။ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ဟောတိ စ န စ ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ။ ‘နေဝ ဟောတိ န န ဟောတိ တထာဂတော ပရံ မရဏာ, ကွဒမေဝ သစ္စံ မောဃမညႛန္တိ ခော, အာဝုသော, ဒိဋ္ဌိဂတမေတံ။

‘‘ယာဝတာ , အာဝုသော, ဒိဋ္ဌိ [ဒိဋ္ဌိဂတာ (သဗ္ဗတ္ထ)] ယာဝတာ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိအဓိဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိပရိယုဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိသမုဋ္ဌာနံ ဒိဋ္ဌိသမုဂ္ဃာတော [ယာဝတာ ဒိဋ္ဌိဋ္ဌာန အဓိဋ္ဌာန ပရိယုဋ္ဌာန သမုဋ္ဌာန သမုဂ္ဃာတော (သီ. ပီ.)] , တမဟံ ဇာနာမိ တမဟံ ပဿာမိ။ တမဟံ ဇာနန္တော တမဟံ ပဿန္တော ကွာဟံ ဝက္ခာမိ – ‘န ဇာနာမိ န ပဿာမီႛတိ? ဇာနာမဟံ, အာဝုသော, ပဿာမီ’’တိ။

‘‘ကော နာမော အာယသ္မာ, ကထဉ္စ ပနာယသ္မန္တံ သဗြဟ္မစာရီ ဇာနန္တီ’’တိ? ‘‘‘အာနန္ဒော’တိ ခော မေ, အာဝုသော, နာမံ။ ‘အာနန္ဒော’တိ စ ပန မံ သဗြဟ္မစာရီ ဇာနန္တီ’’တိ။ ‘‘မဟာစရိယေန ဝတ ကိရ, ဘော, သဒ္ဓိံ မန္တယမာနာ န ဇာနိမှ – ‘အာယသ္မာ အာနန္ဒော’တိ။ သစေ ဟိ မယံ ဇာနေယျာမ – ‘အယံ အာယသ္မာ အာနန္ဒော’တိ, တေ တကမ္ပိ နော နပ္ပဋိဘာသေယျ [နပ္ပဋိဘာသေယျာမ (က.) နပ္ပဋိဘာသေယျ (ဗဟူသု) မ. နိ. ၃.၂၁၆ ပဿိတဗ္ဗံ]။ ခမတု စ မေ အာယသ္မာ အာနန္ဒော’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. အာဟုနေယျသုတ္တံ

၉၇. ‘‘ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပာဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။

‘‘ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု သီလဝါ ဟောတိ, ပါတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿာဝီ, သမာဒာယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု ။

‘‘ဗဟုဿုတော ဟောတိ သုတဓရော သုတသန္နိစယော။ ယေ တေ ဓမ္မာ အာဒိကလျာဏာ မဇ္ဈေကလျာဏာ ပရိယောသာနကလျာဏာ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ အဘိဝဒန္တိ, တထာရူပါဿ ဓမ္မာ ဗဟုဿုတာ ဟောန္တိ ဓာတာ ဝစသာ ပရိစိတာ မနသာနုပေက္ခိတာ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ။

‘‘ကလျာဏမိတ္တော ဟောတိ ကလျာဏသဟာယော ကလျာဏသမ္ပဝင်္ကော။

‘‘သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ သမ္မာဒဿနေန သမန္နာဂတော။

‘‘အနေကဝိဟိတံ ဣဒ္ဓိဝိဓံ ပစ္စနုဘောတိ – ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုဓာ ဟောတိ; ဗဟုဓာပိ ဟုတွာ ဧကော ဟောတိ; အာဝိဘာဝံ, တိရောဘာဝံ; တိရောကုဍ္ဍံ တိရောပာကာရံ တိရောပဗ္ဗတံ အသဇ္ဇမာနော ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ အာကာသေ; ပထဝိယာပိ ဥမ္မုဇ္ဇနိမုဇ္ဇံ ကရောတိ, သေယျထာပိ ဥဒကေ; ဥဒကေပိ အဘိဇ္ဇမာနေ ဂစ္ဆတိ, သေယျထာပိ ပထဝိယံ; အာကာသေပိ ပလ္လင်္ကေန ကမတိ, သေယျထာပိ ပက္ခီ သကုဏော; ဣမေပိ စန္ဒိမသူရိယေ ဧဝံမဟိဒ္ဓိကေ ဧဝံမဟာနုဘာဝေ ပာဏိနာ ပရာမသတိ [ပရိမသတိ (သီ.)] ပရိမဇ္ဇတိ, ယာဝ ဗြဟ္မလောကာပိ ကာယေန ဝသံ ဝတ္တေတိ။

‘‘ဒိဗ္ဗာယ သောတဓာတုယာ ဝိသုဒ္ဓါယ အတိက္ကန္တမာနုသိကာယ ဥဘော သဒ္ဒေ သုဏာတိ ဒိဗ္ဗေ စ မာနုသေ စ ယေ ဒူရေ သန္တိကေ စ။

‘‘ပရသတ္တာနံ ပရပုဂ္ဂလာနံ စေတသာ စေတော ပရိစ္စ ပဇာနာတိ။ သရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘သရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ; ဝီတရာဂံ ဝါ စိတ္တံ ‘ဝီတရာဂံ စိတ္တန္တိ ပဇာနာတိ; သဒောသံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝီတဒောသံ ဝါ စိတ္တံ။ သမောဟံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝီတမောဟံ ဝါ စိတ္တံ။ သံခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝိက္ခိတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ မဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ။ အမဟဂ္ဂတံ ဝါ စိတ္တံ

တံ။ သဉတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ။ အနုတ္တရံ ဝါ စိတ္တံ။ သမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ။ အသမာဟိတံ ဝါ စိတ္တံ။ ဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ။ အဝိမုတ္တံ ဝါ စိတ္တံ 'အဝိမုတ္တံ စိတ္တ'န္တိ ပဇာနာတိ။

''အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော စတဿောပိ ဇာတိယော ပဉ္စပိ ဇာတိယော ဒသပိ ဇာတိယော ဝီသမ္ပိ ဇာတိယော တိံသမ္ပိ ဇာတိယော စတ္တာလီသမ္ပိ ဇာတိယော ပညာသမ္ပိ ဇာတိယော ဇာတိသတမ္ပိ ဇာတိသဟဿမ္ပိ ဇာတိသတသဟဿမ္ပိ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋကပ္ပေ – 'အမုတြာသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိံ; တတြာပါသိံ ဧဝံနာမော ဧဝံဂေါတ္တော ဧဝံဝဏ္ဏော ဧဝမာဟာရော ဧဝံသုခဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီ ဧဝမာယုပရိယန္တော, သော တတော စုတော ဣဓူပပန္နော'တိ, ဣတိ သာကာရံ သဉဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။

''ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဉပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ – 'ဣမေ ဝတ ဘောန္တော သတ္တာ ကာယဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ မနောဒုစ္စရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ ဉပဝါဒကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဉပပန္နာ; ဣမေ ဝါ ပန ဘောန္တော သတ္တာ ကာယသုစရိတေန သမန္နာဂတာ ဝစီသုစရိတေန သမန္နာဂတာ မနောသုစရိတေန သမန္နာဂတာ အရိယာနံ အနုပဝါဒကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ သမ္မာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ, တေ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဉပပန္နာ'တိ။ ဣတိ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန သတ္တေ ပဿတိ စဝမာနေ ဉပပဇ္ဇမာနေ ဟီနေ ပဏီတေ သုဝဏ္ဏေ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေ, သုဂတေ ဒုဂ္ဂတေ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ။

''အာသဝါနံ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဉပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု အာဟုနေယျော ဟောတိ ပါဟုနေယျော ဒက္ခိဏေယျော အဉ္ဇလိကရဏီယော အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿာ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ထေရသုတ္တံ

၉၈. ''ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ထေရော ဘိက္ခု ယဿံ ယဿံ ဒိသာယံ ဝိဟရတိ, ဖာသုယေဝ ဝိဟရတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ထေရော ဟောတိ ရတ္တညူ စိရပဗ္ဗဇိတော, သီလဝါ ဟောတိ ။ပေ။ သမာဒါယ သိက္ခတိ သိက္ခာပဒေသု, ဗဟုဿုတော ဟောတိ။ပေ။ ဒိဋ္ဌိယာ သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓါ, ဉဘယာနိ ခေါ ပနဿ ပါတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော, အဓိကရဏသမုပ္ပာဒဝူပသမကုသလော ဟောတိ, ဓမ္မကာမော ဟောတိ ပိယသမုဒါဟာရော အဘိဓမ္မေ အဘိဝိနယေ ဉဠာရပါမောဇ္ဇော, သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ဣတရီတရစီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပ္ပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရေန, ပါသာဒိကော ဟောတိ အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တေ [အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တော (က.)] သုသံဝုတော အန္တရဃရေ နိသဇ္ဇာယ, စတုန္နံ ဈာနာနံ အာဘိစေတသိကာနံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရာနံ နိကာမလာဘီ ဟောတိ အကိစ္ဆလာဘီ အကသိရလာဘီ, အာသဝါနဉ္စ ခယာ အနာသဝံ စေတောဝိမုတ္တိံ ပညာဝိမုတ္တိံ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဉပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ထေရော ဘိက္ခု ယဿံ ယဿံ ဒိသာယံ ဝိဟရတိ, ဖာသုယေဝ ဝိဟရတီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဉပါလိသုတ္တံ

၉၉. အထ ခေါ အာယသ္မာ ဉပါလိ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဉပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အာယသ္မာ ဉပါလိ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – ''ဣစ္ဆာမဟံ, ဘန္တေ, အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝိတု''န္တိ။

“ဒုရာဘိသမ္ဘဝါနိ ဟိ ခေါ [ဒုရာဘိသမ္ဘဝါနိ ခေါ (သီ. ပီ.)] , ဥပါလိ, အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ။ ဒုက္ကရံ ပဝိဝေကံ ဒုရဘိရမံ။ ဧကတ္တေ ဟရန္တိ မညေ မနော ဝနာနိ သမာဓိံ အလဘမာနဿ ဘိက္ခုနော။ ယော ခေါ, ဥပါလိ, ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ သမာဓိံ အလဘမာနော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝိဿာမီ’တိ, တဿေတံ ပာဋိကင်္ခံ – ‘သံသီဒိဿတိ ဝါ ဥပ္လဝိဿတိ ဝါ’တိ [ဥပ္ပိလဝိဿတိ ဝါ (သီ. ဿျာ. ပီ.)] ။

“သေယျထာပိ, ဥပါလိ, မဟာဥဒကရဟဒေါ။ အထ အာဂစ္ဆေယျ ဟတ္ထိနာဂေါ သတ္တရတနော ဝါ အဍ္ဎဋ္ဌရတနော [အဍ္ဎရတနော (သီ. ပီ.)] ဝါ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘ယံနူနာဟံ ဣမံ ဥဒကရဟဒံ ဩဂါဟေတွာ ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျံ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျံ။ ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ နှာတွာ [နဟာတွာ (သီ. ပီ.), နှာတွာ (ဿျာ.)] စ ပိဝိတွာ စ ပစ္စုတ္တရိတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမေယျ’န္တိ။ သော တံ ဥဒကရဟဒံ ဩဂါဟေတွာ ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျ; ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ နှာတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပစ္စုတ္တရိတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမေယျ။ တံ ကိဿ ဟေတု? မဟာ, ဥပါလိ [မဟာ ဟုပါလိ (သီ. ပီ.)], အတ္တဘာဝေါ ဂမ္ဘီရေ ဂါဓံ ဝိန္ဒတိ။

“အထ အာဂစ္ဆေယျ သသော ဝါ ဗိဠာရော ဝါ။ တဿ ဧဝမဿ – ‘ကော စာဟံ, ကော စ ဟတ္ထိနာဂေါ! ယံနူနာဟံ ဣမံ ဥဒကရဟဒံ ဩဂါဟေတွာ ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျံ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠေယျံ ; ကဏ္ဏသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ ပိဋ္ဌိသံဓောဝိကမ္ပိ ခိဍ္ဍံ ကီဠိတွာ နှာတွာ စ ပိဝိတွာ စ ပစ္စုတ္တရိတွာ ယေန ကာမံ ပက္ကမေယျ’န္တိ။ သော တံ ဥဒကရဟဒံ သဟသာ အပ္ပဋိသင်္ခါ ပက္ခန္ဒေယျ။ တဿေတံ ပာဋိကင်္ခံ – ‘သံသီဒိဿတိ ဝါ ဥပ္လဝိဿတိ ဝါ’တိ ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ပရိတ္တော, ဥပါလိ, အတ္တဘာဝေါ ဂမ္ဘီရေ ဂါဓံ န ဝိန္ဒတိ။ ဧဝမေဝံ ခေါ, ဥပါလိ, ယော ဧဝံ ဝဒေယျ – ‘အဟံ သမာဓိံ အလဘမာနော အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝိဿာမီ’တိ, တဿေတံ ပာဋိကင်္ခံ – ‘သံသီဒိဿတိ ဝါ ဥပ္လဝိဿတိ ဝါ’တိ။

“သေယျထာပိ, ဥပါလိ, ဒဟရော ကုမာရော မန္ဒော ဥတ္တာနသေယျကော သကေန မုတ္တကရီသေန ကီဠတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, နနုတာယံ ကေဝလာ ပရိပူရာ ဗာလခိဍ္ဍာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“သ ခေါ သော, ဥပါလိ, ကုမာရော အပရေန သမယေန ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကမန္ဝာယ ယာနိ ကာနိစိ ကုမာရကာနံ ကီဠာပနကာနိ ဘဝန္တိ, သေယျထိဒံ – ဝင်္ကကံ [ဝင်္ကံ (သီ. ပီ.)] ဃဋိကံ မောက္ခစိကံ စိင်္ဂုလကံ [ပိင်္ဂုလိကံ (ဿျာ.), စိင်္ဂုလကံ (က.)] ပတ္တာဠှကံ ရထကံ ဓနုကံ, တေဟိ ကီဠတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, နနုတာယံ ခိဍ္ဍာ ပုရိမာယ ခိဍ္ဍာယ အဘိက္ကန္တတရာ စ ပဏီတတရာ စာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“သ ခေါ သော, ဥပါလိ, ကုမာရော အပရေန သမယေန ဝုဒ္ဓိမန္ဝာယ ဣန္ဒြိယာနံ ပရိပါကမန္ဝာယ ပဉ္စဟိ ကာမဂုဏေဟိ သမပ္ပိတော သမင်္ဂီဘူတော ပရိစာရေတိ စက္ခုဝိညေယျေဟိ ရူပေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ, သောတဝိညေယျေဟိ သဒ္ဒေဟိ။ ဃာနဝိညေယျေဟိ ဂန္ဓေဟိ။ ဇိဝှာဝိညေယျေဟိ ရသေဟိ။ ကာယဝိညေယျေဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗေဟိ ဣဋ္ဌေဟိ ကန္တေဟိ မနာပေဟိ ပိယရူပေဟိ ကာမူပသံဟိတေဟိ ရဇနီယေဟိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, နနုတာယံ ခိဍ္ဍာ ပုရိမာဟိ ခိဍ္ဍာဟိ အဘိက္ကန္တတရာ စ ပဏီတတရာ စာ”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

[ဒီ. နိ. ၁.၁၉၀; မ. နိ. ၂.၂၉၃] “ဣဓ ခေါ ပန တေ [တေတိ နိပါတမတ္တံ (အဋ္ဌ.)] , ဥပါလိ, တထာဂတော လောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာ ဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ။ သော ဣမံ လောကံ သဒေဝကံ သမာရကံ သဗြဟ္မကံ သဿမဏဗြာဟ္မဏိံ ပဇံ သဒေဝမနုဿံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေတိ။ သော ဓမ္မံ ဒေသေတိ အာဒိကလျာဏံ မဇ္ဈေကလျာဏံ ပရိယောသာနကလျာဏံ သာတ္ထံ သဗျဉ္ဇနံ, ကေဝလပရိပုဏ္ဏံ ပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ ပကာသေတိ။

“တံ ဓမ္မံ သုဏာတိ ဂဟပတိ ဝါ ဂဟပတိပုတ္တော ဝါ အညတရသ္မိံ ဝါ ကုလေ ပစ္စာဇာတော။ သော တံ ဓမ္မံ သုတွာ တထာဂတေ သဒ္ဓံ ပဋိလဘတိ။ သော တေန သဒ္ဓါပဋိလာဘေန သမန္နာဂတော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘သမ္ဗာ

ဓော ဃရာတသော ရဇာပထော, အဇ္ဈောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ။ နယိဒံ သုကရံ အကရံ အဇ္ဈာဝသတာ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ။ ယံနူနာဟံ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကာရသ္မာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇေယျ’န္တိ။

“သော အပရေန သမယေန အပ္ပံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဘောဂက္ခန္ဓံ ပဟာယ အပ္ပံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ မဟန္တံ ဝါ ဉာတိပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ကေသမဿုံ ဩဟာရေတွာ ကာသာယာနိ ဝတ္ထာနိ အစ္ဆာဒေတွာ အကာရသ္မာ အနကာရိယံ ပဗ္ဗဇတိ။

“သော ဧဝံ ပဗ္ဗဇိတော သမာနော ဘိက္ခူနံ သိက္ခာသာဇီဝသမာပန္နော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

“အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ဒိန္နာဒာယီ ဒိန္နပါဋိကင်္ခီ; အထေနေန သုစိဘူတေန အတ္တနာ ဝိဟရတိ။

“အဗြဟ္မစရိယံ ပဟာယ ဗြဟ္မစာရီ ဟောတိ အာရာစာရီ ဝိရတော မေထုနာ ကာမဓမ္မာ။

“မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ သစ္စဝါဒီ သစ္စသန္ဓော ထေတော ပစ္စယိကော အဝိသံဝါဒကော လောကဿ။

“ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဣတော သုတွာ န အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ, သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ; သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။

“သော ဗီဇကမဘူတကမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧကဘတ္တိကော ဟောတိ ရတ္တူပရတော, ဝိရတော ဝိကာလဘောဇနာ။ နစ္စဂီတဝါဒိတဝိသူကဒဿနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မာလာဂန္ဓဝိလေပနဓာရဏမဏ္ဍနဝိဘူသနဋ္ဌာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဥစ္စာသယနမဟာသယနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ , ဇာတရူပရဇတပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အာမကဓညပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အာမကမံသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဣတ္ထိကုမာရိကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အသိဒါသပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဇေဠကပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကုက္ကုဋသူကရပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဟတ္ထိဂဝဿဝဠဝပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ခေတ္တဝတ္ထုပဋိဂ္ဂဟဏာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဒူတေယျပဟိဏဂမနာနုယောဂာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကယဝိက္ကယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, တုလာကူဋကံသကူဋမာနကူဋာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ , ဥက္ကောဋနဝဉ္စနနိကတိသာစိယောဂါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဆေဒနဝဓဗန္ဓနဝိပရာမောသအာလောပသဟသာကာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

“သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ, သေယျထာပိ နာမ ပက္ခီ သကုဏော ယေန ယေနေဝ ဍေတိ သပတ္တဘာရောဝ ဍေတိ။ ဧဝမေဝံ ဘိက္ခု သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပရိဟာရိကေန စီဝရေန ကုစ္ဆိပရိဟာရိကေန ပိဏ္ဍပါတေန။ ယေန ယေနေဝ ပက္ကမတိ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အနဝဇ္ဇသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

“သော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ စက္ခုန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ; ရက္ခတိ စက္ခုန္ဒြိယံ, စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သောတေန သဒ္ဒံ သုတွာ။ ဃာနေန ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ။ ဇိဝှာယ ရသံ သာယိတွာ။ ကာယေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဖုသိတွာ။ မနသာ ဓမ္မံ ဝိညာယ န နိမိတ္တဂ္ဂါဟီ ဟောတိ နာနုဗျဉ္ဇနဂ္ဂါဟီ ။ ယတွာဓိကရဏမေနံ မနိန္ဒြိယံ အသံဝုတံ ဝိဟရန္တံ အဘိဇ္ဈာဒေါမနဿာ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ အန္ဝာဿဝေယျုံ, တဿ သံဝရာယ ပဋိပဇ္ဇတိ; ရက္ခတိ မနိန္ဒြိယံ, မနိန္ဒြိယေ သံဝရံ အာပဇ္ဇတိ။ သော ဣမိနာ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော အဇ္ဈတ္တံ အဗျာသေကသုခံ ပဋိသံဝေဒေတိ။

“သော အဘိက္ကန္တေ ပဋိက္ကန္တေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အာလောကိတေ ဝိလောကိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သမိဉ္ဇိတေ ပသာရိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, သင်္ဃာဋိပတ္တစီဝရဓာရဏေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, အသိတေ ပီတေ ခါယိတေ သာယိတေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဥစ္စာရပဿာဝကမ္မေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ, ဂတေ ဌိတေ နိသိန္နေ သုတ္တေ ဇာဂရိတေ ဘာသိတေ တုဏှီဘာဝေ သမ္ပဇာနကာရီ ဟောတိ။

“သော ဣမိနာ စ အရိယေန သီလက္ခန္ဓေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန ဣန္ဒြိယသံဝရေန သမန္နာဂတော, ဣမိနာ စ အရိယေန သတိသမ္ပဇညေန သမန္နာဂတော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရညံ ရုက္ခမူလံ ပဗ္ဗတံ ကန္ဒရံ ဂိရိဂုဟံ သုသာနံ ဝနပတ္ထံ အဗ္ဘောကာသံ ပလာလပုဉ္ဇံ။ သော အရညဂတော ဝါ ရုက္ခမူလဂတော ဝါ သုညာဂါရဂတော ဝါ နိသီဒတိ ပလ္လင်္ကံ အာဘုဇိတွာ ဥဇုံ ကာယံ ပဏိဓာယ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ။

“သော အဘိဇ္ဈံ လောကေ ပဟာယ ဝိဂတာဘိဇ္ဈေန စေတသာ ဝိဟရတိ, အဘိဇ္ဈာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဗျာပါဒပဒေါသံ ပဟာယ အဗျာပန္နစိတ္တော ဝိဟရတိ သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ, ဗျာပါဒပဒေါသာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ထိနမိဒ္ဓံ ပဟာယ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော ဝိဟရတိ အာလောကသညီ သတော သမ္ပဇာနော, ထိနမိဒ္ဓာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ပဟာယ အနုဒ္ဓတော ဝိဟရတိ အဇ္ဈတ္တံ ဝူပသန္တစိတ္တော , ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စာ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။ ဝိစိကိစ္ဆံ ပဟာယ တိဏ္ဏဝိစိကိစ္ဆော ဝိဟရတိ အကထံကထီ ကုသလေသု ဓမ္မေသု, ဝိစိကိစ္ဆာယ စိတ္တံ ပရိသောဓေတိ။

“သော ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ စေတသော ဥပက္ကိလေသေ ပညာယ ဒုဗ္ဗလီကရဏေ, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, ‘နနု တာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ’”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဣမမ္ပိ ခေါ, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝန္တိ, နော စ ခေါ တာဝ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, ‘နနု တာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ’”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဣမမ္ပိ ခေါ, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝန္တိ, နော စ ခေါ တာဝ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ဝိဟရန္တိ။

“ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု ပီတိယာ စ ဝိရာဂါ။ပေ။ တတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, ‘နနု တာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ’”တိ? “ဧဝံ, ဘန္တေ”။

“ဣမမ္ပိ ခေါ, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိသေဝန္တိ, နော စ ခေါ တာဝ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ဝိဟရန္တိ ။

“ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု သုခဿ စ ပဟာနာ။ပေ။ စတုတ္ထံ ဈာနံ။ပေ။။

ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမန သိကာရာ 'အနန္တော အာကာသော'တိ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, 'နနွာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ'''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''ဣမမ္ပိ ခော, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိ သေဝန္တိ, နော စ ခော တာဝ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'အနန္တံ ဝိညာဏ'န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယ တနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

''သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'နတ္ထိ ကိဉ္စီ'တိ အာကိဉ္စညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

''သဗ္ဗသော အာကိဉ္စညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ 'သန္တမေတံ ပဏီတမေတ'န္တိ နေဝသညာနာသညာယတနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, 'နနွာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ'''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''ဣမမ္ပိ ခော, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိ သေဝန္တိ , နော စ ခော တာဝ အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ ဝိဟရန္တိ။

''ပုန စပရံ, ဥပါလိ, ဘိက္ခု သဗ္ဗသော နေဝသညာနာသညာယတနံ သမတိက္ကမ္မ သညာဝေဒယိတနိရောဓံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ; ပညာယ စဿ ဒိသွာ အာသဝါ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တိ။ တံ ကိံ မညသိ, ဥပါလိ, 'နနွာယံ ဝိဟာရော ပုရိမေဟိ ဝိဟာရေဟိ အဘိက္ကန္တတရော စ ပဏီတတရော စာ'''တိ? ''ဧဝံ, ဘန္တေ''။

''ဣမမ္ပိ ခော, ဥပါလိ, မမ သာဝကာ အတ္တနိ ဓမ္မံ သမ္ပဿမာနာ အရညဝနပတ္ထာနိ ပန္တာနိ သေနာသနာနိ ပဋိ သေဝန္တိ, အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထာ စ ဝိဟရန္တိ။ ဣင်္ဃ တွံ, ဥပါလိ, သင်္ဃေ ဝိဟရာဟိ။ သင်္ဃေ တေ ဝိဟရတော ဖာသု ဘဝိဿတီ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. အဘဗ္ဗသုတ္တံ

၁၀၀. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဒသ? ရာဂံ, ဒောသံ, မောဟံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ, မက္ခံ, ပဠာသံ, ဣဿံ, မစ္ဆရိယံ, မာနံ – ဣမေ ခော ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မေ အပ္ပဟာယ အဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။

''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရဟတ္တံ သစ္ဆိကာတုံ။ ကတမေ ဒသ? ရာဂံ, ဒောသံ, မောဟံ, ကောဓံ, ဥပနာဟံ, မက္ခံ, ပဠာသံ, ဣဿံ, မစ္ဆရိယံ, မာနံ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မေ ပဟာယ ဘဗ္ဗော အရ ဟတ္တံ သစ္ဆိကာတု''န္တိ။ ဒသမံ။

ဥပါလိဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တဿုဒ္ဒါနံ –

ကာမဘောဂီ ဘယံ ဒိဋ္ဌိ၊ ဝဇ္ဇိယမာဟိတုတ္တိယာ။
ကောကနုဒေ အာဟုနေယျော၊ ထေရော ဥပါလိ အဘဗ္ဗောတိ။

ဒုတိယပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၃. တတိယပဏ္ဏာသကံ

(၁၁) ၁. သမဏသညာဝဂ္ဂေါ

၁. သမဏသညာသုတ္တံ

၁၀၁. ‘‘တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, သမဏသညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တိ။ ကတမာ တိဿော? ဝေဝဏ္ဏိယမှိ အဇ္ဈုပဂတော, ပရပဋိဗဒ္ဓာ မေ ဇီဝိကာ, အညော မေ အာကပ္ပော ကရဏီယောတိ – ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော သမဏသညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သတ္တ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တိ။

‘‘ကတမေ သတ္တ? သန္တတကာရီ [သတတကာရီ (သျာ. ပီ. က.)] ဟောတိ သန္တတဝုတ္တိ [သတတဝုတ္တိ (သျာ. ပီ.)] သီလေသု, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပဇ္ဇော ဟောတိ, အနတိမာနီ ဟောတိ, သိက္ခာကာမော ဟောတိ , ဣဒမတ္ထံတိဿ ဟောတိ ဇီဝိတပရိက္ခာရေသု, အာရဒ္ဓဝီရိယော စ [အာရဒ္ဓဝိရိယော စ (သီ. ပီ.), အာရဒ္ဓဝိရိယော (သျာ.)] ဝိဟရတိ။ ဣမာ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော သမဏသညာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဣမေ သတ္တ ဓမ္မေ ပရိပူရေန္တီ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ဗောဇ္ဈင်္ဂသုတ္တံ

၁၀၂. ‘‘သတ္တိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပရိပူရေန္တိ။ ကတမေ သတ္တ? သတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဝီရိယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ပဿဒ္ဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, သမာဓိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ, ဥပေက္ခာသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂေါ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပရိပူရေန္တိ။ ကတမာ တိဿော? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ, သေယျထိဒံ – ဧကမ္ပိ ဇာတိံ ဒွေပိ ဇာတိယော တိဿောပိ ဇာတိယော။ပေ.။ ဣတိ သာကာရံ သဥဒ္ဒေသံ အနေကဝိဟိတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ။ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေန အတိက္ကန္တမာနုသကေန။ပေ.။ ယထာကမ္မူပဂေ သတ္တေ ပဇာနာတိ ။ အာသဝါနံ ခယာ။ပေ.။ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တ ဗောဇ္ဈင်္ဂာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဣမာ တိဿော ဝိဇ္ဇာ ပရိပူရေန္တီ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. မိစ္ဆတ္တသုတ္တံ

၁၀၃. ‘‘မိစ္ဆတ္တံ , ဘိက္ခဝေ, အာဂမ္မ ဝိရာဓနာ ဟောတိ, နော အာရာဓနာ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆတ္တံ အာဂမ္မ ဝိရာဓနာ ဟောတိ, နော အာရာဓနာ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ မိစ္ဆာဝါစာ ပဟောတိ, မိစ္ဆာဝါစဿ မိစ္ဆာကမ္မန္တော ပဟောတိ, မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, မိစ္ဆာအာဇီဝဿ မိစ္ဆာဝါယာမော ပဟောတိ, မိစ္ဆာဝါယာမဿ မိစ္ဆာသတိ ပဟောတိ, မိစ္ဆာသတိဿ မိစ္ဆာသမာဓိ ပဟောတိ, မိစ္ဆာသမာဓိဿ မိစ္ဆာဉာဏံ ပဟောတိ, မိစ္ဆာဉာဏိဿ [မိစ္ဆာဉာဏဿ (ပီ. က.)] မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ပဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆတ္တံ အာဂမ္မ ဝိရာဓနာ ဟောတိ, နော အာရာဓနာ။

‘‘သမ္မတ္တံ, ဘိက္ခဝေ, အာဂမ္မ အာရာဓနာ ဟောတိ, နော ဝိရာဓနာ။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မတ္တံ အာဂမ္မ အာရာဓနာ ဟောတိ, နော ဝိရာဓနာ? သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာဝါစာ ပဟောတိ, သမ္မာဝါစဿ သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာဝါယာမော ပဟောတိ, သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ, သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ, သမ္မာသမာဓိဿ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ, သမ္မာဉာဏိဿ [သမ္မာဉာဏဿ (ပီ. က.)] သမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မတ္တံ အာဂမ္မ အာရာဓနာ ဟောတိ, နော ဝိရာဓနာ’’တိ။ တတိယံ။

၄. ဗီဇသုတ္တံ

၁၀၄. [အ. နိ. ၁.၃၀၆; ကထာ. ၇၀၈] ‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ မိစ္ဆာတစဿ မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ မိစ္ဆာအာဇီဝဿ မိစ္ဆာဝါယာမဿ မိစ္ဆာသတိဿ မိစ္ဆာသမာဓိဿ မိစ္ဆာဉာဏိဿ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိဿ ယဉ္စေဝ ကာယကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ [သမာဒိဏ္ဏံ (ပီ. က.)] ယဉ္စ ဝစီကမ္မံ။ ယဉ္စ မနောကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယာ စ စေတနာ ယာ စ ပတ္ထနာ ယော စ ပဏိဓိ ယေ စ သင်္ခါရာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာယ အကန္တာယ အမနာပာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒိဋ္ဌိ ဟိဿ [ဒိဋ္ဌိ ဟိ (သီ. သျာ. ပီ.)], ဘိက္ခဝေ, ပါပိကာ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, နိမ္ဗဗီဇံ ဝါ ကောသာတကိဗီဇံ ဝါ တိတ္တကာလာဗုဗီဇံ ဝါ အလ္လာယ ပထဝိယာ နိက္ခိတ္တံ ယဉ္စေဝ ပထဝိရသံ ဥပာဒိယတိ ယဉ္စ အာပောရသံ ဥပာဒိယတိ , သဗ္ဗံ တံ တိတ္တကတ္တာယ ကဋုကတ္တာယ အသာတတ္တာယ သံဝတ္တတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဗီဇဉှိ, ဘိက္ခဝေ, ပါပကံ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ ပုရိသပုဂ္ဂလဿ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ မိစ္ဆာတစဿ မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ မိစ္ဆာအာဇီဝဿ မိစ္ဆာဝါယာမဿ မိစ္ဆာသတိဿ မိစ္ဆာသမာဓိဿ မိစ္ဆာဉာဏိဿ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိဿ ယဉ္စေဝ ကာယကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယဉ္စ ဝစီကမ္မံ။ ယဉ္စ မနောကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယာ စ စေတနာ ယာ စ ပတ္ထနာ ယော စ ပဏိဓိ ယေ စ သင်္ခါရာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ အနိဋ္ဌာယ အကန္တာယ အမနာပာယ အဟိတာယ ဒုက္ခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒိဋ္ဌိ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ , ပါပိကာ။

‘‘သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသပုဂ္ဂလဿ သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာတစဿ သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိဿ သမ္မာဉာဏိဿ သမ္မာဝိမုတ္တိဿ ယဉ္စေဝ ကာယကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယဉ္စ ဝစီကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယဉ္စ မနောကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယာ စ စေတနာ ယာ စ ပတ္ထနာ ယော စ ပဏိဓိ ယေ စ သင်္ခါရာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာယ ကန္တာယ မနာပာယ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒိဋ္ဌိ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘဒ္ဒိကာ။

‘‘သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္ဆုဗီဇံ ဝါ သာလိဗီဇံ ဝါ မုဒ္ဒိကာဗီဇံ ဝါ အလ္လာယ ပထဝိယာ နိက္ခိတ္တံ ယဉ္စ ပထဝိရသံ ဥပာဒိယတိ ယဉ္စ အာပောရသံ ဥပာဒိယတိ သဗ္ဗံ တံ သာတတ္တာယ မဓုရတ္တာယ အသေစနကတ္တာယ သံဝတ္တတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဗီဇဉှိ ဘိက္ခဝေ, ဘဒ္ဒကံ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိဿ ယဉ္စေဝ ကာယကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယဉ္စ ဝစီကမ္မံ။ ယဉ္စ မနောကမ္မံ ယထာဒိဋ္ဌိ သမတ္တံ သမာဒိန္နံ ယာ စ စေတနာ ယာ စ ပတ္ထနာ ယော စ ပဏိဓိ ယေ စ သင်္ခါရာ, သဗ္ဗေ တေ ဓမ္မာ ဣဋ္ဌာယ ကန္တာယ မနာပာယ ဟိတာယ သုခာယ သံဝတ္တန္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဒိဋ္ဌိ ဟိဿ, ဘိက္ခဝေ, ဘဒ္ဒိကာ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဝိဇ္ဇာသုတ္တံ

၁၀၅. ‘‘အဝိဇ္ဇာ , ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗင်္ဂမာ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ, အနွဒေဝ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ။ အဝိဇ္ဇာဂတဿ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဒ္ဒသုနော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကဿ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ မိစ္ဆာတစာ ပဟောတိ, မိစ္ဆာတစဿ မိစ္ဆာကမ္မန္တော ပဟောတိ, မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, မိစ္ဆာအာဇီဝဿ မိစ္ဆာဝါယာမော ပဟောတိ, မိစ္ဆာဝါယာမဿ မိစ္ဆာသတိ ပဟောတိ, မိစ္ဆာသတိဿ မိစ္ဆာသမာဓိ ပဟောတိ, မိစ္ဆာသမာဓိဿ မိစ္ဆာဉာဏံ ပဟောတိ, မိစ္ဆာဉာဏိဿ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ပဟောတိ။

‘‘ဝိဇ္ဇာ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗင်္ဂမာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာပတ္တိယာ, အနွဒေဝ ဟိရောတ္တပ္ပံ။ ဝိဇ္ဇာဂတဿ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဒ္ဒသုနော သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာတစာ ပဟောတိ, သမ္မာတစဿ သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာဝါယာမော ပဟောတိ, သမ္မာဝါယာမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ, သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ, သမ္မာသမာဓိဿ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ, သမ္မာဉာဏိဿ သမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတီ’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. နိဇ္ဇရသုတ္တံ

၁၀၆. [ဒီ. နိ. ၃.၃၆၀] “ဒသယိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, နိဇ္ဇရဝတ္ထူနိ။ ကတမာနိ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာသင်္ကပ္ပပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝါစာပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝါစာပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာကမ္မန္တပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာကမ္မန္တပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာအာဇီဝဿ , ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာအာဇီဝပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာအာဇီဝပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာဝါယာမဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါယာမော နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝါယာမပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝါယာမပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာသတိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာသတိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ နိဇ္ဇိဏ္ဏော ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာသမာဓိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာသမာဓိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာဉာဏိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ နိဇ္ဇိဏ္ဏံ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဉာဏပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာဉာဏပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

“သမ္မာဝိမုတ္တိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဇ္ဇိဏ္ဏာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ နိဇ္ဇရဝတ္ထူနီ”တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဓောဝနသုတ္တံ

၁၀၇. “အတ္ထိ, ဘိက္ခဝေ, ဒက္ခိဏေသု ဇနပဒေသု ဓောဝနံ နာမ။ တတ္ထ ဟောတိ အန္နမ္ပိ ပါနမ္ပိ ခဇ္ဇမ္ပိ ဘောဇ္ဇမ္ပိ လေယျမ္ပိ ပေယျမ္ပိ နစ္စမ္ပိ ဂီတမ္ပိ ဝါဒိတမ္ပိ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဓောဝနံ; ‘နေတံ နတ္ထီ’တိ ဝဒါမိ။

တဋ္ဌ ခော တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓာတုနံ ဟီနံ ဂမ္ဘံ ပေယထုဇ္ဇနိက် အနရိယံ အနတ္ထသံဟိတံ န နိဗ္ဗိဒါယ န ဝိရာဂါယ န နိ
ရောဓာယ န ဥပသမာယ န အဘိညာယ န သမ္ဗောဓာယ န နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ။

“အဟဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဓာဝနံ ဒေသေဿာမိ, ယံ ဓာဝနံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသ
မာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယံ ဓာဝနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္
တိ, ဇရာဓမ္မာ သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ မရဏေန ပရိမုစ္စန္တိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမန
ဿုပါယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ
ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမဉ္စ တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဓာဝနံ, (ယံ ဓာဝနံ) [( ) နတ္ထိ သျာမပေါတ္ထကေ] ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ
နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယံ ဓာဝနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ
ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ, ဇရာဓမ္မာ သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ မရဏေန ပရိမုစ္စန္တိ, သောက
ပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ?

“သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဓောတာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ
ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဒ္ဓောတာ ဟောန္တိ; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္
ဆန္တိ။

“သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော နိဒ္ဓောတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္
ဆာဝါစာ နိဒ္ဓောတာ ဟောတိ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော နိဒ္ဓောတော ဟောတိ။ သမ္မာအာဇီဝဿ
ဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ နိဒ္ဓောတော ဟောတိ။ သမ္မာဝါယာမဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါယာမော နိဒ္ဓောတော
ဟောတိ။ သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ နိဒ္ဓောတာ ဟောတိ။ သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ နိဒ္ဓော
တော ဟောတိ။ သမ္မာဉာဏိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ နိဒ္ဓောတံ ဟောတိ။ပေ။။

“သမ္မာဝိမုတ္တိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ နိဒ္ဓောတာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အ
ကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဒ္ဓောတာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာ
ပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဓာဝနံ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာ
ယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တတိ, ယံ ဓာဝနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ, ဇရာဓမ္မာ
သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ မရဏေန ပရိမုစ္စန္တိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓ
မ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တီ”တိ။ သတ္တမံ။

၈. တိကိစ္ဆကသုတ္တံ

၁၀၈. “တိကိစ္ဆကာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိရေစနံ ဒေန္တိ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ, သေမ္ဟသမုဋ္
ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ, ဝါတသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိရေစနံ;
‘နေတံ နတ္ထီ’တိ ဝဒါမိ။ တဉ္စ ခော ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝိရေစနံ သမ္ပဇ္ဇတိပိ ဝိပဇ္ဇတိပိ။

“အဟဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝိရေစနံ ဒေသေဿာမိ, ယံ ဝိရေစနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝိရေစ
နံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ, ဇရာဓမ္မာ သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ
မရဏေန ပရိမုစ္စန္တိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပါ
ယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခော တေ ဘိက္
ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမဉ္စ တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝိရေစနံ, ယံ ဝိရေစနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝိရေစနံ အာဂမ္မ
ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ, ဇရာဓမ္မာ သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ မရဏေန ပ

ရိမုစ္စန္တိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ?

''သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝိရိတ္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ ဝိရိတ္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

''သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ဝိရိတ္တော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ ဝိရိတ္တာ ဟောတိ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော ဝိရိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာအာဇီဝဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ဝိရိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာဝါယာမဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါယာမော ဝိရိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ ဝိရိတ္တာ ဟောတိ။ သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ ဝိရိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာဉာဏိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ ဝိရိတ္တံ ဟောတိ။ပေ။။

''သမ္မာဝိမုတ္တိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဝိရိတ္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ ဝိရိတ္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝိရေစနံ ယံ ဝိရေစနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝိရေစနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ။ပေ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တီ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ဝမနသုတ္တံ

၁၀၉. ''တိကိစ္ဆကာ, ဘိက္ခဝေ, ဝမနံ ဒေန္တိ ပိတ္တသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ, သေမှသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ, ဝါတသမုဋ္ဌာနာနမ္ပိ အာဗာဓာနံ ပဋိဃာတာယ။ အတ္ထေတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝမနံ; 'နေတံ နတ္ထီ'တိ ဝဒာမိ။ တဉ္စ ခေါ ဧတံ, ဘိက္ခဝေ, ဝမနံ သမ္ပဇ္ဇတိပိ ဝိပဇ္ဇတိပိ။

''အဟဉ္စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝမနံ ဒေသေဿာမိ, ယံ ဝမနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝမနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ, ဇရာဓမ္မာ သတ္တာ ဇရာယ ပရိမုစ္စန္တိ, မရဏဓမ္မာ သတ္တာ မရဏေန ပရိမုစ္စန္တိ, သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ။ တံ သုဏာထ။ပေ။။

''ကတမဉ္စ တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝမနံ, ယံ ဝမနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝမနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ။ပေ။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသဓမ္မာ သတ္တာ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တိ?

''သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝန္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ ဝန္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။

''သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ဝန္တော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ ဝန္တာ ဟောတိ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော ဝန္တော ဟောတိ။ သမ္မာအာဇီဝဿ ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ဝန္တော ဟောတိ။ သမ္မာဝါယာမဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါယာမော ဝန္တော ဟောတိ။ သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ ဝန္တာ ဟောတိ။ သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ ဝန္တော ဟောတိ။ သမ္မာဉာဏိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ ဝန္တံ ဟောတိ ။ပေ။။

‘‘သမ္မာဝိမုတ္တိဿ , ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဝန္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ ဝန္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣဒံ ခေါ တံ, ဘိက္ခဝေ, အရိယံ ဝမနံ ယံ ဝမနံ သမ္ပဇ္ဇတိယေဝ နော ဝိပဇ္ဇတိ, ယံ ဝမနံ အာဂမ္မ ဇာတိဓမ္မာ သတ္တာ ဇာတိယာ ပရိမုစ္စန္တိ။ပေ.။ သောကပရိဒေဝဒုက္ခဒောမနဿုပာယာသေဟိ ပရိမုစ္စန္တီ’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. နိဒ္ဓမနီယသုတ္တံ

၁၁၀. ‘‘ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, နိဒ္ဓမနီယာ ဓမ္မာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ နိဒ္ဓန္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဒ္ဓန္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ ။

‘‘သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော နိဒ္ဓန္တော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဝါစဿ ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါစာ နိဒ္ဓန္တာ ဟောတိ။ သမ္မာကမ္မန္တဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော နိဒ္ဓန္တော ဟောတိ။ သမ္မာအာဇီဝဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ နိဒ္ဓန္တော ဟောတိ။ သမ္မာဝါယာမဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝါယာမော နိဒ္ဓန္တော ဟောတိ။ သမ္မာသတိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသတိ နိဒ္ဓန္တာ ဟောတိ။ သမ္မာသမာဓိဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာသမာဓိ နိဒ္ဓန္တော ဟောတိ။ သမ္မာဉာဏဿ, ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဉာဏံ နိဒ္ဓန္တံ ဟောတိ။။

‘‘သမ္မာဝိမုတ္တိဿ , ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ နိဒ္ဓန္တာ ဟောတိ; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ တေ စဿ နိဒ္ဓန္တာ ဟောန္တိ; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ။ ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ နိဒ္ဓမနီယာ ဓမ္မာ’’တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ပဌမအသေခသုတ္တံ

၁၁၁. အထ ခေါ အညတရော ဘိက္ခု ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သော ဘိက္ခု ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘‘အသေခော အသေခော’တိ, ဘန္တေ, ဝုစ္စတိ။ ကိတ္တာဝတာ ဘန္တေ, ဘိက္ခု အသေခော ဟောတီ’’တိ? ‘‘ဣဓ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု အသေခာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝါစာယ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာကမ္မန္တေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာအာဇီဝေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဝါယာမေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာသတိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာသမာဓိနာ သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခေန သမ္မာဉာဏေန သမန္နာဂတော ဟောတိ, အသေခာယ သမ္မာဝိမုတ္တိယာ သမန္နာဂတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခု, ဘိက္ခု အသေခော ဟောတီ’’တိ။ ဧကာဒသမံ။

၁၂. ဒုတိယအသေခသုတ္တံ

၁၁၂. ‘‘ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, အသေခိယာ ဓမ္မာ။ ကတမေ ဒသ? အသေခာ သမ္မာဒိဋ္ဌိ, အသေခော သမ္မာသင်္ကပ္ပော, အသေခာ သမ္မာဝါစာ, အသေခော သမ္မာကမ္မန္တော, အသေခော သမ္မာအာဇီဝေါ, အသေခော သမ္မာဝါယာမော, အသေခာ သမ္မာသတိ, အသေခော သမ္မာသမာဓိ, အသေခံ သမ္မာဉာဏံ, အသေခာ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ အသေခိယာ ဓမ္မာ’’တိ။ ဒွါဒသမံ။

သမဏသညာဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

သညာ ဗောဇ္ဈင်္ဂါ မိစ္ဆတ္တံ၊ ဗီဇံ ဝိဇ္ဇာယ နိဇ္ဇရံ၊

ဓောဝနံ တိကိစ္ဆာ ဝမနံ နိဒ္ဓမနံ ဒေ◌ဝ အသေဓာတိ။

(၁၂) ၂. ပစ္စောရောဟဏိဝဂ္ဂော

၁. ပဌမအဓမ္မသုတ္တံ

၁၁၃. [အ. နိ. ၁၀.၁၇၁] ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော အနတ္ထော စ; ဓမ္မော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အနတ္ထဉ္စ, ဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော စ အနတ္ထော စ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, မိစ္ဆာဝါစာ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, မိစ္ဆာဝါယာမော, မိစ္ဆာသတိ, မိစ္ဆာသမာဓိ, မိစ္ဆာဉာဏံ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော စ အနတ္ထော စ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော စ အတ္ထော စ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော စ အတ္ထော စ။

‘‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော အနတ္ထော စ; ဓမ္မော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အနတ္ထဉ္စ, ဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ’’န္တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယအဓမ္မသုတ္တံ

၁၁၄. ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော, ကတမော စ ဓမ္မော, ကတမော စ အနတ္ထော, ကတမော စ အတ္ထော?

‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာသင်္ကပ္ပပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာဝါစာ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဝါစာ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဝါစာပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဝါစာပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာကမ္မန္တော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာကမ္မန္တော ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာကမ္မန္တပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာကမ္မန္တပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာအာဇီဝေါ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာအာဇီဝပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာအာဇီဝပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္

တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာတယာမော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာတယာမော ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာတယာမပစ္စယာ အနေကေ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာတယာမပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဟ ရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာသတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာသတိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာသတိပစ္စယာ အနေကေ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာသတိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဟရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာသမာဓိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာသမာဓိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာသမာဓိပစ္စယာ အနေကေ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာသမာဓိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဟရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာဉာဏံ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဉာဏံ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဉာဏပစ္စယာ အနေကေ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဉာဏပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဟရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဝိမုတ္တိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ဟပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာဟရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ’’န္တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တတိယအဓမ္မသုတ္တံ

၁၁၅. ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ။ ဣဒမ ဝေစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။

အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘‘ဣဒံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။ ကော နု ခော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ’’တိ?

အထ ခော တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘အယံ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ အာနန္ဒော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ [ပုစ္ဆေယျာမ (သီ. သျာ. ပီ.) မ. နိ. ၁.၂၀၂ ပဿိတဗ္ဗံ]။ ယထာ နော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ’’တိ။

အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတဒဝေါစုံ –

"ယံ ခေါ နော, အာဝုသော အာနန္ဒ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'အဓမ္မော စ။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ။

"တေသံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – 'ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – အဓမ္မော စ။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ'တိ?

"တေသံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခေါ အာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ အာနန္ဒော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ'တိ။ ဝိဘဇတု အာယသ္မာ အာနန္ဒော"တိ။

"သေယျထာပိ , အာဝုသော, ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ သာရပရိယေသနံ စရမာနော မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓံ သာခါပလာသေ သာရံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ မညေယျ; ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ အာယသ္မန္တာနံ သတ္ထရိ သမ္မုခီဘူတေ တံ ဘဂဝန္တံ အတိသိတွာ အမှေ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညထ။ သော ဟာဝုသော, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတိ, စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒါတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ တုမှေ ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ။ ယထာ ဝေါ ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ"တိ။

"အဒ္ဓာဝုသော အာနန္ဒ, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတိ စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒါတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ မယံ ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ, ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာမ။ အပိ စာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ အာနန္ဒော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ဝိဘဇတာယသ္မာ အာနန္ဒော အဂရုံ ကရိတွာ"တိ။

"တေနဟာဝုသော, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ"တိ။ "ဧဝမာဝုသော"တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဧတဒဝေါစ –

"ယံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ။

ကတမော စာဝုသော, အဓမ္မော, ကတမော စ ဓမ္မော, ကတမော စ အနတ္ထော, ကတမော စ အတ္ထော?

"မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော

ထော။

“မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာဝါစာ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဝါစာ ဓမ္မော ။ မိစ္ဆာကမ္မန္တော, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာကမ္မန္တော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာအာဇီဝေါ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာဝါယာမော, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဝါယာမော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာသတိ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာသတိ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာသမာဓိ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာသမာဓိ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာဉာဏံ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဉာဏံ ဓမ္မော။။

မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဝိမုတ္တိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

“အယံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ, ဣမဿ သ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ အာကင်္ခမာနာ စ ပန တုမှေ, အာဝုသော, ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ။ ယထာ ဝေါ ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ [ဗျာကရေယျ (သျာ.)] တထာ နံ ဓာရေယျာထာ”တိ။

“ဧဝမာဝုသော”တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော အာနန္ဒဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစုံ –

“ယံ ခော နော ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ။ တထာ ပဋိဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။

“တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘ဣဒံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။ ကော နု ခော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ’တိ?

“တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ အာနန္ဒော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ အာနန္ဒော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော အာယသ္မာ အာနန္ဒော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ’တိ။

“အထ ခော မယံ, ဘန္တေ, ယေနာယသ္မာ အာနန္ဒော တေနုပသင်္ကမိမှာ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ ဧတမတ္ထံ အပုစ္ဆိမှာ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အာယသ္မတာ အာနန္ဒေန ဣမေဟိ အာကာရေဟိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဣမေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ အတ္ထော သုဝိဘတ္တော”တိ [ဝိဘတ္တောတိ (?) ဧဝမေဝ ဟိ အညေသု ဣဒိသသုတ္တေသု ဒိဿတိ]။

“သာဓု သာဓု, ဘိက္ခဝေ! ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော။ မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော။ မံ စေပိ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ စေတံ ဧဝမေဝံ [အဟမ္ပိ တံ ဧဝမေဝံ (မ. နိ.

၁.၂၀၅)] ဗ္ယာကရေယ္ယံ ယထာ တံ အာနန္ဒေန ဗ္ယာကတံ။ ဧသော စေဝ တဿ [ဧသော စေဝေတဿ (မ. နိ. ၁.၂၀၅)] အတ္ထော ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေယ္ယာထာ’’တိ။ တတိယံ။

၄. အဇိတသုတ္တံ

၁၁၆. အထ ခေါ အဇိတော ပရိဗ္ဗာဇကော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ အဇိတော ပရိဗ္ဗာဇကော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

‘‘အမှာကံ , ဘော ဂေါတမ, ပဏ္ဍိတော နာမ သဗ္ရဟ္မစာရီ။ တေန ပဉ္စမတ္တာနိ စိတ္တဋ္ဌာနသတာနိ စိန္တိတာနိ, ယေဟိ အညတိတ္ထိယာ ဥပာရဒ္ဓာဝ ဇာနန္တိ [ဥပာရဒ္ဓာ ပဇာနန္တိ (သီ.)] ဥပာရဒ္ဓသ္မာ’’တိ [ဥပာရဒ္ဓမှာတိ (သီ. ပီ.)]။

အထ ခေါ ဘဂဝါ ဘိက္ခူ အာမန္တေသိ – ‘‘ဓာရေထ နော တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ပဏ္ဍိတဝတ္ထူနီ’’တိ? ‘‘ဧတဿ, ဘဂဝါ, ကာလော ဧတဿ, သုဂတ, ကာလော ယံ ဘဂဝါ ဘာသေယ္ယ, ဘဂဝတော သုတွာ ဘိက္ခူ ဓာရေဿန္တီ’’တိ။

‘‘တေန ဟိ, ဘိက္ခဝေ, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဓမ္မိကေန ဝါဒေန အဓမ္မိကံ ဝါဒံ အဘိနိဂ္ဂဏှာတိ အဘိနိပ္ပီဠေတိ, တေန စ အဓမ္မိကံ ပရိသံ ရဉ္ဇေတိ။ တေန သာ အဓမ္မိကာ ပရိသာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာ ဟောတိ – ‘ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော, ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော’တိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဓမ္မိကေန ဝါဒေန ဓမ္မိကံ ဝါဒံ အဘိနိဂ္ဂဏှာတိ အဘိနိပ္ပီဠေတိ, တေန စ အဓမ္မိကံ ပရိသံ ရဉ္ဇေတိ။ တေန သာ အဓမ္မိကာ ပရိသာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာ ဟောတိ – ‘ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော, ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော’တိ။

‘‘ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဓမ္မိကေန ဝါဒေန ဓမ္မိကဉ္စ ဝါဒံ အဓမ္မိကဉ္စ ဝါဒံ အဘိနိဂ္ဂဏှာတိ အဘိနိပ္ပီဠေတိ, တေန စ အဓမ္မိကံ ပရိသံ ရဉ္ဇေတိ။ တေန သာ အဓမ္မိကာ ပရိသာ ဥစ္စာသဒ္ဒမဟာသဒ္ဒာ ဟောတိ – ‘ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော, ပဏ္ဍိတော ဝတ, ဘော’တိ။

‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော, ကတမော စ ဓမ္မော, ကတမော စ အနတ္ထော, ကတမော စ အတ္ထော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပာပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပာရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာဝါစာ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဝါစာ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာကမ္မန္တော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာကမ္မန္တော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာအာဇီဝေါ ဓမ္မော ။ မိစ္ဆာဝါယာမော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဝါယာမော ဓမ္မော။ မိစ္ဆာသတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာသတိ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာသမာဓိ, ဘိက္ခဝေ အဓမ္မော; သမ္မာသမာဓိ ဓမ္မော။ မိစ္ဆာဉာဏံ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဉာဏံ ဓမ္မော ။

“မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဝိမုတ္တိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဝိမုတ္တိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

“‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ , အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ”န္တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. သင်္ဂါရဝသုတ္တံ

၁၁၇. [အ. နိ. ၁၀.၁၆၉] အထ ခေါ သင်္ဂါရဝေါ ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သင်္ဂါရဝေါ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဩရိမံ တီရံ, ကိံ ပါရိမံ တီရ”န္တိ? “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာဝါစာ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဝါစာ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာကမ္မန္တော ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာကမ္မန္တော ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာအာဇီဝေါ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာဝါယာမော ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဝါယာမော ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာသတိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာသတိ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာသမာဓိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာသမာဓိ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာဉာဏံ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဉာဏံ ပါရိမံ တီရံ; မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ ပါရိမံ တီရန္တိ။ ဣဒံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဩရိမံ တီရံ, ဣဒံ ပါရိမံ တီရန္တိ။

“အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု၊ ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ၊ တီရမေဝါနုဓာဝတိ။

“ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ၊ ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

“ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောကမာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

“တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ၊ ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

“ယေသံ သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသု၊ သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတံ။
အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပါဒါယ ယေ ရတာ။
ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော [ဇုတီမန္တော (သီ.)] ၊ တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗုတာ”တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဩရိမတီရသုတ္တံ

၁၁၈. “ဩရိမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တီရံ ဒေသေဿာမိ ပါရိမဉ္စ တီရံ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘန္တေ”တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဩရိမံ တီရံ, ကတမဉ္စ ပါရိမံ တီရံ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဩရိမံ တီရံ , သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါရိမံ တီရံ။ပေ.။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ ပါရိမံ တီရံ။ ဣဒံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဩရိမံ တီရံ, ဣဒံ ပါရိမံ တီရန္တိ။

“အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု၊ ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ၊ တီရမေဝါနုဓာဝတိ။

‘‘ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ၊ ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပာရမေဿန္တိ၊ မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

‘‘ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောက မာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

‘‘တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ၊ ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

‘‘ယေသံ သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသု၊ သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတံ။
အာဒာနပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပာဒါယ ယေ ရတာ။
ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော၊ တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗုတာ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမပစ္စောရောဟဏီသုတ္တံ

၁၁၉. တေန ခေါ ပန သမယေန ဇာဏုဿောဏိ [ဇာနုဿောနိ (က. သီ.), ဇာနုဿောဏိ (က. သီ.), ဇာဏုသောဏိ (က.)] ဗြာဟ္မဏော တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတော [သီသံနှာတော (သီ. ပီ.), သီသန္ဟာတော (သျာ.)] နဝံ ခေါမ ယုဂံ နိဝတ္ထော အလ္လကုသမုဋ္ဌိံ အာဒာယ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ ဧကမန္တံ ဌိတော ဟောတိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ ဇာဏုဿောဏိံ ဗြာဟ္မဏံ တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတံ နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထံ အလ္လ ကုသမုဋ္ဌိံ အာဒာယ ဧကမန္တံ ဌိတံ။ ဒိသွာန ဇာဏုဿောဏိံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – ‘‘ကိံ နု တွံ, ဗြာဟ္မဏ, တဒ ဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတော နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထော အလ္လကုသမုဋ္ဌိံ အာဒာယ ဧကမန္တံ ဌိတော ? ကိံ နွဇ္ဇ [ကိံ နု အဇ္ဇ (သျာ.), ကိံ နု ခေါ အဇ္ဇ (ပီ.), ကိံ နု ခွဇ္ဇ (က.)] ဗြာဟ္မဏကုလဿာ’’တိ [ဗြာဟ္မဏ ဗြဟ္မကုလဿ သာတိ (က.)]? ‘‘ပစ္စောရောဟဏီ, ဘော ဂောတမ, အဇ္ဇ ဗြာဟ္မဏကုလဿာ’’တိ [ဗြဟ္မကုလဿာတိ (က.)] ။

‘‘ယထာ ကထံ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ’’တိ? ‘‘ဣဓ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာ တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတာ နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထာ အလ္လေန ဂေါမယေန ပထဝိံ ဩပုဉ္ဆိတွာ ဟရိတေဟိ ကု သေဟိ ပတ္ထရိတွာ [ပဝိတ္ထာရေတွာ (က.)] အန္တရာ စ ဝေလံ အန္တရာ စ အဂျာဂါရံ သေယျံ ကပ္ပေန္တိ။ တေ တံ ရတ္တိံ တိက္ခတ္တုံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပဉ္ဇလိကာ အဂ္ဂိံ နမဿန္တိ – ‘ပစ္စောရောဟာမ ဘဝန္တံ, ပစ္စောရောဟာမ ဘဝ န္တ’န္တိ။ ဗဟုကေန စ သပ္ပိတေလနဝနီတေန အဂ္ဂိံ သန္တပ္ပေန္တိ။ တဿာ စ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပဏီတေန ခါဒ နီယေန ဘောဇနီယေန ဗြာဟ္မဏေ သန္တပ္ပေန္တိ။ ဧဝံ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ’’တိ။

‘‘အညထာ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတိ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စော ရောဟဏီ ဟောတီ’’တိ။ ‘‘ယထာ ကထံ ပန, ဘော ဂောတမ, အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတိ? သာဓု မေ ဘဝံ ဂောတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ’’တိ။

‘‘တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘော’’တိ ခေါ ဇာဏုဿ သောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ဣဓ , ဗြာဟ္မဏ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’ တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခါယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စောရောဟတိ။

။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင် ခါယ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘ မိစ္ဆာတစာယ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာတစံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာတစာယ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာကမ္မန္တံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာကမ္မန္တာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာအာဇီဝဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာအာဇီဝံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာအာဇီဝါ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာတယာမဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာတယာမံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာတယာမာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာသတိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာသတိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာသတိယာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာသမာဓိဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာသမာဓိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာသမာဓိမှာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘‘မိစ္ဆာဉာဏဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာဉာဏံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဉာဏမှာ ပစ္စောရောဟတိ။

‘မိစ္ဆာဝိမုတ္တိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဝိမုတ္တိယာ ပစ္စောရောဟတိ။ ဧဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ’’တိ။

‘‘အညထာ, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတိ။ ဣမိဿာ စ, ဘော ဂောတမ, အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏိယာ ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ…ပေ… ဥပာသကံ မံ ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဒုတိယပစ္စောရောဟဏီသုတ္တံ

၁၂၀. ‘‘အရိယံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စောရောဟဏိံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ။ ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပစ္စောရောဟဏီ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပစ္စောရောဟတိ။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ မိစ္ဆာတစာယ ခော။ မိစ္ဆာကမ္မန္တဿ ခော။ မိစ္ဆာအာဇီဝဿ ခော။ မိစ္ဆာတယာမဿ ခော။ မိစ္ဆာသတိယာ ခော။ မိစ္ဆာသမာဓိဿ ခော။ မိစ္ဆာဉာဏဿ ခော။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဝိမုတ္တိယာ ပစ္စောရောဟတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပစ္စောရောဟဏီ’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပုဗ္ဗင်္ဂမသုတ္တံ

၁၂၁. ‘‘သူရိယဿ, ဘိက္ခဝေ, ဥဒယတော ဧတံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဧတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ယဒိဒံ – အရုဏုဂ္ဂံ။ ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဧတံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဧတံ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ, ယဒိဒံ – သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကဿ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ပဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပဿ သမ္မာတစာ ပဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တော ပဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တဿ သမ္မာအာဇီဝေါ ပဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝဿ သမ္မာတယာမော ပဟောတိ, သမ္မာတယာမဿ သမ္မာသတိ ပဟောတိ,

သမ္မာသတိဿ သမ္မာသမာဓိ ပဟောတိ , သမ္မာသမာဓိဿ သမ္မာဉာဏံ ပဟောတိ, သမ္မာဉာဏဿ သမ္မာဝိမုတ္တိ ပဟောတီ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. အာသဝက္ခယသုတ္တံ

၁၂၂. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အာသဝါနံ ခယာယ သံဝတ္တန္တိ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ , သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခော , ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အာသဝါနံ ခယာယ သံဝတ္တန္တီ''တိ။ ဒသမံ။

ပစ္စောရောဟဏိဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

တဿုဒ္ဒာနံ –

တယော အဓမ္မာ အဇိတော၊ သင်္ဂါရဝော စ ဩရိမံ။
ဒွေ စေဝ ပစ္စောရောဟဏီ၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ အာသဝက္ခယောတိ။

(၁၃) ၃. ပရိသုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမသုတ္တံ

၁၂၃. ''ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ပရိသုဒ္ဓါ ပရိယောဒါတာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယသုတ္တံ

၁၂၄. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. တတိယသုတ္တံ

၁၂၅. ''ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ မဟပ္ဖလာ မဟာနိသံသာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ , ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ မဟပ္ဖလာ မဟာနိသံသာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ တတိယံ။

၄. စတုတ္ထသုတ္တံ

၁၂၆. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ ဒောသဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ မောဟဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ ဒောသဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ မောဟဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဉ္စမသုတ္တံ

၁၂၇. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒါယ ဝိရာဂါယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဆဋ္ဌသုတ္တံ

၁၂၈. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သတ္တမသုတ္တံ

၁၂၉. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ မဟပ္ဖလာ ဟောန္တိ မဟာနိသံသာ, နာညတြ သုဂတဝိနယာ''တိ။ သတ္တမံ။

၈. အဋ္ဌမသုတ္တံ

၁၃၀. ''ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ ဒောသဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ မောဟဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ, နာညတ္ရ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ရာဂဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ ဒောသဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ မောဟဝိနယပရိယောသာနာ ဟောန္တိ, နာညတ္ရ သုဂတဝိနယာ''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. နဝမသုတ္တံ

၁၃၁. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ, နာညတ္ရ သုဂတဝိနယာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ ဧကန္တနိဗ္ဗိဒာယ ဝိရာဂာယ နိရောဓာယ ဥပသမာယ အဘိညာယ သမ္ဗောဓာယ နိဗ္ဗာနာယ သံဝတ္တန္တိ, နာညတ္ရ သုဂတဝိနယာ''တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒသမသုတ္တံ

၁၃၂. ''ဒသယိမေ , ဘိက္ခဝေ, မိစ္ဆတ္တာ။ ကတမေ ဒသ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, မိစ္ဆာဝါစာ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, မိစ္ဆာဝါယာမော, မိစ္ဆာသတိ, မိစ္ဆာသမာဓိ, မိစ္ဆာဉာဏံ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသ မိစ္ဆတ္တာ''တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ဧကာဒသမသုတ္တံ

၁၃၃. ''ဒသယိမေ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မတ္တာ။ ကတမေ ဒသ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣမေ ခော , ဘိက္ခဝေ, ဒသ သမ္မတ္တာ''တိ။ ဧကာဒသမံ။

ပရိသုဒ္ဓဝဂ္ဂေါ တတိယော။

(၁၄) ၄. သာဓုဝဂ္ဂေါ

၁. သာဓုသုတ္တံ

၁၃၄. [အ. နိ. ၁၀.၁၇၈] "သာဓုဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသာဓုဉ္စ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ"တိ။ "ဧဝံ, ဘန္တေ"တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

"ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသာဓု? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော, မိစ္ဆာဝါစာ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ, မိစ္ဆာဝါယာမော, မိစ္ဆာသတိ, မိစ္ဆာသမာဓိ, မိစ္ဆာဉာဏံ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသာဓု။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သာဓု? သမ္မာဒိဋ္ဌိ , သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာဓူ"တိ။ ပဌမံ။

၂. အရိယဓမ္မသုတ္တံ

၁၃၅. "အရိယဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနရိယဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော ဓမ္မော"တိ။ ဒုတိယံ။

၃. အကုသလသုတ္တံ

၁၃၆. "အကုသလဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ ကုသလဉ္စ။ တံ သုဏာထ ။ပေ။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလံ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ , အကုသလံ။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလံ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလ"န္တိ။ တတိယံ။

၄. အတ္ထသုတ္တံ

၁၃၇. "အတ္ထဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနတ္ထဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္ထော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္ထော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထော"တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဓမ္မသုတ္တံ

၁၃၈. "ဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော"တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. သာသဝသုတ္တံ

၁၃၉. "သာသဝဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အနာသဝဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သာသဝော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာသဝော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနာသဝော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနာသဝော ဓမ္မော"တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. သာဝဇ္ဇသုတ္တံ

၁၄၀. ‘‘သာဝဇ္ဇဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အနဝဇ္ဇဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သာဝဇ္ဇော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာဝဇ္ဇော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇော ဓမ္မော’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. တပနီယသုတ္တံ

၁၄၁. ‘‘တပနီယဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အတပနီယဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, တပနီယော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, တပနီယော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အတပနီယော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အတပနီယော ဓမ္မော’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာစယဂါမိသုတ္တံ

၁၄၂. ‘‘အာစယဂါမိဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အပစယဂါမိဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ , အာစယဂါမီ ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာစယဂါမီ ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ , အပစယဂါမီ ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အပစယဂါမီ ဓမ္မော’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုက္ခုဒြယသုတ္တံ

၁၄၃. ‘‘ဒုက္ခုဒြယဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ သုခုဒြယဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခုဒြယော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခုဒြယော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုခုဒြယော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုခုဒြယော ဓမ္မော’’တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ဒုက္ခဝိပါကသုတ္တံ

၁၄၄. ‘‘ဒုက္ခဝိပါကဉ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ သုခဝိပါကဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဝိပါကော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဝိပါကော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုခဝိပါကော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုခဝိပါကော ဓမ္မော’’တိ။ ဧကာဒသမံ။

သာဓုဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၁၅) ၅. အရိယဝဂ္ဂေါ

၁. အရိယမဂ္ဂသုတ္တံ

၁၄၅. ‘‘အရိယမဂ္ဂဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အနရိယမဂ္ဂဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော မဂ္ဂေါ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော မဂ္ဂေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော မဂ္ဂေါ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော မဂ္ဂေါ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ကဏှမဂ္ဂသုတ္တံ

၁၄၆. ‘‘ကဏှမဂ္ဂဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ သုက္ကမဂ္ဂဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကဏှမဂ္ဂေါ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏှမဂ္ဂေါ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကမဂ္ဂေါ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကမဂ္ဂေါ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သဒ္ဓမ္မသုတ္တံ

၁၄၇. ‘‘သဒ္ဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အသဒ္ဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မော’’တိ။ တတိယံ။

၄. သပ္ပုရိသဓမ္မသုတ္တံ

၁၄၈. ‘‘သပ္ပုရိသဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသပ္ပုရိသဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၄၉. ‘‘ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အာသေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၀. ‘‘အာသေဝိတဗ္ဗဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န အာသေဝိတဗ္ဗဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဘာဝေတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၁. ‘‘ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော။

ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော''တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဗဟုလီကာတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၂. ''ဗဟုလီကာတဗ္ဗဉ္စ ... တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဗဟုလီကာတဗ္ဗဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အနုဿရိတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၃. ''အနုဿရိတဗ္ဗဉ္စ ... တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န အနုဿရိတဗ္ဗဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော''တိ။ နဝမံ။

၁၀. သစ္ဆိကာတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၄. ''သစ္ဆိကာတဗ္ဗဉ္စ ... တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န သစ္ဆိကာတဗ္ဗဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? သမ္မာဒိဋ္ဌိ။ပေ.။ သမ္မာဝိမုတ္တိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော''တိ။ ဒသမံ။

အရိယဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

တတိယပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

၄. စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ

(၁၆) ၁. ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ

၁. သေဝိတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၅၅. ‘‘ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော ဟောတိ, မိစ္ဆာဝါစော ဟောတိ, မိစ္ဆာကမ္မန္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာအာဇီဝေါ ဟောတိ, မိစ္ဆာဝါယာမော ဟောတိ, မိစ္ဆာသတိ ဟောတိ, မိစ္ဆာသမာဓိ ဟောတိ, မိစ္ဆာဉာဏီ ဟောတိ, မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဟောတိ, သမ္မာဝါစော ဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တော ဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝေါ ဟောတိ, သမ္မာဝါယာမော ဟောတိ, သမ္မာသတိ ဟောတိ, သမ္မာသမာဓိ ဟောတိ, သမ္မာဉာဏီ ဟောတိ, သမ္မာဝိမုတ္တိ ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော’’တိ။

၂-၁၂. ဘဇိတဗ္ဗာဒိသုတ္တာနိ

၁၅၆-၁၆၆. ‘‘ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န ဘဇိတဗ္ဗော။ပေ.။ ဘဇိတဗ္ဗော။ပေ.။ န ပယိရုပာသိတဗ္ဗော။ ပယိရုပာသိတဗ္ဗော။ပေ.။ န ပုဇ္ဇော ဟောတိ။ ပုဇ္ဇော ဟောတိ။ပေ.။ န ပါသံသော ဟောတိ။ ပါသံသော ဟောတိ။ပေ.။ အဂါရဝေါ ဟောတိ။ သဂါရဝေါ ဟောတိ။ပေ.။ အပ္ပတိဿော ဟောတိ။ သပ္ပတိဿော ဟောတိ။ ပေ.။ န အာရာဓကော ဟောတိ ။ အာရာဓကော ဟောတိ။ပေ.။ န ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဝိသုဇ္ဈတိ။ပေ.။ မာနံ နာဓိဘောတိ။ မာနံ အဓိဘောတိ။ပေ. ။ ပညာယ န ဝဍ္ဎတိ။ ပညာယ ဝဍ္ဎတိ။ပေ.။။

‘‘ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဟောတိ, သမ္မာဝါစော ဟောတိ, သမ္မာကမ္မန္တော ဟောတိ, သမ္မာအာဇီဝေါ ဟောတိ, သမ္မာဝါယာမော ဟောတိ , သမ္မာသတိ ဟောတိ, သမ္မာသမာဓိ ဟောတိ, သမ္မာဉာဏီ ဟောတိ, သမ္မာဝိမုတ္တိ ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတီ’’တိ။

ပုဂ္ဂလဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

(၁၇) ၂. ဇာဏုသ္သောဏိဝဂ္ဂေါ

၁. ဗြာဟ္မဏပစ္စောရောဟဏီသုတ္တံ

၁၆၇. တေန ခေါ ပန သမယေန ဇာဏုသ္သောဏိ ဗြာဟ္မဏော တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတော နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထော အလ္လကုသမုဋ္ဌိံ အာဒါယ ဘဂဝတော အဝိဒူရေ ဧကမန္တံ ဌိတော ဟောတိ။

အဒ္ဒသာ ခေါ ဘဂဝါ ဇာဏုသ္သောဏိံ ဗြာဟ္မဏံ တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတံ နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထံ အလ္လကုသမုဋ္ဌိံ အာဒါယ ဧကမန္တံ ဌိတံ။ ဒိသွာန ဇာဏုသ္သောဏိံ ဗြာဟ္မဏံ ဧတဒဝေါစ – ''ကိံ နု တွံ, ဗြာဟ္မဏ, တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတော နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထော အလ္လကုသမုဋ္ဌိံ အာဒါယ ဧကမန္တံ ဌိတော? ကိံ နွဇ္ဇ ဗြာဟ္မဏကုလဿာ''တိ? ''ပစ္စောရောဟဏီ, ဘော ဂေါတမ, အဇ္ဇ ဗြာဟ္မဏကုလဿာ''တိ ။

''ယထာ ကထံ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ''တိ? ''ဣဓ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ တဒဟုပေါသထေ သီသံန္ဟာတာ နဝံ ခေါမယုဂံ နိဝတ္ထာ အလ္လေန ဂေါမယေန ပထဝိံ ဩပုဉ္ဇိတွာ ဟရိတေဟိ ကုသေဟိ ပတ္ထရိတွာ အန္တရာ စ ဝေလံ အန္တရာ စ အဂျာဂါရံ သေယျံ ကပ္ပေန္တိ။ တေ တံ ရတ္တိံ တိက္ခတ္တုံ ပစ္စုဋ္ဌာယ ပဉ္ဇလိကာ အဂ္ဂိံ နမဿန္တိ – 'ပစ္စောရောဟာမ ဘဝန္တံ, ပစ္စောရောဟာမ ဘဝန္တ'န္တိ။ ဗဟုကေန စ သပ္ပိတေလနဝနီတေန အဂ္ဂိံ သန္တပ္ပေန္တိ။ တဿာ စ ရတ္တိယာ အစ္စယေန ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ဗြာဟ္မဏေ သန္တပ္ပေန္တိ။ ဧဝံ, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ''တိ။

''အညထာ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတိ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန, ဘော ဂေါတမ, အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတိ? သာဓု မေ ဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ ပစ္စောရောဟဏီ ဟောတီ''တိ။

''တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘော''တိ ခေါ ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – 'ပါဏာတိပါတဿ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာ' တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ပါဏာတိပါတံ ပဇဟတိ; ပါဏာတိပါတာ ပစ္စောရောဟတိ။

။အဒိန္နာဒါနဿ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ အဒိန္နာဒါနံ ပဇဟတိ; အဒိန္နာဒါနာ ပစ္စောရောဟတိ။

။ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဿ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဇဟတိ; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပစ္စောရောဟတိ။

။မုသာဝါဒဿ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မုသာဝါဒံ ပဇဟတိ; မုသာဝါဒါ ပစ္စောရောဟတိ။

။ပိသုဏာယ ဝါစာယ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဇဟတိ; ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပစ္စောရောဟတိ။

။ဖရုသာယ ဝါစာယ ခေါ ပါပကော ဝိပါကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဉ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ဖရုသံ ဝါစံ ပဇဟတိ; ဖရုသာယ ဝါစာယ ပစ္စောရောဟတိ။

။သမ္ဖပ္ပလာပသ္သ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာ ယ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဇဟတိ; သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။အဘိဇ္ဈာယ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ အ ဘိဇ္ဈံ ပဇဟတိ; အဘိဇ္ဈာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ဗျာပာဒသ္သ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာတိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ဗျ ာပာဒံ ပဇဟတိ; ဗျာပာဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိံ ပဇဟတိ; မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အရိယဿ ဝိနယေ ပဋိဝိရတော ဟောတီ’’တိ။

‘‘အညထာ ခော, ဘော ဂောတမ, ဗြာဟ္မဏာနံ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ ပဋိ ဝိရတော ဟောတိ။ ဣမိဿာ, ဘော ဂောတမ, အရိယဿ ဝိနယေ ပဋိဝိရတိယာ ဗြာဟ္မဏာနံ ပဋိ ဝိရတိ ကလံ နာဂ္ဃတိ သောဠသိံ။ အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂောတမ။ပေ။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂောတမော ဓာရေတု အဇ္ဇ တဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ’’န္တိ။ ပဌမံ။

၂. အရိယပဋိဝိရတိသုတ္တံ

၁၆၈. ‘‘အရိယံ ဝေ, ဘိက္ခဝေ, ပဋိဝိရတိံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိ ဿာမီ’’တိ။ ‘‘ဧဝံ, ဘန္တေ’’တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပဋိဝိရတိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘ပါဏာတိပါတဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ ပါဏာတိပါတံ ပဇဟတိ; ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘အဒိန္နာဒါနဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော – ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာ ယ အဒိန္နာဒါနံ ပဇဟတိ; အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘မုသာဝါဒဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘ပိသုဏာယ ဝါစာယ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘ဖရုသာယ ဝါစာယ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘သမ္ဖပ္ပလာပဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘အဘိဇ္ဈာယ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ အဘိဇ္ဈာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

။ ‘ဗျာပာဒဿ ခော ဟပကော ဝိဟကော။ပေ။ ဗျာပာဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။

‘‘ကတမာ စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပဋိဝိရတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဣတိ ပဋိသဉ္စိက္ခတိ – ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ခော ဟပကော ဝိဟကော ဒိဋ္ဌေ စေဝ ဓမ္မေ အဘိသမ္ပရာယဥ္စာ’တိ။ သော ဣတိ ပဋိသင်္ခာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ပ ဇဟတိ; မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယာ ပဋိဝိရတီ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သင်္ဂါရဝသုတ္တံ

၁၆၉. [အ. နိ. ၁၀.၁၁၇] အထ ခေါ သင်္ဂါရဝေါ ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခေါ သင်္ဂါရဝေါ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

''ကိံ နု ခေါ, ဘော ဂေါတမ, ဩရိမံ တီရံ, ကိံ ပါရိမံ တီရ''န္တိ? ''ပါဏာတိပါတော ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဩရိမံ တီရံ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ အဒိန္နာဒါနံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဩရိမံ တီရံ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော ဩရိမံ တီရံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ မုသာဝါဒေါ ဩရိမံ တီရံ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ပိသုဏာ ဝါစာ ဩရိမံ တီရံ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ဖရုသာ ဝါစာ ဩရိမံ တီရံ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ ဩရိမံ တီရံ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ အဘိဇ္ဈာ ဩရိမံ တီရံ, အနဘိဇ္ဈာ ပါရိမံ တီရံ။ ဗျာပါဒေါ ဩရိမံ တီရံ, အဗျာပါဒေါ ပါရိမံ တီရံ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါရိမံ တီရံ။ ဣဒံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဩရိမံ တီရံ, ဣဒံ ပါရိမံ တီရန္တိ။

''အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု, ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ, တီရမေဝါနုဓာဝတိ။

''ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ, ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ, မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

''ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ, သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောကမာဂမ္မ, ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

''တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ, ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ, စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

''ယေသံ သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသု, သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတံ။
အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ, အနုပါဒါယ ယေ ရတာ။
ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော, တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗုတာ''တိ။ တတိယံ။

၄. ဩရိမသုတ္တံ

၁၇၀. ''ဩရိမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တီရံ ဒေသေဿာမိ ပါရိမဉ္စ တီရံ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ဩရိမံ တီရံ, ကတမဉ္စ ပါရိမံ တီရံ? ပါဏာတိပါတော, ဘိက္ခဝေ, ဩရိမံ တီရံ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ အဒိန္နာဒါနံ ဩရိမံ တီရံ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော ဩရိမံ တီရံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ မုသာဝါဒေါ ဩရိမံ တီရံ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ပိသုဏာ ဝါစာ ဩရိမံ တီရံ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ ဖရုသာ ဝါစာ ဩရိမံ တီရံ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ သမ္ဖပ္ပလာပေါ ဩရိမံ တီရံ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ပါရိမံ တီရံ။ အဘိဇ္ဈာ ဩရိမံ တီရံ, အနဘိဇ္ဈာ ပါရိမံ တီရံ။ ဗျာပါဒေါ ဩရိမံ တီရံ, အဗျာပါဒေါ ပါရိမံ တီရံ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဩရိမံ တီရံ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပါရိမံ တီရံ။ ဣဒံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဩရိမံ တီရံ, ဣဒံ ပါရိမံ တီရန္တိ။

''အပ္ပကာ တေ မနုဿေသု, ယေ ဇနာ ပါရဂါမိနော။
အထာယံ ဣတရာ ပဇာ, တီရမေဝါနုဓာဝတိ။

''ယေ စ ခေါ သမ္မဒက္ခာတေ, ဓမ္မေ ဓမ္မာနုဝတ္တိနော။
တေ ဇနာ ပါရမေဿန္တိ, မစ္စုဓေယျံ သုဒုတ္တရံ။

‘‘ကဏှံ ဓမ္မံ ဝိပ္ပဟာယ၊ သုက္ကံ ဘာဝေထ ပဏ္ဍိတော။
ဩကာ အနောကမာဂမ္မ၊ ဝိဝေကေ ယတ္ထ ဒူရမံ။

‘‘တတြာဘိရတိမိစ္ဆေယျ၊ ဟိတွာ ကာမေ အကိဉ္စနော။
ပရိယောဒပေယျ အတ္တာနံ၊ စိတ္တက္လေသေဟိ ပဏ္ဍိတော။

‘‘ယေသံ သမ္ဗောဓိယင်္ဂေသု၊ သမ္မာ စိတ္တံ သုဘာဝိတံ။
အာဒါနပဋိနိဿဂ္ဂေ၊ အနုပါဒါယ ယေ ရတာ။
ခီဏာသဝါ ဇုတိမန္တော၊ တေ လောကေ ပရိနိဗ္ဗုတာ’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ပဌမအဓမ္မသုတ္တံ

၁၇၁. [အ. နိ. ၁၀.၁၁၃] ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော အနတ္ထော စ; ဓမ္မော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အနတ္ထဉ္စ, ဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော စ အနတ္ထော စ? ပါဏာတိပါတော, အဒိန္နာဒါနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, မုသာဝါဒေါ, ပိသုဏာ ဝါစာ, ဖရုသာ ဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပေါ, အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒေါ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော စ အနတ္ထော စ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော စ အတ္ထော စ? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ, အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒေါ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော စ အတ္ထော စ။

‘‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော အနတ္ထော စ; ဓမ္မော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အနတ္ထဉ္စ, ဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ’’န္တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. ဒုတိယအဓမ္မသုတ္တံ

၁၇၂. ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’’န္တိ။ ဣဒမဝေါစ ဘဂဝါ။ ဣဒံ ဝတွာန သုဂတော ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပါဝိသိ။

အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘‘ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ’’တိ?

အထ ခေါ တေသံ ဘိက္ခူနံ ဧတဒဟောသိ – ‘‘အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော, သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ’’တိ။

အထ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိံသု; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိံသု။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတဒဝေါစုံ –

''ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ။

''တေသံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – 'ဣဒံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ။ ကော နု ခေါ ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ'တိ?

''တေသံ နော, အာဝုသော, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – 'အယံ ခေါ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော, သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ'တိ။ ဝိဘဇတု အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော''တိ။

''သေယျထာပိ, အာဝုသော, ပုရိသော သာရတ္ထိကော သာရဂဝေသီ သာရပရိယေသနံ စရမာနော မဟတော ရုက္ခဿ တိဋ္ဌတော သာရဝတော အတိက္ကမ္မေဝ မူလံ အတိက္ကမ္မ ခန္ဓံ သာခါပလာသေ သာရံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ မညေယျ။ ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ အာယသ္မန္တာနံ သတ္ထရိ သမ္မုခီဘူတေ တံ ဘဂဝန္တံ အတိသိတွာ အမှေ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆိတဗ္ဗံ မညထ [မညေထ (သီ.), မညေယျာထ (က.)] ။ သော ဟာဝုသော, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတိ စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ တုမှေ ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ။ ယထာ ဝေါ ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာထာ''တိ။

''အဒ္ဓာ, အာဝုသော ကစ္စာန, ဘဂဝါ ဇာနံ ဇာနာတိ ပဿံ ပဿတိ စက္ခုဘူတော ဉာဏဘူတော ဓမ္မဘူတော ဗြဟ္မဘူတော ဝတ္တာ ပဝတ္တာ အတ္ထဿ နိန္နေတာ အမတဿ ဒာတာ ဓမ္မဿာမီ တထာဂတော။ သော စေဝ ပနေတဿ ကာလော အဟောသိ ယံ မယံ ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရေယျ တထာ နံ ဓာရေယျာမ။ အပိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော, သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗြဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ဝိဘဇတာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော အဂရုံ ကရိတွာ''တိ။

''တေန ဟာဝုသော, သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, အာဝုသော''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ပစ္စဿောသုံ။ အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဧတဒဝေါစ –

''ယံ ခေါ နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – 'အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ။

''ကတမော, စာဝုသော, အဓမ္မော; ကတမော စ ဓမ္မော? ကတမော စ အနတ္ထော, ကတမော စ အတ္ထော? ''ပါဏာတိပါတော, အာဝုသော, အဓမ္မော; ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ အနေကေ ပါ

ပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; ဟဏ္ဏာတိပာတာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘အဒိန္နာဒာနံ, အာဝုသော, အဓမ္မော; အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ အဒိန္နာဒာနပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ , အယံ အနတ္ထော; အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, အာဝုသော, အဓမ္မော; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မုသာဝါဒော, အာဝုသော, အဓမ္မော; မုသာဝါဒာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ မုသာဝါဒပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; မုသာဝါဒာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘ပိသုဏာ ဝါစာ, အာဝုသော, အဓမ္မော; ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ ပိသုဏာဝါစာပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘ဖရုသာ ဝါစာ, အာဝုသော, အဓမ္မော; ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ ဖရုသာဝါစာပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘သမ္ဖပ္ပလာပော, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ သမ္ဖပ္ပလာပပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘အဘိဇ္ဈာ, အာဝုသော, အဓမ္မော; အနဘိဇ္ဈာ ဓမ္မော; ယေ စ အဘိဇ္ဈာပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; အနဘိဇ္ဈာပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘ဗျာပါဒော, အာဝုသော, အဓမ္မော; အဗျာပါဒော ဓမ္မော; ယေ စ ဗျာပါဒပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; အဗျာပါဒပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, အာဝုသော, အဓမ္မော; သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘‘ယံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။ ဣမဿ ခော အဟံ, အာဝုသော, ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဧဝံ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ အာကင်္ခမာနာ စ ပန တုမှေ, အာဝုသော, ဘဂဝန္တံယေဝ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယ្យာထ။ ယထာ နော ဘဂဝါ ဗျာကရောတိ တထာ နံ ဓာရေယ្យာထာ’’တိ။

‘‘ဧဝမာဝုသော’’တိ ခော တေ ဘိက္ခူ အာယသ္မတော မဟာကစ္စာနဿ ဘာသိတံ အဘိနန္ဒိတွာ အနုမောဒိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိံသု ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိံသု။ ဧကမန္တံ နိသိန္နာ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝောစုံ –

‘‘ယံ ခော နော, ဘန္တေ, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ.။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။

‘‘တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ အစိရပက္ကန္တဿ ဘဂဝတော ဧတဒဟောသိ – ‘ဣဒံ ခော နော, အာဝုသော, ဘဂဝါ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘဇိတွာ ဥဋ္ဌာယာသနာ ဝိဟာရံ ပဝိဋ္ဌော – ‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ.။ တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ’န္တိ။ ကော နု ခော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇေယျာ’တိ?

‘‘တေသံ နော, ဘန္တေ, အမှာကံ ဧတဒဟောသိ – ‘အယံ ခော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော သတ္ထု စေဝ သံဝဏ္ဏိတော, သမ္ဘာဝိတော စ ဝိညူနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ။ ပဟောတိ စာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဣမဿ ဘဂဝတာ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒေသဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အဝိဘတ္တဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ ဝိဘဇိတုံ။ ယံနူန မယံ ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမေယျာမ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာမ။ ယထာ နော အာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော ဗျာကရိဿတိ တထာ နံ ဓာရေဿာမာ’တိ။

‘‘အထ ခော မယံ, ဘန္တေ, ယေနာယသ္မာ မဟာကစ္စာနော တေနုပသင်္ကမိမှာ; ဥပသင်္ကမိတွာ အာယသ္မန္တံ မဟာကစ္စာနံ ဧတမတ္ထံ အပုစ္ဆိမှာ။ တေသံ နော, ဘန္တေ, အာယသ္မတာ မဟာကစ္စာနေန ဣမေဟိ အက္ခရေဟိ ဣမေဟိ ပဒေဟိ ဣမေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ အတ္ထော သုဝိဘတ္တော’’တိ။

‘‘သာဓု သာဓု, ဘိက္ခဝေ! ပဏ္ဍိတော, ဘိက္ခဝေ, မဟာကစ္စာနော။ မဟာပညော, ဘိက္ခဝေ, မဟာကစ္စာနော။ မံ စေပိ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတမတ္ထံ ပဋိပုစ္ဆေယျာထ, အဟမ္ပိ စေတံ ဧဝမေဝံ ဗျာကရေယျံ ယထာ တံ မဟာကစ္စာနေန ဗျာကတံ။ ဧသော စေဝ တဿ အတ္ထော။ ဧဝဉ္စ နံ ဓာရေယျာထာ’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. တတိယအဓမ္မသုတ္တံ

၁၇၃. ‘‘အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော, ကတမော စ ဓမ္မော; ကတမော စ အနတ္ထော, ကတမော စ အတ္ထော? ပဏာတိပါတော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော; ယေ စ ပါဏာတိပါတပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

‘‘အဒိန္နာဒာနံ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ မုသာဝါဒော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ ပိသုဏာ ဝါစာ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ ဖရုသာ ဝါစာ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ သမ္ဖပ္ပလာပော, ဘိက္ခဝေ , အဓမ္မော; သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ဓမ္မော။ အဘိဇ္ဈာ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; အနဘိဇ္ဈာ ဓမ္မော။ ဗျာပါဒော, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; အဗျာပါဒော ဓမ္မော။။

‘‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော; သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဓမ္မော; ယေ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ အနေကေ ပါပကာ အကုသလာ ဓမ္မာ သမ္ဘဝန္တိ, အယံ အနတ္ထော; သမ္မာဒိဋ္ဌိပစ္စယာ စ အနေကေ ကုသလာ ဓမ္မာ ဘာဝနာပါရိပူရိံ ဂစ္ဆန္တိ, အယံ အတ္ထော။

'''အဓမ္မော စ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဓမ္မော စ; အနတ္ထော စ ဝေဒိတဗ္ဗော အတ္ထော စ။ အဓမ္မဉ္စ ဝိဒိတွာ ဓမ္မဉ္စ, အနတ္ထဉ္စ ဝိဒိတွာ အတ္ထဉ္စ ယထာ ဓမ္မော ယထာ အတ္ထော တထာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗ'န္တိ, ဣတိ ယံ တံ ဝုတ္တံ, ဣဒမေတံ ပဋိစ္စ ဝုတ္တ''န္တိ။ သတ္တမံ။

၈. ကမ္မနိဒါနသုတ္တံ

၁၇၄. ''ပာဏာတိပာတမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''အဒိန္နာဒါနမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''ကာမေသုမိစ္ဆာစာရမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''မုသာဝါဒမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''ပိသုဏဝါစမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''ဖရုသဝါစမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''သမ္ဖပ္ပလာပမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''အဘိဇ္ဈမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''ဗျာပါဒမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။

''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမ္ပာဟံ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓံ ဝဒါမိ – လောဘဟေတုကမ္ပိ, ဒောသဟေတုကမ္ပိ, မောဟဟေတုကမ္ပိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, လောဘော ကမ္မနိဒါနသမ္ဘဝေါ, ဒောသော ကမ္မနိဒါနသမ္ဘဝေါ, မောဟော ကမ္မနိဒါနသမ္ဘဝေါ။ လောဘက္ခယာ ကမ္မနိဒါနသင်္ခယော, ဒောသက္ခယာ ကမ္မနိဒါနသင်္ခယော, မောဟက္ခယာ ကမ္မနိဒါနသင်္ခယော''တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. ပရိက္ကမနသုတ္တံ

၁၇၅. ''သပရိက္ကမနော အယံ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော အပရိက္ကမနော။ ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သပရိက္ကမနော အယံ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော အပရိက္ကမနော? ပာဏာတိပာတိဿ, ဘိက္ခဝေ, ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါယိဿ, ဘိက္ခဝေ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိဿ, ဘိက္ခဝေ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ မုသာဝါဒိဿ, ဘိက္ခဝေ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ ပိသုဏဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ ဖရုသဝါစဿ, ဘိက္ခဝေ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပိဿ, ဘိက္ခဝေ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ အဘိဇ္ဈာလုဿ, ဘိက္ခဝေ, အနဘိဇ္ဈာ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ ဗျာပန္နစိတ္တဿ [ဗျာပါဒဿ (သီ. ပီ. က.), ဗျာပန္နဿ (သျာ.)], ဘိက္ခဝေ, အဗျာပါဒော ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဿ, ဘိက္ခဝေ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ပရိက္ကမနံ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သပရိက္ကမနော အယံ ဓမ္မော, နာယံ ဓမ္မော အပရိက္ကမနော''တိ။ နဝမံ။

၁၀. စုန္ဒသုတ္တံ

၁၇၆. ဧဝံ မေ သုတံ – ဧကံ သမယံ ဘဂဝါ ပါဝါယံ [စမ္ပာယံ (က. သီ.) ဒီ. နိ. ၂.၁၈၉ ပဿိတဗ္ဗံ] ဝိဟရတိ စုန္ဒဿ ကမ္မာရပုတ္တဿ အမ္ဗဝနေ။ အထ ခေါ စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝန္တံ အဘိဝါဒေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ ခေါ စုန္ဒံ ကမ္မာရပုတ္တံ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ – ''ကဿ နော တွံ, စုန္ဒ, သောစေယျာနိ ရောစေသီ''တိ? ''ဗြာဟ္မဏာ, ဘန္တေ, ပစ္ဆာဘူမကာ ကမဏ္ဍလုကာ သေဝါလမာလိကာ [သေဝါလမာလကာ (သီ. ဿာ. ပီ.)] အဂ္ဂိပရိစာရိကာ ဥဒကောရောဟကာ သောစေယျာနိ ပညပေန္တိ; တေသာဟံ သောစေယျာနိ ရောစေမီ''တိ။

''ယထာ ကထံ ပန, စုန္ဒ, ဗြာဟ္မဏာ ပစ္ဆာဘူမကာ ကမဏ္ဍလုကာ သေဝါလမာလိကာ အဂ္ဂိပရိစာရိကာ ဥဒကောရောဟကာ သောစေယျာနိ ပညပေန္တီ''တိ? ''ဣဓ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏာ ပစ္ဆာဘူမကာ ကမဏ္ဍလုကာ သေဝါလမာလိကာ အဂ္ဂိပရိစာရိကာ ဥဒကောရောဟကာ။ တေ သာဝကံ [သာဝကေ (ဿာ. က.)] ဧဝံ သမာဒပေန္တိ – 'ဧဟိ တွံ, အမ္ဘော ပုရိသ, ကာလဿေဝ [သကာလဿေဝ (ဿာ.)] ဥဋ္ဌဟန္တောဝ [ဥဋ္ဌဟန္တော (ဿာ.), ဝုဋ္ဌဟန္တောဝ (ပီ. က.)] သယနမှာ ပထဝိံ အာမသေယျာသိ; နော စေ ပထဝိံ အာမသေယျာသိ, အလ္လာနိ ဂေါမယာနိ အာမသေယျာသိ; နော စေ အလ္လာနိ ဂေါမယာနိ အာမသေယျာသိ, ဟရိတာနိ တိဏာနိ အာမသေယျာသိ; နော စေ ဟရိတာနိ တိဏာနိ အာမသေယျာသိ, အဂ္ဂိံ ပရိစရေယျာသိ; နော စေ အဂ္ဂိံ ပရိစရေယျာသိ, ပဉ္ဇလိကော အာဒိစ္စံ နမဿေယျာသိ; နော စေ ပဉ္ဇလိကော အာဒိစ္စံ နမဿေယျာသိ, သာယတတိယကံ ဥဒကံ ဩရောဟေယျာသီ'တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘန္တေ, ဗြာဟ္မဏာ ပစ္ဆာဘူမကာ ကမဏ္ဍလုကာ သေဝါလမာလိကာ အဂ္ဂိပရိစာရိကာ ဥဒကောရောဟကာ သောစေယျာနိ ပညပေန္တိ; တေသာဟံ သောစေယျာနိ ရောစေမီ''တိ။

''အညထာ ခေါ, စုန္ဒ, ဗြာဟ္မဏာ ပစ္ဆာဘူမကာ ကမဏ္ဍလုကာ သေဝါလမာလိကာ အဂ္ဂိပရိစာရိကာ ဥဒကောရောဟကာ သောစေယျာနိ ပညပေန္တိ, အညထာ စ ပန အရိယဿ ဝိနယေ သောစေယျံ ဟောတီ''တိ။ ''ယထာ ကထံ ပန, ဘန္တေ, အရိယဿ ဝိနယေ သောစေယျံ ဟောတိ? သာဓု မေ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာ အရိယဿ ဝိနယေ သောစေယျံ ဟောတီ''တိ။

''တေန ဟိ, စုန္ဒ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''တိဝိဓံ ခေါ, စုန္ဒ, ကာယေန အသောစေယျံ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓံ ဝါစာယ အသောစေယျံ ဟောတိ; တိဝိဓံ မနသာ အသောစေယျံ ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, စုန္ဒ, တိဝိဓံ ကာယေန အသောစေယျံ ဟောတိ? ''ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု [ပါဏဘူတေသု (က.)]။

''အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတာ ဟောတိ။

''ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ [နတ္ထိ သီ. ဿာ. ပီ. ပောတ္ထကေသု] ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ [နတ္ထိ သီ. ဿာ. ပီ. ပောတ္ထကေသု] ဓမ္မရက္ခိတာ သသာမိကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပါသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, စုန္ဒ, တိဝိဓံ ကာယေန အသောစေယျံ ဟောတိ။

''ကထဉ္စ, စုန္ဒ, စတုဗ္ဗိဓံ ဝါစာယ အသောစေယျံ ဟောတိ? ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ သဘဂ္ဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – 'ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ'တိ [သော အဇာနံ ဝါ အဟံ ဇာနာမီတိ, ဇာနံ ဝါ အဟံ န ဇာနာမီတိ, အပဿံ ဝါ အဟံ ပဿာမီတိ, ပဿံ ဝါ အဟံ န ပဿာမီတိ (ပီ. က.) ဧဝမုပရိပိ], သော အဇာနံ ဝါ အာဟ 'ဇာနာမီ'တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ 'န ဇာနာမီ'တိ; အပဿံ ဝါ အာဟ 'ပဿာမီ'တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ 'န ပဿာမီ'တိ [သော အဇာနံ ဝါ

အပဟံ ဇာနာမိတိ, ဇာနံ တ အပဟံ န ဇာနာမိတိ, အပဿံ တ အပဟံ ပဿာမိတိ, ပဿံ တ အပဟံ န ပဿာမိတိ (ပီ. က.) ဧ ဝမုပရိပိ]။ ဣတိ အတ္တဟေတု တ ပရဟေတု တ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု တ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ပိသုဏာတစော ဟောတိ။ ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ တ သုတွာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ သမဂ္ဂာနံ တ ဘေတ္တာ [ဘေဒာတာ (က.)], ဘိန္နာနံ တ အနုပ္ပဒာတာ, ဝဂ္ဂါရာမော ဝဂ္ဂရတော ဝဂ္ဂနန္ဒီ ဝဂ္ဂကရဏိံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသတစော ဟောတိ။ ယာ သာ တစာ အဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ပရကဋုကာ ပရာဘိသဇ္ဇနီ ကောဓသာမန္တာ အ သမာဓိသံဝတ္တနိကာ, တထာရူပိံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ အကာလတာဒီ အဘူတတာဒီ အနတ္ထတာဒီ အဓမ္မတာဒီ အဝိနယတာဒီ; အနိဓာနဝတိံ တစံ ဘာ သိတာ ဟောတိ အကာလေန အနပဒေသံ အပရိယန္တဝတိံ အနတ္ထသံဟိတံ။ ဧဝံ ခော, စုန္ဒ, စတုဗ္ဗိဓံ တစာယ အသော စေယ္ယံ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, စုန္ဒ, တိဝိဓံ မနသာ အသောစေယ္ယံ ဟောတိ? ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ယံ တံ ပရ ဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အဘိဇ္ဈာတာ [အဘိဇ္ဈိတာ (က.) မ. နိ. ၁.၄၄၀ ပဿိတဗ္ဗံ] ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမဿာ’တိ။

“ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု ဝါ ဗဇ္ဈန္တု ဝါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု ဝါ ဝိနဿန္တု ဝါ မာ ဝါ အဟေသု’န္တိ [မာ တ အဟေသုံ ဣတိ တ တိ (သီ. ပီ. က.)]။

“မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ ဝိပရီတဒဿနော – ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကဋဒုက္ကဋာနံ [နတ္ထေတ္ထ ဟဌဘေအေ] ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သ တ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လော ကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဧဝံ ခော, စုန္ဒ, မနသာ တိဝိဓံ အသောစေယ္ယံ ဟောတိ။

“ဣမေ ခော, စုန္ဒ, ဒသ အကုသလကမ္မပထာ [အကုသလာ ကမ္မပထာ (?)]။ ဣမေဟိ ခော, စုန္ဒ, ဒသဟိ အကုသလေ ဟိ ကမ္မပထေဟိ သမန္နာဂတော ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌဟန္တော သယနမှာ ပထဝိံ စေပိ အာမသတိ, အသုစိယေဝ ဟော တိ; နော စေပိ ပထဝိံ အာမသတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ။

“အလ္လာနိ စေပိ ဂောမယာနိ အာမသတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ အလ္လာနိ ဂောမယာနိ အာမသတိ, အသု စိယေဝ ဟောတိ။

“ဟရိတာနိ စေပိ တိဏာနိ အာမသတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ ဟရိတာနိ တိဏာနိ အာမသတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ။

“အဂ္ဂိံ စေပိ ပရိစရတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ, နော စေပိ အဂ္ဂိံ ပရိစရတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ။

“ပဉ္စလိကော စေပိ အာဒိစ္စံ နမဿတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ ပဉ္စလိကော အာဒိစ္စံ နမဿတိ, အသု စိယေဝ ဟောတိ။

“သာယတတိယကံ စေပိ ဥဒကံ ဩရောဟတိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ သာယတတိယကံ ဥဒကံ ဩရောဟ တိ, အသုစိယေဝ ဟောတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမေ, စုန္ဒ, ဒသ အကုသလကမ္မပထာ အသုစီယေဝ [အသုစိစ္စေဝ (သျာ.)] ဟောန္တိ အသုစိကရဏာ စ။

“ကမ္မေသံ ပန, စုန္ဒ, ဒသန္နံ အကုသလာနံ ကမ္မပထာနံ သမန္နာဂမနဟေတု နိရယော ပညာယတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ ပညာယတိ, ပေတ္တိဝိသယော ပညာယတိ, ယာ တ [ယာ စ (က.)] ပနညာပိ ကာစိ ဒုဂ္ဂတိယော [ဒုဂ္ဂတိ ဟောတိ (သျာ. က.)]။

“တိဝိဓံ ခေါ, စုန္ဒ, ကာယေန သောစေယျံ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓံ တစာယ သောစေယျံ ဟောတိ; တိဝိဓံ မနသာ သောစေယျံ ဟောတိ။

“ကထံ , စုန္ဒ, တိဝိဓံ ကာယေန သောစေယျံ ဟောတိ? ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော, သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

“အဒိန္နာဒာနံ ပဟာယ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂာမဂတံ တ အရညဂတံ တ, န တံ အဒိန္နံ [တံ နာဒိန္နံ (က. သီ., မ. နိ. ၁.၄၄၁)] ထေယျသင်္ခါတံ အာဒာတာ ဟောတိ။

“ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သသာမိကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပါသု န စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခေါ, စုန္ဒ, တိဝိဓံ ကာယေန သောစေယျံ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, စုန္ဒ, စတုဗ္ဗိဓံ တစာယ သောစေယျံ ဟောတိ? ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သဘဂ္ဂတော တ ပရိသဂ္ဂတော တ ဉာတိမဇ္ဈဂတော တ ပူဂမဇ္ဈဂတော တ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော တ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ, သော အဇာနံ တ အာဟ ‘န ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ တ အာဟ ‘ဇာနာမီ’တိ, အပဿံ တ အာဟ ‘န ပဿာမီ’တိ, ပဿံ တ အာဟ ‘ပဿာမီ’တိ။ ဣတိ အတ္တဟေတု တ ပရဟေတု တ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု တ န သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ပိသုဏံ တစံ ပဟာယ, ပိသုဏာယ တစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ – န ဣတော သုတ္ဝာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, န အမုတြ တ သုတ္ဝာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ တ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ တ အနုပ္ပဒာတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ သမဂ္ဂကရဏိံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသံ တစံ ပဟာယ, ဖရုသာယ တစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ သာ တစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ, တထာရူပိံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ; နိဓာနဝတိံ တစံ ဘာသိတာ ဟောတိ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။ ဧဝံ ခေါ, စုန္ဒ , စတုဗ္ဗိဓံ တစာယ သောစေယျံ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ , စုန္ဒ, တိဝိဓံ မနသာ သောစေယျံ ဟောတိ? ဣဓ, စုန္ဒ, ဧကစ္စော အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အနဘိဇ္ဈိတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမဿာ’တိ။

“အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု [ဣဒံ ပဒံ သီ. သျာ. ပီ. ပေါတ္ထကေသု နတ္ထိ, တထာ မ. နိ. ၁.၄၄၁] အဗျာပဇ္ဇာ, အနီဃာ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ’တိ။

“သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အဝိပရီတဒဿနော – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကဋဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဧဝံ ခေါ, စုန္ဒ, တိဝိဓံ မနသာ သောစေယျံ ဟောတိ။

“ကြမေ ခော, စုန္ဒ, ဒသ ကုသလကမ္မပထာ။ ကြမေဟိ ခော, စုန္ဒ, ဒသဟိ ကုသလေဟိ ကမ္မပထေဟိ သမန္နာဂတော ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌဟန္တော ပထဝိံ စေပိ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ ပထဝိံ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။

“အလ္လာနိ စေပိ ဂောမယာနိ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ အလ္လာနိ ဂောမယာနိ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။

“ဟရိတာနိ စေပိ တိဏာနိ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ ဟရိတာနိ တိဏာနိ အာမသတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။

“အဂ္ဂိံ စေပိ ပရိစရတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ အဂ္ဂိံ ပရိစရတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။

“ပဉ္ဇလိကော စေပိ အာဒိစ္စံ နမဿတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ ပဉ္ဇလိကော အာဒိစ္စံ နမဿတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။

“သာယတတိယကံ စေပိ ဥဒကံ ဩရောဟတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ; နော စေပိ သာယတတိယကံ ဥဒကံ ဩရောဟတိ, သုစိယေဝ ဟောတိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ဣမေ, စုန္ဒ, ဒသ ကုသလကမ္မပထာ သုစိယေဝ ဟောန္တိ သုစိကရဏာ စ။

“ဣမေသံ ပန, စုန္ဒ, ဒသန္နံ ကုသလာနံ ကမ္မပထာနံ သမန္နာဂမနဟေတု ဒေဝါ ပညာယန္တိ, မနုဿာ ပညာယန္တိ, ယာ ဝါ ပနညာပိ ကာစိ သုဂတိယော”တိ [သုဂတိ ဟောတီတိ (သျာ.), သုဂတိ ဟောတိ (က.)]။

ဧဝံ ဝုတ္တေ စုန္ဒော ကမ္မာရပုတ္တော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “အဘိက္ကန္တံ, ဘန္တေ…ပေ.… ဥပါသကံ မံ, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ဇာဏုဿောဏိသုတ္တံ

၁၇၇. အထ ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော ဇာဏုဿောဏိ ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ –

“မယမဿု, ဘော ဂေါတမ, ဗြာဟ္မဏာ နာမ။ ဒါနာနိ ဒေမ, သဒ္ဓါနိ ကရောမ – ‘ဣဒံ ဒါနံ ပေတာနံ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဥပကပ္ပတု, ဣဒံ ဒါနံ ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ’တိ။ ကစ္စိ တံ, ဘော ဂေါတမ, ဒါနံ ပေတာနံ ဉာတိသာလောဟိတာနံ ဥပကပ္ပတိ; ကစ္စိ တေ ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ”တိ? “ဌာနေ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဥပကပ္ပတိ, နော အဋ္ဌာနေ”တိ။

“ကတမံ ပန, ဘော [ကတမဉ္စ ပန ဘော (သီ. ပီ.) ကတမံ (သျာ.)] ဂေါတမ, ဌာနံ, ကတမံ အဋ္ဌာန”န္တိ? “ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော နေရယိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ [ဣဒံ (သျာ.)] ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ…ပေ.… မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ တိရစ္ဆာနယောနိံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော တိရစ္ဆာနယောနိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ ယတ္ထ ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ကတမေ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ မနုဿာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော မနုဿာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ ခော, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ ဒါနံ န ဥပကပ္ပတိ။

“ကတမေ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ဒေဝါနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒမ္ပိ, ဗြာဟ္မဏ, အဋ္ဌာနံ ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ ဒါနံ ဥပကပ္ပတိ။

“ကတမေ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ပေတ္တိဝိသယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယော ပေတ္တိဝေသယိကာနံ သတ္တာနံ အာဟာရော, တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ, ယံ ဝါ ပနဿ ဣတော အနုပ္ပဝေစ္ဆန္တိ မိတ္တာမစ္စာ ဝါ ဉာတိသာလောဟိတာ ဝါ [မိတ္တာ ဝါ အမစ္စာ ဝါ ဉာတီ ဝါ သာလောဟိတာ ဝါ (သီ. ပီ.)] , တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ, တေန သော တတ္ထ တိဋ္ဌတိ။ ဣဒံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဌာနံ ယတ္ထ ဋ္ဌိတဿ တံ ဒါနံ ဥပကပ္ပတီ”တိ။

“သစေ ပန, ဘော ဂောတမ, သော ပေတော ဉာတိသာလောဟိတော တံ ဌာနံ အနုပပန္နော ဟောတိ, ကော တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိ? “အညေပိဿ, ဗြာဟ္မဏ, ပေတာ ဉာတိသာလောဟိတာ တံ ဌာနံ ဥပပန္နာ ဟောန္တိ, တေ တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ”တိ။

“သစေ ပန, ဘော ဂောတမ, သော စေဝ ပေတော ဉာတိသာလောဟိတော တံ ဌာနံ အနုပပန္နော ဟောတိ အညေပိဿ ဉာတိသာလောဟိတာ ပေတာ တံ ဌာနံ အနုပပန္နာ ဟောန္တိ, ကော တံ ဒါနံ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိ? “အဋ္ဌာနံ ခော ဧတံ, ဗြာဟ္မဏ, အနဝကာသော ယံ တံ ဌာနံ ဝိဝိတ္တံ အဿ ဣမိနာ ဒီဃေန အဒ္ဓုနာ ယဒိဒံ ပေတေဟိ ဉာတိသာလောဟိတေဟိ။ အပိ စ, ဗြာဟ္မဏ, ဒါယကောပိ အနိပ္ဖလော”တိ။

“အဋ္ဌာနေပိ ဘဝံ ဂောတမော ပရိကပ္ပံ ဝဒတီ”တိ? “အဋ္ဌာနေပိ ခော အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ပရိကပ္ပံ ဝဒာမိ။ ဣဓ, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပါတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ; သော ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟတ္ထီနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ အန္နဿ ပါနဿ မာလာနာနာလင်္ကာရဿ [မာလာဂန္ဓဝိလေပနဿ နာနာလင်္ကာရဿ (က.)]။

“ယံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ပာဏာတိပါတီ အဒိန္နာဒာယီ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ မုသာဝါဒီ ပိသုဏဝါစော ဖရုသဝါစော သမ္ဖပ္ပလာပီ အဘိဇ္ဈာလု ဗျာပန္နစိတ္တော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော, တေန သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ ဟတ္ထီနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခော သော ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေန သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ အန္နဿ ပါနဿ မာလာနာနာလင်္ကာရဿ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော ဒါတာ ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပါနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ။ သော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အဿာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ပေ။ ဂုန္နံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ပေ။ ကုက္ကုရာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ [“ကုက္ကုရာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတီ”တိ အယံ ပါဌော ကေသုစိ သီဟဠပေါတ္ထကေသု န ဒိဿတိ

တိ ဣင္ဂလိသပေါတ္ထကေ အဓောလိပိ။ တံ ဒသတရဂဏနာယ သမေတိ]။ သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ အန္နဿ ပာန
ဿ မာလာနာနာလင်္ကာရဿ။

“ယံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ဟဏာတိပာတီ။ပေ. ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော, တေန သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ကုက္
ကုရာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခေါ သော အတော ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပာနံ ဝတ္
ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေန သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ အန္နဿ ပာနဿ
မာလာနာနာလင်္ကာရဿ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ, ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော အ
တော ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယ္
ယံ။ သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ မနုဿာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ မာနုသကာ
နံ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ။

“ယံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော, တေန သော ကာယဿ
ဘေဒါ ပရံ မရဏာ မနုဿာနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခေါ သော အတော ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ
ဿ ဝါ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေန သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ မာ
နုသကာနံ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ။

“ဣဓ ပန, ဗြာဟ္မဏ , ဧကစ္စော ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ သော အ
တော ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ ဝါ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယ္
ယံ။ သော ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ ဒိဗ္ဗာနံ ပဉ္စန္နံ
ကာမဂုဏာနံ။

“ယံ ခေါ, ဗြာဟ္မဏ, ဣဓ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော, တေန သော ကာယဿ
ဘေဒါ ပရံ မရဏာ ဒေဝါနံ သဟဗျတံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ယဉ္စ ခေါ သော အတော ဟောတိ သမဏဿ ဝါ ဗြာဟ္မဏဿ
ဝါ အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ, တေန သော တတ္ထ လာဘီ ဟောတိ ဒိဗ္ဗာ
နံ ပဉ္စန္နံ ကာမဂုဏာနံ။ အပိ စ, ဗြာဟ္မဏ, ဒါယကောပိ အနိပ္ဖလော”တိ။

“အစ္ဆရိယံ, ဘော ဂေါတမ, အဗ္ဘုတံ, ဘော ဂေါတမ! ယာဝဉ္စိဒံ, ဘော ဂေါတမ, အလမေဝ ဒာနာနိ ဒာတုံ, အလံ
သဒ္ဓါနိ ကာတုံ, ယတြ ဟိ နာမ ဒါယကောပိ အနိပ္ဖလော”တိ။ “ဧဝမေတံ, ဗြာဟ္မဏ [ဧဝမေတံ ဗြာဟ္မဏ ဧဝမေတံ
ဗြာဟ္မဏ (သီ. ဿာ.)], ဒါယကောပိ ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, အနိပ္ဖလော”တိ။

“အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပါသကံ မံ ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇ
တဂ္ဂေ ပါဏုပေတံ သရဏံ ဂတ”န္တိ။ ဧကာဒသမံ။

ဇာဏုဿောဏိဝဂ္ဂေါ [ယမကဝဂ္ဂေါ (က.)] ဒုတိယော။

(၁၈) ၃. သာဓုဝဂ္ဂော

၁. သာဓုသုတ္တံ

၁၇၈. [အ. နိ. ၁၀.၁၃၄] ''သာဓုဉ္စ   ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသာဓုဉ္စ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခေါ တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အသာဓု? ပါဏာတိပါတော, အဒိန္နာဒါနံ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော, မုသာဝါဒေါ, ပိသုဏာ ဝါစာ, ဖရုသာ ဝါစာ, သမ္ဖပ္ပလာပေါ, အဘိဇ္ဈာ, ဗျာပါဒေါ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသာဓု။

''ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သာဓု? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏီ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏီ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏီ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏီ, အနဘိဇ္ဈာ, အဗျာပါဒေါ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာဓူ''တိ။ ပဌမံ။

၂. အရိယဓမ္မသုတ္တံ

၁၇၉. ''အရိယဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနရိယဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော ဓမ္မော။

''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော ဓမ္မော''တိ။ ဒုတိယံ။

၃. ကုသလသုတ္တံ

၁၈၀. ''ကုသလဉ္စ   ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အကုသလဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလံ? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလံ။

''ကတမဉ္စ   , ဘိက္ခဝေ, ကုသလံ? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – ဣဒံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကုသလ''န္တိ။ တတိယံ။

၄. အတ္ထသုတ္တံ

၁၈၁. ''အတ္ထဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနတ္ထဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္ထော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနတ္ထော။

''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထော''တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဓမ္မသုတ္တံ

၁၈၂. ''ဓမ္မဉ္စ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အဓမ္မဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မော။

''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မော''တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အာသဝသုတ္တံ

၁၈၃. ‘‘သာသဝဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အနာသဝဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သာသဝေါ ဓမ္မော? ဟတ္ထာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာသဝေါ ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနာသဝေါ ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနာသဝေါ ဓမ္မော’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဝဇ္ဇသုတ္တံ

၁၈၄. ‘‘သာဝဇ္ဇဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အနဝဇ္ဇဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သာဝဇ္ဇော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သာဝဇ္ဇော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနဝဇ္ဇော ဓမ္မော’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. တပနီယသုတ္တံ

၁၈၅. ‘‘တပနီယဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အတပနီယဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, တပနီယော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, တပနီယော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အတပနီယော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အတပနီယော ဓမ္မော’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အာစယဂါမိသုတ္တံ

၁၈၆. ‘‘အာစယဂါမိဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ အပစယဂါမိဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာစယဂါမီ ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာစယဂါမီ ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အပစယဂါမီ ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အပစယဂါမီ ဓမ္မော’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. ဒုက္ခုန္ဒြယသုတ္တံ

၁၈၇. ‘‘ဒုက္ခုန္ဒြယဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ သုခုန္ဒြယဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခုန္ဒြယော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခုန္ဒြယော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုခုန္ဒြယော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုခုန္ဒြယော ဓမ္မော’’တိ။ ဒသမံ။

၁၁. ဝိပါကသုတ္တံ

၁၈၈. ‘‘ဒုက္ခဝိပါကဉ္စ ဝော, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ သုခဝိပါကဉ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဝိပါကော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခဝိပါကော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုခဝိပါကော ဓမ္မော? ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုခဝိပါကော ဓမ္မော’’တိ။ ဧကာဒသမံ။

သာဓုဝဂ္ဂော တတိယော။

(၁၉) ၄. အရိယမဂ္ဂဝဂ္ဂေါ

၁. အရိယမဂ္ဂသုတ္တံ

၁၈၉. ‘‘အရိယမဂ္ဂဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အနရိယမဂ္ဂဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော မဂ္ဂေါ? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနရိယော မဂ္ဂေါ။

‘‘ကတမော စ , ဘိက္ခဝေ, အရိယော မဂ္ဂေါ? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယော မဂ္ဂေါ’’တိ။ ပဌမံ။

၂. ကဏှမဂ္ဂသုတ္တံ

၁၉၀. ‘‘ကဏှမဂ္ဂဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ သုက္ကမဂ္ဂဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ကဏှော မဂ္ဂေါ? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏှော မဂ္ဂေါ။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကော မဂ္ဂေါ? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကော မဂ္ဂေါ’’တိ။ ဒုတိယံ။

၃. သဒ္ဓမ္မသုတ္တံ

၁၉၁. ‘‘သဒ္ဓမ္မဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသဒ္ဓမ္မဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသဒ္ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သဒ္ဓမ္မော’’တိ။ တတိယံ။

၄. သပ္ပုရိသဓမ္မသုတ္တံ

၁၉၂. ‘‘သပ္ပုရိသဓမ္မဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဒေသေဿာမိ အသပ္ပုရိသဓမ္မဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အသပ္ပုရိသဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သပ္ပုရိသဓမ္မော’’တိ။ စတုတ္ထံ။

၅. ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗဓမ္မသုတ္တံ

၁၉၃. ‘‘ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတော။ပေ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဥပ္ပာဒေတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ ပဉ္စမံ။

၆. အာသေဝိတဗ္ဗဓမ္မသုတ္တံ

၁၉၄. ‘‘အာသေဝိတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ နာသေဝိတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, နာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, နာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အာသေဝိတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ဘာဝေတဗ္ဗဓမ္မသုတ္တံ

၁၉၅. ‘‘ဘာဝေတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဘာဝေတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတော ။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘာဝေတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ သတ္တမံ။

၈. ဗဟုလီကာတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၉၆. ‘‘ဗဟုလီကာတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န ဗဟုလီကာတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဗဟုလီကာတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ အဋ္ဌမံ။

၉. အနုဿရိတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၉၇. ‘‘အနုဿရိတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ နာနုဿရိတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, နာနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, နာနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, အနုဿရိတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ နဝမံ။

၁၀. သစ္ဆိကာတဗ္ဗသုတ္တံ

၁၉၈. ‘‘သစ္ဆိကာတဗ္ဗဥ္စ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မံ ဒေသေဿာမိ န သစ္ဆိကာတဗ္ဗဥ္စ။ တံ သုဏာထ။ပေ.။ ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, န သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတော။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, န သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော။

‘‘ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော? ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ – အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗော ဓမ္မော’’တိ။ ဒသမံ။

အရိယမဂ္ဂဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

(၂၀) ၅. အပရပုဂ္ဂလဝဂ္ဂော

နသေဝိတဗ္ဗာဒိသုတ္တာနိ

၁၉၉. ‘‘ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝာဒီ ဟောတိ, ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န သေဝိတဗ္ဗော။

‘‘ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော သေဝိတဗ္ဗော’’။

၂၀၀-၂၀၉. ‘‘ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော န ဘဇိတဗ္ဗော။ပေ.။ ဘဇိတဗ္ဗော။ န ပယိရုပာသိတဗ္ဗော။ ပယိရုပာသိတဗ္ဗော။ န ပုဇ္ဇော ဟောတိ။ ပုဇ္ဇော ဟောတိ။ န ပါသံသော ဟောတိ။ ပါသံသော ဟောတိ။ အဂါရဝော ဟောတိ။ သဂါရဝော ဟောတိ။ အပ္ပတိဿော ဟောတိ။ သပ္ပတိဿော ဟောတိ။ န အာရာဓကော ဟောတိ။ အာရာဓကော ဟောတိ။ န ဝိသုဇ္ဈတိ။ ဝိသုဇ္ဈတိ။ မာနံ နာဓိဘောတိ [နာဘိဘောတိ (သီ.) အ. နိ. ၁၀.၁၅၆-၁၆၆] ။ မာနံ အဓိဘောတိ။ ပညာယ န ဝဍ္ဍတိ။ ပညာယ ဝဍ္ဍတိ။ပေ.။။

၂၁၀. ‘‘ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဗဟုံ အပုညံ ပသဝတိ။ ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ , ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ , အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပုဂ္ဂလော ဗဟုံ ပုညံ ပသဝတီ’’တိ။

အပရပုဂ္ဂလဝဂ္ဂော ပဉ္စမော။

စတုတ္ထပဏ္ဏာသကံ သမတ္တံ။

(၂၁) ၁. ကရဇကာယဝဂ္ဂေါ

၁. ပဌမနိရယသဂ္ဂသုတ္တံ

၂၁၁. ''ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု [နတ္ထေတ္ထ ပါဌဘေဒော] ။

''အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ, တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒါတာ ဟောတိ။

''ကာမေသု မိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သသာမိကာ သပရိဒဏ္ဍာ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပာသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။

''မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ သဘဂ္ဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – 'ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ'တိ, သော အဇာနံ ဝါ အာဟ 'ဇာနာမီ'တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ 'န ဇာနာမီ'တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ 'ပဿာမီ'တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ 'န ပဿာမီ'တိ။ ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

''ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ – ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ သမဂ္ဂါနံ ဝါ ဘေတ္တာ ဘိန္နာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ ဝဂ္ဂါရာမော ဝဂ္ဂရတော ဝဂ္ဂနန္ဒီ, ဝဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

''ဖရုသဝါစော ဟောတိ – ယာ သာ ဝါစာ အဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ပရကဋုကာ ပရာဘိသဇ္ဇနီ ကောဓသာမန္တာ အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

''သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ အကာလဝါဒီ အဘူတဝါဒီ အနတ္ထဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီ အဝိနယဝါဒီ, အနိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ အကာလေန အနပဒေသံ အပရိယန္တဝတိံ အနတ္ထသံဟိတံ။

''အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – 'အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမ အဿာ'တိ။

''ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – 'ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု ဝါ ဗဇ္ဈန္တု ဝါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု ဝါ ဝိနဿန္တု ဝါ မာ ဝါ အဟေသု'န္တိ။

''မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ ဝိပရီတဒဿနော – 'နတ္ထိ ဒိန္နံ, နတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, နတ္ထိ ဟုတံ, နတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, နတ္ထိ အယံ လောကော, နတ္ထိ ပရော လောကော, နတ္ထိ မာတာ, နတ္ထိ ပိတာ, နတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, နတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

''ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော, သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

“အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ, န တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတာ ဟောတိ။

“ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ။ပေ.။ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပါသု န စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။

“မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သဘာဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော – ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ, သော အဇာနံ ဝါ အာဟ ‘န ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ ‘ဇာနာမီ’တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ ‘န ပဿာမီ’တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ ‘ပဿာမီ’တိ။ ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ န သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ – န ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒါတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ, သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ, အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။

“အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အနဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ ယံ ပရဿ တံ မမ အဿာ’တိ။

“အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု အဗျာပဇ္ဈာ အနီဃာ, သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ’တိ။

“သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အဝိပရီတဒဿနော – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ ဩပပါတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ”တိ။ ပဌမံ။

၂. ဒုတိယနိရယသဂ္ဂသုတ္တံ

၂၁၂. “ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပ္ပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု။

“အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ ပိသုဏဝါစော ဟောတိ။ ဖရုသဝါစော ဟောတိ ။ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ။ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ ဝိပရီတဒဿနော – ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ.။ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

“ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော, သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။

“အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အဝိပရီတဒဿနော – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ.။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ”တိ။ ဒုတိယံ။

၃. မာတုဂါမသုတ္တံ

၂၁၃. “ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မာတုဂါမော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ။ပေ.။ အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ။ ဖရုသဝါစော ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ။ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မာတုဂါမော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

“ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မာတုဂါမော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ.။ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော မာတုဂါမော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ”တိ။ တတိယံ။

၄. ဥပါသိကာသုတ္တံ

၂၁၄. “ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တာ ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတိနီ ဟောတိ။ပေ.။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဟောတိ။။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တာ ဧဝံ နိရယေ။

“ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တာ ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ပေ.။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ ဟောတိ။။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တာ ဧဝံ သဂ္ဂေ”။ စတုတ္ထံ။

၅. ဝိသာရဒသုတ္တံ

၂၁၅. “ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ အဝိသာရဒါ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတိနီ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါယိနီ ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရိနီ ဟောတိ။ မုသာဝါဒိနီ ဟောတိ။ ပိသုဏာဝါစာ ဟောတိ။ ဖရုသဝါစာ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပိနီ ဟောတိ။ အဘိဇ္ဈာလုနီ ဟောတိ။ ဗျာပန္နစိတ္တာ ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ ဟောတိ။။ ဣမေဟိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ အဝိသာရဒါ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ။

“ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပါသိကာ ဝိသာရဒါ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတိ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ မုသာဝါဒါ

ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ ပိသုဏာယ တစာယ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ ဖရုသာယ တစာယ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတာ ဟောတိ။ အနဘိဇ္ဈာလုနီ ဟောတိ။ အဗျာပန္နစိတ္တာ ဟောတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကာ ဟောတိ။။။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ဥပာသိကာ ဝိသာရဒါ အဂါရံ အဇ္ဈာဝသတီ''တိ။ ပဥ္စမံ။

၆. သံသပ္ပနီယသုတ္တံ

၂၁၆. ''သံသပ္ပနီယပရိယာယံ တေ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မပရိယာယံ ဒေသေဿာမိ။ တံ သုဏာထ, သာဓုကံ မနသိ ကရောထ; ဘာသိဿာမီ''တိ။ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ခော တေ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော ပစ္စဿောသုံ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

''ကတမော စ, ဘိက္ခဝေ, သံသပ္ပနီယပရိယာယော ဓမ္မပရိယာယော? ကမ္မဿကာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပဋိသရဏာ, ယံ ကမ္မံ ကရောန္တိ – ကလျာဏံ ဝါ ပာပကံ ဝါ – တဿ ဒါယာဒါ ဘဝန္တိ။

''ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော, အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု။ သော သံသပ္ပတိ ကာယေန, သံသပ္ပတိ ဝါစာယ, သံသပ္ပတိ မနသာ။ တဿ ဇိမ္ဟံ ကာယကမ္မံ ဟောတိ, ဇိမ္ဟံ ဝစီကမ္မံ, ဇိမ္ဟံ မနောကမ္မံ, ဇိမ္ဟာ ဂတိ, ဇိမ္ဟုပပတ္တိ။

''ဇိမ္ဟဂတိကဿ ခော ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဇိမ္ဟုပပတ္တိကဿ ဒ္ဝိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ – ယေ ဝါ ဧကန္တဒုက္ခာ နိရယာ ယာ ဝါ သံသပ္ပဇာတိကာ တိရစ္ဆာနယောနိ။ ကတမာ စ သာ, ဘိက္ခဝေ, သံသပ္ပဇာတိကာ တိရစ္ဆာနယောနိ? အဟိ ဝိစ္ဆိကာ သတပဒီ နကုလာ ဗိဠာရာ မူသိကာ ဥလူကာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနယောနိကာ သတ္တာ မနုဿေ ဒိသွာ သံသပ္ပန္တိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝမဟံ, ဘိက္ခဝေ, 'ကမ္မဒါယာဒါ သတ္တာ'တိ ဝဒါမိ။

''ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ။ပေ.။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ။ ဖရုသဝါစော ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ။ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ ဝိပရီတဒဿနော – 'နတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ.။ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ။ သော သံသပ္ပတိ ကာယေန, သံသပ္ပတိ ဝါစာယ, သံသပ္ပတိ မနသာ။ တဿ ဇိမ္ဟံ ကာယကမ္မံ ဟောတိ, ဇိမ္ဟံ ဝစီကမ္မံ, ဇိမ္ဟံ မနောကမ္မံ, ဇိမ္ဟာ ဂတိ, ဇိမ္ဟုပပတ္တိ ။

''ဇိမ္ဟဂတိကဿ ခော ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဇိမ္ဟုပပတ္တိကဿ ဒ္ဝိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ – ယေ ဝါ ဧကန္တဒုက္ခာ နိရယာ ယာ ဝါ သံသပ္ပဇာတိကာ တိရစ္ဆာနယောနိ။ ကတမာ စ သာ, ဘိက္ခဝေ, သံသပ္ပဇာတိကာ တိရစ္ဆာနယောနိ ? အဟိ ဝိစ္ဆိကာ သတပဒီ နကုလာ ဗိဠာရာ မူသိကာ ဥလူကာ, ယေ ဝါ ပနညေပိ ကေစိ တိရစ္ဆာနယောနိကာ သတ္တာ မနုဿေ ဒိသွာ သံသပ္ပန္တိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ, ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝမဟံ, ဘိက္ခဝေ, 'ကမ္မဒါယာဒါ သတ္တာ'တိ ဝဒါမိ။ ကမ္မဿကာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကမ္မဒါယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပဋိသရဏာ, ယံ ကမ္မံ ကရောန္တိ – ကလျာဏံ ဝါ ပာပကံ ဝါ – တဿ ဒါယာဒါ ဘဝန္တိ။

''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော, လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။ သော န သံသပ္ပတိ ကာယေန, န သံသပ္ပတိ ဝါစာယ, န သံသပ္ပတိ မနသာ။ တဿ ဥဇု ကာယကမ္မံ ဟောတိ, ဥဇု ဝစီကမ္မံ, ဥဇု မနောကမ္မံ, ဥဇု ဂတိ, ဥဇုပပတ္တိ။

''ဥဇုဂတိကဿ ခော ပနာဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဥဇုပပတ္တိကဿ ဒ္ဝိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ – ယေ ဝါ ဧကန္တသုခါ သဂ္ဂါ ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ဥစ္စာကုလာနိ ခတ္တိယမဟာသာလကုလာနိ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလာနိ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလကုလာနိ ဝါ အဍ္ဍာနိ မဟဒ္ဓနာနိ မဟာဘောဂါနိ ပဟူတဇာတရူပရဇတာနိ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာနိ ပဟူတဓန

ဉာဏာနိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝမဟံ, ဘိက္ခဝေ, 'ကမ္မဒာယာဒါ သတ္တာ'တိ ဝဒါမိ။

"ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ပေ။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ။ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အဝိပရီတဒဿနော – 'အတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ။ ယေ လောကမဥ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ'တိ။ သော န သံသပ္ပတိ ကာယေန, န သံသပ္ပတိ ဝါစာယ, န သံသပ္ပတိ မနသာ။ တဿ ဥဇု ကာယကမ္မံ ဟောတိ, ဥဇု ဝစီကမ္မံ, ဥဇု မနောကမ္မံ, ဥဇု ဂတိ, ဥဇုပပတ္တိ။

"ဥဇုဂတိကဿ ခော ပန အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဥဇုပပတ္တိကဿ ဒွိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဝဒါမိ – ယေ ဝါ ဧကန္တသုခါ သဂ္ဂါ ယာနိ ဝါ ပန တာနိ ဥစ္စာကုလာနိ ခတ္တိယမဟာသာလကုလာနိ ဝါ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလကုလာနိ ဝါ ဂဟပတိမဟာသာလကုလာနိ ဝါ အဍ္ဎာနိ မဟဒ္ဓနာနိ မဟာဘောဂါနိ ပဟူတဇာတရူပရဇတာနိ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာနိ ပဟူတဓနဓညာနိ။ ဣတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဘူတာ ဘူတဿ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ယံ ကရောတိ တေန ဥပပဇ္ဇတိ။ ဥပပန္နမေနံ ဖဿာ ဖုသန္တိ။ ဧဝမဟံ, ဘိက္ခဝေ, 'ကမ္မဒာယာဒါ သတ္တာ'တိ ဝဒါမိ။

"ကမ္မဿကာ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကမ္မဒာယာဒါ ကမ္မယောနီ ကမ္မဗန္ဓူ ကမ္မပဋိသရဏာ, ယံ ကမ္မံ ကရောန္တိ – ကလျာဏံ ဝါ ပါပကံ ဝါ – တဿ ဒါယာဒါ ဘဝန္တိ။ အယံ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, သံသပ္ပနီယပရိယာယော ဓမ္မပရိယာယော"တိ။ ဆဋ္ဌံ။

၇. ပဌမသဉ္စေတနိကသုတ္တံ

၂၁၇. "နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ [အပ္ပဋိသံဝိဒိတွာ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ။ တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ [ဥပပဇ္ဇံ ဝါ (က.) အ. နိ. ၆.၆၃ ပဿိတဗ္ဗံ, ဥပပဇ္ဇ ဝါ (မ. နိ. ၃.၃၀၃)] အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

"တတြ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ [အကုသလံ သဉ္စေတနိကံ ဒုက္ခုဒြယံ ဒုက္ခဝိပါကံ (က.)] ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

"ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ လုဒ္ဒော လောဟိတပါဏိ ဟတပဟတေ နိဝိဋ္ဌော အဒယာပန္နော သဗ္ဗပါဏဘူတေသု။

"အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ, တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခာတံ အာဒါတာ ဟောတိ။

"ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ။ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ။ပေ။ အန္တမသော မာလာဂုဏပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပာသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ? ဣဓ , ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒီ ဟောတိ။ သဘဂ္ဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ, သော အဇာနံ ဝါ အာဟ ‘ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ ‘န ဇာနာမီ’တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ ‘ပဿာမီ’တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ ‘န ပဿာမီ’တိ, ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ပိသုဏဝါစော ဟောတိ။ ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ သမဂ္ဂါနံ ဝါ ဘေတ္တာ ဘိန္နာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ ဝဂ္ဂါရာမော ဝဂ္ဂရတော ဝဂ္ဂနန္ဒီ, ဝဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသဝါစော ဟောတိ။ ယာ သာ ဝါစာ အဏ္ဍကာ ကက္ကသာ ပရကဋုကာ ပရာဘိသဇ္ဇနီ ကောဓသာမန္တာ။ အသမာဓိသံဝတ္တနိကာ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ အကာလဝါဒီ အဘူတဝါဒီ အနတ္ထဝါဒီ အဓမ္မဝါဒီ အဝိနယဝါဒီ, အနိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ အကာလေန အနပဒေသံ အပရိယန္တဝတိံ အနတ္ထသံဟိတံ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ, တံ အဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ, ယံ ပရဿ တံ မမ အဿာ’တိ။

“ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ ဟညန္တု ဝါ ဝဇ္ဈန္တု ဝါ ဥစ္ဆိဇ္ဇန္တု ဝါ ဝိနဿန္တု ဝါ မာ ဝါ အဟေသု’န္တိ။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ ဝိပရီတဒဿနော – ‘နတ္ထိ ဒိန္နံ။ပေ. ။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“တိဝိဓ ကာယကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု [။ သဥ္စေတနိကဟေတု (က.)] ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; တိဝိဓမနောကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု ဝါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အပဏ္ဏကော မဏိ ဥဒ္ဓံ ခိတ္တော ယေန ယေနေဝ ပတိဋ္ဌာတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံယေဝ ပတိဋ္ဌာတိ ; ဧဝမေဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓကာယကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု ဝါ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု ဝါ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; တိဝိဓမနောကမ္မန္တသန္ဒေ့ာသဟ္ဟာပတ္တိ အကုသလသဥ္စေတနိကာဟေတု ဝါ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီတိ။

“နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဥ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒာမိ, တဉ္စ ခေါ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဥ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒာမိ။

“တတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော ပါဏာတိပါတံ ပဟာယ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ နိဟိတဒဏ္ဍော နိဟိတသတ္ထော လဇ္ဇီ ဒယာပန္နော, သဗ္ဗပါဏဘူတဟိတာနုကမ္ပီ ဝိဟရတိ။ပေ.။။

“အဒိန္နာဒါနံ ပဟာယ, အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ ဂါမဂတံ ဝါ အရညဂတံ ဝါ, န တံ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒါတာ ဟောတိ။

“ကာမေသုမိစ္ဆာစာရံ ပဟာယ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ တာ မာတုရက္ခိတာ ။ပေ.။ အန္တမသော မာလာဂုဠပရိက္ခိတ္တာပိ, တထာရူပါသု န စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတာ ဟောတိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော မုသာဝါဒံ ပဟာယ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ သဘဂ္ဂတော ဝါ ပရိသဂ္ဂတော ဝါ ဉာတိမဇ္ဈဂတော ဝါ ပူဂမဇ္ဈဂတော ဝါ ရာဇကုလမဇ္ဈဂတော ဝါ အဘိနီတော သက္ခိပုဋ္ဌော ‘ဧဟမ္ဘော ပုရိသ, ယံ ဇာနာသိ တံ ဝဒေဟီ’တိ, သော အဇာနံ ဝါ အာဟ ‘န ဇာနာမီ’တိ, ဇာနံ ဝါ အာဟ ‘ဇာနာမီ’တိ, အပဿံ ဝါ အာဟ ‘န ပဿာမီ’တိ, ပဿံ ဝါ အာဟ ‘ပဿာမီ’တိ, ဣတိ အတ္တဟေတု ဝါ ပရဟေတု ဝါ အာမိသကိဉ္စိက္ခဟေတု ဝါ န သမ္ပဇာနမုသာ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ပိသုဏံ ဝါစံ ပဟာယ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ – န ဣတော သုတွာ အမုတြ အက္ခာတာ ဣမေသံ ဘေဒာယ, အမုတြ ဝါ သုတွာ န ဣမေသံ အက္ခာတာ အမူသံ ဘေဒာယ။ ဣတိ ဘိန္နာနံ ဝါ သန္ဓာတာ သဟိတာနံ ဝါ အနုပ္ပဒာတာ သမဂ္ဂါရာမော သမဂ္ဂရတော သမဂ္ဂနန္ဒီ, သမဂ္ဂကရဏိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“ဖရုသံ ဝါစံ ပဟာယ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ။ ယာ သာ ဝါစာ နေလာ ကဏ္ဏသုခါ ပေမနီယာ ဟဒယင်္ဂမာ ပေါရီ ဗဟုဇနကန္တာ ဗဟုဇနမနာပါ, တထာရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ။

“သမ္ဖပ္ပလာပံ ပဟာယ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ ကာလဝါဒီ ဘူတဝါဒီ အတ္ထဝါဒီ ဓမ္မဝါဒီ ဝိနယဝါဒီ, နိဓာနဝတိံ ဝါစံ ဘာသိတာ ဟောတိ ကာလေန သာပဒေသံ ပရိယန္တဝတိံ အတ္ထသံဟိတံ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, ဧကစ္စော အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ။ ယံ တံ ပရဿ ပရဝိတ္တူပကရဏံ တံ အနဘိဇ္ဈာတာ ဟောတိ – ‘အဟော ဝတ, ယံ ပရဿ တံ မမဿာ’တိ။

“အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ အပ္ပဒုဋ္ဌမနသင်္ကပ္ပော – ‘ဣမေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု အဗျာပဇ္ဇာ အနီဃာ, သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ’တိ။

“သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ အဝိပရီတဒဿနော – ‘အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ။ပေ.။ ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ပဝေဒေန္တီ’တိ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“တိဝိဓေကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; တိဝိဓမနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

“သေယျထာပိ, ဘိက္ခဝေ, အပဏ္ဏကော မဏိ ဥဒ္ဓံခိတ္တော ယေန ယေနေဝ ပတိဋ္ဌာတိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတံယေဝ ပ တိဋ္ဌာတိ; ဧဝမေဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ သတ္တာ ကာယဿ သ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; တိဝိဓမနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသ ဉ္စေတနိကာဟေတု တ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ။ တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒါမီ”တိ။ သတ္တမံ။ [အဋ္ဌကထာယံ ပန အဋ္ဌမသုတ္တမ္ပိ ဧတ္ထေဝ ပရိယာပန္နံ ဝိယ သံဝဏ္ဏိတံ ဒိဿတိ]

၈. ဒုတိယသဉ္စေတနိကသုတ္တံ

၂၁၈. “နာဟံ , ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ, တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

“တတြ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခ ဝိပါကာ ဟောတိ။ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒု က္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခ ဝိပါကာ ဟောတိ။ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒု က္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိ ပါကာ ဟောတိ။ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာ ဒုက္ ခုဒြယာ ဒုက္ခဝိပါကာ ဟောတိ။

“တိဝိဓ ကာယကမ္မန္တသန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယ ဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ, စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တ။ပေ။ တိဝိဓမနောကမ္မန္တ သန္ဒောသဗျာပတ္တိ အကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပါ ယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

“နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ, တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

“တတ္ရ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။ ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ ကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ , ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။ ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ ။

“ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။ ပေ။ ဧဝံ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိဝိဓာ မနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ ကုသလသဉ္စေတနိကာ သုခုဒြယာ သုခဝိပာကာ ဟောတိ။

“တိဝိဓကာယကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ; စတုဗ္ဗိဓဝစီကမ္မန္တသမ္ပတ္တိ။ပေ။ တိဝိဓမနောကမ္မန္တသမ္ပတ္တိကုသလသဉ္စေတနိကာဟေတု တ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ပေ။။ [ဥပပဇ္ဇန္တိ။ (သျာ. က.) တထာ သတိ “နာဟံ ဘိက္ခဝေ သဉ္စေတနိကာန” မိစ္စာဒိနာ ဝုတ္တမာနဝစနေန သဟ ကေသုစိ တန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပေယျာလေန ပန ပုရိမသုတ္တေ ဝိယ နိဂမနံ ဒဿိတံ] အဋ္ဌမံ။

၉. ကရဇကာယသုတ္တံ

၂၁၉. “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဗျန္တီဘာဝံ ဝဒါမိ, တဉ္စ ခော ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ဥပပဇ္ဇေ ဝါ အပရေ ဝါ ပရိယာယေ။ န တွေဝါဟံ, ဘိက္ခဝေ, သဉ္စေတနိကာနံ ကမ္မာနံ ကတာနံ ဥပစိတာနံ အပ္ပဋိသံဝေဒိတွာ ဒုက္ခဿန္တကိရိယံ ဝဒါမိ။

“သ ခော သော, ဘိက္ခဝေ, အရိယသာဝကော ဧဝံ ဝိဂတာဘိဇ္ဈော ဝိဂတဗျာပါဒော အသမ္မူဠှော သမ္ပဇာနော ပဋိဿတော မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ [စတုတ္တိံ (?)] ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။

“သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ပုဗ္ဗေ ခော မေ ဣဒံ စိတ္တံ ပရိတ္တံ အဟောသိ အဘာဝိတံ, ဧတရဟိ ပန မေ ဣဒံ စိတ္တံ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ ပမာဏကတံ ကမ္မံ, န တံ တတြာဝသိဿတိ န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတီ’တိ ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ဒဟရတဂ္ဂေ စေ သော အယံ [စေ အယံ (သျာ.)] ကုမာရော မေတ္တံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဘာဝေယျ, အပိ နု ခော [အပိ နု သော (?)] ပာပကမ္မံ ကရေယျာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

“အကရောန္တံ ခော ပန ပာပကမ္မံ အပိ နု ခော ဒုက္ခံ ဖုသေယျာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ အကရောန္တဉှိ, ဘန္တေ, ပာပကမ္မံ ကုတော ဒုက္ခံ ဖုသိဿတီ”တိ!

“ဘာဝေတဗ္ဗာ ခော ပနာယံ, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာစေတောဝိမုတ္တိ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသေန ဝါ။ ဣတ္ထိယာ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသဿ ဝါ နာယံ ကာယော အာဒါယ ဂမနီယော။ စိတ္တန္တရော အယံ, ဘိက္ခဝေ , မစ္စော။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယံ ခော မေ ဣဒံ ကိဉ္စိ ပုဗ္ဗေ ဣမိနာ ကရဇကာယေန ပာပကမ္မံ ကတံ, သဗ္ဗံ တံ ဣဓ ဝေဒနီယံ; န တံ အနုဂံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, မေတ္တာ စေတောဝိမုတ္တိ အနာဂါမိတာယ သံဝတ္တတိ, ဣဓ ပညဿ ဘိက္ခုနော ဥတ္တရိ [ဥတ္တရိံ (သီ. သျာ. ပီ.)] ဝိမုတ္တိံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈတော။

“ကရုဏာသဟဂတေန စေတသာ။ မုဒိတာသဟဂတေန စေတသာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ တထာ ဒုတိယံ တထာ တတိယံ တထာ စတုတ္ထံ။ ဣတိ ဥဒ္ဓမဓော တိရိယံ သဗ္ဗဓိ သဗ္ဗတ္တတာယ သဗ္ဗာဝန္တံ လောကံ ဥပေက္ခာသဟဂတေန စေတသာ ဝိပုလေန မဟဂ္ဂတေန အပ္ပမာဏေန အဝေရေန အဗျာပဇ္ဇေန ဖရိတွာ ဝိဟရတိ။

“သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ပုဗ္ဗေ ခော မေ ဣဒံ စိတ္တံ ပရိတ္တံ အဟောသိ အဘာဝိတံ, ဧတရဟိ ပန မေ ဣဒံ စိတ္တံ အပ္ပမာဏံ သုဘာဝိတံ။ ယံ ခော ပန ကိဉ္စိ ပမာဏကတံ ကမ္မံ , န တံ တတြာဝသိဿတိ န တံ တတြာဝတိဋ္ဌတီ’တိ။

“တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ဒဟရတဂ္ဂေ စေ သော အယံ ကုမာရော ဥပေက္ခံ စေတောဝိမုတ္တိံ ဘာဝေယျ, အပိ နု ခော ပာပကမ္မံ ကရေယျာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ”။

“အကရောန္တံ ခော ပန ပာပကမ္မံ အပိ နု ခော ဒုက္ခံ ဖုသေယျာ”တိ? “နော ဟေတံ, ဘန္တေ။ အကရောန္တဉှိ, ဘန္တေ, ပာပကမ္မံ ကုတော ဒုက္ခံ ဖုသိဿတီ”တိ!

“ဘာဝေတဗ္ဗာ ခော ပနာယံ, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ စေတောဝိမုတ္တိ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသေန ဝါ။ ဣတ္ထိယာ ဝါ, ဘိက္ခဝေ, ပုရိသဿ ဝါ နာယံ ကာယော အာဒာယ ဂမနီယော။ စိတ္တန္တရော အယံ, ဘိက္ခဝေ, မစ္စော။ သော ဧဝံ ပဇာနာတိ – ‘ယံ ခော မေ ဣဒံ ကိဉ္စိ ပုဗ္ဗေ ဣမိနာ ကရဇကာယေန ပာပကမ္မံ ကတံ, သဗ္ဗံ တံ ဣဓ ဝေဒနီယံ; န တံ အနုဂံ ဘဝိဿတီ’တိ။ ဧဝံ ဘာဝိတာ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဥပေက္ခာ စေတောဝိမုတ္တိ အနာဂါမိတာယ သံဝတ္တတိ, ဣဓ ပညဿ ဘိက္ခုနော ဥတ္တရိ ဝိမုတ္တိံ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈတော”တိ။ နဝမံ။

၁၀. အဓမ္မစရိယာသုတ္တံ

၂၂၀. [အ. နိ. ၂.၁၆] အထ ခော အညတရော ဗြာဟ္မဏော ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ; ဥပသင်္ကမိတွာ ဘဂဝတာ သဒ္ဓိံ သမ္မောဒိ။ သမ္မောဒနီယံ ကထံ သာရဏီယံ ဝီတိသာရေတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ခော သော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝန္တံ ဧတဒဝေါစ – “ကော နု ခော, ဘော ဂေါတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေနမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ”တိ? “အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တီ”တိ။

“ကော ပန, ဘော ဂေါတမ, ဟေတု ကော ပစ္စယော ယေနမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ”တိ? “ဓမ္မစရိယာသမစရိယာဟေတု ခော, ဗြာဟ္မဏ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ”တိ။

“န ခော အဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနာမိ။ သာဓု မေ ဘဝံ ဂေါတမော တထာ ဓမ္မံ ဒေသေတု ယထာဟံ ဣမဿ ဘောတော ဂေါတမဿ သံခိတ္တေန ဘာသိတဿ ဝိတ္ထာရေန အတ္ထံ အာဇာနေယျ”န္တိ။ “တေန ဟိ, ဗြာဟ္မဏ, သုဏာဟိ, သာဓုကံ မနသိ ကရောဟိ ; ဘာသိဿာမီ”တိ။ “ဧဝံ, ဘော”တိ ခော သော ဗြာဟ္မဏော ဘဂဝတော ပစ္စဿောသိ။ ဘဂဝါ ဧတဒဝေါစ –

“တိဝိဓာ ခော, ဗြာဟ္မဏ, ကာယေန အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနသာ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ။

“ကထဉ္စ, ဗြာဟ္မဏ, တိဝိဓာ ကာယေန အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗြာဟ္မဏ, တိဝိဓာ ကာယေန အဓမ္မစရိယာ ဝိသမစရိယာ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ အဓမ္မစရိယာ ဝိသမစရိယာ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ , ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ မနသာ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ မနသာ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာ ဟောတိ။ ဧဝံ အဓမ္မစရိယာဝိသမစရိယာဟေတု ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ အပါယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပါတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။

‘‘တိဝိဓာ ဗ္ရာဟ္မဏာ, ကာယေန ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ; စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ; တိဝိဓာ မနသာ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ ကာယေန ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ ကာယေန ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, စတုဗ္ဗိဓာ ဝါစာယ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။

‘‘ကထဉ္စ, ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ မနသာ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။ပေ.။ ဧဝံ ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, တိဝိဓာ မနသာ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာ ဟောတိ။ ဧဝံ ဓမ္မစရိယာသမစရိယာဟေတု ခော, ဗ္ရာဟ္မဏာ, ဧဝမိဓေကစ္စေ သတ္တာ ကာယဿ ဘေဒါ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇန္တီ’’တိ။

‘‘အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ, အဘိက္ကန္တံ, ဘော ဂေါတမ။ပေ.။ ဥပါသကေ နော ဘဝံ ဂေါတမော ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ ပါဏုပေတေ သရဏံ ဂတေ’’တိ။ ဒသမံ။

ကရဇကာယဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

(၂၂) ၂. သာမညဝဂ္ဂော

၂၂၁. ‘‘ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, မုသာဝာဒီ ဟောတိ, ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ, ဖရုသဝါစော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

‘‘ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဒသဟိ? ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ’’တိ။

၂၂၂. ‘‘ဝီသတိယာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ ဝီသတိယာ? အတ္တနာ စ ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, ပရဉ္စ ပာဏာတိပာတေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒာနေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝာဒီ ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဖရုသာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရဉ္စ အဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဗျာပာဒေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပရဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒပေတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝီသတိယာ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

‘‘ဝီသတိယာ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ ဝီသတိယာ? အတ္တနာ စ ပာဏာတိပာတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ , ပရဉ္စ ပာဏာတိပာတာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒာနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒာနာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရဉ္စ အနဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရဉ္စ အဗျာပာဒေ သမာဒပေတိ; အတ္တနာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒပေတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝီသတိယာ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ’’တိ။

၂၂၃. ‘‘တိံသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ တိံသာယ? အတ္တနာ စ ပာဏာတိပာတီ ဟောတိ, ပရဉ္စ ပာဏာတိပာတေ သမာဒပေတိ, ပာဏာတိပာတေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒာယီ ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒာနေ သမာဒပေတိ, အဒိန္နာဒာနေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ, ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ သမာဒပေတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝာဒီ ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒေ သမာဒပေတိ, မုသာဝါဒေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏာဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဖရုသာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပေ သမာဒပေတိ, သမ္ဖပ္ပလာပေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရဉ္စ အဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ, အဘိဇ္ဈာယ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဗျာပာဒေ သမာဒပေတိ, ဗျာပာဒေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပရဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒ

ပေတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ စ သမနုညော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော , ဘိက္ခဝေ, တိံသာယ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

“တိံသာယ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ တိံသာယ? အတ္တနာ စ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, သမ္ဖပ္ပလာပါ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရဉ္စ အနဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ, အနဘိဇ္ဈာယ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရဉ္စ အဗျာပါဒေ သမာဒပေတိ, အဗျာပါဒေ စ သမနုညော ဟောတိ; အတ္တနာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒပေတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ သမနုညော ဟောတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တိံသာယ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ”တိ။

၂၂၄. “စတ္တာရီသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။ ကတမေဟိ စတ္တာရီသာယ? အတ္တနာ စ ပါဏာတိပါတီ ဟောတိ, ပရဉ္စ ပါဏာတိပါတေ သမာဒပေတိ, ပါဏာတိပါတေ စ သမနုညော ဟောတိ , ပါဏာတိပါတဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒါယီ ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒါနေ သမာဒပေတိ, အဒိန္နာဒါနေ စ သမနုညော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရီ ဟောတိ , ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ သမာဒပေတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရေ စ သမနုညော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝါဒီ ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒေ သမာဒပေတိ, မုသာဝါဒေ စ သမနုညော ဟောတိ, မုသာဝါဒဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ စ သမနုညော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသဝါစော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဖရုသာယ ဝါစာယ သမာဒပေတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ စ သမနုညော ဟောတိ, ဖရုသာယ ဝါစာယ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပီ ဟောတိ, ပရဉ္စ သမ္ဖပ္ပလာပေ သမာဒပေတိ, သမ္ဖပ္ပလာပေ စ သမနုညော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ အဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရဉ္စ အဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ, အဘိဇ္ဈာယ စ သမနုညော ဟောတိ, အဘိဇ္ဈာယ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရဉ္စ ဗျာပါဒေ သမာဒပေတိ, ဗျာပါဒေ စ သမနုညော ဟောတိ, ဗျာပါဒဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ, ပရဉ္စ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒပေတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရီသာယ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ။

“စတ္တာရီသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ။ ကတမေဟိ စတ္တာရီသာယ? အတ္တနာ စ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ အဒိန္နာဒါနာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ မုသာဝါဒါ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရဉ္စ ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, ပိသုဏာယ ဝါစာယ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ ဖရုသာယ ဝါစာယ ပဋိဝိရတော

ဟောတိ, ပရစ္ဆ ဖရုသာယ တစာယ ဝေရမဏိယာ စ သမာဒပေတိ, ဖရုသာယ တစာယ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, ဖရုသာယ တစာယ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ သမ္ဖပ္ပလာပာ ပဋိဝိရတော ဟောတိ, ပရစ္ဆ သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏိယာ သမာဒပေတိ, သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, သမ္ဖပ္ပလာပာ ဝေရမဏိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ အနဘိဇ္ဈာလု ဟောတိ, ပရစ္ဆ အနဘိဇ္ဈာယ သမာဒပေတိ, အနဘိဇ္ဈာယ စ သမနုညော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာယ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ အဗျာပန္နစိတ္တော ဟောတိ, ပရစ္ဆ အဗျာပာဒေ သမာဒပေတိ, အဗျာပာဒေ စ သမနုညော ဟောတိ, အဗျာပာဒဿ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ; အတ္တနာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌိကော ဟောတိ , ပရစ္ဆ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ သမာဒပေတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ သမနုညော ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ စ ဝဏ္ဏံ ဘာသတိ – ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရီသာယ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ သဂ္ဂေ''တိ။

၂၂၅-၂၂၈. ''ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ခတံ ဥပဟတံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ပေ.။ အက္ခတံ အနုပဟတံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ပေ.။ ဝီသတိယာ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ တိံသာယ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ စတ္တာရီသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ခတံ ဥပဟတံ အတ္တာနံ ပရိဟရတိ။ပေ.။။

၂၂၉-၂၃၂. ''ဒသဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဣဓေကစ္စော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ပေ.။ ဣဓေကစ္စော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဝီသတိယာ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ တိံသာယ, ဘိက္ခဝေ,။ပေ.။ စတ္တာရီသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဣဓေကစ္စော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ အပာယံ ဒုဂ္ဂတိံ ဝိနိပာတံ နိရယံ ဥပပဇ္ဇတိ။ပေ.။ ဣဓေကစ္စော ကာယဿ ဘေဒာ ပရံ မရဏာ သုဂတိံ သဂ္ဂံ လောကံ ဥပပဇ္ဇတိ''။

၂၃၃-၂၃၆. ''ဒသဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဗာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ.။ ပဏ္ဍိတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပေ.။ ဝီသတိယာ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ တိံသာယ, ဘိက္ခဝေ။ပေ.။ စတ္တာရီသာယ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ဗာလော ဝေဒိတဗ္ဗော။ပေ.။ ပဏ္ဍိတော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ပေ.။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရီသာယ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတော ပဏ္ဍိတော ဝေဒိတဗ္ဗော''တိ။

သာမညဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၂၃. ရာဂပေယျာလံ

၂၃၇. ‘‘ရာဂဿ   , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဒသ? အသုဘသညာ, မရဏသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အနိစ္စသညာ, အနိစ္စေ ဒုက္ခသညာ, ဒုက္ခေ အနတ္တသညာ, ပဟာနသညာ, ဝိရာဂသညာ, နိရောဓသညာ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၂၃၈. ‘‘ရာဂဿ   , ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဒသ? အနိစ္စသညာ, အနတ္တသညာ, အာဟာရေ ပဋိကူလသညာ, သဗ္ဗလောကေ အနဘိရတသညာ, အဋ္ဌိကသညာ, ပုဠဝကသညာ [ပုလဝကသညာ (သီ.) ပုဠုဝကသညာ (က.)], ဝိနီလကသညာ, ဝိပုဗ္ဗကသညာ, ဝိစ္ဆိဒ္ဒကသညာ, ဥဒ္ဓုမာတကသညာ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၂၃၉. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။ ကတမေ ဒသ   ? သမ္မာဒိဋ္ဌိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော, သမ္မာဝါစာ, သမ္မာကမ္မန္တော, သမ္မာအာဇီဝေါ, သမ္မာဝါယာမော, သမ္မာသတိ, သမ္မာသမာဓိ, သမ္မာဉာဏံ, သမ္မာဝိမုတ္တိ – ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, အဘိညာယ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

၂၄၀-၂၆၆. ‘‘ရာဂဿ, ဘိက္ခဝေ, ပရိညာယ။ပေ.။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂါယ။ နိရောဓာယ။ ( ) [(ဥပသမာယ) (သီ. သျာ. ပီ.) အညေသံ ပန နိပာတာနံ ပရိယောသာနေ ဣဒံ ပဒံ န ဒိဿတိ]   စာဂါယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ပေ.။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

၂၆၇-၇၄၆. ‘‘ဒောသဿ ။ပေ.။ မောဟဿ။ ကောဓဿ။ ဥပနာဟဿ။ မက္ခဿ။ ပဠာသဿ။ ဣဿာယ။ မစ္ဆရိယဿ။ မာယာယ။ သာဌေယျဿ။ ထမ္ဘဿ။ သာရမ္ဘဿ။ မာနဿ။ အတိမာနဿ။ မဒဿ။ ပမာဒဿ ပရိညာယ။ပေ.။ ပရိက္ခယာယ။ ပဟာနာယ ။ ခယာယ။ ဝယာယ။ ဝိရာဂါယ။ နိရောဓာယ။ ( ) [(ဥပသမာယ) (သီ. သျာ. ပီ.) အညေသံ ပန နိပာတာနံ ပရိယောသာနေ ဣဒံ ပဒံ န ဒိဿတိ] စာဂါယ။ ပဋိနိဿဂ္ဂါယ။ပေ.။ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာ’’တိ။

ရာဂပေယျာလံ နိဋ္ဌိတံ။

ဒသကနိပါတပါဠိ နိဋ္ဌိတာ။